

చాప్టర్ దొంగలు ప్రశ్నలు

- శ్రీ మహాధర నళినీ కృష్ణన్

ఆధ్యాత్మిక జ్యోతిష, వాస్తు,
ఆరాగ్యాది అనేక విషయాలు
తెలుసుకోండి... ఫేస్ బుక్ -

మోహన్ పబ్లికేషన్స్
పేజ్ లైక్ చేయండి.

Like us to follow :
MOHAN
PUBLICATIONS
Rajamahendravaram

?

?

డాక్టర్ మహీధర నళినీమోహన్

చరివ్వుదంటు ద్రశ్చలు

?

?

అంకితం

తన గారడీలతోనూ, గమ్మత్తులతోనూ నా చిన్నతనంలో నన్ను విశేషంగా ఆకర్షించి, వాటి వెనుకనున్న వైజ్ఞానిక సత్యాలను వివరిస్తూ నన్ను ముగ్ధుణ్ణి చేసిన మహా మనీషికి.

నా సైన్సు కథలలో తరచు కనిపించే కథానాయకుడికి—మా సూర్యం బాబయ్యకి!

నా మాట

తుమ్ములు ఎందుకు వస్తాయి?

గబ్బిలాలు తలకిందులుగా ఎందుకు వేలాడుతాయి?

మేఘాలు ఎందుకు ఉరుముతాయి?

ఆవులు ఎందుకు నెమరు వేస్తాయి?

చీరండలు ఎందుకు అరుస్తాయి?

చలికాలంలో తెల్లారకట్ట నోట్లోంచి ఆవిరి ఎందుకు వస్తుంది?

సాలీడు గూడు దేనితో అల్లుతుంది?

సాయంత్రం సూర్యుడు ఎర్రగా ఎందుకుంటాడు?

జంతువులకి బాషలున్నాయా?

స్తంభం కనిపిస్తే కుక్క ఉచ్చ పోస్తుంది ఎందుకు?

ఈ విధంగా చురుకైన పిల్లలు పుంఖాను పుంఖంగా- వేసే ప్రశ్నలకి సరియైన సమాధానాలు ఎరగని పెద్దలు “ఇల్లాంటి చొప్పదంటు ప్రశ్నలు వెయ్యకపోతే బళ్ళో చెప్పిన పాఠాలు వల్లందుకో కూడదుట్రా? భద్రవకానా? అని కనీసం వాళ్ళ ఉత్సాహాన్ని చప్పుగా చల్లార్చేస్తూ వుంటారు: ప్రశ్న వేయడానికి భయపడే స్థితికి తెస్తారు అటువంటి పిల్లల్ని.

అవి చొప్పదంటు ప్రశ్నలు మాత్రం కావు. వీటికి సమాధానాల కోసం హేమాహేమీల్లాంటి నైందిష్టులు తరతరాలుగా నానా శ్రమ పడుతున్నారు. కొన్నిటికి జవాబులు దొరికేయి కొన్ని ప్రశ్నలు ఇంకా దురవగాహంగానే మిగిలిపోయాయి. ఈనాడు మనకి దొరకని సమాధానం రేపు మరొకరికి కనిపించవచ్చు. శరీర శాస్త్రానికి సంబంధించిన సందేహానికి తౌతిక రసాయన శాస్త్రాల్లో సమాధానం దొరకవచ్చు. ఆ శాస్త్రాలు ఇంకా పరిపక్వ స్థితికి రాని కారణంగా ఆ ప్రశ్న కొన్ని శతాబ్దాలపాటు కొరకరాని కొయ్యగా మిగిలి పోవచ్చు. అయినా మనం నిరుత్సాహపడవలసిన పనిలేదు. పిచ్చిపిచ్చి ప్రశ్నల లాగ కనిపించే ఇటువంటి సమస్యల తీగలు లాగడం వల్లనే అనుకోని దొంకలు కదిలి, వివిధ రంగాలలో వైజ్ఞానికాభివృద్ధి సాధ్యమైంది.

కనుక ఇటువంటి ప్రశ్నలు చొప్పదంటులని ఈనడించ కూడదు. ఇల్లాగ ప్రశ్నలు వేయగలగడం పిల్లల మానసిక ఆరోగ్య చిహ్నంగా గుర్తించడం అవసరం. దానిని ప్రోత్సహించాలే కాని చన్నీళ్ళు చల్లకూడదు.

అయితే వీటికి సమాధానాలు ఎవరినని అడగడం? ఎక్కడని వెతకడం? ఇవి ఏ పాఠ్య గ్రంథంలోనూ కనిపించవే. మరి ఎల్లాగ?

ఈ లోపాన్ని పూరించడానికి నేను చేసిన తొలి ప్రయత్నం ఇది. 1983-84 సంవత్సరాల మధ్య ఆంధ్రప్రభ సచిత్ర వారపత్రికలో వీటిని దారావాహిగా ప్రచురించిన ఆ పత్రికా సంపాదకులకు కృతజ్ఞాణ్ణి.

ఇప్పుడు పుస్తక రూపంలో వెలువడిన ఈ చొప్పదంటు ప్రశ్నలని చదివేక మీలో కలిగిన ఖావాల్నీ, తల యెత్తిన కొత్త సందేహాలనీ ఈ క్రింది అడ్రస్సుకి వ్రాయండి.

— మహీధర నళిన్ మోహన్

2-2-185/56/10, Somasundar Nagar,

Bagh Amberpet,

Hyderabad . 500 013.

విషయ సూచిక

జీవ శాస్త్రం

పేజీ

1. జంతువుల కళ్ళు చీకట్లో మెరుస్తాయి ఎందుచేత?	1
2. కోతులు పేలు చూసుకుంటాయెందుకు?	1
3. ఎర్రగుడ్డ చూపిస్తే ఎద్దుకి గంగ వెరులెందుకూ?	2
4. గబ్బిలం చీకట్లో ఎలా దారి తెలుసుకుంటుంది?	3
5. గబ్బిలాలు తలకిందులుగా ఎందుకు వేలాడుతాయి?	5
6. కుక్కలు వడుకునే ముందు గిరగిరా తిరుగుతాయి ఎందుకు?	5
7. స్తంభం కనిపిస్తే కుక్క ఏం చేస్తుంది? ఎందుకు?	7
8. నిప్పుకోడి ఇసుకలో ఎందుకు తల దాచుకుంటుంది?	8
9. కొంగలు బాణపు ములికి ఆకారంలో ఎందుకు ఎగురుతాయి?	9
10. మిడుగురు పురుగుకి తన వెలుగువల్ల ఏం లాభం?	10
11. ఊసరవెల్లి రంగులు ఎల్లా మారుస్తుంది?	12
12. పట్టు పురుగులు పట్టును ఎందుకు తయారు చేస్తాయి?	13
13. ఒంటెలు సీళ్ళ తాగకుండా ఎన్నాళ్ళుండగలవు?	15
14. కంగారూకి పొట్టనంచి ఎందుకు?	16
15. ఆవులు ఎందుకు నెమరువేస్తాయి?	18
16. పక్షులు గుడ్లమీద కూర్చుని ఎందుకు పొదుగుతాయి?	19
17. కప్పలు నీళ్ళదగ్గరే ఎందుకుంటాయి?	20
18. రాబందులు శవాలను ఎట్లా వసికడతాయి?	21
19. పాములు కళ్ళతో వింటాయా?	22
20. మంత్రంవేస్తే పాము విషం విడుగుతుందా?	24
21. తిమింగిలం సీళ్ళు ఎందుకు చిమ్ముతుంది?	26
22. తిమింగిలం మనిషిని మింగెయ్యగలదా?	27
23. సింహాన్ని మృగరాజు అని ఎందుకుంటారు?	29
24. మత్స్యకన్యలు నిజంగా ఉన్నాయా?	30

	పేజీ
25. ఏనుగులకి దంతాలెందుకు?	31
26. ఏనుగులు తొండంతో నీళ్ళు తాగుతాయా?	32
27. ఏనుగు ఎల్లప్పుడూ చెవులు ఎందుకు ఆడిస్తుంది?	33
28. చెవులకి ఎక్కువ చలేస్తుంది ఎందుచేత?	35
29. జంతువులకి రంగులు కనిపిస్తున్నాయా?	36
30. జంతువులకి రుచి తెలుస్తుందా?	37
31. జంతువులకి ఖాషలున్నాయా?	38
32. జంతువులు లెక్క పెట్టగలవా?	39
33. జంతువులకి ఏడవడం, నవ్వుడం చేతవునా?	40
34. యుద్ధంలో ఏ జంతువు నెగ్గుతుంది?	41
35. అత్యంత వేగంగా వరుగెత్తగల జంతువు ఏది?	44
36. వక్షులు ఎంత వేగంగా ఎగురుతాయి?	46
37. అన్నిటికన్న పెద్ద బిడ్డను కనే జంతువేది?	47
38. అన్నిటికన్న ఎక్కువ కాలం బతికే జంతువేది?	48
39. పిల్లికి మీసాలెందుకు?	49
40. దోమలు సంగీతం ఎందుకు పాడుతాయి?	50
41. పురుగులు గాలి పీలుస్తాయా?	52
42. పురుగులకి రక్తం వుంటుందా?	52
43. ఈగలు చేతులు ఎందుకు నలుపుకుంటాయి?	54
44. సాలీడు తన గూడు దేనితో అల్లుతుంది?	55
45. సాలీడు తన దారాలలో తానే ఎందుకు చిక్కువడదు?	57
46. చీరండలు ఎందుకు అరుస్తాయి?	58
47. ఎండలో వున్నప్పటికీ చెట్ల ఆకులు వేడిగా వుండవేమి?	59
48. శిశిరంలో ఆకుల రంగు మారుతుందేమి?	59
49. శిశిరంలో చెట్ల ఆకులు ఎందుకు రాలిపోతాయి?	60
50. బొమ్మజెముడుకి ఆకులు ఎందుకు లేవు?	62
51. చలికాలంలో నోట్లోంచి ఆవిరి ఎందుకు వస్తుంది?	63
52. మన ఒళ్ళు వెచ్చగా ఎందుకుంటుంది?	64
53. జ్వరం ఎందుకు వస్తుంది?	66
54. రక్తం ఎర్రగా ఎందుకుంటుంది?	66
55. రక్తం ఎందుకు గడ్డ కడుతుంది?	68

	పేజీ
56. ఉల్లిపాయ తరుగుతుంటే కన్నీళ్ళు ఎందుకు వస్తాయి?	70
57. మనం కనురెప్పలు ఎందుకు ఆర్పుతాము?	70
58. కళ్ళు రెండు ఎందుకు?	72
59. నొప్పి ఎందుకు కలుగుతుంది?	74
60. తుమ్ములు ఎందుకు వస్తాయి?	75
61. నడిచేటప్పుడు మనం చేతులు ముందుకి వెనక్కి- ఆడిస్తాం ఎందుకు?	76
62. మనకి అలసట ఎందుకు కలుగుతుంది?	77
63. కలలు ఎందుకు వస్తాయి?	79
64. మనకి ఉప్పు ఎందుకు అవసరం?	81
65. మనకి దాహం ఎందుకు వస్తుంది?	82
66. ఇష్టమైన భోజనం కనబడగానే నోరు ఎందుకు ఊరుతుంది?	83
67. నిద్ర ఎందుకు వస్తుంది?	85
68. మనం నిద్రలో అటూ ఇటూ ఎందుకు దొర్లుతాం?	86
69. మనిషికి జాబ్బు ఎందుకు?	87
70. మనోవేగం అంటే ఎంత?	88

భౌతిక, ఖగోళ, భూగోళ శాస్త్రాలు

71. తోకచుక్కకి తోక ఎలా వచ్చింది?	90
72. నక్షత్రాలు ఎందుకు రాలిపడతాయి?	92
73. వేసవిలో వేడిగా ఎందుకుంటుంది?	93
74. భూమి సూర్యుని చుట్టూ ఎందుకు తిరుగుతోంది?	95
75. అర్ధరాత్రితో రోజు ఎందుకు మొదలు అవుతుంది?	97
76. గాలి ఎందుకు పీస్తుంది?	98
77. సముద్రపు నీరు ఉప్పుగా ఎందుకుంటుంది?	99
78. ఎదురెండకు చెయ్యి అడ్డం పెట్టుకున్నప్పుడు నక్షత్రాలు కనబడవేమి?	102
79. గ్రహాలూ, ఉపగ్రహాలూ గోళాకారంలోనే ఎందుకున్నాయి?	104
80. గంగాళంలో నిండుగా ఉన్న పులుసుకన్న, చిన్న కప్పుతో పోసిన అదే పులుసు త్వరగా ఎందుకు చల్లారిపోతుంది?	107
81. వేకువ రూమున గడ్డి తడిగా ఎందుకు వుంటుంది?	109

82.	కొవ్వొత్తి వెలుగుకన్న టార్పిలైటు వెలుగు చాలా దూరంగా వెడుతుంది. ఎందుచేత?	110
83.	పొగ మంచు ఎందుకు పడుతుంది?	112
84.	నీళ్ళు గడ్డకట్టిన చెరువులలో చేపలు ఎల్లా బ్రతికి ఉంటాయి?	113
85.	చందమామ మనతోబాడే ఎందుకు నడుస్తాడు?	114
86.	అస్తమించే సూర్యుడు ఎర్రగా ఎందుకుంటాడు?	116
87.	చీకట్లో వజ్రం ఎందుకు మెరుస్తుంది?	117
88.	సుడిగుండాలు ఎందుకు ఏర్పడుతాయి?	118
89.	కెరటాలు ఎందుకు వస్తాయి?	119
90.	వంకా వేసుకుంటే చల్లగా ఎందుకుంటుంది?	120
91.	మంట వేడిగా ఎందుకుంటుంది?	122
92.	నీళ్ళు చల్లితే మంట ఎందుకు ఆరిపోతుంది.	123
93.	నీళ్ళు ఎందుకు మందవు?	124
94.	మరుగుతున్న నీళ్ళకన్న ఆవిరి తగిలితే ఎక్కువగా కాలుతుందేమీ?	125
95.	రెఫ్రిజిరేటరులో ఫ్రీజర్ భాగం అన్నిటికన్న పైన ఎందుకుంటుంది?	126
96.	వేడి చెయ్యడంకన్నా చల్లబర్చడం ఎక్కువ కష్టం ఎందుచేత?	126
97.	ఇనుము ఎందుకు తుప్పు పడుతుంది?	128
98.	ఒయానీస్సులో నీళ్ళు ఎక్కడినుంచి వస్తాయి?	129
99.	అగ్నివర్షాలలో అగ్ని ఎలా పుట్టింది?	130
100.	నేలలో పెట్రోలియం ఎవరు దాచారు?	131

జీవశాస్త్రం

1. జంతువుల కళ్ళు చీకట్లో మెరుస్తాయి ఎందుచేత?

కారు హెడ్ లైట్లు వెలుగులో ఎదురుగా వస్తున్న ఆవుల కళ్ళు, కుక్కల కళ్ళు గోమేధికాలలాగా, పుష్పరాగాలలాగా మెరుస్తూ కనిపించడం మనకందరికీ అనుభవంలో ఉన్న విషయమే. పెద్దపులులనూ, ఎలుగుబంటునూ, తోడేళ్ళనూ చీకట్లో కనిపించే కళ్ళమెరుపునుబట్టి కోయవాళ్ళు గుర్తవడతారు. మొత్తంమీద చాలాభాగం జంతువుల కళ్ళు రాత్రివేళ మెరుస్తూ ఉంటాయి. ఆ మెరుపు ఒక్కొక్క జాతి జంతువులలో ఒక్కొక్క ప్రత్యేక విధంగా ఉంటుంది. మనిషి కళ్ళకి ఈ మెరుపులేదు. అయితే కొన్ని జంతువుల కళ్ళు ఇలా మెరువడానికి కారణం ఏమిటి?

నిజానికి ఈ జంతువుల కళ్ళు మెరుస్తున్నాయనడం తప్ప. ఎదుటి దీవపు కాంతినో, ఆకాశపు వెలుగునో ఆ కళ్ళు ప్రతిఫలిస్తున్నాయి అని చెప్పాలి. ఆ కళ్ళ వెలుగు ప్రతిఫలించడంవల్ల వచ్చినదేకాని వాటికి స్వయంప్రకాశత్వం లేదు.

చాలా జంతువులకి కనుగుడ్డులోవల ఒకరకమైన స్పటికం వంటి ద్రవపు పొర ఉంటుంది. దానికి కాంతిని ప్రతిఫలించే లక్షణం ఉంది. మనుషుల కళ్ళల్లో ఇటువంటి ద్రవం ఇంచుమించు లేదనే చెప్పాలి. ఈ స్పటికపు పొర ఉండడం వల్ల ఆ జంతువులకి చీకట్లో చూపు సరిగా అనుకోంది. అందుకనే అవి చీకట్లో మనకన్న బాగా చూడగలవు.

కంటిలోని రక్తనాళాల సంఖ్యనిబట్టి ప్రతిఫలించే కాంతివర్ణం మారు తుంది. ఎక్కువ రక్తనాళాలుంటే కళ్ళు ఎరుపురంగులో మెరుస్తాయి. తక్కువ రక్తనాళాలుంటే కంటిమెరుపు తెలుపుకి దగ్గరలో ఉంటుంది.

2. కోతులు పేలు చూసుకుంటూ యెందుకు?

కాస్త కాశీ దొరికితేచాలు కోతులు ఒకదాని తలలో మరొకటి దేని కోసమో చాలా శ్రద్ధగా వెతుక్కుంటాయి. వాటికి ఏమి దొరుకుతుందో కాని చదుక్కున నోట్లో వేసుకుని చప్పురిస్తూ ఉంటాయి. అవి వెతుక్కునేవి పేలు అని అన్ని దేశాలలోనూ ఒకేవిధంగా అనుకోవడం ఉంది.

పేలుగానీ, మరోజాతి పురుగులుగానీ, వాటి జుట్టులో దొరకవచ్చునేమో గాని, అవి కేవలం పురుగుల్ని మాత్రమే వెతుక్కుంటాయనడం సరికాదని తోస్తూంది. ఏమంటే, పెంపుడు కోతులకు పేలు వగైరా “పేరనైట్సు” ఏమీ లేకుండా యజమానులు ఎంత జాగ్రత్తపడ్డాసరే, అవి తమ జుట్టులో ఏమిటో వెతుక్కుంటూనే ఉంటాయి. అతి సులభంగా వేడినో పట్టుకుని, నోట్లో వేసుకుని సంతృప్తిగా దవడలు ఆడిస్తూనే ఉంటాయి.

చాలామంది శాస్త్రజ్ఞులు ఈ విషయంలో ఊహిస్తున్నదేమిటంటే ఎండి పోయిన చర్మపు నలుసులూ, చర్మంలోంచి బయటికి ఊరి వచ్చే ఉప్పుని పలుకులూ అయి ఉంటాయని ఎప్పుడైనా ఒకటి అలా పేను కనిపిస్తే చప్పరించడానికి వాటికి అభ్యంతరం ఏమీలేదు.

3. ఎర్రగుడ్డ చూపిస్తే ఎద్దుకి గంగవెర్రు లెందుకూ?

“ఎర్రగుడ్డ చూసిన ఎద్దులాగ” అనే సుడికారం చాలా భాషలలో ముఖ్యంగా యూరపియను భాషల్లో కనిపిస్తుంది. ఆ భాషం ప్రజల మనస్సులలో ఎంతగా పాతుకుపోయిందంటే, అది నిజం కాదంటే నమ్మలేదు.

యూరపులో - ముఖ్యంగా స్పెయిన్‌లో ఆంబోతుతో యుద్ధం ఆనేది చాలా ప్రసిద్ధమైన అట. “మెటడోర్” తన ఎడమచేతిలో ఎర్రనిబట్ట, కుడిచేతిలో ఈదె పుచ్చుకుని రంగంలోకి దిగుతాడు. ఈ అటకోసమే ప్రత్యేకంగా పెంచి తరిపిదు ఇచ్చిన పొగురుబోతు పోట్లగిత్తని బరిమీద వదులుతారు. మెటడోర్ తొణుకూ, బెణుకూ లేకుండా ఎర్రగుడ్డని యుళిపిస్తాడు. దానిని పొడవదానికి ఆమమేమాల మీద వరుగెత్తుకుంటూ వచ్చిన ఆబోతు శరీరంలో ఈదెలు గుచ్చి దానిని సునాయాసంగా చంపుతాడు. అటువంటి అటకు అలవాటుపడ్డ యూరపులో పుట్టిన సామెత ఇది. నిజానికి ఎద్దుకి ఎర్రరంగు చూడగల శక్తిలేదు. దానికి కదులుతున్న బట్టమాత్రమే కనిపిస్తుంది. ఆ బట్ట ఎర్రనిదైనా, నల్లనిదైనా మరే రంగుదైనా సరే దానిని పొడవదానికి వస్తుంది. అంతేకాని రంగుతెలిసి కాదు.

క్షీరదాలలో మనిషికి, కోతికి తప్ప ఇంచుమించు తక్కిన జంతువులన్నిటికీ “వర్ణాంధత్వం” (Colour blindness) ఉన్నదని జంతు శాస్త్రజ్ఞులు చెబుతున్నారు.

ఆంబోతుతో యుద్ధంచేసే మెటడోర్‌కి ఈ రహస్యం తెలియకపోలేదు. కాని, అలాడిగా వస్తున్న ఆచారాన్ని వదలలేకనూ, ఆంబోతు ఎర్రగుడ్డ చూపిస్తే గంగవెర్రులెత్తిపోవడానికి వస్తుందని అశేష ప్రజానీకానికి ఉన్న నమ్మకాన్ని వమ్ము చేయడం ఇష్టంలేకనూ, ఎర్రబట్టను ఉపయోగిస్తున్నారు అంటే.

4. గబ్బిలం చీకట్లో ఎలా దారి తెలుసుకుంటుంది?

సూర్యాస్తమానం కాగానే ఇళ్ళలోంచి, చెట్ల గుబురుల లోంచి బయటికి వచ్చి గబ్బిలాలు అతివేగంగా ఎగురుతూ చటుక్కున ఏదో జ్ఞాపకం వచ్చినట్లు పక్కకి తిరిగిపోతూ ఉండడం మనకు నిత్యానుభవంలో ఉన్న విషయం, అవి ఎగురుతున్న పురుగులను పెద్ద సంఖ్యలో "పలహారం" చేసేస్తూ ఉంటాయి. కటిక చీకట్లో కూడా అడ్డంకులను సునాయాసంగా తప్పించుకుంటూ, కంటికి కనిపించకపోయినా పురుగులను పట్టుకుంటూ వుంటాయి.

గబ్బిలాలు చాలా విచిత్రమైన జీవులు. చీకట్లో ఎగరగలగటం ఒక్కటే కాదు, వీటి ప్రత్యేకత ఇవి పక్షులుకావు. ఊరద జంతువులు. ఇవి గుడ్లు పెట్టవు. పిల్లలను కంటాయి. వీటికి పళ్ళు, చెవులూ ఉంటాయి. ఊరదాలలో ఎగర గలిగినది ఒక్క గబ్బిలం మాత్రమే.

గబ్బిలాల "పాసిల్సుని" బట్టి ఇవి అధమం ఆరుకోట్ల సంవత్సరాలుగా ఈ భూమిమీద నివసిస్తున్నాయని తెలుస్తోంది. ప్రస్తుతం గబ్బిలాలలో 2000 రకాలున్నాయి. ఒక్క ద్రువ ప్రాంతాలలో తప్పించి ఇవి మిగిలిన అన్నిచోట్లా కనిపిస్తున్నాయి. ఆరు ఆంగుళాల నుంచి ఆరు అడుగుల వరకూ రెక్కల నిడివి గల గబ్బిలాలున్నాయి. వీటిలో చాలాభాగం పురుగుల్ని తింటాయి. పక్షుల్ని తినేవి, చేపల్ని వట్టేవి, రక్తం తాగేవి కూడా ఉన్నాయి.

కటిక చీకట్లో కూడా చెట్లకూ, పుట్టలకూ, స్తంభాలకి గుడ్డుకోకుండా వేగంగా గబ్బిలాలు ఎలా ఎగరగలుగుతున్నాయో చాలాకాలం వరకూ శాస్త్రజ్ఞులకు అర్థం కాలేదు. అది తెలుసుకోడానికి ఒక ఎక్స్ పేరిమెంటు చేశారు. పెద్ద గదిలో అడ్డంగా తీగలు కట్టారు. కొన్ని గబ్బిలాలను పట్టుకుని, వాటి కళ్ళకి గంతులు కట్టి, ఆ గదిలో విడిచిపెట్టేరు. అవి ఏ తీగకైనా తగిలితే ఒక గంట మోగేటట్లు అమర్చారు. ఒక్క తీగకైనా తగలకుండా మామూలు వేగంతో సునాయాసంగా అవి తీగల మధ్య సందుల్లోంచి ఎగరగలిగేయి, అంటే కళ్ళతో చూడకుండానే గబ్బిలం దారి తెలుసుకుంటుందన్నమాట! ఇది ఎలా సాధ్యం?

రెండవ ఎక్స్ పేరిమెంటులో గబ్బిలాల కళ్ళ గంతులు విప్పేసి, చెవులకు బిరదాలు పెట్టి ఆ గదిలో వదిలిపెట్టేరు. ఈసారి అవి సరిగ్గా ఎగరలేక పోయాయి: మూటిమాటికి తీగలకేకాక, గోడలకి కూడా గుడ్డుకోవడం మొదలు పెట్టేయి. మూడవసారి వాటి నోరు కట్టేసి వదిలిపెట్టేరు ఈసారి కూడా అవి సరిగ్గా ఎగరలేకపోయాయి,

దీన్నిబట్టి గబ్బిలం దారి ఏ విధంగా తెలుసుకుంటుందో అర్థం అయింది. అది ఎగురుతున్నప్పుడు నోటితో సన్నని కూత వేస్తుంది. ఆ కూత మామూలు శబ్ద తరంగాలకన్నా ఎక్కువ ఫ్రీక్వెన్సీ కలది కావటంచేత (నెకండుకి 45,000-50,000 సార్లు) అది మన చెవులకు వినిపించదు; ఈ హై ఫ్రీక్వెన్సీ శబ్ద తరంగాలు ఎదర ఉన్న అడ్డంకికి తగిలి, ప్రతిఫలించి వెనక్కి తిరిగివచ్చి, గబ్బిలం చెవులకి తగులుతాయి. వీటి చెవులు బహు సున్నితమైనవి కావడంచేత పరావర్తనం చెంది తిరిగి వచ్చిన అల్పాల్యమైన శబ్దాలను విని, ఎదరనున్న అడ్డంకిని గుర్తించగలుగుతాయి. ఆ వస్తువు ఎంత దూరంలో ఉందో, దాని సైజు ఎంతో, ఆ వస్తువు స్థిరంగా ఉందో లేక కదులుతుందో, కదులుతుందన్నట్లయితే ఏ దిశలో ఎంత వేగంగా కదులుతోందో ఖచ్చితంగా తెలుసుకోగలుగుతాయి. తన శబ్ద తరంగాలను ప్రతిఫలించిన వస్తువు తాను తినడానికి పనికి వచ్చే పురుగో, లేక తాను తప్పించుకోవలసిన చెట్టుకొమ్మో గ్రహించి, తదనుగుణంగా దిశను మార్చుకుంటూ పురుగును సమీపించడంగాని, ఆ అడ్డంకిని తప్పించుకోవడంగాని చేయగలుగుతాయి.

వీటికి కళ్ళవల్ల ఉపయోగం బొత్తిగా లేకపోలేదు. ఆ వస్తువును సమీపించిన తరువాత అది తన తిండికి పనికి వచ్చేదో కాదో కళ్ళతో చూసి తెలుసుకోగలవు.

ఇందులో ఒక చమత్కారం ఉంది. కొన్ని పురుగులు హై ఫ్రీక్వెన్సీ శబ్ద తరంగాలను, గ్రహించి వెంటనే ఏ మూలనో నక్కడానికి ప్రయత్నిస్తాయి. ఆ తరంగాలకూ, ప్రమాదానికి సంబంధం ఉన్నదని అవి గ్రహించగలిగేయన్నమాట. నృప్తిలో పరిస్థితులకు అనుగుణంగా మార్పు చెందగలిగిన జీవులే జీవన పోరాటంలో నెగ్గుకు రాగలవన్న సిద్ధాంతానికి ఇదొక ఉదాహరణ.

గబ్బిలం నుంచి మనిషి నేర్చుకున్న అద్భుత విషయం ఒకటి ఉంది. గబ్బిలం శబ్ద తరంగాల సుప్రయోగించి, ఎదుటి వస్తువులను తెలుసుకునే పద్ధతిలోనే శాస్త్రజ్ఞులు "రాడార్" అనే పనిముట్టును రెండవ ప్రపంచ యుద్ధకాలంలో కనిపెట్టారు. శత్రు విమానాలను బహుదూరాన ఉండగానే పసికట్టడానికి ఇది పనికి వస్తుంది. ఇందులో శబ్ద తరంగాలకు బదులు హై ఫ్రీక్వెన్సీ రేడియో తరంగాలను ఉపయోగిస్తారు. ఎదర ఉన్న విమానానికి తగిలి, పరావర్తనం చెంది, తిరిగి వచ్చిన తరంగాలను ఆందుకుని, ఆ విమానం ఎంత దూరంలో ఉందో, ఏ దిశలో ఎంత వేగంతో ఎగురుతోందో తెలుసుకుంటారు. దానిని పడగొట్టడానికి అవసరమైన జాగ్రత్తలు ముందుగానే తీసుకుంటారు.

5. గబ్బిలాలు తలకిందులుగా ఎందుకు వేలాడుతాయి?

పక్షులూ, కీటకాలూ కూడా ఎగురుతాయి. కానీ అవేవీ తలకిందులుగా వేలాడవు. ఈ అవసరం ఒక్క గబ్బిలాలకే ఎందుకు కలిగింది?

మిగిలిన పక్షులన్నీ ఎగర గలిగినప్పటికీ అవి అవసరమైతే కాళ్ళతో నడవగలవు అలాగే కీటకాలానూ. కానీ గబ్బిలాలు బొత్తిగా నడవలేవు. వాటి కాళ్ళకు నడిచే శక్తిలేదు. అఖిరికి కాళ్ళమీద నిలబడను కూడా లేవు. కనుక, ఒకచోటి నుండి మరో చోటికి కదలి వెళ్ళాలంటే ఎగరడం తప్ప గబ్బిలాలకు మరో గత్యంతరం లేదు. అవి కాస్తనేవు అగాలంటే రెక్కలకున్న గోళ్ళతో ఏ చెట్టుకొమ్మనో గోడ వగులునో వట్టుకుని తలకిందులుగా వేలాడడమే అన్నిటి కన్న సులభమైన పని.

గబ్బిలం చాలా చిత్రమైన జీవి. షీరదాలలో ఎగరగలిగినది ఒక్క గబ్బిలమే. ఇది పిల్లలను కంటుంది. వాటికి పాలిస్తుంది. తల్లి గబ్బిలం వేటకి వెడుతూ పిల్లలను పొట్టకు కరుచుకుని ఎగురుతూ పోతుంది.

ఎగిరే ఉడుతలు, ఎగిరే లేమూర్లు ఉన్నాయి కానీ పైనుంచి కిందకి నెమ్మదిగా "గ్లయిడ్" అవటం తప్ప నిజంగా ఎగరడం వాటికి చేతకాదు.

గబ్బిలం రెక్కలకీ, పక్షి రెక్కలకీ చాలా భేదం ఉంది. పక్షుల రెక్కలకీ ఈకలు ఉంటాయి. వేళ్ళ మధ్యని గొడుగు బట్టలాగ సాగదీసిన చర్మంతో చేసిన రెక్కలు గబ్బిలాలకున్నాయి. దాని వేళ్ళలో బొటనవేలు తప్ప మిగిలిన వ్రేళ్ళు గొడుగు ఊచలలాగ పనిచేస్తాయి. బొటనవేలు మాత్రం పైకి పొడుచుకు వచ్చి ఏ చెట్టుకొమ్మనో వట్టుకోవడానికి పనికి వస్తుంది. ఆ వట్టు నిద్రలో కూడా ఊరిపోదు.

వీటిలో చాలా భాగం పురుగుల్ని తింటాయి. కొన్ని పళ్ళు తింటాయి. కొన్ని పుప్పొడి నాకుతాయి. మరికొన్ని నిద్రపోతున్న జంతువుల రక్తం తాగుతాయి.

6. కుక్కలు పడుకునేముందు గిరగిరా తిరుగుతాయి ఎందుకు?

నిద్రపోవడానికి పడుకునేముందు కుక్కలు రెండు మూడుసార్లు తమ చుట్టూ తాము ఆత్మ ప్రదక్షిణలు చేసి, ఆ తరువాత పడుకుంటాయి. ఈ వింత ప్రవర్తనకి కారణం ఏమిటి?

ఎముక దొరికితే కుక్కలు కాళ్ళతో గడ్డి గాదం తొలగించి చిన్న గొయ్యిలో పాతిపెడతాయి. ఎందుకు?

కుక్కలు రాత్రివేళ మోర ఎత్తి ఆకాశంకేసి చూస్తూ చిత్రంగా అరుస్తూ ఉంటాయి. ఎందుకు?

మానవుడికి మచ్చిక అయిన మొదటి జంతువు కుక్కే. అనేక లక్షల సంవత్సరాల క్రితం మేమిట్ బొచ్చు ఏనుగులు భూమిమీద స్వేచ్ఛా విహారం చేస్తున్న రోజుల్లో, మనిషి కొండ గుహలలో జీవిస్తున్న కాలంలో కుక్కకి మనిషికి దోస్తీ కలిగింది.

ఇంత సుదీర్ఘకాలం మనిషి దగ్గర ఉంటూ, వేల తరాలుగా ఆరణ్య జీవనాన్ని పూర్తిగా విడిచిపెట్టి నవ్వుటికీ, అస్తినీ, చర్మాన్ని పట్టి మిగిలిపోయిన తొలి అడవిజాతి లక్షణాలు కొన్ని ఈనాటికీ కుక్కలలో కనిపిస్తూనే ఉన్నాయి. ఇది ప్రదర్శించే కొన్ని విచిత్ర లక్షణాలను మరో విధంగా సమర్థించడం సాధ్యం కాదు. ప్రస్తుత జీవితానికి అవసరం లేకపోయినా సరే దాని జీవ లక్షణం (INSTINCT) మారకుండా మిగిలిపోయింది.

కోడేళ్ళూ, కుక్కలూ, నక్కలూ, రేచులూ, దుమ్ములగొండ్లూ వగైరా వివిధ జాతులన్నీ ఒక ఉమ్మడి జంతువుల నుండి పరిణామం చెంది, శాఖోప శాఖలై నట్లుగా జీవ శాస్త్రజ్ఞులు భావిస్తున్నారు. ఇప్పటి మన వీధుల్లోనూ, ఇళ్ళల్లోనూ తిరిగే కుక్కలు ఒకనాడు అడవి జంతువులని గుర్తించుకుంటే వీటి విచిత్ర లక్షణాలకు కారణం సులభంగా బోధపడుతుంది.

కుక్కలు అడవుల్లో ఉండేకాలంలో పడుకునేముందు తన శయ్య ప్రమాద రహితమైనది అవునో కాదో తేల్చుకుని కాని నిద్రకి ఉపక్రమించేవి కావు. తాను పడుకోబోయే చోట ముళ్ళూ, పురుగూ, పుట్రా లేవుకదా. మెత్తగా వెచ్చగా ఉందికదా అని గమనించేది. అంతేకాదు. పక్క సావుచేసుకోవడం కూడా అవసరం ఈ ప్రయత్నంలో అడవి కుక్కలు వాటి జ్ఞాతులు పడుకునే ముందు గిరగిరా తిరుగుతూ కాళ్ళతో పక్క సరిచేసుకుని, అన్నీ సరిగా ఉంటే నిర్భయంగా పడుకుని నిద్రపోయేవి. మనుషులకు మచ్చిక అయ్యాక కూడా వాటి పూర్వజాతి వాసనతో ఇప్పటికీ అలాగే చేస్తున్నాయి.

కుక్కలు అడవిలో జీవిస్తున్న రోజుల్లో, వేళకి తిండి పడవేయడానికి మనిషిలేని కాలంలో, దొరికిన ఆహారాన్ని ముందు ముందు వాడటానికి ఏ ఆకుల టిందనో దాచి పెట్టుకోవడం వాటి లక్షణం. ఆ అరివాటు ఈనాటికీ ఎముకలను గొయ్యిలో దాచి పెట్టడంగా మిగిలిపోయి ఉండవచ్చు.

కుక్కలు నిశివేళ చంద్రుణ్ణి చూస్తూ కూత పెట్టడానికి కారణం - అదే పుట్లో ఉండే రోజులలో మిగిలిన కుక్కలను వేటికి బయలుదేరండి అని పిలవడం అయి ఉండవచ్చు.

ఒకనాడు ఆత్యవసరమైన ఆలవాట్లూ, లక్షణాలూ జీవ పరిణామంలో ఎన్నో మార్పులు వచ్చినా అవి ఇప్పుడు అవసరం లేకపోయినా - ఇంకా వెన్నాడుతూనే ఉన్న సందర్భాలు రకరకాల జీవులలో కనిపిస్తున్నాయి. ఇటు వంటి అనవసరపు ఆలవాట్లు మనుషులలో కూడా వున్నాయి. నడుస్తున్నప్పుడు మనం చేతులు ముందుకు వెనుకకి ఊపడం వీటిలో ఒకటి అని తోస్తుంది.

7. స్తంభం కనిపిస్తే కుక్క ఏం చేస్తుంది? ఎందుకు?

ఏదీ లాంతరు స్తంభంకానీ, రాయికానీ, చెట్టుమొదలుగానీ కనిపిస్తే చాలు కుక్కలు చటుక్కున వని ఉన్నట్లు ఆగి, కొంచెం ఉచ్చపోసి, మళ్ళీ నడక సాగిస్తాయి. కాస్త దూరంగా వెళ్ళి మళ్ళీ మరో స్తంభంమీద - ఇలా చాలాసార్లు చేస్తూ పోతాయి. దీనికి కారణం ఏమై వుంటుంది?

ఈ వని ఒక కుక్కలేకాదు. వాటి జ్ఞాతులైన తోడేళ్ళూ, రేచులు వగైరా జంతువులన్నీ చేస్తాయి. ఇవి అన్నీ గుంపులు గుంపులుగా వేటాడుతాయి. కలిసి వేటికి బయలుదేరి, తినడానికి జంతువేదైనా తోరుకుతుండేమోనని అడవిలో నలుమూలలకి విడిపోతాయి. వీటి కళ్ళూ, ముక్కులూ, చెవులూ బహు సున్నితమైనవి. తీవ్రమైన ఈ ఇంద్రియాల సాయంతో లిండి జంతువులను పసికడుతూ చాలా దూరం తిరుగుతాయి. ఆ తిరుగుదలలో ఒక్కొక్కప్పుడు వందమైళ్ళ దాకా వెడతాయి, మళ్ళీ కలుసుకుంటూ విడిపోతూ ఉంటాయి. తాము ప్రయాణం చేసిన దారి తమ గుంపులోని ఇతర జంతువులకు తెలియపరచడం చాలా అవసరం. మళ్ళీ కలుసుకోవడానికి, దారి తెలుసుకోవడానికినూ. ఇందుకోసం కొంత దూరం ప్రయాణం చేసి, తమ వాసన తెలియడానికి అనువుగా చెట్టు మొదలు మీదగానీ, రాతిమీద గానీ, ప్రముఖంగా కనిపించే పొదమీదగానీ, అల్పచమానం రవ్వంత చేస్తూ పోతాయి. ఆ తర్వాత ఆ దారి వెంట వచ్చిన మరో కుక్క అక్కడ ఆగి వాసన చూచి, అటువైపుగా అప్పటికి ఎన్ని జంతువులు వెళ్ళేయో, ఆ వెళ్ళినవి తమ జాతివీ తమ గుంపులోపే అవునో కాదో అవి వెళ్ళి ఎంత సేపైందో తెలుసుకుంటుంది. ఈ విధంగా ఆ జంతువులు తమ గమ్య స్థానాన్ని చేరుకుంటాయి.

ఈ జంతువులు లేళ్ళనీ, పందులనీ, గుర్రాలనీ, ఇంకా పెద్ద జంతువులనీ కూడా వేటాడుతాయి. ఇవి గుంపుగా ఉండడంలో ఉంది వీటి బలం. పెద్ద

జంతువులు దొరకకపోతే ఇవి కుందేళ్ళనూ, ఎలుకలనూ, అవీ దొరకకపోతే రేగులు వగైరా అడవి పళ్ళనూ తింటాయి.

తిండికోసం వెతుకుతూ ఇవి నెమ్మదిగా పరిగెత్తుతూ అలుపు లేకుండా ఎన్నో మైళ్ళ దూరం వాసన చూసుకుంటూ పోతాయి. తిండి జంతువు కనిపిస్తే దానిని చుట్టుముట్టేస్తాయి. చాలా కుక్కలు వెనుక వైపునా, కొన్ని ముందర నుంచీ దెబ్బతీస్తాయి. మీదపడి అందినంత మట్టుకి చీల్చి తినేస్తాయి. కడుపులు నిండేక ఇంకా మిగిలిన మాంసాన్నీ, ఎముకలనీ అకుల కింద దాచుకుంటాయి.

అనేక వేల ఏళ్ళుగా మనుషుల మధ్య నివసిస్తూ ఉండడంచేత వేటాడ వలసిన అగత్యం లేకపోయినప్పటికీ కుక్కలు తమ జాతి పాత వాసనలను మరిచిపోలేకుండా ఉన్నాయి ఇప్పటికీనూ. జీవ లక్షణం బహు బలీయమైనది.

8. నివ్వకోడి ఇసుకలో ఎందుకు తలదాచుకుంటుంది?

ప్రమాదం ఎదురైనప్పుడు నివ్వకోడి ఇసుకలో తల దూర్చుకుని. తనకి ఏమీ కనిపించడం లేదు కనుక ప్రమాదం అనేది లేనే లేదు అని సంతృప్తి పడుతుందనీ, ఆ సమయంలో దానిని అతి సులభంగా పట్టుకోవచ్చుననీ ఒక నమ్మకం లోకంలో ఉంది. కాని ఇందులో సత్యం ఎంతమాత్రమూ లేదు! నివ్వ కోడి ఈ విధంగా ఇసుకలో తలదాచుకోవడాన్ని ఇంతవరకూ ఎవ్వరూ ఎక్కడా చూడలేదు. అయితే ఈ అప్రవధ ఏర్పడటానికి కారణం ఒకటి అయి ఉంద వచ్చు.

నివ్వకోడి భయం వేసినప్పుడు చటుక్కున నేలమీద చతికిలబడి, మెడ ముందుకి జరిపి, కదలకుండా కూర్చుంటుంది. కాని పరిసరాలను జాగ్రత్తగా కనిపెడుతూనే ఉంటుంది. చెట్టూ చేమలులేని ఇసుక పర్తలో ఎత్తుగా నిలబడి ఉంటే తాను ఇతరులకి సులభంగా కనిపించి పోతానని దానికి తెలుసు. కనుక కనిపించకుండా దాంకునే ప్రయత్నంలో అది చచ్చిన కూలబడుతుంది, ముందుకి సాగిన మెడ, తల చిన్న ఇసుక గొప్ప వెనుక ఉండి కనబడక మిగిలిన శరీరం అంతా కనిపిస్తూనే ఉండడంవల్ల ఆ ఇసుక గొప్ప వెనుక దూరంగా నిలబడి చూస్తున్న వారికి అది తల ఇసుకలో దూర్చుకున్నట్లు అను మానం కలిగితే కలిగి ఉండవచ్చు. అంతేకాని, నివ్వకోడి మనం అనుకున్నంత వెక్రిది కాదు. ప్రమాదం మరి చేరువలోకి వస్తే, మిగిలిన అన్ని జంతువుల లాగానే అది కూడా లేచి పరుగు అందుకుంటుంది. ఎడారిలో గంటకి 50 మైళ్ళ వేగంతో పరిగెత్తగల శక్తి దానికి ఉంది. ఆ వేగంలో అరమైలు దూరం దూసుకుపోగలదు. ఇంత వేగంగా పరుగెత్తగల పక్షి మరొకటి లేదు. అంతే

కాదు. ఎడారిలో ఇంత వేగం గల జంతువు కూడా మరొకటి లేదు. కనుక అది ప్రమాదాలను సులభంగానే తప్పించుకోగలదు.

అయితే మొదట్లో చతికిలబడటం ఎందుకంటే, అనవసరంగా పరుగెత్త వలసిన శ్రమ లేకుండా ప్రమాదాన్ని తప్పించుకునే అవకాశం ఉండేమోనని ఒక ప్రయత్నంచేసి చూడడమన్న మాట అది.

ప్రమాదం మరీ ముందుకువస్తే నిప్పకోడి తన కాలితో చాలా బలంగా తన్నగలదు. ఆ తాపుకి మనిషి తొడ ఎముక సునాయాసంగా విరిగిపోతుంది. దాని పదునుగోళ్ళ తాకిడికి సింహం కూడా భయపడుతుంది.

ఇప్పుడు బతికి ఉన్న వక్షులన్నిటిలోకి పెద్దది ఆఫ్రికాలోని నిప్పకోడి. దీని ఎత్తు 8 అడుగులు. బరువు 300 పౌనుల పైమాటే. గుడ్డు అన్నిటిలోకి పెద్దది నిప్పకోడిగుడ్డే. అది ఆరేడు అంగుళాల పొడవు, ఐదారు అంగుళాల వ్యాసము కలిగి ఉంటుంది. దానిని తిందామనుకుంటే 40 నిమిషాలు ఉడక బెట్టాలి.

9. కొంగలు బాణపు ములికి ఆకారంలో ఎందుకు

ఎగురుతాయి?

గూళ్ళకి చేరుకునే కొంగలు “క్వా క్వా క్వా” అని అరుస్తూ V ఆకారంలో ఎగురుతూ ఉంటే చూడముచ్చటగా ఉంటుంది. “క్వా” అంటే సంస్కృతంలో ఎక్కడికి? అని అర్థం కదా. “మనం ఇప్పుడు ఎక్కడికి వెళ్ళాలి? ఏ దిశలో వెళ్ళాలి?” అని వరస్పరం ప్రశ్నించుకుంటూ ఆ వక్షులు ఎగిరి వెడుతున్నాయని చమత్కరించారు. కొన్ని దేశాలలో అడవి బాతులు, గూడ కొంగలు, హంసలు చలికాలంలో వెచ్చని ప్రదేశాలను వెతుక్కుంటూ వేలకొద్దీ మైళ్ళు ఎగిరి వెళ్ళేటప్పుడు V - ఆకారంలో ప్రయాణం చేస్తాయి.

ఆకాశంలో ఎగురుతున్న కొంగలబారులు స్తంభాల ఆధారం లేకుండా వేలాడుతున్న తోరణాలలాగ కనిపిస్తున్నాయి అని కాళిదాసు వర్ణించాడు.

శ్రేణీబంధాద్వి తస్యద్వి రస్తం బాం తోరణ ప్రజం

సార సైకల నిర్ధారైః క్వచి దున్నమితా ననౌ (రఘువంశ 1-41)

మేఘములు అనే పిల్లకాకులకి పాలవళ్ళు రాలినట్లుగా వడగళ్ళు పడ్డాయనీ, మళ్ళీ కొత్త పళ్ళు వచ్చాయా అన్నట్లు మబ్బులలో కొంగలబారులు కనిపిస్తున్నాయనీ కృష్ణదేవరాయలు అముక్తమాల్యదలో చక్కని కల్పన చేశాడు.

తే. కృతపయఃపాన సవమేఘ పృథుకములకు
 రాతెనొయ్యన వడగండ్ల పాలపండ్లు
 మరి బలాకాద్విజాళి సంప్రాప్తి కలిగి
 పెరుగ పెరుగంగ ధ్వనియు గంభీరమయ్యె"

(అముక్తమాల్యద IV.82)

కొంగలబారు దవడలోని పలువరస ఆకారంలో (V ఆకారంలో ఉంటుంది కదా? ద్విజ శబ్దానికి రెండుసార్లు పుట్టినవనే వ్యుత్పత్తి ప్రకారం వళ్ళు అనీ పళ్ళు అనీ రెండు అర్థాలు ఉన్నాయి.

ఆడవి బాతులు, గూడ కొంగలు V ఆకారంలో చెదిరిపోకుండా పంజాబ్ మెయిల్ వేగంతో (గంటకి 50 మైళ్ళు) ఎగిరి వెళుతూ ఉంటాయి. అయితే ఈ పళ్ళు ఈ ఆకారంలో ఎగిరి వెళ్ళడానికి కారణం ఏమై ఉంటుంది?

విమానాలు గుంపుగా ప్రయాణం చేయవలసి వచ్చినప్పుడు ఇదే V ఆకారంలో ఎగురుతాయి. చూశారుకదా? దీనికి కారణం ఏమిటంటే, వీటిలో అందరికన్న ముందు ఎగురుతున్న "లీడరు"ని మిగిలిన అన్ని విమానాల పైలట్లూ ఈ ఆకారంలో ఎగిరితే సరిగ్గా చూచి అనుసరించడానికి వీలు అవుతుంది. ఇదే విధంగా దారి బాగా తెలిసిన పెద్ద గూడ కొంగ అన్నిటికన్నా ముందర దారిచీస్తూ ఉంటే, మిగిలినవన్నీ దానిని చూస్తూ అనుసరించాలంటే ఈ ఆకారంలో ఎగరటం ఆవసరం

ఉష్ట ప్రదేశాలను వెదుక్కుంటూ భూఖండాలూ సముద్రాలూ దాటివెళ్ళే క్షణ పక్షుల బారులను చూసి కొందరు ముచ్చటపడుతూ ఉంటే, మరికొందరు తుపాకులు బారుచేసి వీటిని వేల సంఖ్యలో వేటాడుతూ ఉంటారు. ఈ విధంగా కొన్ని జాతుల పక్షులు పూర్తిగా అంతరించిపోయాయి. కొన్ని నామమాత్రంగా మిగిలాయి.

10. మిడుగురు పురుగుకి తన వెలుగువల్ల ఏం లాభం?

వానా కాలంలో చెట్లు చేమలలో చీకటి పడ్డాక వెలుగుతూ, ఆరుతూ, నెమ్మదిగా ఎగురుతూ ఉండే మిడుగురు పురుగుల అందాన్ని చూచి అశ్చర్యమూ ఆనందమూ పొందని వాళ్ళు ఉండరు. చిన్నపిల్లలు వీటిని గుప్పిట్లో పట్టి, అవి ఉండి ఉండి, పచ్చని వెలుగు చిమ్ముతూ ఉంటే కళ్ళు ఇంటింత చేసుకు చూస్తూ ఉంటారు. గిజిగాడు పీట్టలు అందమైన గూళ్ళు గట్టుకొని ఆ గూళ్ళలోపల బంకమట్టి మెత్తి, ఈ మిడుగురులను పట్టి తెచ్చి, ఆ మట్టిలో గుచ్చి, తమ కూనలకి రాత్రిపూట దీపాలలాగ ఉపయోగిస్తాయి. ఈ విషయాన్ని అల్లసాని

పెద్దన్నగారు మనుచరిత్రలో (136) చాలా అందంగా వర్ణించారు. కృష్ణరాయల చేత ఓడింపబడిన శత్రు రాజుల తాలూకు కోటలు పాడుపడి, వెదుళ్ళు మొలిచి, కీకారణ్యాలుగా మారిపోగా, అక్కడ సంచరించే అడవి ఏనుగులు సరదాకి తమ దంతాలతో ఆ కోట గోడలని గోరాడుతూ ఉండగా, అందులోనుంచి రాలిపడ్డ వజ్రాలను చూసి మిడుగురు పురుగులు అనుకుని, తమ గూళ్ళల్లో దీపాలుగా పెట్టుకోడానికి గిజిగాడు పిట్టలు ముక్కున కరుచుకుపోతున్నాయట!

ఈవిధంగా మిడుగురులు చిమ్మేకాంతులు పిట్టలకి, బొట్టికాయలకి మాత్రమే కాకుండా శాస్త్రజ్ఞులకి కూడా ఆసక్తికరంగానూ, ఆశ్చర్యంగానూ కనిపిస్తున్నాయి. ఇవి వెలుగు ఎందుకు చిమ్ముతున్నాయి? ఎలా చిమ్ముతున్నాయి? అనే ప్రశ్నలకి సమాధానాలకోసం వాళ్ళు తంటాలు పడుతున్నారు.

మిడుగురు పురుగులిచ్చే వెలుగుకి, మనకి తెలిసిన ఇతర కాంతులకి భేదం ఏమీలేదు. కాని చిన్న భేదం ఒకటి లేకపోలేదు. దీపం వెలిగిస్తే కాంతితో బాటు వేడికూడా పుడుతుంది. మిడుగురుల వెలుగులో అటువంటి వేడిలేదు. ఇది సుమారుగా ట్యూబులైటు వెలుగులాంటిది. మిడుగురుల శరీరంలో జరిగే కొన్ని రసాయన ప్రక్రియలవల్ల వెలుగు పుడుతోంది. ఈ కాంతిని ఉత్పత్తి చేసే ముఖ్య వస్తువులు "లూసిఫెరిన్" (LUCIFERIN) అంటారు. ఇది ఆక్సిజన్ తో కలిస్తే అందులోని రసాయన శక్తి జ్యోత్స్వక్తిగా మారుతుంది.

అయితే, ఈ లూసిఫెరిన్ మామూలుగా ఆక్సిజన్ తో రసాయన సంయోగం చెందదు. ఆ పని జరిపించడానికి లూసిఫెరేజ్ (LUCIFERASE) అనే మరో వస్తువు సాయపడాలి. ఈ వస్తువుపై రసాయన సంయోగాన్ని జరిపించడంలో సాయపడుతుందే కాని, తాను స్వయంగా మారదు. ఇటువంటి వస్తువును "ఉత్ప्रेరకము" (CATALYST) అంటారు. దీనినే మరోలా చెప్పాలంటే మిడుగురు పురుగు శరీరంలో లూసిఫెరిన్, లూసిఫెరేజ్ అనే రెండు పదార్థాలు తయారవుతాయి. లూసిఫెరిన్ ఆక్సిజన్ తో కలిసి వెలుగు చిమ్మడానికి లూసిఫెరేజ్ సాయపడుతుంది.

మిడుగురులిచ్చే వెలుగునే శాస్త్రజ్ఞులు లేబరేటరీలో తయారు చేయగలుగుతున్నారు కానీ దీనికి కావలసిన "మసాల" మాత్రం మిడుగురుల శరీరంలో నుంచే తీసుకోవలసి వస్తోంది. ఆ పదార్థాలను కృతకంగా తయారు చెయ్యలేక పోతున్నారు. ఇది ఇంకా ప్రకృతి రహస్యాలలో ఒకటి.

అయితే ఈ పురుగు ఈ విధంగా వెలుగు ఎందుకు చిమ్ముతుంది? ఈ వెలుగువల్ల దానికేం లాభం? దీనికి రెండు కారణాలు కనిపిస్తున్నాయి. అడ, మగ పురుగులు కలుసుకువి జత కట్టడానికి ఈ వెలుగు ఒక సంకేతంలాగ

పనిచేస్తుంది. మరో ప్రయోగం ఏమిటంటే, రాత్రిపూట పురుగుల్ని వేటాడే పక్షులు తమని తినేయ్యకుండా ఈ వెలుగు పక్షులను భయపెడుతుంది.

ఈ రెండు కారణాలూ కూడా పూర్తి సంతృప్తికరంగా లేవనీ, అంత కన్న మరేదో ముఖ్య కారణం ఉండి ఉండవచ్చుననీ శాస్త్రజ్ఞులు అనుమానిస్తున్నారు. పంటకోసం పొయ్యి వెలిగిస్తే, ఎంత వద్దనుకున్నప్పటికీ ఏర్పడే పొగలాగ, ఆ పురుగు శరీరంలో జరిగే ఏదో ముఖ్యమైన రసాయన ప్రక్రియలో అనుకోకుండా తయారైన (BY PRODUCT) దినుసు కావచ్చునేమో ఈ వెలుగు!

ఏదీ ఏమైనా ఈ వెలుగు మనకందరికీ ఆనందాన్నిస్తోంది దీనిని అనుకరించి ముందు ముందు చల్లని వెలుగునిచ్చే దీపాలను శాస్త్రజ్ఞులు తయారు చేయగలుగుతారేమో! ఈ వెలుగు పల్లెటూళ్ళల్లోనే కాని, చెట్లూ పుట్టా కరువైన పట్టణాలలో కనిపించదు కదా!

11. ఊసరవెల్లి రంగులు ఎల్లా మారుస్తుంది ?

తానున్న వరిసరాలకి అనుగుణంగా ఊసరవెల్లి తన శరీరపు రంగు మారుస్తుందని అందరూ వినే ఉంటారు, నిజమే. దాని శరీరం ఆకుపచ్చ, నలుపు, పసుపు చుక్కలు వగైరా రంగులలోకి మారుతూ ఉంటుంది. అయితే, అది తన రంగును ఎల్లా మార్చగలుగుతుంది? ఎందుకు మారుస్తుంది? వరిసరాలకి అనుగుణంగా ప్రయత్న పూర్వకంగా అది తన రంగును మార్చుకుంటుందా; లేక దాని ప్రమేయం ఏమీ లేకుండా వర్షపు రంగు తన అంతట తానే మారే శక్తిని ప్రకృతి ప్రసాదించిందా? ఇటువంటి సందేహాలు ఎన్నెన్నో కలుగుతూ ఉంటాయి. వీటికి సమాధానాలు చూద్దాం.

ఆత్మాశ్చర్యకరమైన సంగతి ఏమిటంటే వరిసరాల రంగుల మార్పుల వల్ల ఊసరవెల్లి శరీరపు రంగు మారదు: అది కావాలని తన శరీరపు రంగును మార్చుకోదు! రంగులు వాటి అంతట అవే మారుతాయి!

అసలు రహస్యం ఏమిటంటే ఊసరవెల్లి చర్మానికి ఏ రంగూ లేదు. అది గాజులాగ “పారదర్శక”మైనది (TRANSPARENT). ఆ చర్మం లోపల పసుపు, నలుపు, ఎరుపు రంగుల చుక్కలు (CELLS) గల మూడు పొరలు ఉన్నాయి. ఈ చుక్కలు సంకోచ వ్యాకోచాలు పొందినప్పుడు దాని శరీరపు రంగు మారినట్లు కనిపిస్తుంది.

అయితే ఆ చుక్కలు పెద్దపీ చిన్నపీ అనడానికి కారణం ఏమిటి? ఊసరవెల్లికి కోపం, భయం వంటి అనుభూతులు కలిగినప్పుడు నాడులద్వారా రంగు చుక్కలకు వార్తలు అంది. తదనుగుణంగా వాటి సైజులలో తగ

మార్పులు వస్తాయి. దానికి కోపం వచ్చినప్పుడు రంగులు చిక్కబడతాయి. భయం కలిగినప్పుడు లేత రంగులు, వసుపు చుక్కలూ ఏర్పడతాయి.

అంతేకాదు, బయటి వెలుగులో మార్పు వచ్చినప్పుడల్లా ఊసరవెల్లి రంగులు మారుతాయి. సూర్యకాంతి అధికంగా ఉంటే నల్లరంగూ, వెలుగు తగ్గినప్పుడు లేత రంగుమీద వసుపు చుక్కలూ ఏర్పడుతాయి.

అంతేకాదు, వేడిగా ఉన్నప్పుడు ముదురు ఆకువచ్చే రంగూ, చల్లగా వున్నప్పుడు లేత రంగూ ఏర్పడుతాయి.

ఈ విధంగా ఊసరవెల్లిలో కలిగిన గాఢ అనుభూతుల వల్లనూ, కాంతి ఉష్ణోగ్రతలలో మార్పులవల్లనూ ఊసరవెల్లి ప్రయత్నం లేకుండానే దాని శరీరం తోపలి రంగు పొరలలోని చుక్కలు సంకోచ వ్యాకోచాలు పొందుతాయి. దాని శరీర వర్తంలో మార్పులు వస్తాయి. అంతేకాని పరిసరాల రంగులనుబట్టి ఈ మార్పులు రావు.

అయితే, ఊసరవెల్లి శరీరపు రంగులు ఆయా పరిస్థితులలో సాధారణంగా ప్రకృతి పరిసరాల రంగులకు దగ్గరగానే ఉంటాయి. ఊసరవెల్లి నెమ్మదిగా కదిలే జంతువు కావడంచేత దానిని పాములూ, గద్దలూ వగైరాలు ఫలహారం చేసేయ్యకుండా పరిసరాలతో కలిసిపోయి కనబడకుండా ఉండడం దాని ఆత్మ రక్షణకు చాలా అవసరం.

అన్నట్లు తొండ ముదిరితే ఊసరవెల్లి కాదు.

12. పట్టుపురుగులు పట్టును ఎందుకు తయారుచేస్తాయి?

ఒక రకం గొంగళిపురుగు తన చుట్టూ అల్లకున్న గూడినూచి పట్టు తయారుచేసే పద్ధతిని ఆనేక వేల సంవత్సరాల క్రితం చైనాలో కనిపెట్టారు. ఈ బట్టు తయారీ పద్ధతిని వారు అతి రహస్యంగా ఉంచేవారు. ఆ పురుగులను గానీ, వాటి గుడ్లను గానీ చైనా సరిహద్దులు దాటించి బయటకు తీసుకుపోవడానికి ప్రయత్నించిన వారికి మరణదండన విధించేవారు.

ఇన్ని కట్టుదిట్టాలు చేసినప్పటికీ ఈ పట్టు రహస్యం ఎల్లాగో బయటికి పాకిపోయింది. ప్రస్తుతం ఒక్క చైనాలోనేకాక ఇండియా, జపాన్, ఫ్రాన్స్, స్పెయిన్, ఇటలీలలో కూడ పట్టు ఉత్పత్తి చేస్తున్నారు. అన్నిటికన్నా మంచి పట్టును తయారుచేసే జాతి గొంగళి పురుగులు. లేత బూడిద రంగులో ఉంటాయి. ఆవి తెల్ల మల్బరీ ఆకులు తింటాయి.

వేసవికాలం మొదలు ఆయేవేళ ఆడ నీతాకోకచిలుక అయిదారు వందల గుడ్లు పెడుతుంది. ఈ గుడ్లను జాగ్రత్తగా గుడ్లలోనో, కాగితం మీదనో మళ్ళీ వసంతం వరకు జాగ్రత్త చేస్తారు మల్బరీ చెట్టు చిగుళ్ళవేసే సమయంలో ఆ

గుడ్డను "ఇన్స్ట్రబేటరీ"లో పొదుగుతారు. అందులోనుంచి చిన్నచిన్న పురుగులు బయటికి వస్తాయి. మల్బరీ ఆకులు సన్నగా తరిగిపోసిన చీలలో ఈ పురుగుల్ని పడవేస్తారు. ఆరు వారాలపాటు వరసగా ఆ ఆకుల్ని తిని అవి పెద్దవి అవుతాయి.

ఆ పురుగులు ముందుకీ వెనక్కి తల ఆడించడం మొదలుపెడితే అవి గూడు (కక్కున్) అల్లడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాయి అని అర్థం. అది కట్టబోయే గూళ్ళకి ఆధారం కోసం చిన్న చిన్న పుడకల్ని ఆ చీలలో వేస్తారు. వాటి పొట్టలో తయారయ్యే ఒక ప్రత్యేక ద్రవం వాటి దవడలలో ఉన్న సన్నని రంధ్రాలలోనుండి బయటికి వచ్చి, గాలి తగలగానే గట్టిపడి దారంలాగా ఏర్పడుతుంది. ఆ పురుగులు తమ చుట్టూ కంటికి కనిపించనంత సన్నని ఆ దారంతో చుట్టుకోవడం మొదలు పెడతాయి. ఒక్కొక్క కక్కున్ (దారపు చుట్ట)కి 1500 . 1200 గజాలు దారం పడుతుంది. ఈ పని అంతా 72 గంటలలో పూర్తి అయిపోతుంది.

ఈ కక్కున్ లోపల ఆ పురుగు ముడిచి పెట్టుకుని "నిద్ర" పోతుంది. అది 12 రోజులలో సీతాకోకచిలుకగా మారుతుంది. ఆ పురుగును పూర్తిగా పెరగనిస్తే అది సీతాకోకచిలుకగా మారి, గూటిని చిండుకుని బయటికి వచ్చి, ఎగిరిపోతుంది. అలా జరగనిస్తే ఆ పట్టుపోగులన్నీ తునాతునకలై పోతాయి. ఇంక అవి ఎందుకూ పనికిరావు. కనుక సీతాకోకచిలుక పూర్తిగా ఏర్పడక ముందే పోక కాయల సైజులో ఉండే ఆ కక్కున్లని మరుగు సీళ్ళలోవేసి లోపల ఉన్న పురుగుల్ని చంపేస్తారు, వేడి సీళ్ళలో నానవెయ్యడం వల్ల ఆ పట్టుపోగులకి అంటుకున్న జిగురు కరిగిపోయి, పోగులు సులభంగా, ఏక దారంగా ఊడివస్తాయి.

10, 12 పట్టుకాయలనుండి ఏక సమయంలో బయటకు తీసిన దారప్పొగులను కలిపి, వడికి, ఒకే దారంగా పేనుతారు. ఈ దారంతో బట్టలు నేస్తారు.

నైలాను కనిపెట్టేక ఇంతకన్నా సులభంగానూ, చవకగానూ పట్టువంటి దారప్పొగుల్ని చేయటానికి వీలైంది. కానీ, ఎంత శ్రమపడ్డా పట్టుపురుగులను పూర్తిగా అనుకరించటం సాధ్యం కావడంలేదు.

"అరుదగు పట్టుపోగుల తయారీ నెరింగిన ఓ అభాగ్యపుం
బురుగ! అపూర్వ శక్తులను బొందిన తప్పనకెంత శిక్షయో
యెరుగవు, మల్బరీ దళము లిత్తురటంచును మోదమేలనే?
మరిగెడు సీళ్ళముంతురు సుమా నిను మానవరూప రాక్షసుల్".

(ఈ రచయిత వ్రాసిన ప్రతిపద్య శిరఃకంపంలోనిది)

13. ఒంటెలు నీళ్ళు తాగకుండా ఎన్నాళ్ళుండ గలవు ?

కార్తూ, విమానాలూ కనిపెట్టక పూర్వం ఆఫ్రికాలోనూ, ఆసియాలోనూ ఉన్న బ్రహ్మాండమైన ఎడారులు దాటి వెళ్ళాం చే నమ్మకమైన సాధనం ఒకే ఒకటి ఉండేది. అది ఒంటె. అందుకనే దీనిని “ఏడారి ఓడ” అన్నారు. నీటి మీద ప్రయాణం చేసేటప్పుడు ఎదురు అయ్యే ఇబ్బందు లన్నింటిని తట్టుకో దానికి అనువుగా ఓడ నిర్మింపబడినట్టే, ఎడారిలోని భయంకర పరిస్థితులకు తట్టుకోగల విధంగా ఒంటె శరీరం నిర్మింపబడింది. మిగిలిన జంతువులు ఎడారిలో తిండి నీళ్ళులేక రాలిపోతూ ఉంటే ఒంటె నిశ్చేపంగా నిరవరోధంగా ఎడారికి సాగిపోతుంది. ఇటువంటి చిత్రమైన శక్తికి కారణమైన అంగ నిర్మాణం ఒంటెకి ఉంది. అందులో ముఖ్యమైనది మూపురం; కాళీగా ఉన్నప్పుడు దాని మూపురం గాలితీసిన తిత్తిలాగ స్థిరత్వం కోలుపోయి ముడతలుపడి ఒక వక్ర్రూపానికి వాలి ఉంటుంది. మూపురంలో ఎముకలు లేవు. అంతా కండా, కొవ్వు మాత్రమే.

మూపురం యొక్క ముఖ్యోద్దేశం ఆహారాన్ని నిలువ చెయ్యడం. సుదీర్ఘ ప్రయాణానికి ముందర రోజుల తరబడి దాని యజమాని పుష్కలంగా తిండి నీళ్ళు అందిస్తాడు. దానితో మూపురం కొవ్వుతో నిండి, బలినీ, ఎత్తుగా లేచి నిలుచుంటుంది. ఆ సమయంలో అందులో సుమారు 50 కిలోగ్రాముల కొవ్వు నిలువ ఉంటుంది. దారిలో తిండి దొరకకపోతే ఈ కొవ్వును ఉపయోగించుకుంటూ ఒంటె ప్రయాణం చెయ్యగలదు.

ఒక్క ఆహారమేకాక ఒంటె తన శరీరంలో నీటిని కూడా నిలువచేసుకో గలదు. ప్రయాణం చేసే ముందు యజమాని ఒంటెచేత బలవంతంగా 60-70 లీటర్ల నీళ్ళు తాగిస్తాడు. దానికి ఉప్పు తినబెట్ట, దాహం పుట్టించి ఈ విధంగా నీళ్ళు తాగిస్తాడు.

ఒంటె జీర్ణకోశంలో మూడు విభాగాలున్నాయి. తిన్నగడ్డి మొదటిభాగం లోకి వెళుతుంది. రెండవభాగంలో జీర్ణకోశాలు ఉంటాయి. మూడవభాగంలో నెమరు వేసిన ఆహారం జీర్ణమవుతుంది. మొదటి రెండు విభాగాల తాలూకూ గోడలలో నీరు నిలువ చేయడానికి వీలుగా తిత్తులున్నాయి. ఒంటె నీళ్ళు తాగినప్పుడు ఈ తిత్తులు నిండుతాయి. దానికి నీళ్ళు దొరకనప్పుడు ఈ తిత్తులలోని నీళ్ళు ఉపయోగపడతాయి.

ఒంటె ఎన్నాళ్ళు నీళ్ళు లేకుండా ప్రయాణం చేయగలదు? ఒక ఒంటెల బిడారు నీళ్ళు దొరకని ఎడారిలో 34 రోజులు నీళ్ళు లేకుండా 530 మైళ్ళు నడచిందని ఒకరు వ్రాశారు. ఇది ఆతిశయోక్తి. బరువు ఎక్కువ వెయ్యకుండా

నెమ్మదిగా నడవనిస్తే దాని శరీరంలో నిలువవున్న సీళ్ళతోనూ క్రొవ్వుతోనూ అది 8-10 రోజులదాకా ఉండగలదు. ఏ వసీ చెయ్యకుండా నీడపట్టున విశ్రాంతి తీసుకోనిస్తే ఇంకా ఎక్కువ కాలమే ఉండగలదు.

ఇటువంటి శక్తి ఒక ఒంటెలకేకాదు, ఇంకా మరికొన్ని జంతువులకి కూడా ఉంది. నిజానికి కొన్ని జంతువులకి గల ఈ శక్తితో పోల్చిచూస్తే ఒంటెలు అర్భకులు అనిపిస్తుంది. జిరాఫీలు, కొండ గొర్రెలు చాలా రోజుల పాటు నీళ్ళు తాగకుండా ఉండగలవు. ఎడారులలో ఉండే నేల ఉడతలూ, ఎలుకలూ, "గజెల్" అనే ఒకరకం లేళ్ళూ అసలు ఎన్నడూ నీళ్ళు తాగనే తాగవు.

గోబీ ఎడారిలో (Central Asiatic Expedition) వారి గజెల్ నెలలపాటు, నీళ్ళు తాగలేదు. నీళ్ళు తెచ్చి ఎదుట పెట్టినా తాగేది కాదట.

మ్యూ మెక్సికో ప్రాంతపు చిట్టెలుకలు నీళ్ళు ఇచ్చినా తాగేవికావుట. పైగా వాటికి పెట్టిన మేత బాగా ఎండిన గింజలు; అందులో ఇమిడివున్న నీరే వాటికి సరిపోతుంది.

ఒంటెలాగ పనిచేయిస్తే ఇవికూడా ఒకప్పుడు కాకపోతే ఒకప్పుడైనా నీళ్ళు తాగకపోవు.

14. కంగారూకి పొట్టసంచి ఎందుకు ?

సృష్టిలో పొట్టసంచి కలిగిన జంతువు కంగారూ ఒక్కడేకాదు - ఆస్ట్రేలియాలో ఇటువంటి సంచి కలిగిన జంతువులు చాలానే ఉన్నాయి. వీటిని "మార్సూపియల్స్" అంటారు, లాటిన్ భాషలో "మార్సూపియం" అంటే సంచి అని అర్థం.

కంగారూలకి ఈ సంచి వెనుక కాళ్ళమధ్య ఉంది. దాని చంటి బిడ్డకి ఇది అన్నివైపులా అదిమి పట్టుకునే వెచ్చని ఇల్లువంటిది. కదలలేని బిడ్డకి అది డోలీ, అందులోనే ఉన్న చనుమొనల నుంచి దానికి ఆహారం లభిస్తుంది.

కంగారూలకి ఇతర మార్సూపియల్సుకి ఇటువంటి పొట్ట సంచినీ ప్రకృతి ఎందుకు ప్రసాదించింది? సుమారు వదికోట్ల సంవత్సరాల క్రితం, డైనోసార్ యుగం నడుస్తున్న కాలంలో, తొలి క్షీరద జంతువులు బయలుదేరాయి. వీటిలో రెండు రకాలు. ఒకటి "మాయ" కలవి (PLACENTAL), రెండోవి పొట్ట సంచి కలవీనూ.

మాయ గల జంతువులలో గర్భంతో ఉన్న బిడ్డ బాగా పెరుగగానే బయట నివసిస్తుంది. మార్సూపియల్స్ లో పొట్టసంచి గర్భసంచి చేసే పనిని చాలవరకు చేస్తుంది; కనుక పూర్తిగా పెరగని (నెలలతక్కువ) స్థితిలోనే బిడ్డ పుడుతుంది. పుట్టినప్పుడు కళ్ళు తెరవని, నడవలేని, జాట్లలేని మాంసం

ముద్దలాంటి, మన చిటికెనవేలు కన్న చిన్నసైజు కంగారూబిడ్డ బొత్తిగా అనవాయ స్థితిలో ఉంటుంది. అది బహుకష్టంమీద పాకి తల్లి సంచిలో దూరి ఒక చనుమొనను నోట చిక్కించుకుంటుంది. అటువంటి రక్షణ కల్పించే సంచి లేకపోతే ఆ బిడ్డ బతకదు.

మరో ఆరునెలలకి కంగారూ పిల్లకి కాస్త రూపురేఖలు వచ్చి, కుక్కపిల్ల సైజులో ఉంటుంది. సంచిలో నుంచి బయటకువచ్చి అటూ ఇటూ నడవగల స్థితిలో ఉంటుంది అయినాసరే బయట కొంచెంసేపు తిరిగి, చటుక్కున పరుగెత్తుకు వచ్చి, సంచిలో దూరుతూ ఉంటుంది. తల బయటికి పెట్టి, నోటికి అందిన ఆకులు కొరుకుతూ ఉంటుంది. ప్రమాదసూచన కనిపిస్తే, తన తల్లి తన పిల్ల దగ్గరకు గంతువేసి ముందరి కాళ్ళతో ఎత్తి సంచిలో వడ్డెసుకుంటుంది.

కంగారూలలో సుమారు 120 జాతులున్నాయి "వల్లబీ" అనే అన్నిటి కన్న చిన్న కంగారూ రెండడుగుల ఎత్తుదాకా ఉంటుంది.

కంగారూలకి ముందరి కాళ్ళు పొట్టిగా ఉంటాయి. వాటితో చెట్ల కొమ్మలని పట్టుకొని వంచడం వగైరా పనులు చేస్తాయి. పొడుగ్గా బలంగా ఉండే వెనుక కాళ్ళతో 10-25 అడుగుల దూరం దూకుతూ వేగంగా పరుగెత్తగలవు. వాటికి గల బలమైన తోకని ఉపయోగించి కూర్చుంటాయి. వాటికి జాగా వినగల శక్తి ఉంది. బహుదూరాన చిన్న అలికిడి అయినా వినగలుగుతాయి.

అయితే పొట్టసంచి గల జంతువులు ఒక్క ఆస్ట్రేలియాలోనే ఎందు కున్నాయి? మిగిలిన చోట్ల ఎందుకు కనిపించవు?

సుమారు 200 ఏళ్ళక్రితం యూరపియనులు ఆస్ట్రేలియాలో అడుగు పెట్టినప్పుడు తొలిసారిగా కంగారూలను చూచి చాలా ఆశ్చర్యపడ్డారు. ఇటువంటి మార్పుపీయల్ను ఆస్ట్రేలియా చుట్టుపక్కలగల దీవులలో కూడా కనిపిస్తాయి.

భూమిమీద రాక్షసి బల్లులు అంతరించిపోయాక షీరజాతి జంతువులు శాఖోపశాఖలుగా అభివృద్ధి చెందాయి. అందులో పొట్టసంచిగల షీరదాలకన్నా మాయగల షీరదాలు జీవవరిజామంలో ఒక మెట్టు ఉన్నత స్థితిలో ఉన్నాయి. తల్లి గర్భం బయట సంచిలో పెరగడం కన్న, గర్భసంచిలో పరివక్ష దశ వచ్చేవరకూ పెరగడం అన్ని విధాల శ్రేష్ఠమైనది. కనుక జీవన పోరాటంలో మాయగల జంతువులతో పోటీచెయ్యలేక పొట్టసంచి గల జంతువులు చాలాచోట్ల నశించిపోయాయి ఆస్ట్రేలియాలో తప్ప. అయితే అక్కడ మాత్రం ఎందుకు మిగిలాయి?

అనేక కొట్ట సంవత్సరాల క్రితం ఆస్ట్రేలియా అసీయా ఖండంలో కలిసి పోయి ఒకే భూఖండంగా ఉండేది అని భూగర్భ శాస్త్రజ్ఞులు చెబుతున్నారు.

అప్పట్లో పొట్టసంచి జంతువులు (ప్రస్తుతపు) ఆస్ట్రేలియా ప్రాంతంలో విస్తరించాయి. వాటికి పోటీవచ్చే మాయగల పెద్ద జంతువులు అక్కడ లేకపోవడం చేత అవి అభివృద్ధి చెందాయి. వాటిని నాశనం చేయగల మాయగల జంతువులు తయారు కాకముందే ఆసియా నుండి ఆస్ట్రేలియా ఖండం విడిపోయి, ద్వీపంగా మారి, బహుదూరం జరిగిపోయింది. మిగిలిన ప్రపంచంతో సంబంధం లేకుండా దూరంగా ఏకాంతంగా ఉన్న కారణంచేత ఈ దీవులలో మాత్రమే ఇటువంటి అర్చక ప్రాణులు బతికి ఉండగలిగాయి. మిగిలిన అన్నిచోట్లా పోటీలో అంతరించి పోయాయి.

15. ఆవులు ఎందుకు నెమరు వేస్తాయి?

ఆవులు తీరుబడిగా నీడపట్టున మేనువాల్చి, సంతృప్తిగా దవడలాడిస్తూ నెమరువేయడం మనమంతా చూస్తూనే ఉంటాం. ఒక్క ఆవులేకాదు. మేకలు, గొర్రెలు, బ్రెలు, ఒంటెలు, లేళ్ళు, బామాలు కూడా నెమరువేస్తాయి. ఇవి అన్నీ ఇలా ఎందుకు చేస్తాయి?

లక్షల కొద్దీ సంవత్సరాల క్రితం గడ్డితిని బతికే బలహీనమైన ఒక జాతి జంతువులు తమను వేటాడే బలమైన జంతువుల నుంచి కాపాడుకోవడం కోసం ఒక కొత్త పద్ధతి అవలంబించాయి. అదేమిటంటే, వీలు చిక్కినప్పుడు అందినంత మట్టుకు గబగబా మింగెయ్యడం, పరుగెత్తిపోయి ఎక్కడో బాక్కోవడం, శత్రుత్వం లేని చోటికి చేరుకున్నాక ఇంతకు ముందు సరిగ్గా నమలకుండా మింగేసిన గడ్డిని మళ్ళీ నోట్లోకి తెచ్చుకోవడం, హాయిగా ఆనందంగా మెత్తగా నమలి మళ్ళీ మింగడం. ఇదే నెమరు వేయడమంటే. మన ఇళ్ళలో పెంచుకునే జంతువులలో నెమరువేసేవే ఎక్కువ. అవి అన్నీ ఆ పురాతన జాతి జంతువు నుంచి పరిణతి చెందినవే.

జీవ పరిణామంలో నెమరువేయడం నేర్చుకున్న జంతువుకి అది చేతకాని సాటి జంతువుకు లేని-అపారమైన అనుకూల్యం లభించింది. జీవన పోరాటంలో ఆ జాతి నిలదొక్కుకుని శాఖోపశాఖలుగా విస్తరించింది.

ఆవు జీర్ణకోశం నాలుగు గదులుగా విడదీయబడి వుంటుంది. ఆవుకు నాలుగు జీర్ణకోశాలుంటాయని కొందరు అనుకుంటూ ఉంటారు. అది నిజం కాదు. ఒకే జీర్ణకోశంలో నాలుగు విభాగాలున్నాయి. ఒక్కొక్క విభాగాని! ఒక్కొక్క ప్రత్యేకమైన పని ఉంది.

ఆవు గడ్డి మేసినప్పుడు పూర్తిగా నమలదు. మింగడానికి అవసరమైనంత మెత్తగా మాత్రమే నమిలి మింగుతుంది. ఈ విధంగా మింగిన గడ్డి దాని

నీరర్థకోశపు మొదటి గదిలోకి వెళుతుంది. ఇక్కడ తడిసి మెత్తబడి రెండవ గదిలోకి వెళుతుంది. ఈ గదిలో చిన్నచిన్న ఉండలుగా మారుతుంది. తరువాత తీరుబడిగా పడుచుని ఈ ఉండలు ఒక్కొక్కటి కక్కి నోట్లోకి తెచ్చుకుని, మెత్తగా నురగ వచ్చేటట్లు నమిలి, మళ్ళీ మింగుతుంది. ఈసారి తిన్నగా మూడవ గదిలోకి వెళుతుంది. ఇక్కడ జీర్ణం కావడం మొదలు పెడుతుంది. అక్కడ నుంచి నాలుగవ గదిలోకి వెళ్ళి పూర్తిగా జీర్ణం అవుతుంది. ఒంటెలకి మూడవగది లేదు. నెమరు మింగితే తిన్నగా జీర్ణకోశపు అఖరి భాగంలోకి వెళుతుంది.

ఆవులకి అడుగు దవడ వళ్ళేకాని, పైదవడ పళ్ళులేవు. వళ్ళకి బదులు పైదవడకి గట్టి ఇగుళ్ళున్నాయి. పైచిగుళ్ళకి కింద దంతాలకి మధ్య గడ్డి పరకలు నొక్కిపట్టి లాగుతుంది.

16. పక్షులు గుడ్లమీద కూర్చుని ఎందుకు పొదుగుతాయి?

పక్షులకు గుడ్లమీద కూర్చోవాలనే కోరిక ఎందువల్ల కలుగుతుంది? తాను ఆ విధంగా కూర్చుంటే కొంతకాలానికి ఆ గుడ్లలోంచి పిల్లలు బయటికి వస్తాయని వాటికి తెలుసా? వాటికి అంత పరిజ్ఞానం ఉందా? తిండితిప్పలూ, అట పాటలూ మానేసి రోజులు తరబడి అదేలోకంగా ఆ గుడ్లమీద పక్షులు కూర్చుంటున్నాయంటే దానికి ఏదో బలమైన కారణం ఉండాలి. అది ఏమిటి?

కొన్ని జాతుల పక్షులలో అదే మగడి కూడా వంతులవారిగా గుడ్లమీద కూర్చుంటాయి. కొన్ని జాతులలో పొదగడం బాధ్యత కేవలం ఆడపక్షిదే. పొదగడం పని అంతా తనమీద వేసుకునే మగ పక్షులు బహు అరుదుగా కనిపిస్తాయి. పక్షులలో ఈ భేదాలు ఎలా వచ్చాయి? అవి తమలో తాము కూడబలుక్కుని పొదగడం కార్యక్రమాన్ని చేపడతాయా?

ఉదాహరణకి "ఫలారోఫ్" అనే జాతి సముద్రపు పక్షులలో పొదగడం బాధ్యత పూర్తిగా మగపక్షిదే. మగపక్షి కట్టి సిద్ధంగా ఉంచిన గూట్లో ఆడది గుడ్లు పెట్టి అక్కడితో తన బాధ్యత అయిందన్నట్లు లేచి, యూమ్మన వెళ్ళిపోతుంది వెనక్కి తిరిగి అయినా చూడకుండా. మగది ఆ గుడ్లని శ్రద్ధగా పొదిగి, పిల్లలని తన వెంట తిప్పకుని, సంరక్షిస్తుంది. అన్నట్లు వీటిలో ఆడపక్షి అందంగా, ముందగా, చొరవగా ఉంటుంది. మగది వెలసిపోయిన రంగులతో బేలగా పిరికిగా ఉంటుంది. "ఏమూ" నివృత్తోడి జాతి పక్షులలో కూడా సరిగ్గా ఇదే పద్ధతి.

కొన్ని జాతుల పక్షులలో ఆడవాటికన్నా మగవి అందంగా ఉంటాయి. ఉదాహరణకి నెమళ్ళు, కోళ్ళు, పొరడైజు జాతి పక్షులు. వీటిలో మగది ఇత

కలవడానికి రావడం తప్ప మరి ఏ పనీ చెయ్యదు. గూడు కట్టడం, గుడ్లని పొడగడం, పిల్లలని పెంచడం వగైరా పనులన్నీ ఆడవషి చేస్తుంది.

మరికొన్ని జాతుల పక్షులలో, మగదీ, ఆడదీ, ఒకే విధంగా ఉంటాయి. వీటిలో అన్ని పనులూ ఆలుమగలు సమంగా పంచుకు చేస్తాయి. ఉదాహరణకి; పావురాలు, చిలుకలు, కాకులు.

దీనిని బట్టి అందంగా ఉన్న పక్షి అధికారం చెలాయించడమేకాని పని చెయ్యదు అనుకోవాలా?

వీటిలో మరో చమత్కారం కనిపించింది; గుడ్లు పెట్టే ఋతువులో పక్షుల రొమ్ముమీద చిత్రమైన మచ్చలు ఏర్పడతాయి. అక్కడ దురదో మరేదో బాటో వాటికి కలుగుతుంది. నున్నగా ఉండే గుడ్లమీద ఆ మచ్చలు అనించి కూర్చుంటే వాటికి సుఖంగా ఉంటుందని, ఆ కారణంచేతనే అవి గుడ్లమీద కూర్చుంటాయి కానీ, ఆ కూర్చోవడంవల్ల ఆ గుడ్లు పిల్లలు అవుతాయనే పరిజ్ఞానంవల్ల కాదని శాస్త్రజ్ఞులు ఊహిస్తున్నారు. కొన్ని జాతులలో ఈ మచ్చలు ఆడవషికి మాత్రమే ఏర్పడతాయి. వాటిలో ఆడది మాత్రమే గుడ్లను పొదుగుతుంది. మగది ఏమీ వట్టపట్లు వెళ్ళిపోతుంది. కొన్ని జాతులలో అదా మగ పక్షులు రెండింటికి ఈ మచ్చలు ఏర్పడతాయి. ఆ జాతులలో రెండూ పొదుగుతాయి. సక్కుతుగా కొన్ని జాతులలో ఈ మచ్చలు మగదానికే ఏర్పడతాయి. వాటిలో మగదే పొదుగుతుంది.

ప్రత్యేకమైన అందంలేని పక్షులకే ఈ మచ్చలు ఏర్పడటం యాదృచ్ఛికం అయి ఉండదు.

17. కప్పలు నీళ్ళ దగ్గరే ఎందుకుంటాయి?

కప్పలు ఉభయచరాలు. అంటే ఇవి నీళ్ళలోనూ, గట్టుమీద కూడా నివసించగలవు, ఇవి నీళ్ళలో గుడ్లు పెడతాయి. ఆ గుడ్లలోంచి బయటికి వచ్చిన "లార్వా" నీళ్ళలోనే ఉండి మొవ్వలతో గాలి పీల్చుకుంటాయి. పెద్ద అయ్యాక మొవ్వలతో బాటు ఊపిరితిత్తులు కూడా ఏర్పడి, అవి సరాసరి గాలి పీల్చుకోగలుగుతాయి గట్టుమీది జంతువులలాగే. కానీ ఇవి నీళ్ళను విడిచి చాలాసేపు వుండలేవు. తడిచోటు దొరకకపోతే ఇవి కొద్ది గంటలలో వచ్చిపోతాయి. దీనికి కారణం ఏమిటంటే వీటి శరీరంలోని ద్రవ్యాలు చర్మంగుండా అతి వేగంగా బయటికి వచ్చి అవిరైపోతూ ఉంటాయి; బయటికి పోయిన శరీర ద్రవాలను మళ్ళీ మళ్ళీ తీర్చి చేసుకుంటూ ఉండడం వీటికి చాలా అవసరం; చర్మాన్ని తడుపుకోవడం ద్వారా దీనిని సాధిస్తాయి.

బయోలాజీ లేబరేటరీలో తరచు ఉపయోగించే "లెవర్డ్ కప్పలు" 12 గంటలసేపు వరసగా నీళ్ళకి దూరంగా ఉంటే వచ్చిపోతాయి. చర్మం బిరుసుగా,

ఉండే “గోదురు కప్పలు” (TOADS) మరీ ఇంత త్వరగా శరీర ద్రవాలను కోల్పోవు. కనుక ఇవి ఇంకా చాలాసేపు నీళ్ళను విడిచి ఉండగలవు. కనుక దశసరి చర్మపు గోదురు కప్పలు నీళ్ళకి చాలా దూరంలో కనిపిస్తాయి. వలుచని నున్నని చర్మంగల మామూలు కప్పలు నీళ్ళను విడిచి చాలా దూరం పోలేవు.

కప్పలకీ గోదురు కప్పలకీ కూడా పెద్ద అయ్యాక తోకలు ఉండవు. కనుక వీటిని “అనూరన్” అంటారు. గ్రీకు భాషలో యీ మాటకీ తోకలు లేనివి అని అర్థం; సంస్కృతంలో “అనూరు” శబ్దానికి తొడలు లేనివాడు అనే అర్థం ఉండడం గమనార్హం. ఈ రెండు జాతుల సంవర్కంలో ఎవ్వడో తొడలు తోకలుగా మారిపోయాాయి!

18. రాబందులు శవాలను ఎట్లా పసికడతాయి ?

ఆకాశంలో ఎంతో ఎత్తున ఎగురుతూ ఉండే రాబందులకి నేలమీద పడి ఉన్న శవాల ఆచూకీ ఎట్లా తెలుస్తుంది? అనేది సామాన్య జనాభాకి సరియైన సమాధానం దొరకని సందేహాలలో ఒకటి. నిజమే అంతదూరం నుంచి చూస్తే ఎట్లా కనిపిస్తాయి?

మా చిన్నతనంలో ఈ సమస్యకి చిత్రమైన సమాధానం చెప్పకునేవాళ్ళం. ఫలానాచోట శవం ఉందని ముందుగా కాకిచూచి, ఆఘమేమాలమీద ఎగురు కుంటూవెళ్ళి రాబందులకి చెప్పి, వాటిని వెంటబెట్టుకు వస్తుంది. అవి వచ్చి తమ బలమైన ముక్కులతో ఆ శవాన్ని చీరి, తాము తిని, కొంతభాగం వార్త తెచ్చిన కాకికి వదిలిపెడతాయి. అయితే ఆ శవాన్ని ముందుగా చూచిన కాకి అంతా తానే తినెయ్యక, రాబందులను పిలుచుకు రావడం ఎందుకు? శవానికి కన్నం పొడిచేటంత బలమైన ముక్కు కాకికి లేదు. అందువల్ల రాబందుల సాయం కాకికి అవసరం. ఒకసారి రాబందు చీరి దారిచేశాక కాకి సులభంగానే తినగలదు అట్లాగే కాకి అవసరం రాబందుకి ఉంది. అయితే వేళాకోళానికి ఓ కొండెకాకి ఏదయినా “శవం ఫలానాచోట ఉంది” అని రాబందుతో బొంకితే ఏమవుతుంది? అమ్మో! నిజం తెలుసుకున్న రాబందులు ఆ కాకిని వెతికి వెతికి పట్టుకొని ముక్కలు ముక్కలు చేస్తాయి. వాటితో షాకోళాలు పసికీరావు.

మా చిన్నతనంలో ఈ కారణం చాలా పకడ్బందీగా కనిపించేది.

శవాల ఉసికిని రాబందులు కంటితో చూడడంవల్ల తెలుసుకుంటాయా? వాసననిబట్టి తెలుసుకుంటాయా? అనే విషయంమీద ఈసాటికి కూడా ఏకాభి ప్రాయం లేదని ప్రసిద్ధ జంతుశాస్త్రజ్ఞుడు ఒ.పి. బ్రెలాండ్ అన్నాడు; ఈ సమస్యని తేల్చుకోడానికి ఆయన చిన్నతనంలో ఒక ఎన్నెపెరిమెంటు చేశాడట.

రాబందులు ఆకాశంలో గుండ్రాలు తిరుగుతున్న సమయంలో అతడూ అతడి స్నేహితుడూ నేలమీదపడి చచ్చినట్లు కదలకుండా పడుకున్నారు; కొంత సేవటికి ఒక రాబందు అక్కడికి దగ్గరలో ఉన్న చెట్టుమీద వాలింది త్వరలోనే మరికొన్ని వక్షులు అక్కడికి చేరాయి. అవి అన్నీ ఆశగా ఆకలిగా వారికేసి చూడసాగాయి. అంతలో ఉన్నట్లుండి వారిద్దరూ లేచి కూర్చున్నారు. ఆ వక్షులు కలకలంతో లేచి ఎగిరిపోయాయి. దానినిబట్టి వాటిని నడిపిస్తున్నది కంటిచూపేనని స్పష్టం అవుతోంది. కానీ వాటికి వాసన తెలుసుకొనే శక్తి బొత్తిగా లేదనడానికి పీలులేదు. ఆకుల కింద పూర్తిగా కనబడకుండా మూసి ఉంచిన జంతు కళేబరాలను అవి గుర్తించి బయటకి లాగినట్లు కొందరు పరిశోధకులు వ్రాశారు.

మొత్తంమీద తేలినదేమంటే ఆకాశంలో ఎత్తున ఎగురుతూ, బహు శ్రద్ధగా నేలమీద కళేబరాలకోసం చూస్తూ ఉంటాయి రాబందులు. వాటికి బహు నిశితమైన చూపుఉంది. ఎత్తుగా ఎగరడంచేత విశాలమైన ప్రదేశాన్ని పర్యవేక్షించడానికి అవకాశం ఉంది. చాలా సేపు కదలకుండా పడివున్న జంతువేదైనా కనిపిస్తే కిందికి దిగివస్తాయి. ఒక రాబందు కిందికి దిగితే అదే మిగిలిన వక్షులకి సంకేతం. నేలమీదకి దిగేక బాగా కుళ్ళిన మాంసపు వాసన కూడా ఆధారంగా చేసుకుని అవి ఆహారాన్ని వెతికి పట్టుకోగలవు.

రాబందుల తల, మెడ ఈకలు లేకుండా బోడిగా ఉండటానికి కారణం ఉంది. కళేబరాలకు రంధ్రం చెసి, తల లోపలికి దూర్చి తినేటప్పుడు ఈకలు లేకపోవడంవల్ల ఆ శరీర భాగాలను పరిశుభ్రంగా ఉంచుకోవడం సులభం అవుతుంది.

రాబందులలో దక్షిణ అమెరికాలోని "కాండోర్" జాతి వక్షులు మాత్రమే శివాలనే కాకుండా చిన్న చిన్న నీటి పక్షులనూ, జంతువులను కూడా వట్టి చంపి తింటూ ఉంటాయి.

రాబందులను చూసి నుంచి అసహ్యించుకుంటూ ఉంటాం. ఈ వక్షులు వాలిన ఇంటిని కొంతకాలంపాటు పాడు పెట్టేస్తూ ఉంటారు మరి చాదస్తూ - దాని చచ్చిన జంతువులు కుళ్ళి, వాతావరణం కలుషితం కాకుండా ఈ వక్షులు రాపాడుతున్నాయని గుర్తుంచుకోవాలి.

19. పాములు కళ్ళతో వింటాయా ?

చిన్న అలికిడి ఆయితే చాలు గ్రహించెయ్యగల మనిషిని గురించి మెప్పుదలతో "వాడివి పాము చెవులు" అనడంకద్దు. అంటే పాములకి సూక్ష్మ శక్తాలను గ్రహించగల చెవులు ఉన్నాయని మనవాళ్ళు నమ్మేరనే కదా అర్థం? కాని, పాముకి ఆసలు చెవులే లేవు అంటే నమ్ముతారా? వక్షులకి చెవులు

కనిపించవు గానీ ఈకల మరుగున చెవి చిల్లులు లేకపోలేదు. కాని పాములకి అసలు చెవి చిల్లులే లేవు కనుక గాలిద్వారా వచ్చే శబ్దతరంగాలను వసీగట్టగల శక్తి వాటికి లేదు.

పాముకి "చక్షుశ్రవం" అనే పేరుంది. ఆ మాటకి "కళ్ళతో వినేది" అని అర్థం. పాముకి చెవులు లేవని గమనించి, అది మరి దేనితో వింటుందో అని తర్కించి, అఖిరికి కళ్ళతో వింటుందనే నిర్ణయానికి వచ్చినట్లు కనిపిస్తుంది. పాము తన కళ్ళను చూడడానికి వినటానికి ఏకసమయంలో ఉపయోగించలేదనీ, వింటున్నప్పుడు చూడలేదనీ, చూస్తున్నప్పుడు వినలేదనీ సరిపెట్టుకున్నారు.

నాగస్వరం ఊడుతూ ఉండే తాడుపాము పడగ ఎత్తి తడేకంగా మెరిసే కళ్ళతో నాట్యం చేస్తున్నట్లు ఊగడం మనకందరకూ అనుభవంలో ఉన్న విషయమే. అది బహు శ్రద్ధగా వింటోందనీ, ఆ రస తన్మయత్వంలో ఊగుతోందనీ అనుకుంటూ వచ్చారు. అందుకనే "వేత్తి గానరసం పడే" అన్నారు. గానరసాన్ని ఆస్వాదించే రసీకత మాట అట్లా ఉంచి అఖిరికి ఆ శబ్దాన్ని వినే శక్తి కూడా పాముకి లేదు. దాని ముందర ఆ సంగీతం అంతా చెవిటికి శంఖు ఊదడమే. బుట్టలో పడుకున్న పాముని పొడిచి పొడిచి విసిగించటంతో తల ఎత్తుతుంది. పాములవాడు నాగస్వరం ఊడుతూ అటూ ఇటూ కదులుతూ, అనవ బుర్రని త్రిప్పతూ వుంటే పాము ఆ కదలికలకి అనుగుణంగా, ఆ వస్తువును కాటువేయడానికి ఒడుపుగా కదులుతూ ఉంటుంది. అంతేకాని, సంగీతానికి మైమరచిపోయి కాదు.

అయితే రవ్వంత అలికిడి అయితే చాలు, పాము ఉలిక్కిపడి చటుక్కున తలయెత్తి చూస్తుంది కదా, వినే శక్తి దానికి లేకపోతే ఇది ఎల్లా సాధ్యం? గాలి ద్వారా వచ్చే శబ్దాలను వినలేక పోయినా నేల అడుగును వసీకట్టగల బహు సున్నితమైన శక్తి దానికి వుంది. కనుకనే దగ్గరలో ఎలుక పరుగెత్తినా, కప్ప గంతేసినా వుట్టే నేల అడుగునుబట్టి ఆ జంతువు ఏ దిశలో, సుమారుగా ఎంత దూరంలో వుందో తెలుసుకోగలదు.

పాముకి చెవులు లేకపోయిన మంచి కంటిమాపు వుంది. దాని కనురెప్పలు ఎప్పుడూ మూసుకోవు. మెదలకుండా వున్న జంతువును పాము సరిగ్గా గుర్తించలేదు. కదిలితేనే దాని ఉనికి గ్రహించ గలుగుతుంది.

పాముకి బహు సూక్ష్మంగా వాసన చూడగల శక్తి వుంది. తిండి జంతువులను వాసననుబట్టి చక్కగా గ్రహిస్తాయి.

వాసనకి రుచికి సంబంధించిన మరొక ఇంద్రియం . మనుషులకు లేనిది పాముకి ఉంది. గాలిలో తేలవచ్చే వదార్లాల కణాలను అది తన నాలుకతో

గ్రహిస్తుంది. ఆ చీలిన నాలిక లోపలికి తీసుకుని, అంగుడు మీద వున్న జంట రంధ్రాలలో దూరుస్తుంది. ఈ రంధ్రాలలోని బహు సున్నితమైన నాడులద్వారా ఆ కణాల స్వభావాన్ని గ్రహించి, అవి ఏ వస్తువునుంచి వచ్చాయో తెలుసు కుంటుంది. పాములు తమ నాలుకను తరచు బయటికి లోపలికి కదిలించడానికి అసలు కారణం ఇదీ.

గిలకపాము (RATTLE SNAKE) వైవర్ పాములకి మూతిమీద వేడిని గ్రహించగల బహు సున్నితమైన ఇంద్రియం వుంది. అవి సాధారణంగా తినే ఉష్ణరక్త జంతువుల శరీరంనుంచి వచ్చే ఉష్ణ తరంగాలను ఈ ఇంద్రియం ద్వారా గ్రహించి, కటికచీకట్లో గూడా ఇవి గురితప్పకుండా కాటువేయగలవు.

20. మంత్రం వేస్తే పాము విషం విరుగుతుందా ?

మన దేశంలో పాముకాటువల్ల చనిపోయే వారి సంఖ్య చాలా ఎక్కువ. పాముకాటుకి మంత్రాన్ని మించిన విరుగుడు లేదని నమ్మేవారి సంఖ్య కూడా ఎక్కువే. ఫలానా మంత్రగాడి దగ్గరకు తీసుకువెడితే ఎల్లాంటి దారుణ సర్పం కరచి చావుకి సిద్ధంగా ఉన్నవాడై నానరే, లేచి కూర్చునేవాడని వైన వైనాలుగా కథలు చెబుతూ ఉంటారు. వాటిని అక్షరశః నమ్మే జనమూ ఉన్నారు. ఈ సందర్భంలో పాముల సరసయ్య పేరు తరుచు వినవస్తూ ఉంటుంది. ఆయన ప్రైవేటి నుంచి బట్టదొంపి ముళ్ళవేస్తూ ఏదో మంత్రం చదివేవాడనీ, ఎల్లాంటి విషము విరిగిపోయేదనీ చెబుతారు. పాము కరిచిన వారిని ఆయన దగ్గరకు తీసుకు వెళ్ళడానికీ ఇంగ్లీషు వాళ్ళ హయాములో రైల్వేవాళ్ళు టికెట్టు అడిగేవారు కానీని చెబుతారు. రైలులో తీసుకువెళ్లే వ్యవధి లేకపోతే దెలిపోను చేస్తే ఆయన పోనులోనే మంత్రం చేసేవాడనీ, రోగి నిశ్చేషంగా లేచి నడుచుకుంటూ ఇంటికి వెళ్ళిపోయేవాడనీ చెబుతారు. ఇన్ని "నిదర్శనాలు" చూపిస్తూ ఉంటే పాము మంత్రమే మాక్కి అని ఊహిస్తే పారేసే వాళ్ళని ఏమనాలి! అని ముక్కు మీద వేలేసుకుంటూ ఉంటారు.

కోడెతాడు విషంతో నిండిన "సిరెంజి" చేతబట్టుకుని, ఆరోగ్యంగా ఉన్న కుందేలు శరీరంలోకి ఇంజెక్షన్ చేశాడు డాక్టరు; అక్కడే నిలుచుని సిద్ధంగా ఉన్న పాము మంత్రగాడు వెంటనే మంత్రం వేయడానికి పూనుకున్నాడు. కొద్దినిమిషాలలో కుందేలు చచ్చిపోయింది. పాము మంత్రం పనిచెయ్యలేదు; దీనికేం చెబుతారు? అని నిలదీస్తే పాముకాటుకి మంత్రం ఉంది కాని సిరెంజి కాటుకి కాదుకదా? అని తప్పించుకుంటారు. పాము సహజంగా కరచడం వేరూ, నూదితో విషం ఎక్కించడం వేరూనూ, పైగా సిరెంజిలో నిలవ

ఉన్న సమయంలో ఆ విషయంలో ఏమేమి రసాయన మార్పులు వచ్చాయో ఎవడికి తెలుసు? అంటారు

డాక్టర్ మిత్ర అనే ఆయన ఈ మధ్యని ఒక బహిరంగ ప్రయోగం చేశారు. ఇరవై ఊరకుక్కలను వట్టి తెప్పించి, ఇరవై తామపాముల చేత వాటిని కరిపించారు. పాము మంత్రంలో అఖండ ప్రఖ్యాతిగల ఒక బాబాగారు తన మంత్ర శక్తిని ప్రదర్శించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. అందులో పది కుక్కలకి మాత్రం ఆయన మంత్రం వెయ్యటానికి, మిగిలిన పది కుక్కలకి మంత్రం వెయ్యకుండా వాటి ఖర్చుకి వాటిని పదిలెయ్యడానికి, నిర్ణయమైంది. ఈ ప్రయోగం మూడు రోజుల పాటు సాగింది. ఆ కుక్కలన్నీ నానా బాధలు పడ్డాయి. మంత్రం వేసిన జట్టులోని కుక్కలలో ఆరు చచ్చిపోయాయి. మంత్రం వెయ్యని జట్టులో ఐదు చచ్చిపోయాయి. మంత్రం వేసినా వెయ్యకపోయినా కొన్ని కుక్కలు బతకనే బతికాయి. కుక్క ఆరోగ్యస్థితినిబట్టి, కరిచిన పాము తాలూకు శరీర స్థితిని బట్టి ఆ విషానికి ఆ కుక్క తట్టుకోగలదా లేదా అనే సంగతి ఆధారపడి ఉంటుందని తెలియవచ్చింది. ఇందులో మంత్ర ప్రభావం సందేహస్పదమే.

పాము కాటుతిని. చావుకి సిద్ధమై, మంత్రం వేయించగా బతికి బట్టకట్టిన వాళ్లు ఉన్నారు కదా, వాళ్ళ మాట ఏమిటి? మంత్రానికి బలమే లేకపోతే వాళ్లెలా బతికేరు? ఈ ప్రశ్నకి ఒకలాగ సమాధానం చెప్పవచ్చు.

పొలాల్లో తిరుగుతున్న ఏ రైతుకో పాము కరిచింది. అది తామ పామే అయితే, విషం తగినంతగా శరీరంలోకి ఎక్కితే అతడు ఒక్క గంటలోపల చనిపోతాడు. పొలం నుంచి ఇంటికివచ్చి, మంత్రగాడు ఎక్కడున్నాడో వెతికి పట్టుకుని, మంత్రం వేయించే వ్యవధి ఉండదు. అంత వ్యవధి కనక ఉంటే అది ప్రాణాపాయకరమైన కేసు కాదన్న మాట, మంత్రం వేయించడం అనేది కేవలం సంతృప్తికోసమే. మంత్రం వేయించకపోయినా అతడు బతుకుతాడు.

అంటే పాము మంత్రగాళ్ళ దగ్గరకు వచ్చే కేసులలో చాలా భాగం ప్రాణాంతకాలు కావన్నమాట.

అయితే పాము కాటులలో కొన్ని ప్రాణం తీసేసేవి, కొన్ని ప్రాణ నష్టం కలిగించనివి అయి ఉండడం ఎలా సాధ్యం?

పాము కాటేసి పారిపోతుంది. చీకట్లో దానిని సరిగ్గా గుర్తించడం సులభమేమీ కాదు! ఆ కరిచినది తామపాము అని భయం మనస్సుని కుంగదీసేస్తూ ఉంటే సరిగ్గా పరిశీలించడమూ, ఆలోచించడమూ అసాధ్యం. కాటేసి పట్టిపోయిన ప్రతి పాము త్రాచు కానక్కరలేదు; ఆ పాము విషం ప్రాణం భీష్మింతున్నట్టి కలిది కాకపోయే అవకాశం ఉందికదా?

డా. పి. వి. రెడ్డి

మరొకటిమిటంటే . ఆ కరచినది నిజంగా తాడుపామే అయినప్పటికీ మనిషిని చంపటానికి తగినంత మోతాదులో విషం ఎక్కి ఉండకపోవచ్చు. అది ఎల్లాగంటే ఆ పాము ఒక జంతువును కాదేనీ, తన తిత్తిలో ఉన్న విషాన్నంతా ఇంజెక్టు చేసేస్తే ఆ తిత్తి విషంతో నిండడానికి కొన్ని గంటలు పడుతుంది. ఈలోగా ఆ పాము మరో మనిషిని కాటువేస్తే దాని దగ్గర విషం స్థాకు తగినంత లేకపోవడంచేత ఆ మనిషిని బాధించడానికేగాని, చంపడానికి సమర్థవంతం కాకపోవచ్చును కదా?

దీనిమీద చాలా పరిశోధన జరగవలసి ఉంది; అటువంటి పరిశోధన అంటే మంత్రగాళ్ళకూ, బాబాలకూ ఒళ్ళుమంట. వాళ్ళు సహకరించరు. తమ మంత్రతక్తిని రహస్యపు ముసుగులో ఉంచుతారు. "మా బాబాగారి మంత్రతక్తిని నమ్మేవారు లక్షలకొద్దీ ఉన్నారు. నువ్వొక్కడివి నమ్మకపోతే మాకు నష్టంలేదు" అని ఆయన భక్తులు వాదిస్తారు. బాబాగారు చిద్విలాసంగా చిరునవ్వు తొలికిస్తారు. తామే గెలిచినట్లు సంతోషిస్తారు వారి అనుయాయులంతా.

21. తిమింగిలం నీళ్ళు ఎందుకు చిమ్ముతుంది?

తిమింగిలం నీళ్ళపైకి వచ్చి పెద్ద చప్పుడుతో ముక్కుతోటి నీళ్ళు "పౌండెన్ లాగా" చిమ్ముతుందని నీనిమాలలో చూసే ఉంటారు. తిమింగిలాలను వేటాడేందుకు పడవలలో వెళ్ళిన వేటగాళ్ళు ఆ పౌండెన్ చూసి ఆ చప్పుడు విని తిమింగిలాన్ని గుర్తుపడతారు. ఇంతకీ అది నీళ్ళను ఎందుకు చిమ్ముతుంది? చిమ్మి తన చావునెందుకు కొనితెచ్చుకుంటుంది?

తిమింగిలం చేపకాదు. అది శీరద జాతి జంతువు. ఇది గుడ్డు పెట్టదు. పిల్లలను కని వాటికి పాలిచ్చి కొంతకాలంపాటు వాటి దగ్గరగా ఉంటూ సంరక్షణ చేస్తుంది.

నీటిలో నివసించే తక్కిన శీరదాల లాగానే తిమింగిలాలు కూడా ఒకప్పుడు నేలమీద నివసించిన జంతువులనుంచి పరిణతి చెందినది. క్రమంగా నీళ్ళలో నివసించడానికి అనువుగా వాటి శరీరాలు పరిణామం చెందాయి. ఉదాహరణకి వాటి తెడ్లు ఒకప్పుడు ముందర కాళ్ళు అనడానికి గుర్తుగా ఇంకా బదు వేలి ఎముకలు వాటిలో కనిపిస్తున్నాయి. వెనుక కాళ్ళ ఎముకలు కూడా మాంసంలో కప్పబడి ఈనాటికి ఉన్నాయి. కొన్ని జాతులలో, తిమింగిలం ఊపిరితిత్తులతోనే గాలి పీల్చుకుంటుంది. మొవ్వులతో కాదు కనుక జలనిపాసానికి అనుకూలంగా వీటి శ్వాసాంగాలలో ముఖ్యమైన మార్పులు జరిగాయి. తలకి ముందుభాగంలో వుండే ముక్కు రంధ్రాలు క్రమంగా తల పైభాగానికి జరిగాయి. సచిమట్టానికి సమీపంలో తేలుతూ గాలి పీల్చడానికి ఇది ఉపయోగపడింది.

ఇవి నీళ్ళలో మునిగినప్పుడు వాటి ముక్కు రంధ్రాల తలుపులు మూసుకుంటాయి. నోటినుంచి గాలి వెళ్ళే మార్గాలు కూడా మూసుకుపోతాయి. ఈ విధంగా ఊపిరితిత్తులలోకి వెళ్ళకుండా ఏర్పాడైంది.

ఇవి బదు వది నిమిషాలకోసారి గాలి పీల్చుకోడానికి నీటిపైకి వస్తూ ఉంటాయి. కానీ, అవసరమైతే ముప్పావుగంటసేపు నీళ్ళలో మునిగి ఉండే శక్తి వాటికుంది. పీల్చుకున్న గాలిలోని ప్రాణవాయువు ఆయిపోయాక, నీటిపైకి వచ్చి పెద్ద శబ్దంతో ఊపిరి విడుస్తుంది. బయటికి వచ్చి గాలితోపాటు దాని ఊపిరితిత్తుల నుంచి వేడెక్కిన నీటి ఆవిరి కూడా బయటికి వచ్చి, బయటి చల్లదనంవల్ల సన్నని నీటి తుంపరలుగా మారి, ఫౌంటెన్లా కనిపిస్తుంది. అంతే కాని అది కావాలని ఊపిరిగొట్టాలలోకి నీళ్ళు పీల్చుకుని ఎన్నడూ చిమ్ముదు. నీళ్ళు ఊపిరిగొట్టాలలోకి వెడితే అది ఉక్కిరిబిక్కిరి అవుతుంది! చచ్చిపోవచ్చు కూడానూ.

శీతాకాలంలో మన ముక్కులలోంచి గాలితోపాటు నీటి ఆవిరి రావడానికి, తిమింగిలం ముక్కు రంధ్రాలలోంచి ఫౌంటెన్లాగా నీటి ఆవిరి రావడానికి భేదం ఏమీ లేదు. ఇకపోతే నీటిమట్టానికి కాస్త దిగువన ఊపిరి విడిచినట్లయితే గాలితో పాటు నీళ్ళకూడా విరజిమ్ముబడవచ్చు. దీనినిచూచి తిమింగిలం ముక్కులోంచి నీళ్ళు చిమ్ముతుంది అని భ్రాంతి కలిగి ఉండవచ్చు.

22. తిమింగిలం మనిషిని మింగెయ్యగలదా?

ఈ ప్రశ్న తరచు అడుగుతూ ఉంటారు. దీనికి జవాబు అవును, కాదు అని రెండు రకాలుగానూ ఉండవచ్చు. ఏమంటే తిమింగిలాలలో చాలా జాతులున్నాయి. వీటిలో అన్నిటికన్నా పెద్దది పశులేని నీలి బలీన్ జాతి తిమింగిలం (WHALE BONE OR BALEEN). ఇది సుమారు 100 అడుగుల పొడవుంటుంది. 115 టన్నులు బరువు ఉంటుంది సుమారుగా. దీని పొట్ట పచ్చగా ఉండడంచేత దీనిని "గంధకం పొట్ట తిమింగిలం" అనికూడ అంటారు. వీటి నోట్లో పళ్ళకి బదులు దువ్వెన ఆకారంలో వైదవడకి అతుక్కున్న బలీన్ అనబడే వదార్థం ఉంటుంది. అది నోరు తెరిస్తే నాలుగైదు టన్నుల నీళ్ళు నోట్లోకి వస్తాయి. ఆ నీటిలోంచి లోపలికివచ్చిన చిన్నచిన్న జలజీవులు మాత్రం నోట్లో ఉండిపోయి, దువ్వెన పళ్ళ సందుల్లోంచి నీళ్ళు బయటికి పోతాయి. ఆ జీవులను మింగుతుంది. భూమిమీద జీవం మొలకెత్తినప్పటినుంచీ ఇప్పటివరకూ నివసించిన జీవులన్నిటిలోకీ పెద్ద జంతువు ఇదే. ఒకనాడు భూమి దద్దరిల్లేటట్లు సంచరించిన రాక్షసిబల్లులు (డినోసార్స్) కూడా దీనికన్న బరువులోనూ పరిమాణంలోనూ కూడా చిన్నవే. ఇంతపెద్ద శరీరం ఉన్నప్పటికీ దీని గొంతుక వ్యాసం

9-10 అంగుళాలు మాత్రమే; కనుక చిన్నబిడ్డనైతే మింగగలదేమో కానీ, పెద్ద మనిషిని మింగగలగడం అసాధ్యం. వీటి పొట్టలలో చిన్ననైజు పెంగ్విన్ పిట్టల కన్నా పెద్ద జంతువులు ఎన్నడూ దొరకలేదు.

ఇకపోతే పళ్ళన్న తిమింగిలాలలో స్పెర్మ్ తిమింగిలం అన్నిటికన్నా పెద్దది. ఇది సుమారు 60 అడుగులు పొడవుంటుంది; దీని పెద్ద తలకాయలో స్పెర్మ్ నూనె ఉంటుంది. దానితో ఒకప్పుడు కొవ్వొత్తులు చేసేవారు. ఆ చమురుతో దీపాలు వెలిగించేవారు. ముఖ్యంగా ఆ నూనెకోసం వాటిని వేటాడే వారు. దాని గొంతుక మనిషిని వూర్తిగా మింగడానికి సరిపడేటంత వుంటుంది. పట్టువడ్డ స్పెర్మ్ తిమింగిలాల పొట్టలలో మనిషికన్నా పెద్దనైజు స్క్విడ్ జాతి జంతువుల శరీర అవశేషాలు కనపడ్డాయి.

తిమింగిలం మనిషిని మింగింది అని వినవచ్చే వార్తలు చక్కగా పరిశీలించి చెప్పినవి కావు అని చాలామందికి సందేహంగా ఉంది. ఉదాహరణకి నిజంగా జరిగిందని చెప్పే ఈ కథ చూద్దాం.

1891 లో తిమింగిలం వేటలో స్పెర్మ్ తిమింగిలం తోక దెబ్బకి ఒక పడవ తలక్రిందులైపోయింది. ఆ పడవలోని వారినందరినీ మరో పడవతోకి లాగి రక్షించగలిగారు. కానీ లెక్కమాడగా ఒక నావికుడు తక్కువ ఉన్నాడు. అయినాసరే పట్టుదలగా ఆ తిమింగిలాన్ని చంపి కొన్ని గంటల తరువాత ఓడ మీదికి దాని శరీరాన్ని లాగగలిగారు. దానిని కొయ్యడం మొదలుపెట్టారు. మరునాడు ఉదయానికి దాని పొట్టను తెరవగలిగారు. అందులో ఏదో కదులు తున్నట్లు కనిపించి ఆశ్చర్యపడ్డారు. ఆ కదులుతున్న బాగాన్ని జాగ్రత్తగా కోసి చూడగా అందులో తప్పిపోయిన తోటి నావికుడు కనిపించాడు. స్పృహతప్పి పడి ఉన్నాడు. తరువాత అతడికి తెలివి వచ్చింది. బతికేడు. అతని చర్మంమీద కొన్నిచోట్ల పెద్ద పెద్ద తెల్లని మచ్చలు జీవితాంతమూ మిగిలిపోయాయి. తిమింగిలం కడుపులోని జీర్ణరసాలు బట్టలులేని అతడి శరీర బాగాలమీద పని చేయడంవల్ల ఆ మచ్చలు ఏర్పడ్డాయని ఊహించారు.

అయితే, ఈ కథలో కొన్ని అసందర్భాలు కనిపిస్తున్నాయి. తిమింగిలం పొట్టలోపల అన్ని గంటలసేపు ఆ మనిషి ఎల్లా బతికిఉన్నాడా అనేది ఆశ్చర్యకరమైన సంగతి. అతడికి కావలసిన గాలిని ఆ తిమింగిలం దయతలచి మింగుతూ ఉండి ఉండాలి. అతడి శరీరం అంతా దాని జీర్ణరసాలతో మురిగి పోయినప్పటికీ, అతడి ముఖం కూడా జీర్ణం అవుతూ ఉన్నప్పటికీ, అతడి ముక్కు రంధ్రాలు మాత్రం ఆ రసాలకు పైనే ఉండి ఉండాలి.

23. సింహాన్ని మృగరాజు అని ఎందుకంటారు?

చరిత్ర తిరగేసి చూస్తే బహు పురాతనకాలంనుంచీ మృగాలన్నిటిలోకి సింహాన్ని అత్యధిక శక్తివంతమైనదిగా మానవులు భావిస్తూ వచ్చినట్లుగా తోస్తుంది. “సింహబలుడు” అనీ “సింహ విక్రముడు” అనీ బలవరాక్రమాలకి సింహంతో పోలిక తెచ్చుకోవడం కనిపిస్తుంది. కొన్ని దేశాలలో డాళ్ళమీదా, జెండాలమీదా, కిరీటాలమీదా, కవచాలమీదా సింహంబొమ్మ వేయడం పరిపాటి.

సింహానికి మృగరాజు అనే బిరుదు రావడానికి అసలు కారణం ఇది తక్కిన జంతువుల నన్నింటినీ యుద్ధంలో ఓడించగలదని ఋజువు కావడం చేతకాదు. మనిషి గుండెల్లోనూ, జంతు ప్రపంచంలోనూ సింహం కలిగించిన భయమూ, బెదురు ఇందుకు కారణం.

పూర్వం ఈజిప్షియనులు సింహాన్ని పవిత్రంగా భావించేవారు. జీసస్ క్రైస్ట్ జీవించిన కాలానికి సింహాలు యూరప్ లో చాలాబోట్ల విశ్రంభిలంగా విహరించేవి. క్రీ.శ. 500 నాటికి అవి అన్నీ మనిషి చేతిలో చచ్చిపోయాయి. ఈనాడు అఫ్రికా లోనూ, ఇండియాలో “గిర్” అరణ్యం అనబడే చారెడు భూభాగంలోనూ మాత్రమే సింహాలు స్వేచ్ఛగా తిరుగుతూ జీవించి ఉన్నాయి.

సింహాలు పిల్లి జాతికి చెందినవి. దామాషాని ఈ జంతువు తొమ్మిది అడుగుల పొడవుంటుంది. బరువు 400-500 పౌనులు ఉంటుంది. అడసినోహల కన్నా మగసింహాలు పెద్దవి. అడుగుల గుర్తులనుబట్టి నడిచివెళ్ళిన సింహం అడదో, మగదో అనుభవజ్ఞులు తెలుసుకోగలరు. మగసింహపు ముందరి పంజాలు అడసినోహలవి కన్నా పెద్దవిగా ఉంటాయి.

సింహాలు గడ్డిమేసే జంతువులను వేటాడి తింటాయి కనుక ఇవి గడ్డి ఏవుగా పెరిగిన విశాల మైదానాలలో నివసిస్తాయి. దట్టమైన కీకారణ్యాలలో ఉండవు. ఇవి రోజుకొకసారి నీళ్ళు తాగుతాయి. కనుక నీటిపట్టుకి సమీపంలోనే ఉంటాయి.

సింహాలు వగటిపూట విశ్రాంతి తీసుకుని, రాత్రివేళ వేటకు బయలుదేరు తాయి. ఇవి ఒంటరిగాగానీ, జంటలుగాగానీ, చిన్న చిన్న [4, 12 మధ్య] గుంపులుగాగానీ ఉంటాయి. వీటి ముఖ్య ఆహారం జీబ్రాలూ, లేళ్ళూ. ఎప్పుడైనా జిరాఫీని కొడుతుంది. పిల్ల ఏనుగుని చంపుతుండేమోకాని, బాగా ఎదిగిన ఏనుగు జోలికి పోదు. ఖడ్గమృగాల, మీదికీ, హిప్పోపోటమస్సుల మీదికీ కూడా వెళ్ళదు. అకలిగా లేకపోతే ఎంత దగ్గరలో ఉన్నా ఏ జంతువునీ ఏమీ చెయ్యదు. వేటాడేటప్పుడు గడ్డిలో దాక్కుని ఉండి, ఏదైనా జంతువు ఆ ప్రాంతాలకు వస్తేగానీ,

లేదా నిశ్శబ్దంగా పాకుతూ ఆ జంతువును సమీపించగానే ఒడుపు చూసుకుని ఎగిరి మీదపడుతుంది. ఆ సమయంలో సింహం గంటకి 50 మైళ్ళ వేగంతో పరుగెత్తగలదు. రాణులున్న మృగరాజు బద్ధకంగా విశ్రాంతి కాలం గడుపుతుంది. వేట బాధ్యత పూర్తిగా రాణులకు అప్పగించి, అవి జంతువును పడగొట్టగానే, భోజనానికి మాత్రం ముందర పంక్తిలో ఉంటుంది.

మత్తేభ కుంభస్థలాన్ని పగులగొట్టడంలో సింహానికిన్న అద్వితీయ సామర్థ్యాన్ని గురించి మన దేశంలో కవులు ఉత్ప్రేక్షలతోనూ అతిశయోక్తులతోనూ చిత్ర చిత్రాలుగా వర్ణించారు. కానీ, అది నిజం కాదంటున్నారు. ఈ జంతువును బాగా ఎరిగిన పరిశోధకులు ఏనుగులకు వచ్చే "సింహస్వప్న" గాథ కూడా కల్పితమే.

24. మత్స్యకన్యలు నిజంగా ఉన్నాయా?

నడుము పైభాగం అంతా అందమైన ఆడపిల్లలాగా, నడుముకింద చేపలాగా వుండే సముద్ర జీవులను గురించిన కథలు అన్ని దేశాల జానపద సాహిత్యంలోనూ కనిపిస్తాయి. వీటిని "మెర్ మెయిడ్స్" (MERMAIDS) అంటారు. తెలుగులో "మత్స్యకన్యలు" అందాం మాటవరసకి. గ్రీకు సాహిత్యంలో ఈ మత్స్యకన్యలు అమాయకులైన నావికులను తమ అందంతో ఆకర్షించి సముద్రం అడుగుకి తీసుకుపోయినట్లు కథలున్నాయి.

తాము అచ్చంగా అటువంటి మత్స్యకన్యలను చూశామని ఎంత ఒట్టు పడితే అంత ఒట్టువేసే నావికులు ఒకప్పుడు ఉండేవారు. అయితే "మత్స్య పురుషుల"ను చూశామన్న వార్తలు ఎక్కడా వినిపించవు. బహుకాలం పాటు సాంసారిక జీవితానికి దూరమైపోయిన తాగుబోతు నావికులు వీటినిచూసి మత్స్యకన్యలనుకున్నారో ఏమో మనకి సరిగ్గా తెలియదు కానీ, ఇటువంటి వర్ణనకు సరిపోయే జలజీవులు మాత్రం సృష్టిలో లేవు.

సముద్రంలో నివసించే సీల్, వాల్రన్, మనాటీవంటి షీరడ జంతువులను దూరం నుంచి చూసి వాటిని మత్స్యకన్యలుగా కొందరు భ్రమపడివుండవచ్చునని ఒక ఆలోచన. వీటిలో మనాటీ అనేది గుండ్రని తల, కొద్దిగ జుట్టు కలిగిన జంతువు ఇది ప్లారిడా, మెక్సికో, పడమటి ఇండియా దీవుల ప్రాంతాల్లో లోతు తక్కువ సముద్రాలలో ఉంటాయి. 9.13 అడుగుల పొడవుంటాయి. వీటి నడ్డి గుండ్రంగా, నున్నగా, రోమరహితంగా ఉంటుంది. క్రిందభాగం చాలావరకు చేపలాగ ఉంటుంది. ఇవి గాలి పీల్చుకోడానికి అవ్వదవ్వదు సీల్ పైభాగానికి వస్తూ వుంటాయి. చేపలాగ భూ సమాంతరంకాక, నిల్చునిలువుగా నిలబడతాయి,

తల నీటిపైన పెట్టి తెద్దవంటి "చేతులతో" పిల్లల నెత్తుకుంటాయి. కాని వీటికి మీసాలుంటాయి. మొహం - కడలలో వర్ణించినంత అందంగా ఏమీ ఉండదు. దూరం నుంచి చూస్తే వీటిని మనుష్యులని భ్రమపడే అవకాశం వుంది. కాని దగ్గర నుంచి చూస్తే ఎంత తాగుడుమైకంలో ఉన్నవాడికైనా అందమైన అమ్మాయి అని భ్రాంతి కలగడం సాధ్యమూ అని సందేహం కలుగుతుంది. మనాటిలు నాచు, సముద్రం అడుగున మొలిచినగడ్డి వంటి వృక్షవదార్థాలను తింటాయి మనుషులకు ఏవిధంగానూ ప్రమాదకారులు కాని ఈ జంతువులని వట్టి చంపుతూ ఉంటారు మాంసం కోసమూ, నూనె కోసమూనూ.

అన్నట్లు మనాటిని పట్టుకుంటే మనిషిలాగా ఏడుస్తుందని చెప్తారు.

25. ఏనుగులకి దంతాలెందుకు?

ఆకులూ అలములూ నమిలి మింగడానికి వనికవచ్చే చిన్నపళ్ళు నోట్లో ఉన్నవి కాక, ఏనుగుల నోట్లోంచి బయటికి పొడుచుకువచ్చిన వళ్ళనే ప్రస్తుతాని "దంతాలు" అందాం. ఈ విధంగా నోట్లో ఇమడకుండా బయటికి పెరిగిన దంతాలు అడవి పందులకి, నీటి సింహాలకి (SEA LIONS) ఇంకా మరికొన్ని జంతువులకి ఉన్నప్పటికీ, దంతములు కలది "దంతి" అనే బహుప్రీహి ఒక్క- ఏనుగులకే స్థిరపడింది మన సాహిత్యంలో. కాని, ఇంత పొడుగైన బరువైన దంతాలు సృష్టిలో మరి ఏ ఇతర జంతువులకి లేవు.

ఆఫ్రికా ఏనుగులలో మగవాటికి ఆడ ఏనుగులకి కూడా దంతాలుంటాయి. భారతదేశపు ఏనుగులలో ఆడ ఏనుగులకి దంతాలు బహు అరుదు, మగవాటికి కూడా తరచు లోపిస్తూ ఉంటాయి.

ఈనాటి ఏనుగులలో చాలా పొడుగైన దంతాలు ఆఫ్రికా జాతిలో కనిపిస్తున్నాయి. వాటిలో అత్యంత దీర్ఘమైన దంతాల జంట మ్యూయార్కు-మ్యూజియం (National collection of heads and horns) లో ఉంది. ఈ జంట 11 అడుగుల 5 $\frac{1}{2}$ అంగుళాల పొడవూ, రెండోది 11 అడుగులు పొడవూ ఉంది. మొత్తం బరువు 293 పౌనులు మాత్రమే. అన్నిటికన్న చాలా బరువైన ఏనుగు దంతాల జంట బ్రిటిష్ మ్యూజియంలో ఉంది. వీటిలో ఒకటి 226 $\frac{1}{2}$ పౌనులు, రెండోది 214 పౌనులూ (మొత్తం 440 $\frac{1}{2}$ పౌనులు తూగుతాయి.

సుమారు 30 వేల సంవత్సరాల క్రితం అంతరించిపోయిన "మేమత్" అనబడే జాతి ఏనుగులకి ఇంతకన్న పెద్ద దంతాలుండేవి. టెక్సాస్ లో దొరికిన అటువంటి మేమత్ ఏనుగు తాలూకు దంతం ఒకటి 16 అడుగుల పావు అంగుళం పొడుగు ఉంది. అది "అమెరికన్ మ్యూజియం ఆఫ్ నాచురల్ హిస్టరీ"లో ఉంది.

అయితే ఏనుగులకి ఈ దంతాలు ఏ విధంగా ఉపయోగిస్తాయి? ఏనుగులు యుద్ధం చెయ్యడానికి వీటిని ఉపయోగిస్తాయి. అంతేకాదు. నేలలోపలి దుంపలు వగైరా తినే వస్తువులను తవ్వి బయటికి తియ్యడానికి ఉపయోగిస్తాయి. అఫ్రికా జాతి ఏనుగులు అప్పుడప్పుడు తమ చంటిబిడ్డలను ఎత్తుకుని కొంతదూరం మోసుకుపోవడానికి దంతాలను ఉపయోగిస్తాయట.

అంతరించిపోయిన మేమత్ ఏనుగుల దంతాలు తిన్నగా నిటారుగా ఉండక వంపు తిరిగి గుండ్రంగా చుట్టలుగా ఏర్పడి ఉంటాయి. ఆ వంపు తిరగడంలో ఒక్కొక్కప్పుడు కొనలు మళ్ళీ నోటివైపుకే తిరిగి ఉన్నవికూడా ఉన్నాయి. మరి ఇటువంటి దంతాలు ఉండడంవల్ల ఆ ఏనుగులకి ఎటువంటి ఉపయోగం ఉండేదో ఊహకి అందడం లేదు.

26. ఏనుగులు తొండంతో నీళ్లు తాగుతాయా?

ఏనుగు తొండంతో నీళ్లు తాగుదు. తొండంతో నీళ్లు పీల్చుకుంటుంది. అంతే ఆ నీళ్ళను తొండంతో నోట్లో పోసుకుని తాగుతుంది. తొండంతో శరీరం మీద షవర్లాగ చల్లుకోవడం మామూలే.

శ్రీ కాళహస్తి మహాత్మ్యం కథలో సాలెవురుగు, పాము, ఏనుగు అడవిలో వెలిసిన శివలింగానికి పూజ చేయడంలో పోటీపడి, ఒకదాని మీద ఒకటి కని తీర్చుకునే స్థితికి వచ్చాయనీ, పాము సాలెవురుగూ ఏనుగు తొండంలో దూరి, తిన్నగా తలలోకి వెళ్ళి అక్కడ మతం వేసుక్కుర్చున్నాయనీ, ఆ బాధ భరించలేక ఏనుగు తన తలను శివలింగానికి వేసి కొట్టుకుందనీ, అంతటితో ఆ మూడు జీవులకూ మోక్షం లభించిందనీ చెబుతారు.

ఈ కథలో ఒక లొసుగు ఉంది. ఏనుగు తొండంలో నుంచి తలలోకి పాము, సాలెవురుగు దూరి వెళ్ళగల సందు లేదు. కనుక అది ఏనుగు తలలో ప్రవేశించడం అసాధ్యం.

జీవ పరిణామంలో ఏనుగుల ముక్కు సాగి తొండం అయింది. దానితో చెట్టుని పెకలించడం దగ్గర నుంచి నేలమీద పడివున్న సెనగగింజని సునాయాసంగా తీసి నోట్లో వేసుకోవడం వరకూ రకరకాల పనులు చేసుకోగలదు. ఏనుగు తొండం చివర కనిపించే రెండు రంధ్రాలు మనందరికీ ఉన్న ముక్కు రంధ్రాల వంటివి మాత్రమే.

ఏనుగులకి నీళ్ళంటే చాలా ఇష్టం. వాటి శరీరపు రంగు నలుపు కనుక, నలుపు రంగుకి వేడిని పీల్చుకొనే శక్తి అధికం కనుక ఏనుగులకి ఎండ బాధ

అధికం: (అట్లాగే) దున్నులకినూ). శరీరపు వేడిని తగ్గించుకోవడానికి ఇవి తరచు నీళ్ళను అశ్రయిస్తాయి.

అయితే గంటల తరబడి చక్కగా స్నానం చేసి, శుభ్రంగా చెడుపు లోంచి బయటికి వచ్చిన ఏనుగులు తొండంతో దుమ్ముతీసి, ఒళ్ళంతా చల్లు కుంటాయి. అందుకనే “గజస్నానం తు నిష్పలం” (ఏనుగు స్నానం వ్యర్థం) అనే నుడికారం ఏర్పడింది. ఈ విధంగా ఏనుగులు వంటినిండా దుమ్ము చల్లు కోడానికి కారణం ఏమై ఉంటుంది?

అడవిలో ఈగలు, దోమలువంటి కీటకాల బాధ అధికం. ఈ ఇబ్బందిని తప్పించుకోవడానికి ఏనుగులు దుమ్ము చల్లుకుంటాయి. దున్నులూ ఖడ్గమృగాలూ ఇదే కారణంచేత బురదలో పొద్దుతాయి. ఆ బురద పొర శరీరానికి కవచంలాగ పని చేస్తుంది.

ఏనుగు పిల్లలు తల్లిపాలు నోటితోనే కుడుచుకుంటాయి. అంతేగానీ తొండాన్ని ఉపయోగించవు. అన్నట్లు తమ తొండం తమ నోటికే అడ్డం వచ్చి ఆ పసిపిల్లలు చికాకు పడతాయి. తొండం ఉపయోగం కాస్త పెద్ద అయ్యేదాకా వాటికి తెలియదు.

అన్నట్లు కొన్ని ఏనుగులు పసి వయస్సులో తమ తొండం కొనని తమ నోట్లో పెట్టుకుని చీకుతూ ఉంటాయి. మన పిల్లలు వేలు కుడుచుకున్నట్లే.

మందలోని అడవి ఏనుగులు తొండాన్ని పైకెత్తి, దానిని రకరకాలుగా కదిలిస్తూ ఒకదానినొకటి సంకేతాలు అందించుకుంటాయి.

27. ఏనుగు ఎల్లప్పుడూ చెవులు ఎందుకు ఆడిస్తుంది?

ఏనుగులకి చెవులు చాలా పెద్దవి. అవి నిరంతరమూ విసినికర్రల్లాగ అటూ ఇటూ ఆడుతూ ఉంటాయి. దీనికి కారణం ఏమిటి? ముసురుతున్న ఈగలనూ, ఇతర కీటకాలనూ తోలుకోవడానికి ఏనుగు చెవులు ఆడిస్తుందని చాలా మంది అనుకుంటూ ఉంటారు. కాని అసలు కారణం అదికాదు. తన శరీరాన్ని చల్లబరుచుకోడానికి ఆ పని చేస్తుంది!

ప్రతి జీవికి శరీరంలో అనేకానేక రసాయన ప్రక్రియలు సర్వకాల సర్వావస్థలలోనూ జరిగిపోతూ ఉంటాయి. ఇది జీవధర్మం. ఈ రసాయన క్రియల ఫలితంగానే వేడి పుడుతుంది. ఇల్లా తయారయే వేడిమి ఆ జీవి శరీర మన పరిమాణం మీద ముఖ్యంగా ఆధారపడి ఉంటుంది. ఆ జీవి తినే తిండి, చేసేవని, దాని చురుకుదనం వగైరా అనేక కారణాలనుబట్టి తయారయే వేడి

ఉంటుంది. కాని శరీర ఘనపరిమాణం చాలా ముఖ్యమైనది. అంటే చిన్న జంతువులలో తక్కువ వేడి, పెద్ద జంతువులలో ఎక్కువ వేడి తయారవుతూ ఉంటుంది.

శరీరం లోపల తయారవుతున్న వేడి అక్కడ అడ్డే ఉండిపోదు. అది నిరంతరాయంగా బయటికి కారిపోతూ ఉంటుంది. ఇది సమస్త వస్తువులకీ, ఒక్క జీవులకే కాదు. సమాన ధర్మం. కప్పలోని వేడి కాఫీ కాస్త సేవట్లో చల్లారిపోక తప్పదు. ఈ విధంగా బయటికి కారిపోయే వేడిమి ఆ వస్తువు యొక్క ఉపరితల వైశాల్యం మీద, లేదా ఆ జీవియొక్క చర్మపు వైశాల్యం మీద ఆధారపడి ఉంటుంది. బయటి ఉష్ణోగ్రత, చర్మపు రంగు వగైరా మరి కొన్ని బాహ్య పరిస్థితుల మీద కూడా బయటికి కారిపోయే వేడిమి ఆధారపడి ఉంటుంది. కాని ఉపరితల వైశాల్యం చాలా ముఖ్యమైనది. ఎక్కువ వైశాల్యం ఉంటే ఎక్కువ వేడిమి కారిపోతుంది; తక్కువ వైశాల్యం ఉంటే తక్కువ వేడిమి కారిపోతుంది.

సులభంగా అర్థం చేసుకోవడానికి ఒక జంతువు గోళాకారంలో ఉంది అనుకుందాం వ్యాసార్థం R అనుకుందాం.

$$\text{గోళ ఘన పరిమాణం} = \frac{4}{3} \pi R^3$$

$$\text{గోళ వైశాల్యం} = 4 \pi R^2$$

అంటే జంతువు నైజా పెద్దది అవుతున్న కొద్దీ దాని చర్మ వైశాల్యం (R^2 ని అనుసరించి ఉంటుంది) కన్న దాని అస్థి మాంసాదులు ఘనపరిమాణం (R^3 ని అనుసరించి ఉంటుంది) ఎక్కువ వేగంగా పెరిగిపోతుంది. అంటే ఏనుగు వంటి భారీ శరీరంగల జంతువు విషయంలో బయటికి కారిపోయే వేడికన్న, శరీరం లోపల తయారయే వేడి ఎక్కువగా ఉంటుంది. లోపల తయారయ్యే అధిక ఉష్ణం త్వరగా బయటికి కారిపోతే తప్ప శరీర ఉష్ణోగ్రత పెరిగి పెరిగి, ఏనుగు ఉడికి చచ్చిపోయే ప్రమాదం వుంది. ఏనుగు ఉష్ణరక్త జంతువు. అంటే దాని శరీర ఉష్ణోగ్రత స్థిరంగా ఉంటుంది. (లేదా స్థిరంగా ఉండాలి.) ఉండవలసిన దానికన్న శరీర ఉష్ణోగ్రత ఎక్కువైపోవడానికి వీలేదు. మరి అయితే ఆ శరీరాన్ని చల్లబరచడం ఎలాగ?

మోటారు కారు ఇంజనును చల్లబరచడానికి "రేడియేటరు" వుంటుంది. కారుకి రేడియేటరు ఎల్లాగో, ఏనుగుకి చెవులు అల్లాంటివి. చెవులు వలచగా పెద్దవిగా ఉండడం అందుకోసమే, ఆ చెవి దొవ్వులలో రక్తనాళాలు అధికంగా వుండి, లోపలి వేడిని ఈ దొవ్వులద్వారా బయటికి తోడేస్తూ ఉంటాయి. ఆ వనిని బయటి గాలి సాయంతో త్వరితము చెయ్యడానికి ఏనుగు చెవులు అడిసూ వుంటుంధి.

28. చెవులకి ఎక్కువ చలేస్తుంది ఎందుచేత?

చలికాలంలో మిగిలిన శరీర భాగాలన్నిటికన్న చెవులకి ఎక్కువ చలేస్తుంది అనేది అందరికీ అనుభవంలో వున్న విషయమే. అందుచేతనే చెవులు మూసుకుంటే వెచ్చగా వున్నట్లుంటుంది. చెవులకు ఈ ప్రత్యేకమైన బిబ్బంది ఎందుకు కలిగింది?

“ఏనుగులు ఎల్లప్పుడు చెవులు ఎందుకు ఆడిస్తాయి? అన్న దౌష్యదంటు ప్రశ్నకి దీనికి చాలా దగ్గర సంబంధం వుంది. ఏనుగు శరీరంలో తయారయే వేడిని బయటికి వంపించేసే రేడియేటర్ల వంటివి వాటి చెవులు అని కూడా చెప్పుకున్నాం. శరీరం లోపల తయారయే వేడి ఘనపరిమాణం మీదనూ, బయటికి జారుకునే వేడి చర్రపు వైశాల్యం మీదనూ ఆధారపడి వుంటాయని తెలుసుకున్నాం కదా?

శరీరం అంతలోకి పలుచగా విస్తరించి, బయటికి పొడుచుకు వచ్చినట్లుండే భాగం చెవి దౌష్యలే. వీటి అకారాన్నిబట్టి ఇందులో వుండే మాంసపు ఘన పరిమాణం బొత్తిగా తక్కువా, చర్మం వైశాల్యం చాలా ఎక్కువానూ అని చూడగానే తెలిసిపోతుంది. కనుక చెవి దౌష్యంలో తయారయే వేడికన్న బయటికిపోయే వేడి ఎక్కువ. లోపలి వేడి బయటికి అధికంగాపోతూ ఉంటే మనకి చలేస్తున్న అనుభూతి కలుగుతుంది. అల్లాగే ముక్కుచివరా, గడ్డంచివరా, వేళ్ళ చివరా ఎక్కువ చలేస్తుంది అదే కారణంచేత.

ఏనుగులకి పెద్ద నైజాలో పలుచని చెవి దౌష్యలు ఉండడం అవసరం. లోపల తయారయే అధికోష్ణం బయటికి తోడేసి, శరీరాన్ని చల్లబరచడానికి కాని, మనకి సరిగ్గా వ్యతిరేకం. పలుచని చెవి దౌష్యలవల్ల మనకి చలేస్తుంది.

మోటారు నైకిలు ఇంజను వెలువల వలచగా, బయటికి పొడుచుకు వచ్చిన లోహపు లేకుల వంటివి ఉంటాయి చూశారు కాదా? అల్లాగే “ఎయిర్ కండిషనర్”లో కూడా పలుచని రాగి రేకులు ఇంజనుకి అతికించి ఉంటాయి చూసే ఉంటారు. ఇవి అన్నీ ఏనుగులకి చెవుల వంటివే. లోపల వేడి బయటికి పోవడానికి ఘన పరిమాణం కన్నా వైశాల్యం ఎక్కువ ఉన్న అమరిక అవసరం.

కప్పులో ఉన్న వేడి కాఫీ సాసరులో పోసుకుని త్వరగా చల్లాడ్చుకుని తాగుతూ ఉంటారు. ఉపరితల వైశాల్యాన్ని పెంచి వేడి త్వరగా బయటికి పోయేట్లు చేయడమే ఇందులోని ఉద్దేశ్యం. వేడి అన్నపు కరుడు కదిపి కంచంలో నెరిపితే త్వరగా చల్లారడానికి కారణం ఉపరితల వైశాల్యం పెరగడమే.

29. జంతువులకి రంగులు కనిపిస్తాయా?

ప్రపంచం అంతా రంగులమయం. రంగు రంగుల పువ్వులు, పక్షులు, సీతాకోకచిలుకలు ఉన్నాయి. అటువచ్చని అకులున్నాయి నీలిరంగు ఆకాశం ఉంది. సంధ్యాసమయంలో మబ్బుల రంగులు మారుతాయి. ఇవి అన్నీ మన కళ్ళకి సొంపుగా, మనస్సుకి ఆహ్లాదకరంగా ఉంటాయి. కేవలం నలుపు తెలుపులు తప్ప మరో రంగేలేని ప్రపంచం ఎల్లా ఉంటుందో ఊహించుకోవడం కష్టం. కాని, చాలా బాగం జంతువులకి నలుపు, తెలుపు తప్ప మరో రంగును చూడగల శక్తి లేదు అంటే ఆశ్చర్యం వేస్తుంది. కాని ఇది వచ్చినిజం.

జంతువులకి పలాని రంగు కనిపిస్తుందో లేదో తెలుసుకోవడం ఎల్లాగ? అవి మనకి ఎల్లాగ చెప్తాయి? శాస్త్రజ్ఞులు దీనికి చక్కని పద్ధతి కనిపెట్టారు. తేనెటీగల మీద వేలకొద్దీ ప్రయోగాలు జరిగాయి. పువ్వులలో ఎన్నెన్నో రంగులు ఉన్నాయి కదా, ఆ పువ్వులలో దూరి తేనెటీగలు తేనె తాగుతాయి కదా, వాటికి ఆ పువ్వుల రంగులను చూడగల శక్తి ఉందా లేదా? వాటికి ఆ శక్తి లేకపోతే పువ్వులకి అన్ని రంగులుండి ఏం లాభం? కనుక తేనెటీగలకి గల వర్ణ నిర్ణయ శక్తిని కొలవడానికి శాస్త్రజ్ఞులు ఒక ప్రయోగంలో ఏం చేశారంటే....

ఒక నీలిరంగు పలక దగ్గర కొద్దిగా పంచదార పాకం ఉంచారు. మరో ఎర్ర రంగు పలక దగ్గర అటువంటి పాకం ఏదీ ఉంచలేదు. త్వరలోనే తేనెటీగలు నీలి పలక దగ్గర గుమిగూడేయి. ఆ పాకం తాగడంకోసం, నీలిపలకను ఎక్కడ వుంచినా తేనెటీగలు వెతుక్కుంటూ వచ్చేవి. తరువాత పాకం తీసేసి, కేవలం నీలి పలకను వుంచినారే తేనెటీగలు ఆ పలక దగ్గరే గుమిగూడడం సాగించాయి. ఎర్ర పలక దగ్గరకు ససేమిరా వెళ్ళేవికావు. దీనినిబట్టి తేనెటీగలకు నీలిరంగును గుర్తించే శక్తి వున్నదని ఋజువైంది.

ఇల్లాగే రకరకాల రంగులతో ప్రయోగాలు చేయగా తేనెటీగల వర్ణ నిర్ణయశక్తిలో రెండు చిత్రమైన సంగతులు బయటపడ్డాయి. తేనెటీగలు ఎరుపు రంగును చూడలేవు; ఎరుపురంగు వాటికి నల్లగా మాత్రమే కనిపిస్తుంది. అతినిల తోహిత (ULTRA VIOLET) వర్ణాన్ని మనం చూడలేము; అది మనకు నలుపులాగ కనిపిస్తుంది; కాని తేనెటీగలకి అది ప్రత్యేక వర్ణంగానే కనిపిస్తుంది.

ఈ రకమైన పరిశోధనలుచేసి వివిధ జంతువులకి, పక్షులకి, కీటకాలకి రంగులను చూడగల శక్తి అసలు వుందా లేదా? ఒకవేళవుంటే ఏయే రంగులను చూడగలవు? అన్న విషయాలకు సమాధానాలు కనుగొన్నారు.

మనిషికి నమ్మినబంటు అయిన కుక్కకి "వర్ణాంధత్వం" (COLOUR BLINDNESS) వుంది. అంటే అవి రంగులను చూడలేవు. అలా నలుపు

తెలుపుల నీనిమాలాగ కనిపిస్తుంది. అల్లాగే పిల్లలు, పశువులు వగైరా చాలా భాగం షీరద జంతువులు రంగులను చూడలేవు కోతుల్లో ముఖ్యంగా తోకలేని కోతులకి రంగులను చూడగల శక్తి బాగానే ఉంది.

మగవక్షులు చాలాభాగం అందమైన రంగుల ఈకలతో చూడ ముచ్చటగా ఉంటాయి కదా. మరి ఆడవక్షులు తమ జతగాళ్ళ సౌందర్యాన్ని గ్రహించి అనందించగలదా అని ఒక సందేహం. కోళ్ళమీద చేసిన ప్రయోగాలవల్ల తెలుసుకున్నదేమిటంటే - వీటికి నీలినుంచి ఎరుపు వరకూ గల అన్ని రంగులూ స్పష్టంగా కనిపిస్తాయని.

అయితే, షీరద జంతువులలో చాలా భాగానికి వర్ణాంధత్వం ఎందుకు కలిగింది? బహుశా ఇది రాత్రిపూట సంచరించే తత్వంగలవి కనుక, మనక చీకట్లో రంగుల ఉపయోగం ఎల్లాగూలేదు కనుక, జీవపరిణామంలో వీటికి వర్ణ వివక్షణాశక్తి పోయివుంటుంది. పైగా, వీటి శరీరాలు స్ఫుటమైన గాఢమైన రంగులు కలవి కాకపోవడంచేత, వాటి జీవితాలలో రంగుల ఉపయోగం ఏమీ లేదు.

30. జంతువులకి రుచి తెలుస్తుందా?

తింటున్న వస్తువు యొక్క రుచి అనుభూతం కావడం ప్రకృతి ప్రసాదించిన సౌఖ్యాలలో ఒకటి. అందువల్ల తిండి తినడం అనేది కేవలం ఒక ధ్యూటిగా కాక ఒక ఆనందంగా తయారైంది. అంతేకాదు మన ప్రాణరక్షణకి కూడా తోడ్పడుతోంది. అది ఎల్లాగంటే, ఇంపుగాలేని వస్తువు నోటికి తగులగానే వెంటనే వుమ్మేస్తాం: వెగటు అయిన వస్తువు పొట్టలోకి వెళ్ళినప్పటికీ దోకు వచ్చేస్తుంది. ఈ విధంగా అపాయకరమైన పదార్థాల నుంచి కొంతవరకు రక్షణ ఏర్పడుతుంది.

అసలు రుచి అనేది ఎల్లా తెలుస్తుంది? కొన్ని రకాల అణువుల తాకిడికి స్పందించగల బొడిపెలు నాలుకమీద ఉన్నాయి. సున్నితమైన నాడుల కొనలు అవి ఒక్కొక్కరకం అణువులు ఈ బొడిపెలకి తగిలితే ఒక్కొక్క విధమైన వార్తలు విద్యుత్ స్పందన రూపంలో మెదడుకి అందుతాయి. మెదడుకు అందే ఈ వార్తలే రుచి అనే అనుభూతిని కలిగిస్తున్నాయి. నీటిలో కరిగి ద్రవ రూపం చెందగల వస్తువుల రుచి మాత్రమే మనకు తెలుస్తుంది. వీటిలో కిరగని వస్తువుల రుచి ఏమీ తెలియదు. ఉదాహరణ గాజుముక్క నాలుకకి తగిలితే ఏ రుచి ఉండదు కదా!

ఒక్క మనిషికేకాక అన్ని జంతువులకి, వక్షులకి రుచి తెలుసుకునే శక్తి ఉంది కాని వీటికిగల ఈ శక్తితో తరతమ భేదాలున్నాయి. ఈ భేదం “రుచి బొడిపెల” సంఖ్య మీద ఆధారపడి వుంటుంది. ఉదాహరణకి మనిషికి నోట్లో

సుమారు 3000 రుచి బొడిపెలు వున్నాయి. కొన్ని జంతువులకి రుచి తెలుసు కునే శక్తి మనకన్నా చాలా ఎక్కువ. పందికి 5500 రుచి బొడిపెలున్నాయి, ఆవుకి 35,000; లేడికి 50,000 రుచి బొడిపెలున్నాయి. తిమింగలానికి ఈ బొడిపెలు బహు తక్కువ. నోరు జూపి, వందలకొద్దీ చేపలను ఒక్క గుట్టకలో నమలకుండా మింగేనే తిమింగలానికి రుచి తెలుసుకునే అవకాశము కూడా లేదు.

అన్నట్లు, రుచి తెలుసుకునే శక్తి ఒక్క నాలుకకి మాత్రమే వున్నదను కోదానికిలేదు: సముద్రపు చేపలకి రుచి బొడిపెలు శరీరం అంతటా వున్నాయి. చేపలు ఆఖరికి తోకతో కూడా రుచి చూడగలుగుతాయి. ఈగలకి రుచి బొడిపెలు కాళ్ళమీద వున్నాయి. అవి ఏ వస్తువు మీదనైనా వాలగానే వాటికి రుచి తెలుస్తుంది. ఆ వస్తువు తాలూకు రుచిని ఆస్వాదించే ప్రయత్నంలోనే ఈగలు ముందరికాళ్ళను రుద్దుకుంటూ వుంటాయి. అలాగే సీతాకోక చిలుకల కీనూ, వాటి కాళ్ళకి తియ్యని వస్తువు తగలగానే చటుక్కున చుట్ట చుట్టకున్న తొండం విచ్చుకుంటుంది తేనే తాగడానికి.

పాములూ, బల్లులూ నాలుకలో రుచి తెలుసుకుంటాయిగానీ, మనకిలాగ మాత్రంకాదు. ఇవి నాలుక తరచు బయటకుతీసి మళ్ళీ లోపలికి లాగేసుకుంటూ కనిపిస్తాయి. బయటికి తెచ్చినప్పుడు నాలుక చివరికి ఏదైనా వస్తువు తాలూకు నలకలు అంటుకుంటాయి. వీటి నాలుకకు సరాసరి రుచి తెలుసుకునే శక్తిలేదు. రుచి బొడిపెలు వీటి నోట్లో అంగడుమీద ఉంటాయి. నాలుకకి అంటుకున్న నలకలను ఈ బొడిపెలకి తగిలించి రుచి, వాసన తెలుసుకుంటాయి.

31. జంతువులకి భాషలున్నాయా?

కాశీ మజలీ కథల్లో చెట్టుక్రింద నిద్రపోతున్న రాజకుమారుడికి రాబోయే గండాలను గురించి చెట్టుమీద చక్రవాక వక్షులజంట మాట్లాడుకోవడమూ, వక్షులభాష తెలిసిన మంత్రి కుమారుడు ఆ రహస్యం తెలుసుకుని ఆ రాజ కుమారుణ్ణి రక్షించడమూ మనమంతా చిన్నతనంలో విని, చాలా ఆనందించాము.

అయితే, నిజంగా జంతువులకి, వక్షులకి భాషలున్నాయా?

భాష అనే మాటకు అర్థం కొన్ని భాషలను తోటి జీవులకి ప్రత్యేకమైన ధ్వనుల ద్వారానూ, సంజ్ఞలద్వారానూ తెలియపరచడమే. అయితే మన ప్రశ్నకి "అవును" అనే సమాధానం ఇవ్వవచ్చు. మనుషులు మాట్లాడుకునేటట్లు మాట్లాడ గలవా అంటే "ఆ శక్తి వాటికి లేదు" అని నా సమాధానం.

మనుషుల్లో కూడా భావ ప్రకటన యావత్తూ కేవలం మాటల ద్వారానే జరగదు. ముఖకవళికల ద్వారానూ, హస్త విన్యాసాదికాల ద్వారానూ, మౌనం

గానూ కొన్ని భావాలను శతరులకు తెలియజెప్పతూ ఉంటాం. జంతుజాలం కూడా అదే విధంగా ధ్వనులూ, సంజ్ఞలూ కలబోసి, భావాన్ని ప్రకటిస్తాయి.

ఉదాహరణకి, తల్లికోడి రెక్కలు జాపి, వంగి కూర్చుని, మెడ అటూ ఇటూ తిప్పుతూ, భయంగా అరిస్తే ప్రమాదం మీద పడబోతుందని కోడిపిల్లలు అర్థం చేసుకుని, గబగబా పరుగెత్తుకువచ్చి, తల్లి రెక్కలకింద దూరతాయి. మదురు గోడమీద కూర్చుని కాకి ఒకలాగ అరిస్తే ఆహారం దొరికిందని తెలుసుకుని, కాకులన్నీ గోలగోలగా అరుస్తాయి.

అడవిలో చెట్ల కొమ్మలమీద కోతులు ఒక వద్దతిలో అరిస్తే, కింద పెద్ద వులో చిరుతవులో ఉందని మిగిలిన జంతువులు తెలుసుకుని జాగ్రత్తపడతాయి.

ఒక పక్షి చిటారుకొమ్మన మీదికి ఎగిరి, అటూ ఇటూ పరకాయిస్తూఉంటే మిగిలిన పక్షులు ఎక్కడివక్కడ గవ్వివ్విగా ఊరుకుంటాయి. ఆ పక్షి ఒక రకంగా అరిచి ఎగిరిపోతే మిగిలినవన్నీ ప్రమాదం గ్రహించి, దానివెంట ఎగిరి పోతాయి.

కుక్కలు రకరకాలుగా భావ ప్రకటన చేసుకుంటాయి. అరుపులోనే బోలెడు రకాలున్నాయి. అదికాక పళ్ళు బయట పెడితే ఒక అర్థం. తోక ముడిస్తే ఒక అర్థం.

జంతువులలో చింపాజీలు చాలా తెలివైనవి. వాటి "భాష" కూడా మిగిలిన జంతువుల భాషలకన్నా మెరుగు ఏమీ కాదు. కోపం, బాధ, సంతోషం, ప్రేమ, భయం, జాలి వగైరా అనేక భావాలను సంజ్ఞల ద్వారానూ, ధ్వనుల ద్వారానూ అవి ప్రకటించగలవు కానీ, మనుషుల భాషలో లాగ మాటలు అనేవి వాటికి కూడా లేవు.

ఆదిమ మానవుల భాషలో ఆత్యధిక భాగం సంజ్ఞలే ఉండేవి. మాటలు తక్కువ. అందుచేత చీకటిపడ్డాక "మాట్లాడుకోవడం" వాటికి సాధ్యమయ్యేదికాదు.

తమాషా ఏమిటంటే. మనుషులు తమ భాషను కష్టపడి నేర్చుకోవాలి. జంతువులకైతే వాటి భాష వాటికి జన్మతః వస్తుంది. ఒక కోతిని పుట్టినప్పుడే మిగిలిన కోతులనుంచి వేరుచేసి ఏకాంతంగా పెంచినాసరే అది అచ్చంగా మిగిలిన కోతుల లాగే అరుస్తుంది, సంజ్ఞలు చేస్తుంది.

32. జంతువులు లెక్కపెట్టగలవా?

సర్కస్‌లో సీల్ నోట్లో బాకా పెట్టుకుని, దాని యజమాని అడిగిన సంఖ్యకి అనుగుణంగా సరిగ్గా అన్నిసార్లు బాకా ఊడుతుంది. సర్కస్‌ను గుర్రం అదేవిధంగా ముందరికాలి గిట్టతో అడిగినన్నిసార్లు నేలమీద కొడుతుంది. అంటే

ఈ జంతువులకి అంతెలు లెక్క పెట్టడం వచ్చునా? రాదు! అది ఒక ట్రిక్కు! వాటికి ఐదు, ఆరు, ఏడు....అని ఏ భాషలో చెప్పినా అర్థం కాదు అయితే మరి అడిగినన్నిసార్లు తప్పపోకుండా బాకా ఊదడం, గిట్టతో నేలని తన్నడం వంటి పనులు ఎల్లా చేయగలుగుతున్నాయంటే-వాటి యజమాని కళ్ళతోనో పెదవుల తోనో సంజ్ఞచేస్తే అవి ఇంక "లెక్క పెట్టడం" మానేస్తాయి. వాటికి ఆ విధమైన తరిఫీదు ఇచ్చారు.

చాలాభాగం జంతువులకి పక్షులకి, ఎక్కువ తక్కువ భేదం తెలుసు. ఉదాహరణకి ఒక పోగులో తినే వస్తువులు ఐదు; మరో పోగులో నాలుగు ఉంటే ఐదు వస్తువుల పోగును ఎన్నుకోవడం స్వల్పమైన తరిఫీదుతో నేర్చుకోగల జంతువులు చాలానే ఉన్నాయి. అంతెలు లెక్క పెట్టడం తెలియని చిన్నపిల్లలు కూడా ఈ పని చెయ్యగలరు. పోగులలో తరతమ భేదాలు గుర్తించడం వేరు. లెక్క పెట్టగలగడం వేరూనూ.

కొన్ని జంతువులు, పక్షులు చిన్న చిన్న సంఖ్యలను నిజంగానే లెక్క పెట్టగలవని శాస్త్రజ్ఞులు ఇప్పుడు భావిస్తున్నారు. ఆ సంగతి వారితెలా తెలిసిందో చూద్దాం.

వళ్ళెంలో ఒక్కొక్క గింజచొప్పున పెట్టి, దానిని ఒక పావురం ముందు పెట్టేవారు. పావురం ఆ గింజను తినేది. ఈ విధంగా ఆరు గింజలు దానికి పెట్టి, ఏడోసాదిమాత్రం గింజ వళ్ళెంనుంచి ఊడిరాకుండా అతికించి పావురం ముందు పెట్టేవారు. ఆ గింజను ఎంత పొడిచినా ఊడి రాదు. ఈవిధంగా చాలా సార్లు చేశాక, మొదటి ఆరు గింజలను తిని, ఏడో గింజను తినే ప్రయత్నం కూడా చేసేది కాదు ఆ పావురం. అంటే అది ఏడు అంతెలవరకూ లెక్క పెట్టడం నేర్చుకున్నదన్న మాటే కదా?

మరొక ప్రయోగంలో ఒక చింపాంజీ ఐదు లోపున ఎన్ని కర్రముక్కలు తీసి అందించమంటే సరిగ్గా అన్ని అందించడం నేర్చుకుంది. ఐదుమించి లెక్క పెట్టడం దానికి రాలేదు. ఆ పైన అడిగితే అది తప్పులు చేసేది.

33. జంతువులకి ఏడవడం, నవ్వడం చేతవునా?

సంతోషం కలిగినప్పుడు నవ్వడమూ, విచారం కలిగినప్పుడు ఏడవడమూ ఒక్క మనుషులలోనే తప్ప మరి ఏ ఇతర జీవులలోనూ లేదు అంటే నమ్మ బుద్ధి కాదు.

దెబ్బ తగిలితే కుక్క కుయ్ కుయ్ మని అరుస్తూ కుంటుకుంటూపోవడం ఉంది. మరి ఏడువంటే అదే కదా అంటారేమో, బాధ కలిగినప్పుడు కళ్ళవెంట

నీళ్ళు రావడాన్ని ఏడుపు అనుకుంటే అటువంటి ఏడుపు మనిషికేగాని జంతువుకి లేదు.

అల్లాగని జంతువుకి కళ్ళవెంట ఎప్పుడూ నీళ్ళే రావని చెప్పడం లేదు. వస్తాయి. కంటిని శుభ్రపరచే ప్రక్రియలో వాటికి కళ్ళలో నీళ్ళు ఉరుతాయి. అంతేకాని విచారంవల్ల కన్నీళ్ళు రావు. కనుక మనుషులలాగే ఏడవడం జంతువులకి చేతకాదు అని చెప్పవచ్చు.

అల్లాగే నవ్వు అనేది కూడా కేవలం మనుషుల లక్షణం. చింపాంజీలు ఒక్కొక్క సమయంలో నవ్వుతున్నాయా అన్నట్లు ముఖం పెట్టడం కద్దు. కాని, అది మనకు వచ్చే నవ్వు వంటిది కాదు. మనుషులు దేనినో చూచి, లేదా తలచుకుని నవ్వుతారు. ఆ వస్తువులో ఆ సంఘటనలో ఏదో వైచిత్ర్యం కనిపించడం వల్ల మనస్సుకి గిలిగింత పుట్టడం, దానికి అనుగుణంగా ముఖ కండరాలుకొన్ని ముడుచుకోవడం మరికొన్ని సాగడంవల్ల నవ్వు అనబడే ప్రక్రియ మనుషులలో కలుగుతోంది. జంతువులకి అటువంటి విచిత్రానుభూతి ఉన్నట్లు తోచదు. వాటికి నవ్వు రాదు; ఆనందం మాత్రం ఉంటుంది.

34. యుద్ధంలో ఏ జంతువు నెగ్గుతుంది?

రెండు వేరు వేరు జాతి జంతువుల మధ్య యుద్ధం జరిగితే ఏది నెగ్గుతుంది? అని పిల్లలు తరుచు అడుగుతూ ఉంటారు. పిల్లలకే కాదు, ఇటువంటి సందేహాలు పెద్దవాళ్ళకి కూడా కలుగుతూ ఉంటాయి. వీటికి సమాధానాలు చెప్పడం అంత సులభమేమీకాదు ఏమంటే జూలోనూ, సర్కసులోనూ ఉంచిన జంతువులు ఆ జాతికి నిజమైన ప్రతినిధులుకావు. అడవిలో స్వేచ్ఛగా నివసించే జంతువులకన్న శక్తి యుక్తులు బందిఖానాలో మగ్గుతున్న జంతువులకు ఉండవు కదా? కనుక బందీ జంతువులచేత యుద్ధం చేయించడం సులభమే కానీ, ఫలితం సరియైనదే అని నమ్మకంగా చెప్పడానికి లేదు. అడవిలో జంతువుల మధ్య జరిగే యుద్ధాల ఫలితాలు సాధారణంగా మనకు తెలియవు. పైగా ఒక్కసారి జరిగిన యుద్ధాన్నిబట్టి మొత్తం జాతియొక్క శక్తి సామర్థ్యాలు ఇల్లాగే ఉంటాయని నిర్ణయించడానికి వీలు లేదు.

అయినప్పటికీ ఈ యుద్ధాలలో జయపజయాలు మనకు తెలిసినంత వరకూ ఏ విధంగా ఉండగలవో చూద్దాం.

ఏనుగు × బిడ్డమ్మగము

క్రి.శ. 1500 ప్రాంతంలో పోర్చుగీసు రాజు మాన్యుయేల్ ఈ రెండు జంతువుల మధ్య యుద్ధం ఏర్పాటు చేశాడట. బలమైన దడికట్టిన మైదానంలో

ఏనుగును ఉంచారు. బోనులో పెట్టి తెచ్చిన ఖడ్గమృగాన్ని అక్కడ విడిచి పెట్టారు. ఖడ్గమృగం చికాకుగా ఖస్సాబున్నామంటూ ఏనుగు మీదికి దూకుడుగా వెళ్ళింది. ఏనుగు మాత్రం నిమ్మకి నీరెత్తినట్లు నిలుచుంది. ప్రేక్షకులు ఊపిరి బిగవట్టి చూస్తున్నారు. అంతలో ఖడ్గమృగం యుద్ధ ప్రయత్నం విరమించి, వెనుదిరిగి వెళ్ళిపోయిందనీ, ప్రేక్షకులు నిరుత్సాహపడిపోయారనీ ఒక వెర్షన్, కాదు ఖడ్గమృగమే నెగ్గిందని మరొక వెర్షన్ ఉంది. అంతకన్న వివరాలు తెలియవు.

అడవిలో జరిగిన ఈ రెండు జంతువుల మధ్య పోరాటాన్ని ఒక రచయిత వర్ణించిన సందర్భం మరొకటి ఉంది. ఖడ్గమృగమే కయ్యానికి కాలు దువ్వొందట. ఏనుగు నిశ్చలంగా నిలుచుని, ఖడ్గమృగం దగ్గరకు రాగానే తొండంచాని మెడకు చుట్టి కిందపడేసి, దంతాలతో కుమ్మి చంపిందట.

పెద్ద ఎలుగుబంటి × సింహం

చాలకాలంక్రిందట కాలిఫోర్నియాలో పెద్ద ఎలుగుబంటికి (GRIZZLY BEAR) సింహానికి మధ్య యుద్ధం ఏర్పాటు చేశారట. అందులో ఎలుగు బంటి నెగ్గిందట. అంతకన్న వివరాలు తెలియవు. నిజానికి సింహంకన్నా గ్రిజ్లీఎలుగు బంటి బరువులోనూ, బలంలోనూ చాలా పెద్దది. పంజాలో ఒక దెబ్బ సరిగ్గా కొట్టొందంటే సింహం అక్కడికక్కడే మట్టి కరవాలిసేందే కాని, ఎలుగుబంటికి లేని లాఘవం సింహానికి ఉంది.

గ్రిజ్లీ ఎలుగుబంటి × బైసన్

ఒకప్పుడు కాలిఫోర్నియాలో గ్రిజ్లీ ఎలుగుబంటికి, బైసన్ కీమధ్య యుద్ధం ఏర్పాటుచేసి వినోదించేవారు. బైసన్ తలవంచి వదుగు పరుగున పొడవదానికి వస్తే ఎలుగు పంజా ఎత్తి ఒకే ఒక దెబ్బతో ఆ ఎద్దు మెడ విరిచి చంపేసేది. ఒకసారి నాలుగు బైసన్లు మూక వుమ్మడిగా ఒకగ్రిజ్లీ ఎలుగుబంటిని పొడవ బోయాయట. అందులో మొదటి మూడు ఎద్దులనూ ఎలుగుబంటి సునాయాసంగా ఒక్కొక్క పంజా దెబ్బతో పడగొట్టింది. నాలుగో ఎద్దు మాత్రం కొంతసేపు పోరాడి చచ్చిపోయింది. కానీ, చచ్చిపోయే ముందు ఎలుగుబంటిని తీవ్రంగా గాయపరచగలిగింది.

ఒకసారి ఒక బైసన్నూ, ఒక ఎలుగు బంటి తీవ్రమైన గాయాలతో అడవిలో చచ్చి పడివున్నాయి. ఎలుగుబంటి ఆ ఎద్దు కొమ్ముల పోటులవల్లనే చచ్చిపోయింది అని తేల్చారు:

సింహం × పెద్ద పులి

మృగరాజు బిరుదు ఉండడంచేత సింహం తక్కిన అన్ని జంతువులనూ సునాయాసంగా ఓడించెయ్యగలదన్న భ్రమ ఒకటి వుంది. కాని అది నిజంకాదు.

రోమను సామ్రాజ్య కాలంలో సింహానికి, పెద్ద పులికి పోటీపెట్టి వినోదించేవారు. వాటిలో తరచు పెద్ద పులి నెగ్గుతూ వుండేది.

ఒకసారి సర్కసులో ప్రక్క ప్రక్క బోనులో ఉన్న సింహానికి, పెద్ద పులికి జరిగిన యుద్ధంలో పెద్దపులే చచ్చిపోయినట్లు రికార్డువుంది. బండిఖానాలో చాలాకాలం వున్న జంతువులు బలహీనమైపోవడం మామూలే. అందులో పెద్ద పులి ఎక్కువ బలహీనమైపోయి వుండవచ్చు.

పెద్దపులికన్న సింహం నైజులో పెద్దది అన్న భావం ఒకటి చాలా మందిలో వుంది. జూలువల్ల సింహం పెద్దదిగా కనిపిస్తుండే కాని, నైజులోనూ, బరువులోనూ కూడా సింహం పెద్దపులికి లోచ్చే. ఉదాహరణకి తలనుంచి తోక చివరిదాకా కొలస్తే సింహాలలో అన్నిటికన్నా ఎక్కువ పొడవు 10 అ. 11అం. అయితే, పెద్దపులులలో ఎక్కువ పొడవు 11 అ. 5½ అం. సింహాల సరాసరి బరువు 500 పౌనులు అయితే పెద్ద పులుల బరువు 500 - 700 పౌనులమధ్య. సింహాలలో కన్న పెద్దపులులలో చాలా రకాలు, నైజులలో వ్యత్యాసాలు ఉన్నాయి. కనుక ఒక సింహం కొన్ని పెద్ద పులులకన్న పెద్దదైతే కావచ్చు.

దున్నలు × సింహాలు, పెద్దపులులు

ఇండియాలోనూ, ఆఫ్రికాలోనూ వుండే అడవి దున్నలు ప్రమాదం ఎదురైతే భయంకరంగా పోరాడగలవు. ఎంత పెద్ద జంతువునైనా లక్ష్యపెట్టవు.

దున్నకీ, పెద్దపులికీ పోటీలు పెట్టిన సందర్భాలు వున్నాయి. వీటిలో సాధారణంగా దున్నపోతే నెగ్గుతుంది. దాని కొమ్ముల పోట్లకి చచ్చిపోయేలోగా పెద్దపులి తన గోళ్ళతో దున్నని బిరికి తీవ్రంగా గాయపరుస్తుంది. కనుక నెగ్గినది ఓడినదీ కూడా చావడం భాయం.

సింహానికి ఆఫ్రికా దున్నకీమధ్య పోరాటాన్ని చూచి రికార్డు చేసిన వాళ్ళవరూ లేరు కానీ, ఈ రెండు జంతువుల కళేబరాలూ వక్కవక్కన పడివున్న వరిస్థితి చూస్తే అవి రెండూ జగదమాడుకుని చచ్చిపోయినట్లు విశదం అవుతుంది.

ఒక అడవిదున్న తనని చంపడానికి మాటువేసిన మూడు అడ సింహాలను ఏక సమయంలో నిలవేసి, పోరాడి, తరిమివేసిన సందర్భం ఒకటి రికార్డు అయి ఉంది.

పొట్టేలు × పెద్దపులి

గొర్రెలు చాలా పిరికి జంతువులని చాలామంది అభిప్రాయం. కాని పొట్టేలును అంత తేలిగ్గా కొట్టిపారేయడానికి లేదు కోపంగావున్న పొట్టేలు తనకన్న ఎన్నోరెట్లు పెద్ద జంతువులను బుర్రతోపొడిచిహడలగొట్టిన సందర్భాలున్నాయి.

మన దేశంలో పొట్టేళ్ళ పందెం చాలా ప్రసిద్ధమైనది. ఈ పనికోసమే పొట్టేళ్ళని పెంచి తరిఫీదు ఇవ్వడం వుంది.

ఒక ఆసామీ దగ్గర బొత్తిగా పొగురుబోతు పొట్టేలు ఒకటి వుండేది. దానితో వేగలేక ఎల్లాగైనా వదిలించుకునే ఉద్దేశంతో దానిని తీసుకెళ్ళి పెద్దపులి బోనులో వదిలిపెట్టాడట. ఆ పొట్టేలు పరుగెత్తుకు వెళ్ళి ఆ పులినే దిమ్మదిరిగి పోయేటట్లు ఒక పోటు పొడిచిందట. ఎముకలు విరిగి చతికిలబడిపోయిన పులిని కొమ్ములతో పొడిచి చంపేసిందట.

వేరు వేరు జంతువుల మధ్య పోరాటాలు ఏ విధంగా అనుకోని పరిణామాలకు దారి తీస్తుందో ఈ ఉదాహరణ చూపిస్తుంది. ఒకే ఒక్క పోటీ ఫలితాన్ని ఆధారంగా తీసికొని పెద్దపులికన్న పొట్టేలే బలమైనదని నిర్ణయం చేయడానికి లేదు.

35. అత్యంత వేగంగా పరుగెత్తగల జంతువు ఏది?

శబ్దాధిక వేగంగల విమానాలనూ, రాకెట్లనూ తయారుచేసి బహు వేగంగా ప్రయాణం చేయగలనని మనిషి రామ్ము విరుచుకోవచ్చునేమో కానీ, ఇవి అన్నీ అతడి మేధాశక్తికి నిదర్శనాలే తప్ప ప్రకృతి ఇచ్చిన రెండు కాళ్ళతో ఎంత వేగంగా పరుగెత్తగలదో చూద్దామంటే మాత్రం అతడు ఎన్నెన్నో జంతువుల కన్న పరుగు పందెంలో వెనుకబడి పోతాడనడంలో సందేహం లేదు. ఉదాహరణకి కొన్ని నాలుగు కాళ్ళ జంతువులు ఎంత వేగంగా పరుగెత్తగలవో చూద్దాం. ఈ వ్యాసంలో చూపిన వేగాలు ఆయా జంతువులు కొద్దిపాటి దూరం పరుగెత్తడంలో కనబడినవే కాని, చాలా దూరం పరుగెత్తవలసి వస్తే మాత్రం మొదటి నుంచి చివరి వరకూ ఇంతింత వేగాలు వాటికి అసాధ్యమని గుర్తుంచుకోవాలి.

మనిషి గంటకి 20-25 మైళ్ళ వేగంతో 220 గజాల దూరం పరుగెత్తగలడు. అంతకన్న ఎక్కువ దూరం అయితే ఈ వేగాన్ని నిలబెట్టుకోలేడు. ఈ క్రింద చూపిన వివిధ జంతువుల వేగాలు అన్నీ శాస్త్రీయంగా నిర్ణయించినవి కావు. వేరు వేరు కాలాలలో వివిధ కాలాలలో వివిధ దేశాలలో కొందరు కనుగొన్నామని చేసిన ప్రకటనలు అధారంగా క్రోడీకరించినవి మాత్రమే.

నాలుగు కాళ్ళ జంతువులన్నిటిలోనూ నిస్సందేహంగా అతి వేగవంతమైనది "చీతా". ఇది ఒక రకం చిరుతపులి. ఇది గంటకి 70 మైళ్ళ వేగాన్ని అందుకుంటుంది. పరుగు పందెం పెడితే దీనికే పట్టు ప్రాజ్ఞ. ఈ వేగంతో ఇది అరమైలు కన్న ఎక్కువ దూరం పరుగెత్తలేదు. వీటిని మనుషులు మచ్చిక చేసి, వేటకి ఉపయోగిస్తూ ఉంటారు. లేళ్ళని తరిమి చంపడంలో దీని శక్తి అమోఘం. కాని ఇది త్వరగా అలిసిపోతుంది.

చీతా తరువాత పరుగులో రెండవస్థానం మనదేశంతో "బ్లాక్ బక్" (Black Buck) అనే లేడిది (గంటకి 65 మైళ్ళు).

ఆ తరువాత స్థానం మంగోలియన్ గజెల్, ప్రాంగ్ హార్న్ అనే జాతుల లేళ్ళది. (గంటకి 60 మైళ్ళు).

ఈ లేళ్లు ఈ వేగంతో మైలుదూరం పరుగెత్తగలవు. కనుక మైలు దూరం పరుగువందెం పెడితే బ్లాక్ బక్ చీతాని ఓడించేస్తుంది.

సింహం ఎర్రమీదికి దూకినప్పుడు కొన్ని గజాల దూరం గంటకి 50 మైళ్ళ వేగంతో పరుగెత్తుతుంది; త్వరలోనే అలిసిపోతుంది.

చాలా వేగంగా పరుగెత్తుతుందని మనం సాధారణంగా అనుకునే లేడి వేగం గంటకి 45-50 మైళ్ళ మాత్రమే; అంటే సుమారు వందెపు గుర్రంతో పోల్చదగ్గ వేగం మాత్రమే నన్నమాట.

ప్రపంచంలోని కొన్ని క్షీరద జంతువుల వేగాలను ఇక్కడ పట్టికలో చూపించాను. పీటిలో కొన్ని కారులో కూర్చుని తరుముతూవుంటే స్పీడ్ మీటరు చూపించిన వేగాలు కొన్ని స్టాప్ వాచ్ తో కొలిచినవి.

జంతువు	వేగం (గంటకి మైళ్ళలో)
1. చీతా	70
2. బ్లాక్ బక్	60
3. మంగోలియన్ గజెల్	60
4. ప్రాంగ్ హార్న్ లేడి	60
5. వివిధ జాతుల గజెల్	50
6. సింహం	50
7. వివిధ జాతుల లేళ్లు	45-50
8. పందెపు గుర్రం	45-50
9. వివిధ జాతుల కుందేళ్ళు	40-45
10. కొయోటే జాతి కుక్క	35-45
11. వేటకుక్క (గ్రే హౌండ్)	35-40
12. బ్రెసన్	32-35
13. గ్రిజ్లీ ఎలుగుబంటు	30-35
14. ఖడ్గమృగం	25-28
15. ఏనుగు	25
16. మనిషి	22-25

ఈ కొలతలు స్వల్పదూరపు పరుగులలో ఒకటి రెండు జంతువులను మాత్రమే పరిశీలించి తీసుకున్నవి. ఒకే జాతిలో చాలా జంతువులను చాలా సార్లు కొలిస్తే ఈ సంఖ్యలు మారవచ్చు. ఇంకా చాలా జాతుల జంతువులను పరిశీలించనేలేదు. వాటినిన్నింటినీ కొలిస్తే ఈ వరుస తారుమారుకావచ్చు.

36. పక్షులు ఎంత వేగంగా ఎగురుతాయి?

మోటారుకార్లు, విమానాలు, స్పిడ్‌మీటర్లు, స్టాప్‌వాచీలు లేనికాలంలో ఏపక్షి ఎంత వేగంగా ఎగురుతుంది అన్న ప్రశ్నకి చిత్రవిచిత్రంగా సమాధానాలు చెప్పకునేవారు దూరదేశాలకు వలస (MIGRATION) పోయే పక్షుల వేగాలు గంటకి 409, 500 మైళ్ళ మధ్యలో ఉంటాయని జంతుశాస్త్రజ్ఞులు కూడా ఊహించేవారు.

పక్షుల వేగాలను కొలవడానికి మోటారుకార్లు ఉపకరించవు. కార్లు వెళ్ళ గల దారిలోనే పక్షులు ఎగిరి వెడతాయని ఏముంది? విమానాలు పచ్చాక్ష పక్షుల వేగాలను కొలవడం సాధ్యమైంది.

పక్షుల వేగాలను సంబంధించిన ఆభూత కల్పనలను పక్కకు నెట్టేసి, అసలు వేగాలను చూచినా ఆశ్చర్యం వేస్తుంది. పక్షులన్నింటిలోకి అత్యంత వేగంగా ఎగురగలిగినవి "స్విఫ్ట్" అనే జాతి పక్షులు. వీటిలో రెండు ఉపజాతి పక్షుల వేగాలను ఇండియాలో కొలిచారు. రెండుమైళ్ళ దూరం ఎగరడానికి వీటికి 36 సెకనుల నుంచి 42 సెకనుల వరకూ పట్టింది. అంటే గంటకి 171.4 మైళ్ళకి 200 మైళ్ళకి మధ్యలో ఉంది వీటి వేగం.

స్విఫ్ట్ తరవాత వేగంలో రెండవ స్థానం అడవి బాతులను వేటాడే "బాతు డేగల"ది (DUCK HAWKS) "యూరపియన్ పెరిగ్రిన్" అనబడే ఒక రకం డేగ గంటకి 165-180 మైళ్ళ వేగంతో ఎగురుతుందని స్టాప్ వాచి సాయంతో నిర్ణయించారు. ఇతర పక్షులను తరిమి వేటాడే పక్షుల వేగాలు గంటకు 100-120 మైళ్ళ మధ్యలో ఉంటాయి.

నివ్వకోడి, ఎమూ వంటి ఎగరలేని పక్షులు చాలా వేగంగా పరుగెత్త గలవు. వీటిలో బహు వేగంగా పరుగెత్తగలది నివ్వకోడి. ఇది గంటకి 50 మైళ్ళ వేగంతో ఒక అరమైలు దూరం దాకా పరుగెత్తగలదు. ఎగిరే పక్షులలో పైన చెప్పినవి కాక మరికొన్ని పక్షుల వేగాలను ఇక్కడ సూచించాను. ఈ అంకెలన్నీ బాగా నిర్ధారణగా తెలిసినవే.

1. గోల్డెన్ ఫ్లోవర్ - గంటకి 60-65 మైళ్ళు *

(విమానంతో తరిమి కొలిచారు)

2. సముగడు గువ్వ (MOURNING DOVE)

— గంటకి 60.65 మైళ్ళు

3. టపా పావురం (CARRIER PIGEON)

— గంటకి 60.65 మైళ్ళు

(ఒక పిట్ట 55 మైళ్ళ వేగంతో 4 గంటలసేపు ఎగిరింది.)

4. బాతులు 55.60 మైళ్ళు.

పీడిలో చాలా జాతులున్నాయి. వీటి వేగాలు 42.59 మైళ్ళు మధ్య ఉన్నట్లు రికార్డు అయి వుంది. "సేన్టాస్ గెడ్డిగాను" ఒకటి విమానం తరుముగా 72 మైళ్ళ వేగంతో ఎగిరింది.

5. స్టార్లింగ్ — 45.50 మైళ్ళు

6. తేనెపిట్టలు — 50.55 మైళ్ళు (Humming Birds)

7. గూడ కొంగలు — 45.50 మైళ్ళు (STORKS)

8. స్వాలో (Swallow) — 40.50 మైళ్ళు

9. కాకులు — 40.45 మైళ్ళు

(మామూలుగా ఎగిరే వేగం 20.30 మైళ్ళు)

37. అన్నిటికన్న పెద్ద బిడ్డను కనే జంతువు ఏది?

[వపందంలో అన్నిటికన్న పెద్ద శిశువును కనేది తిమింగలమే. అది సుమారుగా తల్లి నైజులో వుంటుంది.

32 అడుగుల పొడవున్న ఒక "స్మోర్మ్ తిమింగలం" పొట్టలో 14 అడుగుల 8 అంగుళాల పొడవున్న పిల్ల వుంది. 80 అడుగుల పొడవున్న ఒక "సీలి తిమింగలం" పొట్టలోనుంచి 25 అడుగుల పొడవు, 17 వేల పౌనుల బరువు వున్న బిడ్డను బయటికి తీశారు తిమింగలాలు సిన్జల్లో వుండడం చేతనే ఇంతింత పెద్ద శిశువులను గర్భంలో మోయడం సాధ్యమైంది. నేలమీద నివసించే జీవులకి ఇది సాధ్యం కాదు.

తిమింగిలం పిల్లలకు పాలిస్తుంది. తక్కిన అన్ని క్షీరద జంతువులలాగే ఊపిరి తిత్తులతో గాలి పీల్చుకుంటుంది. అంతేకాని, చేపలాగ నీటిలో కరిగి వున్న ప్రాణవాయువును పీల్చుకోలేదు. అదే తిమింగలానికి చనుమొనలు శరీరపు కింది భాగంలో వెనుక చివర వుంటాయి. వాటినుంచి పాలు కుడుచు కోవాలంటే పిల్ల నీటిలో మునిగి వుండాలి కదా, అప్పుడు అది గాలి ఎల్లా పీల్చుకుంటుంది? అని చాలా కాలంపాటు తిమింగిలాలను గురించి సరిగ్గా తెలియక ఆశ్చర్యపడుతూ ఉండేవారు. బిడ్డ గాలి పీల్చుకోవడం కోసం పాలు త్రాగడం మానేసి తరుచు నీటిపైకి వస్తూ వుంటుంది కాబోలు ననుకునేవారు.

నిరంతరాయంగా బిడ్డకు పాలు దొరకకపోతే ఏం సుఖం? కాని, ఈ సందేహానికి సమాధానం ఇటీవల తెలిసింది. బిడ్డకి పాలు ఇవ్వవలసి వచ్చినప్పుడు తల్లి తిమింగలం వెల్లకిలా దొర్లి నీటిమీద తేలుతుంది. నీటి మట్టానికి దగ్గరలో వున్న చనుమొనను పిల్ల నోట వట్టుకున్నప్పుడు దాని ముక్కులు నీళ్ళపైనే వుంటాయి కనుక గాలి పీల్చుకోవడం కష్టం కాదు. బిడ్డ నోట్లోకి పాలను విసురుగా “వంపు” చేస్తుంది తల్లి! అందుకోసం ప్రత్యేకమైన కండరాలున్నాయి. కనుక బిడ్డకి పాలు పీల్చుకునే శ్రమ వుండదు.

తిమింగలం పిల్ల అతి వేగంగా పెద్దది అవుతుంది. ఒక్క సంవత్సరంలో దాని పొడవు రెట్టింపు అవుతుంది. రెండేళ్ళలో పిల్లను కనే స్థితికి వస్తుంది.

38. అన్నిటికన్న ఎక్కువ కాలం బతికే జంతువేదీ?

కొన్ని కొన్ని జంతువుల ఆయుః ప్రమాణాలను గురించి కథలుగా చెప్పుకుంటారు. వాటిమీద సామెతలు కూడా ఏర్పడ్డాయి? (కాకి కలకాలం బతుకుతుంది వగైరా.) వీటిలో చాలా భాగం అతిశయోక్తులే. ఇళ్ళలోనూ, జూలోనూ పెంచుకునే వివిధ జంతువులవీ, పక్షులవీ జీవన వ్యవధుల్ని సులభంగానే నిర్ణయించవచ్చు. ప్రకృతిలో విశృంఖలంగా బతికే జీవుల ఆయుష్షు సరిగ్గా జూలోని జంతువులలాగే ఉంటుందని చెప్పడానికి లేదు కానీ, సుమారుగా అంచనా వెయ్యడానికి వనికి వస్తుంది.

క్షీరదాలలో ఏనుగు అత్యధిక కాలం జీవిస్తుందని ఒక నమ్మకం వుంది. లోకంలో 150.200 ఏళ్ళు జీవించిన ఏనుగులను గురించి కథలు వున్నాయి. కాని వీటికి ఋజువులు లేవు. ఎక్కడో ఒక ఏనుగు వంద ఏళ్ళు బతకవచ్చు నేమో కాని ఖచ్చితమైన రికార్డులనుబట్టి అత్యధిక కాలం జీవించిన ఒక ఏనుగు వయస్సు 60 యేళ్ళ మాత్రమే. ఏనుగు తరవాత గుర్రాన్ని చెప్పుకోవాలి. ఏదై ఏళ్ళపైనే జీవించిన గుర్రాలు చాలా వున్నాయి. నిజంగా పరిశీలించి నిర్ణయించిన కొన్ని క్షీరద జంతువుల ఆయుః ప్రమాణాలు ఈ విధంగా ఉన్నాయి.

హిప్పోపోటమస్	- 41 ఏళ్ళు
ఖడ్గమృగం	- 40 ఏళ్ళు
ఎలుగు బంటి	- 34 ఏళ్ళు
కోతులు	- 20 ఏళ్ళు పైన
పిల్లలు	- 23 ఏళ్ళు
కుక్కలు	- 22 ఏళ్ళు

పశులలో చిలుకలూ, గడ్డలూ 100 ఏళ్ళు బతుకుతాయని చెప్పుకుంటారు గానీ దానికి ఋజువులు లేవు. లభించిన రికార్డులనుబట్టి కొన్ని పశుల ఆయుష్షులు ఈ విధంగా ఉన్నాయి.

కోండ్కోర్ (అమెరికాలోని ఒక రకం రాబందు) 52 ఏళ్ళు

చిలుక - 54 ఏళ్ళు

గడ్డ - 55 ఏళ్ళు

తెల్ల పెలికాన్ - 51 ఏళ్ళు

కేసరీ - 22 ఏళ్ళు

చేపలలో కొన్ని

పిల్లచేప (Cat Fish) - 60 ఏళ్ళపైన

ఈల్ - 50 ఏళ్ళు

కొళ్ళ - 25 ఏళ్ళు

జీవులన్నిటిలోకి అత్యధిక కాలం జీవించేది రాక్షసి తాబేలు అనడంలో సందేహం లేదు.

ఒక మారిషన్ తాబేలు 53 ఏళ్ళు బతికింది.

ఒక కరోలినా తాబేలు 123 ఏళ్ళు బతికింది.

అల్ట్రా నుంచి సెంట్ హెలీనాకి తెచ్చిన నెపోలియన్ తాబేలు నెపోలియన్ చనిపోయాక మరో వంద ఏళ్ళు పైగా బతికింది.

కాలాసగోన్ ద్వీపాలనుంచి 1773 లో ఒక రాక్షసి తాబేలును కెప్టెన్ కుక్ పట్టుకుని దాని దిప్పమీద ఆ సంవత్సర సంఖ్యని చెక్కి బోంగా ద్వీపానికి తెచ్చి వదిలిపెట్టాడు. అది 1923 లో మళ్ళీ దొరికింది. అప్పటికి అది బాగా బలహీనంగా ఉంది.

మొసళ్ళు - 56 సంవత్సరాలు.

కీటకాల జీవితం బహు స్వల్పకాలికమే కానీ, ఒక రకం "సికాడా" అనబడే చీరండలాగ రొదచేసే రెక్కల పురుగు మాత్రం 7 సంవత్సరాలు బతుకుతుంది. రాణి చెదపురుగు తప్ప దీని ఆయుష్షుకి దగ్గరలోకి రాగల మరో పురుగేది లేదు. ఈ పురుగు జీవిత కాలమంతా నేలలో చెట్టు చేరుకు పట్టుకుని నిద్రలో గడిపి, చివరి కొద్దివారాలపాటు మాత్రమే నేలపైకి వచ్చి గడుపుతుంది.

39. పిల్లికి మీసాలెందుకు?

నీటి బస్సులో జనం కిక్కిరిసి ఉన్నారు. నాలుగేళ్ళ పిల్లవాడు తల్లిని వ్రళ్ళంతో ఊదరకొడుతున్నాడు.

“అమ్మా! మన ఇంట్లో ఉన్న పిల్ల ఆడదా? మగదా?”

“మొగదే” అని తల్లి జవాబు.

“నీ తెల్లా తెలిసిందే?” అని పిల్లవాడి ప్రశ్న. బస్సులో చుట్టూ వున్న జనం ఆమె ఏమి సమాధానం ఇస్తుందోనని చెవులురిక్కిరించి వింటున్నారు. ఆ సంగతి ఆమె గమనించకపోలేదు, తాపీగా యిలా సమాధానమిచ్చింది:

“మన పిల్లకి మీసాలున్నాయి కదా, అందుకని” ఆ యిల్లాలు తెలివిగా తప్పుకుంది. సరేగాని, మగదైనా ఆడదైనా పిల్లకి మీసాలుంటాయి. ఒక పిల్లకే కాదు పిల్ల కుటుంబానికి సంబంధించిన పెద్దపులి, చిరుతపులి, సింహం వగైరా లన్నింటికీ మీసాలున్నాయి. అయితే ఈ మీసాలు వాటితెల్లా ఉపయోగిస్తాయి?

పిల్ల కుటుంబంలోని జంతువులన్నీ వేటాడి బతికేవే. ఈ పనికి అనువుగా వాటి శరీరాంగాలు పరిణతిచెందాయి. వాటికి తీక్షణమైన కళ్ళున్నాయి. సూక్ష్మంగా వాసన పసిగట్టగల ముక్కు వుంది. బహు అల్పధ్వనులను వినగల చెవులున్నాయి. చప్పుడుకాకుండా ఎరను సమీపించగల మెత్తలుగల పాదాలున్నాయి. బహు సున్నితమైన స్పర్శజ్ఞానంగల మీసాలున్నాయి. కటిక చీకట్లో కళ్ళు కనిపించని సమయాలలో పరిసరాలను గుర్తించడానికి ఈ మీసాలు పనికి వస్తాయి. కన్నంలో మూతిపెడితే మీసాలు గోడలకి తగిలి ఆ కన్నం తాను దూరడానికి వీలుగా ఉన్నదీ, లేనిదీ తెలుసుకుంటుంది. మీసాలకు తగిలిన వత్తిడిని బట్టి ఆ వస్తువు మెత్తగా ఉందో గట్టిగా వుందో తెలుసుకుంటుంది.

40. దోమలు సంగీతం ఎందుకు పాడతాయి?

రాత్రిపూటమనం కమ్మగా నిద్రకి ఉపక్రమిస్తున్న వేళ. చెవిదగ్గర గుయ్యమంటూ నన్ననిపాట వినిపిస్తే ఒళ్ళమండిపోతుంది. ఎంతటి సంగీతాభిమానికైనా సరే వట్టి పాటకచేరీతో సరిపుచ్చక బుగ్గమిదో చెవిమిదో ఇంజెక్షన్ ఇస్తాయి “పాడు” దోమలు. వాటి పొట్టకి ఎంత రక్తం కావాలి? ఒక్క బొట్టు చాలు కదా పోనీ తాగనిద్దాం అని దాతృత్వం ప్రదర్శిద్దామా అంటే ఆ తరువాత దురద మొదలవుతుంది. దద్దురులేస్తుంది. అదృష్టం బాగాలేకపోతే మలేరియానో బోద జ్వరమో పట్టుకుని ఆశాన్మాంతమూ పీడిస్తాయి. మహాన్నత స్థితికి వచ్చిన గ్రీకు రోము నాగరికతలు పతనమై పోవడానికి ఈ దోమలు ప్రసాదించిన మలేరియా, పచ్చ జ్వరం (Yellow Fever) ఒక కారణమని దావిస్తున్నారు. ఏమైనా దోమలు మనకి నంబర్ వన్ శత్రువు అంటే తప్పలేదు. టూమిమీద ఇది లేనిచోటులేదు. ద్రువప్రాంతాలలో కూడా వీటి బెడద తప్పదు. వీటిని హత మార్చడానికి నైంటిస్టులు ఎన్నివిధాల ప్రయత్నిస్తున్నా ఇవి లొంగకుండా ఉన్నాయి.

అయితే, దోమలు సంగీతం ఎందుకు పాడుతాయి? దోమ కుట్టినచోట దురద, దద్దురు ఎందుకు కలుగుతాయి?

దోమలు రక్తం ఎందుకు తాగుతాయి? రక్తం తాగి అమోరించక, అనవసరంగా జబ్బులు ఎందుకు ఇస్తాయి?

నిజానికి పైన చెప్పిన ఈ తుంటరి వనులు అన్ని దోమలూ చెయ్యవు; అడ దోమలు మాత్రమే చేస్తాయి; మగ దోమలు రక్తం తాగవు!

మగ దోమలు శుద్ధ శాకాహారులు. అవి చెట్ల ఆకుల రసాలు తాగి బతుకు తాయి. అవి సాధారణంగా ఇళ్ళలోకి రానేరావు. ఒకవేళ వచ్చినా రక్తం తాగడానికి రావు అడ దోమల కోసం వస్తాయి.

దోమలు సంగీతం నోటితో పాడవు; అవి వాటి రెక్కల కదలికవల్ల కలిగే చప్పుడు; అడదోమ పాట హెచ్చుస్థాయి (హైప్రెస్సెన్స్) లోనూ, మగ దోమ పాట మంద్రస్థాయిలోనూ ఉంటాయి. ఈ కూత జతకలవడానికి పనికి వస్తుంది; మనలని జోలపుచ్చడానికి కాదు.

తాగడానికి రక్తం దొరికితేనే అడ దోమలు గుడ్లు పెట్టగలుగుతాయి. రక్తం లభించకపోతే వాటి సంతానోత్పత్తి యంత్రం సరిగ్గా పని చెయ్యదు.

రక్తం తాగడానికి అడ దోమ ఏ జంతువు మీదనైనా వారి, సూదివంటి తొండం గుచ్చి, ఒక ప్రత్యేక ద్రవాన్ని ఆ జంతువు శరీరంలో ఇంజెక్టు చేస్తుంది. రక్తం త్వరగా గడ్డకట్టకుండా ఉండడానికి ఇది అవసరం. ఈ ద్రవమే దురద వుట్టిస్తుంది. ఈ విష ద్రవాన్ని ఎదుర్కొనడానికి మన శరీరం చేసే యుద్ధ ప్రయత్నంలో దురద లేస్తుంది. తాను ఇంజెక్టు చేసిన విషద్రవాన్ని మన రక్తంతోబాటు దోమ వెనక్కి పీల్చుకొనేలోగా మనం ఆ దోమని చంపివేసి నట్లుంటే మరింత దురద పెడుతుంది.

దోమలు కావాలని మనకి జబ్బులు కలిగించవు. వాటికి మనమీద కసి ఏమీ లేదు. ఒక రోగిష్టివాణ్ణి వట్టి, ఆ రోగ క్రిములు అంటిన తొండంతో మరో ఆరోగ్యవంతుణ్ణి కుడితే, ఆ క్రిములవలన ఆరోగ్యవంతుడికి ఆ జబ్బు సంక్రమిస్తుంది. ఇందులో దోమ తప్ప ఏమీ లేదు. ఏమాటకామాటే చెప్పకోవాలి.

శా॥ రాగాలాపన సేయుచుం దరిన -

వర్యంకాన నిచ్చారతిన్

భాగస్వామినివై - ముఖతములన్

వాటించి మేనంతటన్

రోగంబుల్ తగిలించి, సాంతముగ

ఒళ్ళుంగుల్ల గావించుచున్

భోగంపిల్లను గుర్తు సేయగల వబ్బో!

దోమ భామామణి!

(ఈ పద్యం ఈ రచయిత వ్రాసిన "ప్రతిపద్యశిరఃకంపం" లోనిది)

41. పురుగులు గాలి పీలుస్తాయా?

పురుగులు నూళ్ళమైన జీవులు కావడంచేత అవి పెద్ద జంతువులు చేసే వనులన్నీ చేయగలవా? అని చాలామందికి సందేహం. అన్ని జంతువులకి లాగే కీటకాలకి కూడా ఆక్సిజన్ కావాలి. తిన్న తిండి మండింది, శక్తిగా మార్చుకో దానికి ఇది అవసరం. శరీరంలో తయారయే కల్మషాలను తొలగించుకోడానికి ఇది అవసరం. శరీరంలో తయారయే కల్మషాలను తొలగించుకోడానికి గాలిని బయటికి వదలి పెట్టడమూ అవసరమే. అయితే పురుగుల ఉచ్ఛ్వాసవిశ్వాసాలకూ మనం గాలిపీల్చి, విడిచే పద్ధతికి చాలా భేదం ఉంది. మనకు ఊపిరితిత్తులున్నాయి; కీటకాలకు అవి లేవు. మనం ముక్కుతోనూ, నోటితోనూ గాలి పీల్చుకుంటాం. బయటికి వదిలి పెడతాము; కాని పురుగుల వద్దటి వేరు. వీటిలో గాలి పీల్చుకునే భాగాలు తలలో లేవు! వీటికి శరీరం పొడుగునా సుమారు వది జతల గాలి పీల్చే రంధ్రాలున్నాయి. వీటిని "స్పైరకిల్స్" అంటారు. వీటి గుండా గాలి లోపలికి వెళుతుంది. బయటికి వస్తుంది. కనుక పురుగుని వట్టుకుని తల నీళ్ళల్లో ముంచి ఉంచితే అది ఉక్కిరిబిక్కిరి అవదు. మొత్తం శరీరం అంతా నీళ్ళలో ముంచితే గాలి అందక చచ్చిపోతుంది.

నీళ్ళలో నివసించే చాలా భాగం పురుగులకు మొప్పులు ఉన్నాయి. ఇవి నీటిలో కరిగిన ప్రాణవాయువును పీల్చుకోగలవు. "నీటి తేలు" (WATER SCORPION) మళ్ళీ వీటికొక మినహాయింపు. ఇది తన తోక చివరపున్న పొడుగాటి గొట్టాన్ని నీటి బయటికి పెట్టి గాలి పీలుస్తుంది. దోమ పిల్లలు నీళ్ళల్లో ఉంటున్నప్పటికీ అవి నీళ్ళల్లో కరిగిన ప్రాణ వాయువును పీల్చుకోలేవు. తమ గాలి గొట్టాన్ని నీటి మట్టానికి పైన ఉంచి దానితో గాలి పీల్చుకుంటాయి.

42. పురుగులకి రక్తం ఉంటుందా?

జంతువుని గానీ, పిట్టని గానీ, చంపితే రక్తం వస్తుంది, కాని పురుగుని చంపితే ఎర్రని ద్రవం ఏదీ రాదు కనుక పురుగులకి రక్తం ఉండదు అని అనుకుంటూ ఉంటారు.

పురుగుల శరీరంలో రక్తం ఉంటుంది. కానీ అది మన రక్తం లాగా ఎర్రగా ఉండదు, మన రక్తానికి ఎరువు రంగు నిస్తున్నది హెమోగ్లోబిన్ అనే

పదార్థం అని చెప్పుకున్నాం. పురుగుల రక్తంలో హెమోగ్లోబిన్ లేదు కనుకనే అది ఎర్రగా ఉండదు.

మన రక్తంలో ఉండే హెమోగ్లోబిన్ యొక్క ముఖ్య కార్యక్రమం ఏమిటంటే ప్రాణవాయువును మోసుకువెళ్ళి వివిధ జీవకణాలకు అందజేయడం. పురుగులలో ప్రాణవాయువును సరఫరా చేసే పని రక్తానిది కాదు. కనుక వాటికి హెమోగ్లోబిన్ తో పనిలేదు.

అయితే పురుగులలో రక్తం చేసే పని ఏమిటి? ప్రాణవాయువును మోసుకు వెళ్ళడం తప్ప తక్కిన పనులన్నీ మనకిలాగే వాటి రక్తం కూడా చేస్తుంది. ఆహారాన్ని వివిధ అంగాలకు అందించడం. జబ్బులు కలిగించే సూక్ష్మక్రిములను నిరోధించడం శరీరంలో తయారయ్యే విషాలను తొలగించడం వంటి పనులన్నీ వాటి రక్తం చేస్తుంది.

చిన్నారి దోమకి గుండె, మెదడు ఉంటాయా? అని చాలా మందికి సందేహం; ఉంటాయి కానీ, మనకిలాగ పరిణతి చెందినవి కావు.

పురుగులకి నాడులున్నాయి. తలలో పెద్ద నాడీ కేంద్రంఉంది. అది దాని మెదడు. జ్ఞానేంద్రియాలు పంపిస్తున్న సమాచారం నాడుల ద్వారా మెదడుకి అందుతుంది. ఆయా పరిస్థితులలో ఏమేమి చెయ్యాలో కండరాలకు ఆజ్ఞలు పంపిస్తుంది దాని మెదడు. ఇది అంతా దాని అంతట అదే జరిగిపోతుంది. పురుగులు చేసే పనులలో చాలా భాగం అసంకల్పితమైనవే.

పురుగులకి కూడా గుండె ఉంది కానీ. అది మన గుండెకాయ లాగా ఉండదు. అది పొడుగైన గొట్టంలాగ, పురుగు పీపు దగ్గర, సరిగ్గా "చర్మం" కింద ఉంటుంది. ఈ గొట్టపు ఒక కొన దాని మెదడు దగ్గర విచ్చుకుని ఉంటుంది. ఈ గొట్టానికి పొడుగునా చాలా రంధ్రాలుంటాయి. ఈ రంధ్రాలకు ఒకే వైపుకి తెరుచుకునే తలుపులుంటాయి. రంధ్రాలగుండా రక్తం ఈ గొట్టంలోకి పీల్చుకోబడుతుంది. తరువాత ఈ గొట్టం ముడుచుకుంటుంది. ఏకదిశా ద్వారాలు మూసుకుంటాయి. రక్తం తలలోకి పంపు చేయబడుతుంది, రక్తం మెదడుకి అక్కడి నుంచి సమస్త అంగోపాంగాలకి చేరుకుంటుంది. పురుగు శరీర ఉష్ణోగ్రత అధికంగా ఉన్నప్పుడు ఈ గుండె ఎక్కువ వేగంగానూ, చల్లగా ఉన్నప్పుడు నెమ్మదిగానూ కొట్టుకుంటుంది.

పురుగుల నైజాను బట్టి చూస్తే వాటికి గల బలం మనకన్న చాలా ఎక్కువ అని చెప్పాలి. దీనికి కారణం వాటి కండరాలు చాలా లావుగానూ, అధిక సంఖ్యలోనూ ఉండడమే మన శరీరంలో సుమారు 800 కండరాలుంటే గొల్లబామ శరీరంలో 900 కండరాలున్నాయి.

43. ఈగలు చేతులు ఎందుకు నలుపుకుంటాయి?

“వ్రథమ కబళే మక్షికా పాతః” అని సామెత ఉంది. మొదటి ముద్దలోనే ఈగ వడ్డట్లు అని ఈసామెతకు అర్థం. ఈగ అంటే మనకి గల అసహ్యనికి ఇది నిదర్శనం.

“కుక్షిస్థ మక్షిక న్యాయం” అని మరో సామెత ఉంది. తింటున్న ఆహారంతో బాటు ఈగ మన పొట్టలోకి వెడితే మనకి వాంటి అయిపోతుంది. పొట్టలో కాను ఉండలేదు. ఇతర పదార్థాలని ఉండనివ్వదు అనే అర్థంలో దీనిని వాడతారు.

ఈగ మన శరీరం మీద పాకితే అసహ్యం వేస్తుంది. గయ్యమని రొద చేస్తే చికాకు వేస్తుంది, అనాదిగా దీనిని చికాకు కలిగించే ప్రాణిగా మాత్రమే భావిస్తూ వచ్చారు. కాని ఇది బహు ప్రమాదకరమైన జీవి అని నిన్ను మొన్నటి వరకూ ఎవ్వరూ గ్రహించనే లేదు. ఇల్లలుక్కుంటూ పేరు మరిచిపోయిన అమాయక ప్రాణిగా కనిపించే ఈగ మనుష్యులకి వరమ శత్రువులలో ఒకటి. ఈగలు తమ శరీరం మీద ఎక్కించుకుని, మోసుకు వచ్చే సూక్ష్మజీవులవల్ల ఏటా లక్షలాది జనం చచ్చిపోతున్నారు.

ఈగని జాగ్రత్తగా గమనిస్తే తన కాళ్ళను-లేదా చేతులను ఒక దానితో ఒకటి తరుచు రుద్దుకుంటున్నట్లు కనిపిస్తుంది. చేతులు శుభ్రపరచుకుంటోందా అన్నట్లు కనిపిస్తుంది. ఇది నిజానికి శుభ్రం చేసుకోవడం కాదు. ఈగలకి రుచి తెలుసుకునే ఇంద్రియం మనకిలాగ నోట్లో లేదు, పాదాలలో ఉంది; తాను నిలుచున్న పదార్థపు రుచి తెలుసుకునే ప్రయత్నంలో ఈగ తన కాళ్ళను ఆ విధంగా రుద్దుకుంటుంది. ఆ రుద్దుకోవడంలో దాని కాళ్ళ నుంచి చిన్న చిన్న నలుసులు రాలి వడతాయి. ఆ నలుసులు బహు ప్రమాదకరమైనవి. వాటిని అంటుకుని టైఫాయిడ్, క్షయ, గ్రహణి వంటి వ్యాధుల క్రిములు ఉండవచ్చు. చెత్తలో వాలిన ఈగ కాళ్ళకి శరీరానికి ఈ క్రిములు అతుక్కోవచ్చు. ఈగ వచ్చి మనం తినే ఆహారం మీద వాలినప్పుడు ఆ సంపద అంతా మనకు చేరుకుంటుంది.

ఈగని భూతద్దంలోంచి చూస్తే దాని కళ్ళనిండా చిన్న చిన్న వెంట్రుకల్లాంటివి కనిపిస్తాయి? దాని పాదాలకు జిగురు గల మెత్తలుంటాయి. దాని నాలిక కూడా జిగురుగా ఉంటుంది. కనుక ఈగ ఎక్కడ వాలినా దాని శరీరానికి నలుసులు ముమ్మరంగా అతుక్కుంటాయనడానికి సందేహం ఏమిటి?

అన్నట్లు ఈగలు ఇంటి గోడల మీదా, దూలాల మీదా, సరంబీ మీదా తలక్రిందులుగా నడుస్తూ ఉండడం చూచే ఉంటారు. అది ఎల్లా సాధ్యం? కాలి మెత్తల మీద జిగురు పదార్థం ఊరుతూ ఉండడంవల్ల ఈగలు ఈ ఫీటు చేయగలుగుతున్నాయి.

కీటకాలలో ఈగలు బహు ప్రాచీనమైనవి. అనేక కోట్ల సంవత్సరాలనాటి ఈగల "ఫాసిల్స్" దొరికేయి. ఇంతకాలంగా ఉన్న వీటిని పూర్తిగా నాశనం చేయడం ఎప్పుటికైనా సాధ్యమా? అవి గుడ్లు పెట్టడాన్ని అరికట్ట గలిగితే కాని అది సాధ్యం కాదు. ఆ పని జరగాలంటే ప్రపంచం అంతా పరిశుభ్రం కావాలి.

44. సాలీడు తన గూడు దేనితో అల్లుతుంది?

సాలీడు అనగానే మనకి సాలెగూడు జ్ఞాపకం వస్తుంది. ఒక్క గూడు అల్లగలగడంలోనే కాకుండా, ఇంకా అనేక విషయాలలో చిత్రమైన జీవి.

సాలీళ్ళలో చాలా జాతులున్నాయి. ఇవి అన్ని రకాల వాతావరణ పరిస్థితులలోనూ కనిపిస్తాయి. ఇవి గాలిలో, నేలమీద, నేల లోపల, అఖరికి నీళ్ళలో కూడా కనిపిస్తాయి. మూడు అంగుళాల నుంచి కంటికి కనిపించే కనిపించనంత నైజా వరకూ ఎన్నెన్నో తరగతులున్నాయి. కొన్ని సాలీళ్ళు నీళ్ళు లేకుండా ఒక ఏడాది దాకా బతుక గలవు "టరంటూల్లా" అనే పేరు గల సాలీడు చిన్న చిన్న పిట్టలను చంపి తింటుంది. ఇది 15 సంవత్సరాలదాకా, బతుకుతుంది.

మిగిలిన జాతులు చాలా భాగం ఒక ఏడాది కన్నా ఎక్కువ బతకవు. మరొక ముఖ్యమైన సంగతి ఏమిటంటే సాలీళ్ళు కీటకాలు (INSECTS) కావు; కీటకాలకు 6 కాళ్ళు అయితే వీటికి 8 కాళ్ళు. కీటకాల శరీరం మూడు రకాలుగా (తల, మొందెం, పొట్ట) ఉంటే వీటికి శరీరం రెండు భాగాలుగా ఉంటుంది. వీటికి సాధారణంగా 8 కాళ్ళు ఉంటాయి. రెక్కలుండవు.

సాలీడు పొట్టలో కొన్ని ప్రత్యేక గ్రంధులలో దారప్రోగుల తయారీకి అవసరమైన ద్రవం తయారవుతూ వుంటుంది. పొట్ట చివర ఉన్న సన్నని రంధ్రాలలో నుంచి ఈ ద్రవం బయటికి గెంటబడుతుంది. గాలి తగులగానే ఈ ద్రవం పునపద్యంగా మారుతుంది. అదే మనకి కనిపించే దారం. తయారయే దారాలలో చాలా రకాలున్నాయి. జిగురు పోగులు పురుగులను వట్టుకోడానికి, జిగురులేని బలమైన పోగులు గూడును స్థిరంగా నిలబెట్టడానికేకాకుండా సాలీడు తన గూట్లో తానే చిక్కుపడకుండా నడిచివెళ్ళడానికికూడా ఉపయోగపడతాయి. ఈ రెండు రకాల దారాలే కాక, గుడ్లను భద్రంగా కాపాడడానికి సంచీ (కస్కాన్) తయారు చేయడానికి మరొక రకం దారం తయారు చేస్తాయి. వీటిలో కొన్ని గట్టి దారాలూ, మరికొన్ని మెత్తని దారాలూ ఉంటాయి.

సాలీళ్ళు తయారుచేసే గూళ్ళలో అనేక రకాలున్నాయి. గుండ్రని చక్రం లాంటి గూడు కేవలం పురుగుల్ని వట్టుడానికే కట్టుకుంటాయి. ఈ గూటిని కట్టడానికి ముందర సుమారుగా దీర్ఘ చతురస్రాకారంలో బలమైన దారప్రోగులతో గోడలకో, చెట్ల కొమ్మలకో కలిపి చక్కని పునాది తయారు చేస్తాయి. తరువాత బండి చక్రపు అకులలాగ జిగురులేని దారాలతో చక్రం నిర్మిస్తాయి. వీటిని కలుపుతూ దూరం దూరంగా నాలుగైదు చుట్టు జిగురులేని పోగులు గుండ్రంగా అల్లుతాయి. ఆఖరున దగ్గర దగ్గరగా జిగురు దారంతో చక్రపు అకులని కలుపుతూ గుండ్రంగా అల్లుతాయి.

మరికొన్ని రకాల సాలీళ్ళు నేలమీదనో, గడ్డిలోనో మామూలు బట్టలాగ గూడు అల్లుతాయి. కొన్ని సాలీళ్ళ గుట్ల లాగ అల్లుతాయి. మరికొన్ని సాలీళ్ళు నేలలో బొరియలు చేసుకుని నివసిస్తాయి. ఆ బొరియకి సరిగ్గా బిరదాలాగ సరిపోయే తలుపును మట్టితో చెస్తాయి, దగ్గరలోకి ఏ పురుగునా వస్తే తలుపు పైకెత్తి, ఆ పురుగుని కన్నంలోకి లాక్కుని, మళ్ళీ తలుపు మూస్తాయి. కొన్ని సాలీళ్ళు భూమిలో బొరియలు చేసుకుని ఆ బొరియల గోడలకి పూసినట్టు వట్టు దారాలతో వరదాలు తయారు చేస్తాయి. కొన్ని సాలీళ్ళు చెరువులలో నీళ్ళలోవల గాలి బుడగలతో గూడు కట్టుకుంటాయి. మాటిమాటికి నీటి పైకి వచ్చి, కాళ్ళతో గాలి బుడగలు వట్టుకుని, నీళ్ళలో మునిగి, ఆ బుడగలన్నీ దగ్గరగా చేర్చి,

పెద్ద బుడగ చేసి అందులో గుడ్డు పెడతాయి. ఆ గాలి బుడగలను నిలిపి ఉంచే వలుచని పొరను సాలీడే తయారు చేస్తుంది.

45. సాలీడు తన దారాలలో తానే ఎందుకు చిక్కుపడదు?

కనిపించి కనిపించని బహుసన్నని దారాలతో సాలీడు ఎంతో నేర్పుగా గూడు అల్లుతుంది. ఇంక భోజనం కోసం ఎదురుమాస్తా కూర్చుంటుంది. ఇల్లు అలుక్కుంటూ పేరు మరిచిపోయిన ఈగ జాయ్ జాయ్ మంటూ అటు వైపుగా వస్తుంది. నరిగ్గా వెళ్ళి వెళ్ళి ఆ సాలెగూట్లో చిక్కుకుంటుంది. ఆ దారాలు ఈగ శరీరానికి అతుక్కుంటాయి. చాటిని విడిపించుకోడానికి గుంజుకున్న కొద్దీ ఈగ వంటిని దారప్పోగులు ఇంకా చుట్టుకుపోతాయి. నిస్సహాయంగా చిక్కుబడిఉన్న ఈగని సమీపిస్తుంది. పెద్ద పెద్ద అంగలతో, దానిని కమ్మగా పలహారం చేసే స్తుంది. మళ్ళీ వెళ్ళి దాంకుంటుంది మరో నిర్వాగ్యపు ఈగ రాకకోసం ఎదురు చూస్తూ - అయితే ఒక సందేహం. ఈగ శరీరానికి అతుక్కుపోగల ఆ దారాలు సాలీడు శరీరానికి మాత్రం అతుక్కువా? ఆ గూడు సాలీడుకి ప్రమాదం కాదా?

దీనికి జవాబు మీకు ఆశ్చర్యాన్ని కలిగించవచ్చు. ఆ దారప్పోగులు సాలీడు శరీరానికి కూడా అతుక్కుగలవు! సాలీడు జాగ్రత్తగా ఉంటే తన గూట్లో తానే చిక్కుపడిపోగల ప్రమాదం లేకపోలేదు. మరి అయితే ఎందుకు చిక్కుబడడం లేదు? దానికి కారణం ఏమిటి అంటే తన గూటి రహస్యాలన్నీ సాలీడుకి ఖుణ్ణంగా తెలిసి ఉండడమే.

ఏమిటా రహస్యం?

సాలీడు పొట్టలో కొన్ని ప్రత్యేక గ్రంధులలో దారప్పోగుల తయారీకి అవసరమైన ద్రవం తయారవుతూ ఉంటుంది. పొట్ట చివరనున్న సన్నని రంధ్రాలలో నుంచి ఈ ద్రవం బయటకు గెంటబడుతుంది. గాలి తగలగానే ఈ ద్రవం మనవదార్థంగా మారుతుంది. అదే మనకి కనిపించే దారం. సన్నని విడి విడి దారాలను పేని బలమైన దారాన్ని తయారుచేయగల సామర్థ్యం కూడా సాలీడుకి ఉంది. అంతేకాదు తన ఇష్టానుసారంగా ఆ దారానికి జిగురు కూడా కల్పించగలదు. జిగురు పోగులు పురుగుల్ని పట్టుకోడానికి వాడుతుంది. జిగురు లేని బలమైన దారాలు గూడును స్థిరంగా నిలబెట్టడానికి ఉపయోగిస్తుంది. నైకిలు చక్రపు ఊచలలాగ ఈ జిగురు లేని పగ్గలను బలమైన ఆ దారాలకు అతికి, తయారు చెయ్యబోయే గూటికి వునాది నిర్మిస్తుంది. తరువాత జిగురుగల దారప్పోగులను తయారుచేసి, ఒక "ఊచ" నుంచి మరో "ఊచ"ని కలుపుతూ గుండ్రంగా అల్లుతుంది. జిగురులేని బలమైన ఊచలవంటి దారాలమీదుగా సాలీడు

జాగ్రత్తగా నడుస్తుంది. ఏ దారాల మీదుగా రాను నిర్భయంగా నడిచిపో వచ్చునో సాలీడుకి బాగా తెలుసును; ఈ రహస్యం పురుగుకి తెలియక జిగురు దారాలలో చిక్కుకుపోతుంది. సాలీడుకి స్వర్ణజ్ఞానం చాలా ఎక్కువ.

46. చీరండలు ఎందుకు ఆరుస్తాయి?

కొన్ని ఋతువులలో రాత్రిపూట చెవులు గళ్ళు వడేటట్లు అదేవనిగా ఏదో ఆరుస్తున్నట్లు వినిపిస్తుంది. కాని ఆ ఆరుస్తున్న జీవం ఏమిటో ఎక్కడ దాక్కుందో తెలియదు. ఆ చప్పుడుకి చికాకెత్తిపోతుంది. గంటల తరబడి అల్లా ఆరుస్తూంటే దానికి నోరు నొప్పిపుట్టదా? అసలు అది అల్లా ఎందుకు ఆరుస్తుంది?

అది ఒక అంగుళం పొడుగుండే చిన్న కీటకం. దానిని కీమరాయి అనీ, చీరండ అనీ పిలుస్తారు. నిజానికి ఆ చప్పుడు అవి నోటితో చెయ్యవు. గరుకుగా ఈనెలు ఉండే తమ రెక్కలమీద గరుకైన తమ గోళ్ళతో రాస్తూ, గిటార్ వాయిచినట్లు చప్పుడు చేస్తాయి. ఈ చప్పుడు ఒక్క మగ పురుగులే చేస్తాయి. ఎందుకు చేస్తాయి. అద పురుగులని ఆకర్షించడానికి జతకలిసే ఋతువులోనే ఇల్లా చప్పుడు చేస్తాయి. ఈ చప్పుడు అద పురుగుల చెవులకి బహు అప్లౌద కరంగా వుంటుంది. అయితే ఆ పురుగులకి చెవులు కూడా ఉంటాయా ఉంటాయి. కాని మనకిలాగ తలకి ఎడా పెడా దొప్పలలాగ ఉండవు. వాటి శ్రవణేంద్రియాలు కాళ్ళమీద ఉన్నాయి!

వీటిలో చాలా రకాలున్నాయి. కొన్ని ఇళ్ళ మూలల్లో, గోడ పగుళ్ళలో ఉంటాయి. కొన్ని రంధ్రాలు చేసుకొని నేలలో ఉంటాయి. కొన్ని చెట్ల మీద ఉంటాయి.

వీటి హోరు కొందరికి ఇష్టం; జపానులోనూ, ఇటలీలోనూ, ఉత్తర ఆఫ్రికాలోనూ వీటిని వంజరాలలో పెట్టి పెంచుకుంటారు ఆ సంగీతం విని ఆనందించడానికి. కొన్ని దేశాలలో ఇవి ఇళ్ళల్లో ఉంటే శుభం అనీ, ఇవి ఇల్లు విడిచి పోతే అరిష్టం అనీ నమ్ముతారు.

చైనాలో కీమరాళ్ళ యుద్ధాలు ఏర్పాటు చేస్తారు వినోదం కోసం. అందులో పందేలూ, ప్రేపందాలు కూడా వుంటాయి.

ఋతు సమయంలో అద, మగ జీవులు జతకట్టడం కోసం దగ్గరగా చేరడానికి తహతహ లాడడమూ, పిలుచుకోవడమూ సహజం. ప్రకృతిలో మనకు వినిపించే జీవులు చేసే శబ్దాలలో 99 శాతం లైంగిక సంకేతాలే. కప్పలు ఋతువులలో ఆరుస్తాయి. ఆ కూత మనకి కర్ణకఠోరంగా ఉంటే ఉండవచ్చు. వాటిలో వాటికి అది బహు కరపేయంగా ఉంటుందీనడంలో సందేహం లేదు.

గండుకొయిల కూస్తుంది, అది ఆడ కొయిలకి పిలుపు. ఆ కూత మనకి నచ్చడం యాదృచ్ఛికం. మగ కస్తూరి లేడికి ఋతువులో బొడ్డు దగ్గర కస్తూరి తయారవుతుంది ఆడ లేడిని ఆకర్షించడం కోసం, పురుగులు చాలా భాగం యిందు కోసమే ప్రత్యేక వాసన ద్రవ్యాలను ఉత్పత్తి చేస్తాయి. మిణుగురు పురుగులు ఋతువులో వెలుగు చిమ్మడం కూడా లైంగిక సంకేతమే! కొన్ని మగ పక్షులకి ఋతువులో అందమైన ఈకలు వస్తాయి. ఆడ పక్షిని ఆకర్షించడం కోసం సమస్త జీవులకీ సంతానోత్పత్తి అతి ముఖ్య కార్యక్రమం కదా?

47. ఎండలో ఉన్నప్పటికీ చెట్ల ఆకులు వేడిగా ఉండవేమీ?

కాగితాలూ, కర్ర ముక్కలూ ఎండలోకొంచెంసేపు ఉంచి, ముట్టుకుంటే చేతికి వేడిగా తగులుతాయి. అదే లోహంతో చేసిన వస్తువు అయితే వెయ్యి చుర్రు మంటుంది. కాని, రోజు రోజంతా మండు వేసవి ఎండలో మలమల మాడి పోతున్నప్పటికీ చెట్ల ఆకులు మాత్రం చల్లగానే ఉంటాయి. ఏమిటి చిత్రం?

దీనికి కారణం ఏమిటంటే చెట్ల ఆకులకు గల సూక్ష్మ రంధ్రాలలో నుంచి లోపల వున్న నీరు నిరంతరాయంగా ఆవిరి అయిపోతూ ఉండడమే. ఏ ద్రవం అయినాసరే ఆవిరి అవడానికి వేడి అవసరం. చెట్ల ఆకుల నుంచి, కొమ్మలనుంచి కిందనున్న గాలి నుంచి వేడిని పీల్చుకుని చెట్ల ఆకులలోని నీరు ఆవిరి అవుతుంది. కనుక చెట్ల ఆకులు ఎండలో ఉన్నప్పటికీ చల్లగానే ఉంటాయి. పండి రాలిన ఆకులు చల్లగా ఉండవు. అందులో ఆవిరి అవడానికి నీరు లేక పోవడం చేత కాగితం ముక్కలలాగే వేడెక్కుతాయి.

గొడుగు కిందలేని చల్లదనం చెట్లకింద ఉండడానికి కూడా ఇదే కారణం.

48. శిశిరంలో ఆకుల రంగు మారుతుందేమీ?

అసలు చెట్ల ఆకులు ఏ రంగులో ఉంటాయి ? ఇదేమి ప్రశ్న ? ఆకులు ఆకువచ్చే రంగులో ఉంటాయి కదా? అది సాధారణంగా నిశిమే కానీ ఎల్లప్పుడూ కాదు. చలికాలం మొదలు ఆయే ముందు ఆకులరంగు మారుతుంది. ఆకు పసరు పోయి పసుపు రంగు, ఎరుపు రంగు, గోధుమ రంగు...ఇలాగ వివిధ వర్ణాలు కనిపిస్తాయి. ఆఖరికి ఆకులు ఎండి రాలిపోతాయి.

అయితే ఆకులకి చలికాలంలో ఈ వర్ణభేదం ఎల్లా కలుగుతుంది ? ఇదీ మన అసలు ప్రశ్న.

అసలు ఆకులకి ఆకువచ్చే రంగు ఎల్లా వచ్చిందో ముందర చూద్దాం. ఆకులలో "క్లోరోఫిల్" అనే ఆకువచ్చని పదార్థం ఉంటుంది. చెట్లకి కావలసిన ఆహారాన్ని తయారుచేసే రసాయన ద్రవం ఇది. ప్రతి ఆకు ఒక కెమికల్ ప్లాంట్.

గాలిలోని కార్బన్ డై ఆక్సైడునీ, నీటిని కలిపి సూర్యరశ్మి సహాయంతో క్లోరో ఫిల్ ని తెలులిస్తుగా ఉపయోగించుకుని, అసలు పిండివదార్థాన్ని తయారుచేస్తాయి.

అయితే ఆకులలో ఉండే రంగు పదార్థం అంతా క్లోరోఫిల్ మాత్రమే కాదు. ఇది $2/3$ వంతు మాత్రమే. ఇదికాక మరో రెండు రంగు పదార్థాలు కూడా ఉన్నాయి. కాని వాటి శాతం తక్కువ కావడంతో క్లోరోఫిల్ తాలూకు రంగే పైచెయ్యి అయి, ఆకులు ఆకువచ్చగా కనిపిస్తాయి. సాధారణంగా మిగిలిన రంగులు మరుగున పడిపోతాయి.

అయితే ఆ మిగిలిన రంగులు ఏమిటి ? “క్సాంతోఫిల్” (XANTHOPHYLL) అనబడే కార్బన్, హైడ్రోజన్, ఆక్సిజన్ కలిసిన పసుపు పచ్చని పదార్థం ఒకటి; దీనిపాలు 23 శాతం “కరోటిన్” (CAROTIN) అనే లేత ఎరుపురంగు పదార్థం 10 శాతం. కేరట్ దురవలకి ఎరుపురంగునిచ్చే ద్రవం ఇదే. “ఏంథో సయోనిన్” (ANTHOCIANIN) అనే చక్కని ఎరుపు రంగుని కలిగించే మరొక పదార్థం కొన్ని చెట్ల ఆకులలో స్వల్పంగా ఉంటుంది.

వేసవిలో ఈ రంగులు ఏవీ కనపడక, క్లోరోఫిల్ తాలూకు ఆకు పచ్చ మాత్రమే స్పృటంగా కనిపిస్తుంది. చలి మొదలవుతున్నప్పుడు సూర్యరశ్మి తక్కువగా ఉండడంచేత ఆకులలో ఆహారం తయారీ తగ్గిపోతుంది. క్లోరోఫిల్ ఆహారం యంత్రం మూతబడిపోతుంది. క్లోరోఫిల్ అణుమాలికలు తెగిపోతాయి. ఈ విధంగా క్లోరోఫిల్ మాయం అవుతూ ఉంటే-సూర్యాస్తమానం తరువాత నక్షత్రాల లాగా అంతవరకు మరుగునపడి ఉన్న మిగిలిన రంగులు క్రమంగా బయట పడతాయి. పసుపు ఎరుపు రంగు ఆకులలో చెట్ల కొత్త అందాలు సంతరించు కుంటాయి. ముసలి కాలంలో మూతికి లిప్స్టిక్ రాసుకున్నట్లు ఇదొక అందమా!

పండుటాకులు రాలి పడిపోయే ముందు కొమ్మకి తొడిమ అతుక్కున్న చోట పలుచని పొర ఏర్పడుతుంది. ఆకు రాలిపోయిన గాయం మానుపట్టడానికి ఈ పొర సాయపడుతుంది. ఆకు రాలిన తరువాత ఆ మచ్చ చెట్టు కొమ్మని ఇంకా కనిపిస్తూనే ఉంటుంది.

49. శిశిరంలో చెట్ల ఆకులు ఎందుకు రాలిపోతాయి?

చలకాలంలో చాలా రకాల చెట్ల ఆకులు రంగులు మారి, చివరికి రాలి పోతాయి. చెట్లు మోడులై పోతాయి. శీతలదేశాలలో ఈ మార్పు మరి కొట్టవచ్చి నట్టు కనిపిస్తుంది. ఇలా ఎందుకు జరుగుతుంది?

ఫ్రైజ్, ఫిర్ వంటి సూదుల్లాంటి ఆకులు కలిగిన చెట్లు ఏడాది పొడవునా పచ్చగానే ఉంటాయి. కనుక వీటికి ఆకులు రాలేవు అవసరంలేదని అనుకుంటూ

ఉంటారు. కాని, ఇది నిజం కాదు. నిత్యం పచ్చగా ఉండే చెట్టు కూడా ఆకులు రాలుస్తూనే ఉంటాయి. కాని అన్ని ఆకులూ ఒక్కసారిగా రాలి మోడులైపోవు. పాత ఆకులు రాలుతూ ఉంటే కొత్త చిగుళ్లు వేస్తూ వుంటాయి. అందుకనే - ఈ చెట్లకింద ఎండిపోయిన సూదుల్లాంటి ఆకులు కనిపిస్తాయి.

అయితే చెట్టు అన్నీ ఆకులు రాలిపోవడానికి కారణం ఏమిటి?

దీనికి చాలా కారణాలున్నాయి.

వెడల్పున ఆకులున్న చెట్లకైతే చలి నుండి రక్షించుకోవడానికి ఆకులు రాలిపోతాయి అవసరం. చల్లగానే జంతువులు ముడిచిపెట్టుకు పడుకుంటాయి. శరీరంనుంచి బయటికిపోయే వేడిమిని తగ్గించాలి. చలిగాలి తాకిడికి గురి అవుతున్న శరీర భాగాల వైశాల్యాన్ని తగ్గించాలి. ఆ పని ముడిచిపెట్టుకోవడం ద్వారా సాధ్యం అవుతుంది. చెట్లకి ఈ విధంగా ముడిచిపెట్టుకునే శక్తి లేదు కదా? దీనికి ప్రత్యామ్నాయంగా చాలా వైశాల్యం కలిగిన ఆకులను రాల్చేస్తుంది!

చెట్లకి ఆకులనే చిన్న సైజు “కెమికల్ ఫ్యాక్టరీలు” వీటి నుంచి నీరు చాలా ఎక్కువగా అవిరైపోతూ ఉంటుంది. ఆ నీటిని భరించేయడానికి భూమిలోని నీటిని వేళ్లు పీల్చుకోవాలి. శీతాకాలంలో ఈ పని కష్టమైపోతుంది. కనుక శ్రమ తగ్గించుకోవడానికి కూడా చెట్లు ఆకులను విసర్జిస్తాయి.

ఆకులు రాలిపోవడానికి మరో ముఖ్యమైన కారణం కూడా ఉంది. చెట్లకి కావలసిన ఆహారం ఆకులలోనే తయారవుతుంది. ఈ పనికి కార్బన్ డై-ఆక్సైడ్, నీరు, సూర్యరశ్మి అవసరం. శీతాకాలంలో వగళ్లు పొట్టివైపోవడం, సూర్యకిరణాలు బాగా వాలుగా పడడం, పొగమంచు వల్ల రోజుల తరబడి సూర్యదర్శనమే కాకపోవడం - వగైరా కారణాలవల్ల తిండి తయారుచెయ్యడానికి తగినంత సూర్యరశ్మి లభించక, అందులోని రసాయన కార్బనాలకు పనిలేక, శిథిలమైపోతాయి. కనుక వీటిని వదిలించుకోవడం మేలు.

నడి శీతాకాలంలో చుట్టూ గుట్టలు గుట్టలుగా మంచు పడి ఉన్నవేళ, సమస్త వృక్షాలూ మోడులైపోగా, నేను మాత్రమే ఇంకా పచ్చగా మిగిలి ఉన్నాను సుమా అని గర్వంగా తల పెత్తెత్తుకుని సూదిలాంటి కళ్ళతో నలు వంకలా చూస్తోంది ఒక వైన్ వృక్షం. ఆ గర్వానికి తగ్గ శాస్త్రీ జరగకపోదురే. క్రిస్మస్ వండుగనాడు ఆ మోడులన్నీ క్షేమంగానే ఉంటాయి. నీ కంతం మాత్రమే తెగిపోతుంది జాగ్రత్త!

లే|| చెట్టులన్నియు మోడైన శీత మందు

నేను మాత్రమే పచ్చగా నిలుచు ననుచు

వైను వృక్షవతంస! గర్వమ్ము మాను

క్రిష్టమను వేళ తెగును గ్రీవ మొకదె

(ఈ పద్యం ఈ రచయిత వ్రాసిన “ప్రతిపద్య శిరశంపం” లోనిది)

50. బొమ్మజెముడుకి ఆకులు ఎందుకు లేవు ?

బొమ్మజెముడు జాతి (CACTAS) చెట్టు నీళ్ళు లేకుండా చాలాకాలం బతుకుతాయి. అందుకనే ఎడారులలో ఈ చెట్టు ఏ ఇబ్బంది లేకుండా మూడు పువ్వులు ఆరు కాయలుగా వర్షిల్లుతున్నాయి. ఈ చెట్ల ప్రత్యేకత ఏమిటంటే వీటికి ఆకులు ఉండవు.

సాధారణంగా చెట్లు అన్నిటికీ ఆకులు దండిగా ఉంటాయి. “ఆకులు వన వృక్షములకు” అన్నారు కదా? ఈ చెట్టు నేలలోని నీటిని వేళ్ళ ద్వారా పీల్చుకుంటాయి. అందులో తమకు వనికీవచ్చే లవణాలను ఉంచుకొని, అధికంగా ఉన్న నీటిని ఆకుల ద్వారా ఆవిరి రూపంలో గాలిలోకి విడిచి పెట్టేస్తాయి. కనుక ఈ చెట్లకి నీళ్ళు విస్తారంగా కావాలి. అందుకనే ఎప్పుడో కాని వాన చినుకుకి నోచుకోని ఎడారులతో ఇటువంటి చెట్లు బరకలేవు.

ఎడారి వాతావరణంలో బ్రతుకనేర్చిన బొమ్మజెముడు నీటి ఎద్దడిని తట్టుకోడానికి చిత్రమైన మార్గాన్ని అవలంబించాయి. నీళ్ళను విపరీతంగా బిచ్చుచేసే ఆకులనే ఇవి విసర్జించాయి. ఆకులు లేకపోతే ఆహారాన్ని తయారు చేసుకోవడం ఎలాగ? క్లోరోఫిల్ కలిగిన మందమైన బెరడు ఆహారాన్ని తయారు చేస్తుంది. మైనం పూసినట్లు నున్నగా మెరిసే ఈ బెరడు లోపలి రసాలు ఆవిరై పోకుండా కాపాడుతుంది కూడానూ వీటి కొమ్మల నిర్మాణం కూడా ఎండకి సాధ్యమైనంత తక్కువ “ఎక్స్పోజు” అయే వద్దతిలో ఉంది కనుక చెట్టు లోపలి తేమ బయటికిపోయే సందులు బహు తక్కువ. ఎడారిలో దాహం బాధతో తిరిగే జంతువుల కాకిడి నుంచి తప్పించుకోడానికి ఈ చెట్లు వంటినిండా వేలెడేసి ముళ్ళు పెంచుకున్నాయి.

ఇన్ని రకాల హంగులతో కొన్ని పెద్ద పెద్ద బొమ్మజెముళ్ళు రెండు మూడేళ్ళ వరుసగా వాన పడకపోయినా తట్టుకోగలవు.

నేల బారుగా గుప్పెడు లోతు నైజులో ఉండే “పిన్ కుషన్” జాతి నుంచి, డెబ్బై అడుగుల ఎత్తుదాకా పెరిగే బ్రహ్మాండమైన “సగువారో” జాతి దాకా ఈ బొమ్మజెముళ్ళలో సుమారు వెయ్యి రకాలున్నాయి. బాగా పెరిగిన ఈ సగువారో బొమ్మజెముడులో సుమారు ఆరేడున్న నీరు నిలువ ఉంటుంది. ఇందులో 98 శాతం నీరే, వీటికి చాలా అందమైన రంగు రంగుల పువ్వులు పూస్తాయి. వసంతోదయవేళ ఎడారులు ఈ చెట్ల పూలతో కళకళలాడుతాయి.

ఈ బొమ్మజెముడుకు మట్టలలో ఉండే రసంతో మందులు చేస్తారు. ఒక రకమైన సారా కాస్తారు. అరిజోనా ఎడారి ప్రాంతాల నివసింపే రెడ్ ఇండియన్

అదివాసులు ఈ మట్టల గుట్టతో, వీటి కాయలతో దువికరమైన ఊరగాయలు, వీటి సరుకులు చేస్తారు.

చిన్న నైజాలో ఉండే కొన్ని రకాల బొమ్మజెముళ్ళను కుండీలలో పెట్టుకుంటారు. ఉన్నాయికదా అని వీటికి నీళ్ళు ఎక్కువ పోసేయ్యకూడదు. వేసవిలో అయితే నాలుగేసి రోజుల కొకసారి! చలికాలంలో వజ్రాని కోసారి చెంబుడు నీళ్ళ పోస్తే చాలు.

51. చలికాలంలో నోట్లోంచి ఆవిరి ఎందుకు వస్తుంది ?

శీతాకాలంలో - ముఖ్యంగా తెల్లారకట్ట - మాట్లాడుతున్నా, హిపిరి విడుస్తున్నా నోట్లోంచి ముక్కుల్లోంచి ఆవిరి వస్తూ వుంటుంది ఒక్క మనుషులకే కాదు, జంతువులకి కూడానూ. చిన్న పిల్లలు కావాలని నోట్లోంచి గాలి వదిలి, "చూడు నా నోట్లోంచి ఎంత పొగ వచ్చిందో" అని పోటీలు వదుతూ ఉంటారు. తెలియక ఆవిరిని పొగ అంటారు.

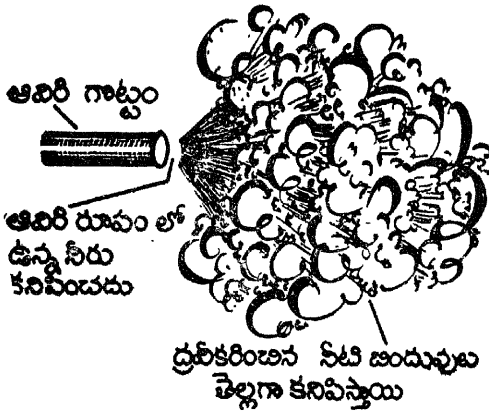
ఇంతకీ ఇల్లాగ నోటిలోంచి ఆవిరి ఎందుకు వస్తుంది ? చలికాలంలోనే. అందులోనూ తెల్లవారు ఝామునే ఎందుకు వస్తుంది?

ఒక్క చలికాలంలోనే కాదు. మనం శ్వాస బయటికి విడిచినప్పుడల్లా ఆ గాలితో బాటు నీటి ఆవిరి కొంత బయటికి పోతూనే ఉంటుంది. లోపలికి పీల్చుకున్న గాలిలోని ఆక్సిజన్ వాయువును హిపిరిటీయంలో - రక్తంలోని. "హెమోగ్లోబిన్" పీల్చుకుంటుంది. ఆ ప్రాణవాయువు శరీరంలోని సమస్త జీవ కణాలకూ అవసరం. శరీరంలో తయారయే కార్బన్ డై ఆక్సైడ్, స్వల్పంగా నీటి ఆవిరి విడిచిపెట్టే శ్వాస ద్వారా బయటికి పోతాయి. ఆ విధంగా హిపిరి విడిచినప్పుడల్లా అందులో కొంత నీరు ఆవిరి రూపంలో ఉంటూనే ఉంటుంది. కాని అది మామూలు సమయాలలో కనబడదు. ఎందుకంటే నీటి ఆవిరి కంటికి కనిపించదు. కనుక మనకి తెల్లగా - పొగ లాగ - కనిపించేదే నిజానికి నూశ్చ రూపంలో ఉన్న నీటి తుంపరలే కాని, నీటి ఆవిరి కాదు. బయటి వాతావరణం మన శరీర ఉష్ణోగ్రత (37°C) కన్న తగినంత చల్లగా ఉంటే మనం విడిచిన హిపిరిలోని నీటి ఆవిరి చల్లబడి, నీటి తుంపరలుగా ద్రవీకరించి, అప్పుడు కంటికి కనిపిస్తుంది. మన హిపిరిలోని నీటి ఆవిరి ద్రవీకరించడానికి తగినంత చల్లదనం సాధారణంగా శీతాకాలంలోనే - అందులోనూ తెల్లవారు ఝామునే ఉంటుంది. ఎండ ఎక్కుగానే వాతావరణం వెచ్చబడుతుంది. అప్పుడు నీటి ఆవిరి నీరుగా ద్రవీకరించదు. కనుక - కనిపించదు.

రైలు ఇంజను జోరుగా ఆవిరి విడిచి పెడుతున్నప్పుడు జాగ్రత్తగా గమనిస్తే ఒక చమత్కారం కనిపిస్తుంది. ఆవిరి రైలు గొట్టంలోంచి బయటికి వచ్చి

రాగానే కనిపించక - కొద్ది అంగుళాల దూరం వెళ్ళేక కనిపించడం మొదలు పెడుతుంది. దీనికి కారణం ఏమిటంటే గొట్టంలోంచి బయటకు వచ్చిన ఆవిరి రూపంలో ఉన్న నీరు కంటికి కనిపించదు. ఆ నీటి ఆవిరి చల్లబడి, ద్రవీకరించి, నీటి తుంపరలుగా ఏర్పడటానికి కొంత వ్యవధి పడుతుంది. ఆ తరువాతనే కనిపిస్తుంది.

మరొక్క సంగతి - నీరు 100°C వద్దనే ఆవిరిగా మారుతుందని కొందరి అపోహ. కనుక 37°C శరీర ఉష్ణోగ్రతలో అయినా నీటి ఆవిరి ఎల్లా ఏర్పడు తుందని ఒక సందేహం. ఏ ఉష్ణోగ్రతలో అయినా నీరు ఆవిరిగా మారుతూనే ఉంటుంది. ఉష్ణోగ్రత పెరిగినకొద్దీ నీరు ఆవిరి అయే వేగం పెరిగి, పెరిగి ఆఖరికి మరుగు ఉష్ణోగ్రత వద్ద ఆవిరి అయే వేగం అత్యధికంగా ఉంటుంది.

52. మన ఒళ్ళు వెచ్చగా ఎందుకుంది,

ముట్టుకుంటే మన శరీరం వెచ్చగా ఉంటుంది. ఇది జీవలక్షణం. కొన్ని జీవుల శరీరపు ఉష్ణోగ్రత స్థిరంగా ఉంటుంది. షీరదాలూ, పక్షులూ ఈ కోవకు చెందుతాయి. వీటిని ఉష్ణరక్త జంతువులు అంటారు. ఈ మాటకి అర్థం రక్తం వేడిగా ఉంటుందని కాదు. ఉష్ణోగ్రత స్థిరంగా వుంటుందని మాత్రమే అర్థం.

చేపలు, పాములు, కప్పలు, కీటకాలవంటి జీవుల శరీర ఉష్ణోగ్రత స్థిరంగా ఉండక వారావరణ తాపమానాన్ని బట్టి మారుతూ వుంటుంది. వీటిని శీత రక్తం జంతువు అంటారు. శీత రక్త జంతువుల కన్న వృష్ణ రక్త జంతువులు జీవ పరిణామంలో ఒక మెట్టు పైన వున్నాయి.

జీవులు వనులు చేయగలగడానికి శక్తి అవసరం. ఈ శక్తి ఇంధనం "మండడం" ద్వారా లభ్యమవుతుంది. మండడానికి కావలసిన ఇంధనం జీవులు తినే ఆహారం నుంచి వస్తుంది.

మండడం అంటే నిజంగా నిప్పు, మంట మన శరీరంలో ఉంటాయని కాదు. ఒక వస్తువు మండింది అంటే ఆక్సిజన్ తో కలిసింది అని అర్థం. మనం తినే ఆహారం పీల్చే గాతిలోని ఆక్సిజన్ తో రసాయన సంయోగం జరుగుతుంది శరీరంలో. కనుక "ఆహారం మండింది" అంటే తప్పు లేదు. మామూలుగా ఎక్కువ ఉష్ణోగ్రతలో కాని కర్ర, నూనె వంటి ఇంధనాలు మండవు. కాని మన శరీరంలో ఆహారం అల్ప ఉష్ణోగ్రతలోనే ఆక్సిజన్ తో కలుస్తుంది. ఈ పని నిర్వహించటానికి ప్రత్యేకమైన "ఎన్ జైములు" తయారవుతాయి శరీరంలో.

అరోగ్యవంతుడైన మనిషి శరీర ఉష్ణోగ్రత సుమారుగా 98.4° ఫారెన్ హీట్ (లేదా 37° సెంటీగ్రేడు). దీనిని స్థిరంగా ఉంచటానికి మెదడులో ఒక ప్రత్యేక విభాగం ఉంది. దీనిని "ఉష్ణోగ్రత కేంద్రం" అందాం మాటవరసకి. ఇందులో మూడు అంతర్విభాగాలున్నాయి. రక్తపు ఉష్ణోగ్రతలను కొలిచి ఉండ వలసినదానికన్న ఎక్కువ ఉందో, తక్కువ ఉందో తెలుసుకునే భాగం ఒకటి. ఉష్ణోగ్రత తక్కువగా వుంటే హెచ్చించే భాగం రెండవది. హెచ్చుగా వుంటే యధాస్థితికి తగ్గించేది మూడవది.

రక్తపు ఉష్ణోగ్రత వుండవలసినదానికన్న తగ్గితే ఏమవుతుంది? మెదడు నుంచి కొన్ని ఆజ్ఞలు జారీ అవుతాయి. కొన్ని గ్రంధులు ఎన్ జైములు ఉత్పత్తి చేస్తాయి. వాటివల్ల ముఖ్యంగా కండరాలలోనూ కాలేయంలోనూ ఇంధనం అధికంగా మండి, ఎక్కువ వేడి పుడుతుంది. అంతేకాదు, చర్మానికి రక్తాన్ని సరఫరా చేసే నాళాలు ముడుచుకుంటాయి. ఇందువల్ల చర్మం నుండి రేడియేషన్ ద్వారా వేడి బయటకుపోవడం తగ్గుతుంది. ఉష్ణోగ్రత మరి తగ్గిపోతే కండరాలను వణకమని మెదడు ఆజ్ఞాపిస్తుంది. మన ప్రమేయం లేకుండానే కండరాలు వణుకుతాయి వేడి పుట్టించడానికి.

రక్తపు ఉష్ణోగ్రత వుండవలసిన దానికన్నా హెచ్చితే ఏమవుతుందో చూద్దాం. చర్మపు రక్తనాళాలు వ్యాకోచిస్తాయి. అందువల్ల రేడియేషన్ ద్వారా శరీరంలోని వేడి అధికంగా బయటికి పోతుంది. చెమట అధికంగా తయారై, బయటికివచ్చి, అవిరి అవుతుంది. చెమట అనిరి అవడానికి వేడి అవసరం. ఆ వేడి మన శరీరంనుంచే సరఫరా అవుతుంది. తత్ఫలితంగా శరీరం చల్లబడుతుంది.

53 జ్వరం ఎందుకు వస్తుంది?

ఆరోగ్యవంతుడైన మనిషి శరీరం ఉష్ణోగ్రత 98.4° ఫారెన్ హీట్ వుంటుంది. జబ్బు చేసినప్పుడు ఈ టెంపరేచరు పెరుగుతుంది. ఉష్ణోగ్రత పెరగడాన్నే మనం "జ్వరం" అంటున్నాం. కొన్ని జబ్బులకు జ్వరం రాదు కానీ జబ్బులలో చాలా భాగం జ్వరంతో కూడుకునే వుంటాయి.

జబ్బుచేస్తే వెంటనే టెంపరేచరు కొలుస్తాం. రోజాకి అధమం రెండుసార్లు కొలిచి వ్రాసి వుండుతారు. ఆసుపత్రులలో టెంపరేచరు చార్డుని బట్టి వ్యాధి కారణాన్ని కొంతవరకూ గ్రహించగలుగుతారు.

అయితే జబ్బుచేస్తే టెంపరేచరు ఎందుకు పెరుగుతుంది? వ్యాధితో పోరాడడానికి హెచ్చు ఉష్ణోగ్రత శరీరానికి అవసరం. ఎందుకంటే :

హెచ్చు ఉష్ణోగ్రతలో శరీరంలో వివిధ రసాయన క్రియలు అధిక వేగంగా నడుస్తాయి. హార్మోనులు, ఎన్జైములు అధికంగా ఉత్పత్తి అవుతాయి. ఇవి వ్యాధిని తొలగించడానికి పనికివచ్చే ముఖ్యమైన దినుసులు.

హెచ్చు ఉష్ణోగ్రతలో రక్తకణాలు అధికంగా ఉత్పత్తి అవుతాయి; శరీరంలో ప్రవేశించిన వ్యాధి క్రిములను నాశనం చేయడానికి ఇవి అవసరం. హెచ్చు ఉష్ణోగ్రతలో రక్త ప్రసరణ అధికం అవుతుంది. ఉచ్చావ్రస నిశ్వాసాల వేగం పెరుగుతుంది. ఇందువల్ల శరీరంలోని విషాలూ, కల్మషాలూ త్వరగా బయటికి తోసివేయబడతాయి.

కాని హెచ్చు ఉష్ణోగ్రత ఎక్కువసేపూ, తరచుగానూ రావడం మంచిది కాదు. ఇందువల్ల శరీరంలో వున్న ప్రోటీను నాశనం అవుతుంది. ప్రోటీను శరీరానికి అత్యవసరం కనుక వ్యాధిని నిర్మూలించడానికి జ్వరం రప్పించడం చాలా "ఖరీదైన" వ్యవహారం.

జ్వరం రావడం వల్ల మనిషి తప్పనిసరిగా పడక వేస్తాడు, ఈ విశ్రాంతి రోగికి చాలా అవసరం. ఎస్పీరిన్ కనిపెట్టేక చీటికి మాటికి కాస్త జ్వర నూచనలు కనిపిస్తే ఈ బిళ్ళలు మింగడం వరిపాటి అయింది. టెంపరేచరును కృత్రిమంగా తగ్గించి, విశ్రాంతి తీసుకోకుండా ఏదో పనిమీద తిరగడం మామూలు. ఇందువల్ల వ్యాధి తగ్గడానికి బదులు మరోసారి మరింత విసురుగా తిరగబెట్టే ప్రమాదాన్ని కొని తెచ్చుకుంటున్నా మేమో ఆలోచించాలి.

54. రక్తం ఎర్రగా ఎందుకుంటుంది?

జీవుల రక్తనాళాలలో నిరంతరం రక్తం ప్రవహిస్తూ వుంటుంది. ఇందులో రక్తగణాల ద్రవ్యాలు కలిసి వున్నాయి. అందులో ప్రతి వస్తువుకీ ఒక్కొక్క ఉపయోగం ఉంది.

రక్తంలో “ప్లాజ్మా” అనబడే ద్రవపదార్థభాగం సగంపైగా (55 శాతం) ఉంది. రక్తరకాల ద్రవ్యాలు కరిగి ఉండడంచేత ఈ ద్రవం నీళ్ళకన్న కొంచెం చిక్కగా, లేత పసుపు రంగులో ఉంటుంది. ఈ ద్రవంలో ఉండే పదార్థాలు ఎటువంటివి? కార్బోహైడ్రేటులు, కొవ్వు పదార్థాలు, లవణాలు, ప్రోటీనులు, ప్రమాదకరమైన సూక్ష్మజీవుల నెడుర్కొగల “ఏంటీ బాడీస్” (ANTI BODIES) వగైరా వగైరా. ఇవికాక రక్తకణాలు ఉంటాయి.

ఇందులోని ఎర్రకణాలవల్ల రక్తానికి మొత్తంమీద ఎరుపు రంగు వస్తుంది. మనిషి శరీరంలోని మొత్తం రక్తంలో 35 లక్షల కోట్ల ఎర్ర కణాలున్నాయి. ఒక్క రక్తపు చుక్కలో ఇవి సుమారు 30 కోట్లు ఉంటాయి ఇవి పలుచని గుండ్రని రేకులలాగ ఉంటాయి. రక్తంతోబాటు కదులుతూ ఇవి శరీరంలోని జీవ కణాలన్నిటికీ అవసరమైన ప్రాణవాయువును సరఫరా చేస్తూ ఉంటాయి. ఇవి ఈ పని ఎలా చేస్తాయి?

ఎర్రకణాలలో “హెమోగ్లోబిన్” అనే పదార్థం అతి ముఖ్యమైనది.

9512 పరమాణువులతో నిర్మింపబడిన బృహదణువు ఇది. ఇందులో కార్బన్ పరమాణువులు. 3032

హైడ్రోజన్ పరమాణువులు. 4816

ఆక్సిజన్ పరమాణువులు. 872

నైట్రోజన్ పరమాణువులు. 780

గంధకం పరమాణువులు. 8

ఇనుము పరమాణువులు. 4

ఉన్నాయి. వీటిలో ఇనుము పరమాణువులకి ఆక్సిజన్ తో “పదులు పదులుగా” తగులుకునే విచిత్రమైన లక్షణం ఉంది. ఈ లక్షణం వల్లనే హెమోగ్లోబిన్ అణువు ఆక్సిజన్ ని పట్టుకోవడం అవసరమైన జీవకణాల దగ్గర విడిచి పెట్టడం చేయ గలుగుతోంది. రక్తం ఊపిరితిత్తులగుండా ప్రవహిస్తున్నప్పుడు మనం పీల్చు కున్న గాలిలోని ఆక్సిజన్ ని ఎర్రకణాలలో ఉన్న హెమోగ్లోబిన్ పీల్చుకుంటుంది. ఆ తరువాత రక్తంతోబాటు శరీరంలో ప్రవహించి ఆక్సిజన్ వివిధ జీవకణాలకి అందిస్తుంది. ఆ జీవకణాలు విడిచిపెట్టిన కార్బన్ డై ఆక్సైడ్ ను వాయువును మోసుకువచ్చి ఊపిరితిత్తులలో విడిచిపెడుతుంది. మనం విడిచిపెట్టే ఊపిరితో బాటు ఈ “శ్మశ్మలం” బయటకు పోతుంది. జీవకణాలు విడిచిపెట్టిన “యూరియా” మూత్రపిండాల ద్వారా ఫిల్టరు అయి, మూత్రరూపంలో బయటికి పోతుంది.

ఎర్రకణాలు ఎముకలలోపలి “మూలుగు” (BONE MARROW) లో తయారవుతాయి. ముందర అవి న్యూక్లియస్ తో సహా సంపూర్ణజీవకణం లాగ

వీర్వదతాయి. అవి మూలుగులో పెరిగి పెద్దవి అయ్యాక వాటి న్యూక్లియస్ పోతుంది. హెమోగ్లోబిన్ అంతకంతకు అధికం అవుతుంది. ఇనుము కలిగిన ఈ హెమోగ్లోబిన్ అమరిక రంగు ఎరుపు. దీని వల్లనే రక్తానికి మొత్తం మీద ఎరుపు రంగు వచ్చింది. రక్తంలో ఎర్రకణాలు తక్కువై నీడస్థితిలో ఉన్న రోగులకు ఇనుము కలిగిన టూనిక్కు ఇస్తారు. ఆకు కూరలలో కొడి గుడ్లలోనూ, మాంసంలోనూ ఇనుము వుంది.

ప్రాణ వాయువును పీల్చుకోవడమూ, విడిచి పెట్టడమూ ఎర్రకణాల ముఖ్య కర్తవ్యం కనుక వాటి నిర్మాణం దానికి అనుగుణంగా ఉపరితల వైశాల్యం సాధ్యమైనంత అధికంగా ఉండే పలుచని రేకులలాగ నిర్మింపబడి ఉంది. మన శరీరంలోని ఎర్రకణాల నన్నింటినీ తీసి ఒకదాని వక్కన ఒకటిగా పేరిస్తే 4900 చదరపు గజాల వైశాల్యం గల స్థలాన్ని ఆక్రమిస్తాయి. వీటిని ఒకదాని వెనుక ఒకటి గొలుసులాగ అమరిస్తే ఆ గొలుసు పొడవు భూగోళాన్ని నాలుగు సార్లు చుట్టి రావడానికి (అంటే సుమారు లక్ష మైళ్ళ పొడవు) సరిపోతుంది.

సముద్ర జలాన్ని విడిచి ఎత్తుకు వెళ్ళిన కొద్దీ గాలి వత్తిడి తగ్గిపోతుంది. కనుక, ఉన్నత పర్వతాలమీద నివసించే వారి రక్తంలో - కింది మైదానంలో నివసించే వారి రక్తంలోకన్నా - చాలా ఎక్కువ రక్త కణాలు (50 శాతం అధికంగా) ఉంటాయి. అక్కడ తగినంత ఆక్సిజన్ శరీరానికి లభించాలంటే ఇదొక్కటే మార్గం.

ఎముకల మూలుగులో వుట్టిన రక్త కణాలు సుమారు నాలుగు నెలలపాటు "బతికి" ఆ తరువాత శిథిలమైపోతాయి. అరిగిపోయిన, విరిగిపోయిన ఎర్రకణాలు ఎప్పటికప్పుడు మళ్ళీ తీర్చి అవుతూ ఉంటాయి. కనుక మూలుగుకి చేరినా వనే.

55. రక్తం ఎందుకు గడ్డ కడుతుంది?

రక్తం అనేది జీవికి అతి ముఖ్యమైన ద్రవ్యం. ఇది ప్రాణవాయువును పీల్చుకుని శరీరంలోని వివిధ కణాలకు అందజేస్తుంది. ఆ జీవకణాలు వదిలి పెట్టిన కశ్మలాలను అందుకుని బయటికి వంపించేస్తుంది. మనం తిన్న ఆహారం లోని జీర్ణమైన పదార్థాలను మోసుకుపోయి శరీరంలోని సమస్త జీవ కణాలకూ అందజేస్తుంది. శరీరంలో ప్రవేశించిన ప్రమాదకరమైన సూక్ష్మక్రిములను ఎదుర్కొని సంహరిస్తుంది. ఇంతటి ప్రాణావసరమైన ద్రవం ఏ దెబ్బ తగలడం వల్లనైనా బయటికి అధికంగా వారిపోయిందంటే ఆ జీవికి చావు రప్పడు.

అరోగ్యవంతుడైన మనిషి తన శరీరంలోని రక్తంలో (మొత్తం సుమారు 6 లీటర్లు) మూడోవంతు పోయినప్పటికీ బ్రతక గలుగుతాడు. అసలే రోగిష్టి వాడికి రక్తం పోతే చాలా ప్రమాదం. కనుక శరీరంలోంచి రక్తం బయటికి కారిపోకుండా అరికట్టడం కోసం ప్రకృతి చేసిన ఏర్పాటు ఏమిటంటే రక్తానికి గడ్డ కట్టే లక్షణం కల్పించటం. కాని రక్తనాళం లోపల మాత్రం గడ్డ కట్ట కూడదు; కడితే రక్త ప్రవాహానికి అడ్డు ఏర్పడి కొన్ని జీవకణాలకు రక్తం అందక అవి చచ్చిపోతాయి. అది చాలా ప్రమాదం. గుండె కండరాలలో రక్తం రవ్వంత గడ్డ కట్టించంటే “హార్టు ఎటాక్” వస్తుంది. మెదడుకి వెళ్ళే నాళాలలో రక్తం గడ్డ కడితే పక్షవాతం వస్తుంది. కనుక నాళంలోపల రక్తం గడ్డకట్ట కూడదు. నాళం బయటికి వచ్చిన రక్తం గడ్డ కట్టాలి. ప్రకృతి ఈ ఏర్పాటును చాలా చక్కగా చేసింది.

రక్తనాళపు లోపలి గోడలు చాలా సున్నగా ఉంటాయి. సున్నగా ఉన్న వస్తువులకు తగిలి ఉన్న రక్తం గడ్డ కట్టదు. ఉదాహరణకి, సున్నని గాజు బుడ్డిలో పోసిన రక్తం గడ్డ కట్టదు. గరుకు గాజుకట్టిని రక్తంలో ముంచితే గడ్డ కట్టేస్తుంది.

కనుక రక్తనాళానికి దెబ్బ తగిలిన చోట ఎగుడు దిగుడుగా, గరుక్గా ఉంటుంది. కనుక అక్కడ రక్తం గడ్డ కడుతుంది. అటువంటి గరుకు ప్రదేశానికి తగలగానే రక్తంలో మొదట పోగుల వంటివి (FIBRINS) ఏర్పడతాయి. ఈ పోగులు అడ్డదిడ్డంగా అల్లుకుంటాయి. సాలెగూటిలో ఈగల లాగ ఈ పోగులలో రక్త కణాలు చిక్కుకుంటాయి. తెగినచోట ఇది రక్తనాళానికి మూత లాగ ఏర్పడి, బయటికిపోయే రక్త ప్రవాహాన్ని ఆపేస్తుంది. ఈ విధంగా రక్త నాళానికి మరమ్మత్తు జరుగుతుంది.

మనుషులందరికీ రక్తం గడ్డకట్టే వేగం ఒకే విధంగా ఉండదు. కొందరిలో వేగంగానూ, కొందరిలో బహు నెమ్మదిగానూ గడ్డ కడుతుంది. కొందరిలో అసలే గడ్డ కట్టదు. ఈ లోపాన్ని “హెమోఫీలియా” అంటారు. ఇది చాలా భయంకరమైన లోపం. ఇటువంటి వారికి చిన్న గాయం తగిలితే చాలు. అఖరికి దోమ కుడితే చాలు. ఆ రంధ్రంలోంచి రక్తం నిరంతరాయంగా కారిపోతూనే ఉంటుంది. అఖరికి ఆవ్యక్తి రక్త నష్టంవల్ల చనిపోతాడు. వంశ పారంపర్యంగా సంక్రమించే ఈ “జబ్బు” లో ఒక చమత్కారం ఉంది. ఇది కేవలం మగవాళ్ళని మాత్రమే బాధిస్తుంది. కాని తండ్రి నుంచి సరాసరి కొడుకుకి రాదు. తండ్రి నుంచి కూతురుకి సంక్రమిస్తుంది. కాని ఆమెను బాధించదు. ఆమె నుంచి ఆమె కొడుకుకి వస్తుంది. కనుక ఈ జబ్బు మాతామహుడు నుంచి దాహిత్రుడికి వస్తుంది.

ఈ జబ్బు గలవారిలో చరిత్ర వ్రసిద్దమైన వారు ఇంగ్లండు రాజ కుటుంబంలో విక్టోరియా రాణి ఆమె భర్తానూ. వీరెద్దరి వల్లా ఆ కుటుంబంలో ఆరుగురికి ఆ జబ్బు సంక్రమించింది; వారిలో ఒకడు సెయిన్ యువరాజు, మరొకడు అఖి రష్యన్ జార్ గారి కొడుకూనూ.

56. ఉల్లిపాయ తరుగుతుంటే కన్నీళ్లు ఎందుకు వస్తాయి?

ఒక గృహస్థు ఇంట్లో అడుగుపెట్టి వంటింట్లోకి తొంగి చూసే సరికి, అక్కడ కూరలు తరుగుతూ కళ్ళ నీళ్ళు పెట్టుకుంటున్న ధర్మవత్స కని పించింది. దీపావళికి కంచి పట్టుచీర కొనిపెట్టమని ఆమె ఇదివరలో కోరడమూ, “అంత డబ్బుపోసి ఇవ్వట్లో ఎందుకూ?” అని తాను తీసి పారెయ్యడమూ అతడికి తెలిసినవచ్చి అతడి గుండె జావకారి పోయింది. “ఇంత చిన్న విషయానికి ఏడుపు ఎందుకే? నువ్వు అడిగిన చీర కొంటాలే ఇంక ఊరుకో” అని సింహం లాంటి మనిషి కాళ్ళపైరానికి వచ్చాడు. ఆమె చీర కొంగుతో కళ్ళు ఒత్తుకుని “చీర కొంటానన్నారు. ఆ మాటమీద నిలబడండి” అంది తరుగుతున్న ఉల్లిపాయకి మనస్సులోనే కృతజ్ఞత చెప్పకుంటూ.

“ఒకింత కండ్లు మండించిన ఉల్లి వ్యర్థం” అన్నాడు ఎవడో కవి.

ఇంతకీ ఉల్లిపాయ తరుగుతూ ఉంటే కళ్ళ నీళ్ళు ఎందుకు వస్తాయి?

కన్నీళ్ళు మన కందరికీ కనురెప్పలు ఆర్చినప్పుడల్లా స్వల్పంగా వస్తూ వుంటాయి. కంటి గుడ్డికి పై బాగాన రెప్ప కింద కన్నీటి గ్రంథి ఉండి మనం కనురెప్ప మూసి తెరిచినప్పుడల్లా ఈ గ్రంథిలో నుంచి కొంచెం నీరు బయటికి లాగబడుతుంది. కంటి గుడ్డును తడిగా ఉంచడం దీని ముఖ్యోద్దేశం. కంట్లోకి పొగ వెళ్ళినప్పుడు గానీ, నలక పడ్డప్పుడు గానీ కంటిని బాధించే వస్తువును బయటికి తోసెయ్యడం కోసమూ, కంటిలోని విష పదార్థాన్ని కడిగి వెయ్యడం కోసమూ గ్రంథులలో నుంచి కన్నీళ్ళు దారాళంగా వస్తాయి.

ఉల్లిపాయలో గంధకం కలిసిన మాటు వాసన వేసే త్వరగా ఆవిరి అయే ద్రవ్యం ఉంది. కంటిని బాధించే దినుసు ఇదే. దీనిని తొలగించడం కోసం కన్నీళ్ళు వస్తాయి. ఆ మాటు ద్రవాన్ని పలచగా చేసి బయటికి తోసేస్తాయి.

ఉల్లిపాయ “ల్లి” కుటుంబంలోనిది. శ్రోత్రీయులు దీనిని తినక పోవడానికి కారణం దీని వాసన మంచిది కాదని కాబోలు. “ఉల్లి చేసే మేలు తల్లి అయినా చేయదు” అని సామెతలో చెప్పినది వెల్లుల్లిని గురించి.

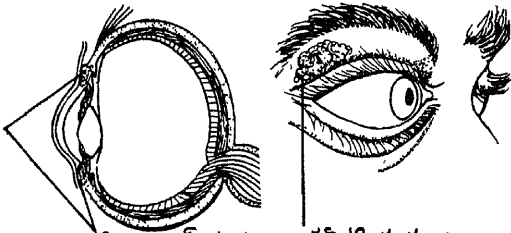
57. మనం కనురెప్పలు ఎందుకు ఆర్పుతాము?

మోటారు కారు ముందరి భాగంలో “విండ్ స్క్రీన్” (గాజు తెర) తుడవడానికి “వైప్” అనే సాధనం ఉంటుంది. ఆ తెరమీద దుమ్ము చూళి

పేరుకున్నా, వర్షం పడినా తుడవడం దాని పని. అల్లా ఎప్పటికప్పుడు తుడవకపోతే కారు డ్రైవరుకి ఎదుటి వస్తువులు సరిగ్గా కనిపించవు.

సరిగ్గా ఇటువంటి పనినే మన కంటి రెప్పలు చేస్తాయి. అంతకన్న ఎన్నో రెట్లు బాగా పనిచేస్తాయి. ఇవి ప్రకృతి నిర్మించిన తుడుపు సాధనాలు. మనం మాటిమాటికీ కను రెప్పలు చూస్తూ తెరుస్తూ ఉండడం కనుగుడ్డ మీద వడ్డ దుమ్ము వగైరాలను తుడిచి శుభ్రం చెయ్యడానికి, ముడతలు వడ్డ చర్మమే కను రెప్పలు. వాటిని పైకి కిందకి కదిలించే కండరాలున్నాయి. అవి అతి వేగంగా ముడుచుకోవడం తెరుచుకోవడం వల్ల చూపుకీ అడ్డురాదు. కన్ను రెప్పలు ఆర్పడం మన ప్రయత్నం లేకుండానే జరిగిపోతుంది. సుమారు ఆరేసి సెకనుల కొకసారి మనం రెప్పలు ఆర్పుతాం. అంటే ఏడాదికి సుమారు 30 లక్షలసార్లు అన్నమాట.

కను రెప్పల చివర నున్న వెంట్రుకలు దుమ్ము కళ్ళలో పడకుండా అవడం కోసమే ఉద్దేశింప బడ్డాయి. వర్షపు నీళ్ళు, చెమట చుక్కలు నుదుటి మీదనుంచి జారి కళ్ళలో పడకుండా కట్టిన "దడి" వంటివి కనుబొమ్మలు. ఆ సంగతి ఎరగక వాటిని గొరిగించేసి, నన్నుగా పెనిసిలుతో దిద్దడమూ ఏమను కోవాలి? వెర్రి వెయ్యి విధాలు కదా!

సెబాషియన్ గ్రంధులు కన్నీటి గ్రంధులు

రెప్పలు అప్రయత్నంగా ఆర్పడంలో మరో సౌకర్యం ఉంది. కను రెప్పల వెంట్రుకల మధ్య అల్పమైన 20-30 ప్రత్యేక సీబాషియన్ గ్రంధులు (SEBACEOUS GLANDS) ఉన్నాయి. రెప్పలు మూసుకున్నప్పుడల్లా ఈ గ్రంధుల నుంచి స్వల్పంగా ద్రవం బయటికి వస్తుంది. ఈ వెంట్రుకలూ, రెప్పల కొనలూ పొడి ఆరిపోకుండా యీ ద్రవం "లూబ్రికేటు"లా పని చేస్తుంది.

ఇంతేకాదు. ఒక్కొక్క కంటిలో ఒక్కొక్క కన్నీటి గ్రంధి ఉంది. ఈ గ్రంధులలో కన్నీళ్లు తయారై నిలవ చేయబడతాయి. కనురెప్పలు ఆర్పి

సప్పుడల్లా యీ గ్రంథులలో నుంచి కొద్దిగా నీరు బయటికి వచ్చి కనుగుర్తను కడిగిస్తుంది. కళ్ళు పొడిగా అయిపోకుండా యీ విధంగా కాపాడబడతాయి.

ఇన్ని విధాలా ఉపయోగపడే రెప్పలారే సౌకర్యం చేపలకు లేకుండా పోయింది పాపం? వాళ్ళ అనిమిషులు కదా! చేపలకి కను రెప్పలే లేవు అర్థమైనది. వాటికి కూడా అనిమిష శబ్దం నవ్వుతుంది. అవి హమేషా నీళ్ళలోనే ఉండటం చేత కనుగుర్తను కడగడానికి వేరే కన్నీటి గ్రంథులు వగైరా తలంకం వాటికి అవసరమే లేదు.

58. కళ్ళు రెండు ఎందుకు?

అందరికీ కళ్ళు రెండేనీ వుంటాయెందుకూ? చూడడానికి ఒక కన్ను చాలదా? ఒక్క మనుషులకే కాదు ఇంతువులకి, వృక్షాలకి, చేపలకి అన్నిటికీ రెండే కళ్ళు. కళ్ళ రెండు వుండడం వల్ల వుపయోగం ఏమైనా ఉందా?

ఈ ప్రశ్నకి కొందరు ఈ విధంగా సమాధానం చెప్పడానికి ప్రయత్నిస్తారు. ముక్కుకి ఎడా పెడా రెండు కళ్ళుంటే సౌష్ఠ్యంగా అందంగా వుంటుంది; ఒక్క కన్ను ఉంటే ఏం బాగుంటుందీ? అని. అందం అనేది అలవాటును బట్టి ఉంటుంది. అందరికీ ఒక కన్ను మాత్రమే ఉంటే అదే అందం అనిపిస్తుంది. నోరు ఒక్కటి వుంటే వికారంగా కనిపిస్తుందా?

ఈ ప్రశ్నకే మరి కొందరు ఇంకొకలాగ సమాధానం యిస్తారు. ప్రమాద వశాత్తూ ఒక కన్ను పోతే చూడడానికి మరో కన్ను వుంటే మంచిదని చేవుడు రెండు కళ్ళు పెట్టాడని. సింధుబాదు కథలో రాక్షసుడికి నుదుటిమీద ఒకే ఒక్క కన్ను ఉండేది. వాడు నిద్రపోతూ ఉండగా కొరకంచు పెట్టి ఆ ఒక్క కన్ను పొడిచేశాడు సింధుబాదు. ఆ రాక్షసుడికి రెండు కళ్ళుంటే వుంటే యిటువంటి ప్రమాదం జరుగకపోను కదా? అబ్బే రాక్షసుడికి రెండు కళ్ళుంటే రెండు కొరకంచులు వుపయోగించి, ఏకసమయంలో పొడవలేదా సింధుబాదు? చేవుడి ఉద్దేశం ఇదే అయితే రెండు కళ్ళ కాదు, పది కళ్ళ పెట్టాలి.

కళ్ళు రెండు ఉండటానికి ఇవేవీ కారణాలు కావు. మరి?

దీనికి సమాధానం చెప్పేముందు ఒక్క కన్ను మాత్రమే ఉంటే ఎటు వంటి ఇబ్బందులు కలుగుతాయో చూద్దాం.

ఒక కన్ను మూసుకుని నూదిలో దారం ఎక్కించ గలవేమో చూడు. మొదటి ప్రయత్నంలో దారం నూది బెణ్ణానికి ఒకటి రెండు సెంటీమీటర్లమేర దూరంలో నుంచి పోతుంది! రెండు కళ్ళూ తెరిచి, ఈ పని చేయడం అంత కష్టమేమీ కాదు.

గ్లాసులో ఉన్న నీళ్ళు ఒక కన్ను మూసుకుని బిల్లమీద పెట్టిన సన్న మూతి నీసాలో పోసి చూడు (నీసాను చేతితో వట్టుకోకుండా). నీటిదార నీసా మూతికి వెలువల పడడం చూచి నువ్వే ఆశ్చర్యపడతావు.

దారపు బంతిలో పెనిసిలు దూర్చి, పెనిసిలు మొన నిలువుగా పైకి ఉండేటట్లు చేసి, బల్లమీద ఉంచు. నూదిగా చెక్కిన మరో పెనిసిలు తీసుకుని ఒక కన్ను మూసుకొని, దారపు బంతిలో గుచ్చిన పెనిసిలు మొనకి నీ చేతిలోని పెనిసిలు మొన వేగంగా తగిలించి చూడు. నూటికి 90 పాళ్ళు మొదటి ప్రయత్నం విఫలం అవుతుంది. రెండు పెనిసిలు మొనలూ కలుసుకోవు. సుమారు అరంగుళం ఎడంగా వక్రమవుతుంటే పోతుంది నీ చేతిలోని పెనిసిలు ముల్లు. రెండు కళ్ళూ తెరిచి ఈ పని చెయ్యడం చాలా సులభం.

వీటన్నిటికీ ఒకటే కారణం. ఒక కన్నుతో చూస్తే దూరం (లేదా లోతు) తెలియదు. అది తెలియడానికి రెండు కళ్ళు అవసరం! ఎదుటి వస్తువులను రెండు కళ్ళూ చెరిక కోణంలో నుంచీ చూస్తాయి. స్వల్ప భేదం కలిగిన ఈ రెండు బొమ్మలనూ కలిపి మన మెదడు ఒకే ఒక బొమ్మను తయారు చేసు కుంటుంది. ఆ బొమ్మలో అప్పుడు లోతు అనుభూతమవుతుంది. ఒక్క కంటితో చూస్తే పొడవు, వెడల్పు అనే రెండు కొలతలు (Dimensions) మాత్రమే కనిపిస్తాయి. లోతు అనబడే మూడవ కొలత తెలుసుకోడానికి ఏక సమయంలో రెండు కళ్ళలోను చూడటం అవసరం. లోతు తెలియకపోవడం చేతనే పెనిసిలు మొనలు కలవలేక పోవడం వంటి తప్పులు జరిగాయి. మొదటిసారి తప్పు జరిగాక ఆ అనుభవంతో రెండవసారి, మూడవసారి సరిగ్గా చేయగలుగుతావు.

కళ్ళు రెండు ఉండడానికి అసలు కారణం యిదే. అయితే పుట్టుకతోనే ఒక కన్ను గుడ్డి అయినవాళ్ళకి లోతు అనేది తెలుస్తోంది అంటారేమో. తప్పులు చేసి చేసి సంపాదించిన చిరకాలానుభవంవల్ల ఉజ్జాయింపుగా తెలుసుకోగలుగు తారు. కానీ రెండు కళ్ళూ సరిగ్గా ఉన్నవాళ్ళతో ఈ విషయం పోల్చడానికి వీలు లేదు.

రెండుకన్న ఎక్కువ కళ్ళ వుంటే ఏమవుతుంది? అందువల్ల వచ్చే అధిక లాభం లేకపోగా కొంత గణిబిటి కూడానూ.

ఒక్క కన్నున్న వాడికి రెండు కొలతలు (పొడవు, వెడల్పు) కని పిస్తాయి. రెండు కళ్ళ ఉన్న వాడికి మూడు కొలతలు (పొడవు, వెడల్పు, లోతు) కనిపిస్తాయి. ఈ రెక్కని మూడు కళ్ళున్నవాడికి నాలుగు కొలతలు కనిపించాలిగా? ఐన్స్టయిన్ గారి సాపేక్ష సిద్ధాంతం ప్రకారం కాలమే నాలుగవ కొలత. కాలం తెలియడమంటే భూత భవిష్యత్తులు తెలియడమే కదా? అంటే ముక్కంటి అయిన శివుడికి భూత భవిష్యత్కాల పరిజ్ఞానం ఈవిధంగా కలిగింది అనుకుందామా?

59. నొప్పి ఎందుకు కలుగుతుంది?

ప్రకృతికి (లేదా భగవంతుడికి) జీవులమీద కనిపించింది ఏమిలేదు కదా? మనల్ని బాధించడం ఆయనగారి ఉద్దేశం కాదు కదా? మరి జీవులన్నిటికీ బాధ అనేది ఎందుకు పెట్టాడు? బాధ అనేది లేకుండా చేస్తే సమస్తజీవులూ హాయిగా ఉండును కదా? పనిగట్టుకుని దుస్సహమైన బాధ అనే అనుభూతిని ఎందుకు సృష్టించాడు?

అధివ్యాధిజరా బాధాదులు పూర్వజన్మ సంచితమైన కర్మను అనుసరించి ఉంటాయని వేదాంతాలు తప్పించుకుంటారు. అర్థం కానివన్నీ పూర్వజన్మల మీదికి తోసెయ్యడం మనదేశంలో మామూలే. ఋజువు దొరకని పూర్వజన్మల ముళ్ళకండెలు వదిలిపెట్టి ఆధునిక విజ్ఞానశాస్త్రం ఏం చెబుతుందో చూద్దాం.

బాధ అనేది జీవులకు చాలా ముఖ్యమైనదీ, అత్యవసరమైనదీనూ. ప్రకృతి ప్రసాదించిన వరాలలో బాధ అనేది ఒకటి. ఇది శరీర రక్షణకు కల్పించబడింది. పిప్పిపన్ను వల్ల బాధ అనేది లేకపోతే దానిని లెక్కచేయము కదా? అశ్రద్ధవల్ల ఆ పన్ను ఇంక దేనికి పనికిరాకుండా పోవడమే కాకుండా, మిగిలిన పళ్ళనీ, ఒక్కొక్కప్పుడు కళ్ళనీ కూడా పాడుచేస్తుంది. నొప్పి ఉండడంవల్ల దానిని అలక్ష్యం చేయడం అసాధ్యం అవుతుంది.

అహార నిద్రా భయ మైదులు సమస్త జీవులకూ సమానం అని చెబుతూ ఉంటారు. అందులో భయం అనే మాటకు స్వశరీరానికి నష్టం కలుగుతుందేమో నన్ను భయం అని అర్థం. ఆ భయం నొప్పివల్ల కలుగుతుంది. అది శరీర రక్షణకు అత్యవసరం.

అదేదో దేశంలో ఒక పిల్లకి అసలు నొప్పి అనేది ఉండేది కాదట. ఈ లోపాన్ని "సిరింగోమియేలియా" (SYRINGO MYELIA) అంటారు. ఆ పిల్లకి ఎప్పుడూ వళ్ళంతా గాయాలే. రక్తం కంటబడితే తనకి దెబ్బ తగిలిందని అప్పుడు తెలిసేది. వంట ఇంట్లో తరుచు వేడి వస్తువులు తగిలి ఒళ్ళు కాలుతూ ఉండేది. ఒకసారి అమె వీవుకి మంట తగిలి, మాంసం కాలుతున్న వాసన ముక్కుకి తగిలి, ఇదేమిటా అని చూసుకుంటే నడ్డ బాగా కాలిపోయి ఉందట! ఈ లోపం గలవారికి చేతిలో మేకు దిగ్గొట్టినా, మంటలో చెయ్యి పెట్టినా నొప్పి తెలియదు.

కుష్ఠరోగులకు నొప్పి తెలియదు. అందువల్ల నడిచేటప్పుడు చేతులకి, కాళ్ళకి ముఖ్యంగా వేళ్ళకి-దెబ్బతగిలి రక్తం కారుతున్నా తెలియదు. ఈవిధంగా వేళ్ళు తెగి పడిపోతూ ఉంటాయి. దీనికి ముఖ్యకారణం నొప్పి తెలియక పోవడమే.

తమాషా ఏమిటంటే, నొప్పి అనేది ఎల్లా అనుభూతమవుతుందో ఇంత వరకూ సరిగ్గా తెలియదు. చర్మంలోని నాడుల కొనలకి (Free Nerve Endings) దెబ్బ తగిలితే నొప్పి అనే అనుభూతి కలుగుతుందని చెప్పవచ్చు. అందుచేతనే నెమ్మదిగా నొక్కతే నొప్పి ఉండదు.

వేడి వస్తువు తగిలితే నొప్పి ఎందుకు కలుగుతుందో చూద్దాం. వస్తువుల లోని అణువులు నిరంతరమూ కదులుతూ ఉంటాయి. వస్తువును వేడిచేస్తే అణువుల వేగం పెంచుతుంది. కనుక వేడి వస్తువును ముట్టుకుంటే అతి వేగంగా కదిలే అణువులు నరాల కొనలకి తగిలి, మంట అనే అనుభూతి కలుగుతుంది.

శరీరం మీద అన్ని చోట్లా నొప్పిని తెలియజేసే నాడులు సమానమైన దట్టంలో లేవు. కొన్నిచోట్ల ఎక్కువగానూ కొన్నిచోట్ల తక్కువగానూ ఉన్నాయి. సరాసరి మీద ఒక చదరపు మిల్లీమీటరు ప్రదేశంలో ఒక్కొక్క "బాధాస్థలం" ఉంది. ఈ లెక్కని మన శరీరం మొత్తంమీద 30 లక్షల బాధాస్థానాలున్నాయి.

నొప్పిలో రకాలున్నాయి—సలుపు, మంట, కోత, పీకుడు వగైరాలు. ఇవి వేడివల్ల, కోయడంవల్ల, వత్తిడివల్ల - ఇల్లా రకరకాల కారణాలవల్ల కలుగుతాయి. కనుక నొప్పి అనేది రకరకాల బాధల సమ్మేళనం అనవచ్చు.

60. తుమ్ములు ఎందుకు వస్తాయి?

ఏ కారణం చేతనో తుమ్ముని మామూలు శారీరక ధర్మంగా భావించక దానికి లేనిపోని ప్రత్యేకతలను అంటగట్టడం అన్ని దేశాలలోనూ ఆనాదిగా వస్తుంది.

ఏదైనా పని ప్రారంభించబోయే ముందు ఎవరైనా తుమ్మితే ఆ పనికి విఘ్నం కలుగుతుందని ఈనాటికీ సమ్మేవాళ్ళు మనదేశంలో ఉన్నారు. జంటగా రెండు తుమ్ములు తుమ్మితే ఒకదాని కొకటి చెల్లు అయి దుష్ఫలితాలు నివ్వవని కొందరు భీషగణిత సూత్రాలు తగిలించారు. కుడివైపు తిరిగి తుమ్మితే మంచి శకునమనీ, ఎడమవైపుకి తిరిగి తుమ్మితే దుశ్శకునమని రోమనులు సమ్మేవారు.

ఎవరైనా తుమ్మితే పెద్దవాళ్ళు "చిరంజీవ!" అంటారు మనదేశంలో రష్యను బాషలో "బూద్స్యెజ్జరోవ్!" అంటారు. ఆ మాటకు "ఆరోగ్యవంతుడవై ఉండు!" అని అర్థం. యూరపు అంతటా "దేవుడు నిన్ను రక్షించుగాక" అనే అర్థం వచ్చే మాట అంటారు. అంటే రాబోయే పెద్ద అనారోగ్యానికి తుమ్మును సంకేతంగా భావించారన్నమాట అన్ని జాతుల వాయూనూ.

రాబోయే జలుబుకి తుమ్ము అనేది గుర్తు. సరేగానీ, నాలుగు రోజులు ఉండి తగ్గిపోయే జలుబుకి, ఇంత అందోళన, అర్పాటమూ ఎందుకో అనిపిస్తుంది. కానీ, ప్లెగు రాబోయే ముందు తుమ్ములు వస్తాయని గ్రీకులు భయపడేవారు.

6వ శతాబ్దంలో ఇటలీలో ప్లేగు వ్యాధి విజృంభించినప్పుడు తుమ్మినవాడి శ్మశాన్ని కోరుతూ "గాడ్ బైస్ యూ!" అనవలసిందని పోప్ గ్రెగరీ ఆదేశించాడు. అప్పటినుంచి ఈ మాట ప్రచారంలోకి వచ్చిందంటారు.

తుమ్మినప్పుడు ముక్కులోనుంచి, నోట్లోనుంచి గాలిని పెసురుగా బయటికి తోసివెయ్యడం జరుగుతుంది. ఇది అనుద్దేశ పూర్వకంగా జరిగే వసి. ముక్కులోని శ్లేష్మపు పొర కాలుకు సరాల కొనలకు ఉత్తేజం కలిగితే తుమ్ములు వస్తాయి. చిత్రమేమిటంటే సూర్యరశ్మి వంటి బహుప్రకాశవంతమైన కాంతిని చూచినా తుమ్ములు వస్తాయి.

జలుబు చేసినప్పుడు ఈ శ్లేష్మపు పొర వాచి తుమ్ములకు ప్రేరణ కలుగుతుంది. దుమ్ము, దోమలు, పుప్పొడి వంటి బహిర్వస్తువులు ముక్కులో దూరినప్పుడు వాటిని బయటికి గెంటివేసే ప్రయత్నమే తుమ్ము!

తుమ్మినప్పుడు బయటకు వచ్చే అసంఖ్యాకమైన జలుబు క్రిములు ఇతరుల శరీరంలో ప్రవేశించి ఆ జలుబుని కలిగిస్తాయి. కనుక "అవలంతుక అన్న ఉన్నాడు కానీ, తుమ్ముకి తమ్ముడు లేడు" అనే సామెత వూర్తిగా నిజం కాదు తుమ్ముకి తమ్ముడున్నాడు.

61. నడిచేతుప్పుడు మనం చేతులు ముందుకి వెనక్కి

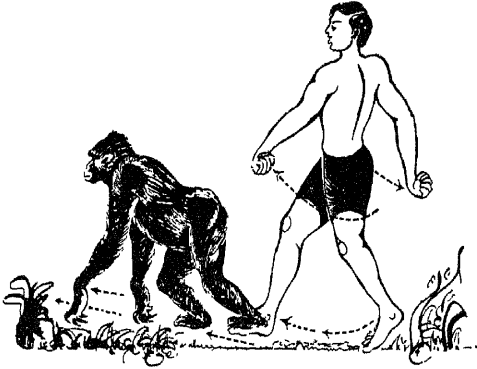
ఆడిస్తాం ఎందుకు?

అవును, చేతులు ఊపడం ఎందుకు అసలు? ఊపకపోతే నడకలో ఊపు రాదు అని కొందరు అనవచ్చు. "లక్ష్మి ఈ చేత్తో ఇల్లా వచ్చి ఆ చేత్తో అల్లా పోతుంది" అనడానికి మనం అనుద్దేశ పూర్వకంగా చేతులు ఊపడం గుర్తు అని కొందరు చమత్కరించారు.

నాలుగు కాళ్ళమీద నడిచే జంతువులలో నుంచి పరిణామం చెంది క్రమాంతరాల మీద మానవుడు తయారయ్యాడని జీవపరిణామశాస్త్రం (THEORY OF EVOLUTION) చెబుతోంది. గొరిల్లా, చింపాంజీ వంటి తోక లేని కొతులు అప్పడప్పుడు వెనుక కాళ్ళమీద లేచి నిలబడి కొంతదూరం నడవగలిగినప్పటికీ అవి ముఖ్యంగా నాలుగు కాళ్ళ జంతువులే సనడానికి సందేహం లేదు. వీటిలో నుంచి వెనుక కాళ్ళమీద చాలాసేపు నడువ గల జీవి తరువాత నిటారుగా నిలబడ గల జీవి, కేవలం వెనుక కాళ్ళమీదనే నడువగల మనమంతా తయారయ్యాం.

కోతి లాగ నాలుగు కాళ్ళమీద నడుస్తూ, కాళ్ళూ చేతులు కదిలే వద్దటిని మార్చుకుండా, క్రమంగా లేచి నిలబడి, నడవండి, చూద్దాం. నాలుగు కాళ్ళ

జంతువు నడిచేటప్పుడు దాని ముందరి కాళ్ళు ఏ విధంగా కదులుతాయో సరిగ్గా అదే విధంగా నిటారుగా లేచి నడిచేటప్పుడు మనిషి చేతులు కూడా కదులుతాయి అని తెలుసుకోవడానికి ఎంతోసేపు వట్టదు.

మానవుని పూర్వీకుడు ఒకప్పుడు నాలుగు కాళ్ళమీద మిగిలిన జంతువుల లాగా నడిచే వాడనడానికి ఈనాడు మనం నడుస్తున్నప్పుడు చేతులు ముందుకీ వెనక్కి ఆడించడం ఒక ఔరపరాని గుర్తు అన్నమాట. అనేక లక్షల ఏళ్ళ జీవ పరిణామంతో మానవుడు ఒకప్పటి తన చతుష్పాత్తు లక్షణాన్ని పూర్తిగా విడిచిపెట్టలేక పోవడం ఇక్కడ కనిపిస్తుంది.

62. మనకి అలసట ఎందుకు కలుగుతుంది?

పని చేస్తూపోతే కొంత సేపటికి అలసిపోతాం. ఇంక పని కొనసాగించడం సాధ్యంకాక చతికిలబడతాం. లేదా పడుకుని నిద్రపోతాం. జీవులన్నిటికీ ఇది సామాన్య ధర్మం. అయితే అలసట అనేది ఎందుకు కలుగుతుంది? నిరంతరాయంగా పని చేసుకుంటూ పోవడం ఎందుకు సాధ్యంకాదు?

అలసట అనేది మన శరీర శ్రేణికి చాలా అవసరం. అలసట అనేదే లేకపోతే అదేపనిగా పనిచేసి శరీరం శిథిలమైపోయే ప్రమాదం ఉంది. శరీరానికి విశ్రాంతి నివ్వడానికి, పరిశ్రమవల్ల క్షీణించిన శక్తిని కూడదీసుకునే అవకాశం ఇవ్వడానికి అలసట బహు అవసరం. అలసిపోయిన బాగానికి విశ్రాంతి నివ్వడంవల్ల పాడయిన బాగానికి "రిపేర్" జరుగుతుంది. కీళ్ళల్లో ఖర్చు అయిపోయిన "చమురు" మళ్ళీ భర్తీ అవుతుంది. నరాలు కొత్త శక్తిని పుంజుకుంటాయి. శరీరానికి అవసరమైన సంపూర్ణ విశ్రాంతి నిద్రలో లభిస్తుంది.

ఇంతకీ అలసట అనేది ఏ విధంగా కలుగుతోంది? నిజానికి అలసట అంటే శరీరం అంతా గానీ, కొంతభాగం గానీ ఒక రకంగా "విషపూరితం" కావడమని చెప్పవచ్చు. శరీరంలోని ఏ కండరమైనా పనిచేసినప్పుడు ఆక్కడ "లాక్టిక్ ఏసిడ్" తయారు అవుతుంది. ఈ లాక్టిక్ ఏసిడ్ ఒక పరిమితినిమించి అధికంగా తయారైతే ఆ కండరం ఇంక పని చెయ్యలేని స్థితి ఏర్పడుతుంది. దానినే మనం అలసిపోవడం అంటున్నాం. అలసిపోయిన కండరంలో ఉన్న లాక్టిక్ ఏసిడ్ను కొంతకాలం విశ్రాంతి ఇచ్చినట్లయితే రక్తం ద్వారా మూత్ర పిండాలను చేరి, ఆక్కడ ఫిల్టరు అయి, మూత్రం ద్వారా బయటకి పోతుంది. అప్పుడు అలసిపోయిన ఆ కండరం మళ్ళీ పని చెయ్యగల స్థితికి వస్తుంది. ఈ పని అంతా జరగడానికి కొంత వ్యవధి కావాలి. మరేదైనా పద్ధతిలో ఆ కండరంలో నిలువ అయిన లాక్టిక్ ఏసిడ్ను అతి త్వరగా తొలగించ గలిగితే ఆ కండరం అలసట అనేది మరచిపోయి, మళ్ళీ పని చెయ్యగలుగుతుంది.

పగటిపూట శరీరాంగాలు పని చేస్తూ ఉంటే లాక్టిక్ ఏసిడ్ ఒక్కటే కాక, మరికొన్ని విషపదార్థాలు కూడా తయారై ఒక్కచోటనే నిలవ ఉండక, రక్తంవల్ల శరీరం అంతటా విస్తరిస్తాయి. ముఖ్యంగా మెదడును అలసిపోయేటట్లు చేస్తాయి.

అలసట అనే విషయంమీద శాస్త్రజ్ఞులు ఒక చిత్రమైన ప్రయోగం చేశారు. ఒక కుక్కచేత పూర్తిగా అలసి నిద్రపోయేదాకా పని చేయించారు. అప్పుడు దాని రక్తాన్ని అలసిపోకుండా నిశ్శేపంలా ఉన్న మరో కుక్కలోకి పంపించి దీని రక్తాన్ని అలసిపోయిన కుక్కలోకి పంపించారు. దానితో రెండవ కుక్క అలసిపోయి, నిద్రపోయింది. మొదటి కుక్క అలసట మరచి పోయి, హుషారుగా తిరగడం మొదలుపెట్టింది.

కొందరు విశ్రాంతి తీసుకునే పద్ధతి చిత్రంగా ఉంటుంది. ఆఫీసులో పనిచేసి, అలసిపోయి ఇంటికి వచ్చి, పడుకోక, షికారుకి వెడతారు. స్కూలు నుంచి అలసిపోయి ఇంటికి వచ్చిన పిల్లలు ఆటలకి పరుగెత్తుతారు, పడుకోరు.

శరీరంలో ఒక్క భాగం మాత్రమే మెదడు గాని, కళ్ళు గాని, కాళ్ళుగాని చేతులుగాని - అలసిపోతే; అలసట తీర్చుకునే పద్ధతి ఏమిటంటే మిగిలిన శరీర భాగాలకు పని కల్పించడం. ఈ పనివల్ల గాలి పీల్చుకోవడం, రక్త ప్రసరణ వేగం హెచ్చుతాయి. వివిధ గ్రంధులు మరింత చురుగ్గా పనిచేస్తాయి. అలసి పోయిన శరీర భాగాలనుంచి మలినాలు మరింత వేగంగా బయటికి తోసివేయ బడతాయి కాని మొత్తం శరీరం అంతా అలసిపోతే నిద్ర ఒక్కటే దానికి మందు

63. కలలు ఎందుకు వస్తాయి?

కలలు భవిష్యత్సూచకాలు అనే నమ్మకం ఒక్క మన దేశంలోనే కాక ఇతర దేశాలన్నిటా కనిపిస్తూనే ఉంది. వచ్చిన కలలకి అర్థం వివరించడానికి ప్రత్యేకంగా “దైవజ్ఞుల”ను ఏర్పాటు చేసుకునేవారు రాజులు. “తెల్లవారకట్ట వచ్చిన కల నిజమౌతుంద”ని మనదేశంలో ఒక నమ్మకం. కలలో చావు కనిపిస్తే అది అశుభం ఎంత మాత్రం కాకపోగా ఆ వ్యక్తికి ఇష్టాల్లో డోకా ఏమీలేదని మరో నమ్మకం. ఇలాగ స్వప్నశాస్త్రం అని కలలకు అర్థాలు వివరించే పెద్ద “శాస్త్రాన్నే” తయారుచేసి పెట్టేరు.

నిజానికి కలలకూ భవిష్యత్తులో జరుగబోయే సంఘటనలకూ ఎటువంటి సంబంధమూలేదు. అవి భవిష్యత్తుకి సూచకములు అనుకోవడం పిచ్చి నమ్మకం. జాగ్రదవస్థలో మన కోరికలూ, సంతోషాలూ, ఆశలూ, అవసరాలూ, జ్ఞాపకాలూ కోపాలూ, తాపాలూ వగైరాలకూ మనకు వచ్చే కలలకూ దగ్గర సంబంధం ఉంది. పస్తులుంటున్న ముష్టివాడికి పంచభక్ష్య పరమాన్నాలు విస్తట్లో వడ్డించి నట్లూ, తాను తినబోతుంటే ఏదో అవాంతరం వచ్చినట్లూ కలలు అధికంగా వస్తాయి. నిద్రల్లో కప్పుకున్న రజ్జాయి తొలగిపోతే ఆర్కిటిక్ ప్రాంతంలో మంచుదిబ్బల మీద పడుకున్నట్లు కల రావచ్చు. పరీక్ష రోజుల్లో హోరాహోరీగా చదివేస్తున్న విద్యార్థులకి పరీక్ష పేపరు అవుట్ అయిపోయినట్లో ఆలస్యంగా నిద్రలేచి పరీక్షహాలుకి నకాలంలో వెళ్ళలేకపోయినట్లో....పరీక్షలకు సంబంధించిన కలలే అధికంగా వస్తాయి. చిన్న పిల్లలకి దయ్యాల, భూతాలు, మరుగుజ్జులూ, మంత్రగాళ్ళూ....వీటికి సంబంధించిన కలలు ఎక్కువగా వస్తాయి. ఇంటిమీద బెంగ పెట్టుకున్న సిపాయిలకు తన కుటుంబాన్ని కలుసుకున్నట్లో, కలుసుకో లేకపోయినట్లో కలలు అధికంగా వస్తాయి. జైలులో మగ్గుతున్న అభాగ్యులకు విడుదలకు సంబంధించిన కలలు వస్తాయి. జూధగాడికి ఢంకా పలాసు ఆటలో తనకి మూడు ఆసులూ, ఎదుటివాడికి మూడు రాజులు వడ్డట్లూ కల రావచ్చు.

జాగ్రదవస్థలో ఏ విషయమై ఎక్కువ షడనపడుతూ ఉంటారో, దానికి సంబంధించిన కలలే అధికంగా వస్తూ ఉంటాయి. నువ్వు ఎన్నడూ చూడని, వినని, చదవని సంగతుల గురించి కలలు రావు.

కొన్ని చిత్రమైన కలలు పరిశీలిద్దాం.

నిద్రపోతున్న వాడి చేతిమీద మెలకువగా ఉన్నవాడు దూదితో మెల్లగా రాశాడు. నిద్రపోతున్న వాడు తాను ఆసువత్రిలో ఉన్నట్లూ, తన ప్రేయసి

తన ప్రక్కన కూర్చుని, తన చెయ్యి పట్టుకుని ప్రేమగా నిమిరుతున్నట్లు అతడికి కల వచ్చింది.

ప్రేమిది విప్లవం మీద థీసీస్ వ్రాస్తున్న ఒక అమ్మాయి నిద్రపోతుండగా అటక మీద ఉన్న చిన్న కర్ర జారి ఆమె మెద మీద పడింది. ప్రాన్సులో విప్లవకారులు తనని అరెస్టు చేసినట్లు, న్యాయవిచారణ త్వరగా జరిపేసి తనకి మరణశిక్ష వేసినట్లు, తన మెద మీద గిలెటిన్ పడినట్లు కల వచ్చి కెవ్వుమని అంది నిద్ర లేచింది! ఇందులో ఆమె మెద మీద నిజంగా కర్ర పడటమూ కలలో మెద మీద కత్తి పడటమూ ఏక సమయములో జరిగాయి అయితే ఆమెను కలలో విప్లవకారులు అరెస్టుచేయడమూ, కోర్టులో విచారణ జరపడమూ తనని వద్యస్తానాని! తీసుకుపోవడమూ వగైరాలన్నీ ఎప్పుడు జరిగినట్లు? పోసి ఇవి అన్నీ ముందుగానే కలలో నడిచాయని అనుకుందామా అంటే కర్ర మెద మీద పడటమూ, గిలెటిన్ పడడమూ ఏక సమయంలో జరగడంలో ఎల్లా సాధ్యం అయ్యింది? కర్రపడబోతుందని ముందుగానే తెలుసుకుని కల మొదలు కాదుకదా? అసలు జరిగినది ఏమిటంటే - కర్ర మెద మీద పడిన వెంటనే కల మొదలు అయి ఉండాలి. మిగిలిన సంఘటనలన్నీ అక్కడనుంచి వెనక్కి అతి వేగంగా కలలో నడిచిపోయి ఉండాలి. ఆమెకు మాత్రం ఆ సంఘటనలు నెమ్మదిగా బహుకాలం నడిచినట్లు అనిపించి ఉండాలి!

నాకు వచ్చిన ఇటువంటిదే మరొక కల చూడండి. వేసవికాలం వసారాలో నిద్రపోతున్నాను. ఎవడో పిచ్చివాడు నన్ను తరుముకు వస్తున్నట్లు కలవచ్చింది. వాడి చేతిలో పెద్ద రాయి ఉంది. వాడి నుంచి తప్పించుకోవాలని చాలా దూరం పరుగెత్తాను, అరిచిపోయాను. ఆ పిచ్చివాడు గురిచూచి రాయి విసిరేడు. అది నా చెవికి తగిలింది. ఆ నొప్పితో చటుక్కున లేచాను. అసలు జరిగినదేమిటంటే నా చెవ ప్రక్కనే బల్లమీద నుంచి నీళ్ళ కూజా దాని ప్రక్కనే ఒక గ్లాసులో మరో గ్లాసు బోర్లించి ఉన్నాయి. మా ఆవిడ మంచిసీళ్ళు లాగడానికి లేచి, బల్ల మీద ఒకే గ్లాసు బోర్లించి ఉంది అనుకుని పైకి ఎత్తింది. లోపల ఉన్న గ్లాసుజారి కింద పడుకున్న నా చెవిమీద పడింది. గ్లాసు నా చెవిమీద పడినప్పుడే కలలో విసిరిన రాయి నా చెవికి తగలడం ఎల్లా సాధ్యం? నేను పిచ్చివాడిని తప్పించుకో దానికి చాలా దూరం పరుగెత్తడం ఎప్పుడు జరిగినట్లు? గ్లాసు నా చెవిమీద పడిన వెంటనే కల మొదలు అయి వుండాలి. చాలానేవు జరిగినట్లు అనిపించిన నా పరుగు వగైరాలన్నీ అతి వేగంగా వెనక్కి నడిచి ఉండాలి. మరొక విధంగా కలలోనూ నిజంగానూ జరిగిన రెండు సంఘటనలూ ఏకకాలంలో జరగడం సాధ్యంకాదు.

అసలు కలలు ఎందుకు వస్తాయి అన్నది సరిగ్గా అర్థం కాని సమస్య. జాగ్రదవస్థలో సవలం కాని కోరికలు కలం రూపంలో వస్తాయని మనస్తత్వ శాస్త్రజ్ఞులు చెబుతున్నారు. ఆ కోరికలు పూర్తి చేసుకుందామనే ప్రయత్నమే కల అని ఒక వాదం.

మేలుకుని ఉన్నప్పుడు నిన్ను బంధించి ఉంచే సంఘపు కట్టుబాట్లూ, నీతి నియమాలూ, వరువు ప్రతిష్ఠలూ నిద్రలో మాయమవుతాయి. మనకి నిజంగా ఏమి కావాలో అవి కలలో పూర్తి అవుతాయి. మనకి అటువంటి కోరికలు ఉన్నాయని కూడా తెలియక పోవచ్చు.

64. మనకి ఉప్పు ఎందుకు అవసరం?

రీపి, కారము, పులుపు వంటి రుచులన్నిటినీ విసర్జించినా బతకవచ్చును గాని, ఉప్పు బొత్తిగా లేకుండా చేస్తే జీవితం దుర్భరమైపోతుంది. మన శరీరం ఉప్పు కోసం అంగలారుస్తుంది. అందుకనే రుచులకి రాజా ఉప్పు అన్నారు.

మనిషి శరీరంలో సుమారు 50 లీటర్ల నీరు ఉంది. మన శరీరాంగాలలో ఉండే నీటి శాతం చూస్తే ఆశ్చర్యం వేస్తుంది. ఉదాహరణకి - కండరాలలో 75 శాతం; కాలేయంలో 70 శాతం; మెదడులో 79 శాతం; మూత్రపిండాల్లో 88 శాతం నీరు ఉంది.

శరీరంలో ఉన్న ఈ నీరు కేవలం స్వచ్ఛమైన నీరు కాదు. అది నిజానికి ఉప్పు నీరు. ఇల్లా ఎందుకు ఉంది? ఈ ప్రశ్నకి ఒక రకంగా సమాధానం చెబుతున్నారు. అనేక వందల కొట్ల సంవత్సరాల క్రితం భూమి మీద తొలి జీవం సముద్ర జలాలలోనే పుట్టిందని, ఆ జీవుల నుండే నేల మీద నివసించే సమస్త జీవులూ పరిణతి చెందేయని జీవశాస్త్రజ్ఞులు చెబుతున్నారు. సముద్ర జలంలో పుట్టి పెరిగిన ఆ తొలి జీవుల శరీరాలతో సహజంగానే ఉప్పు నీరు వుండేది. ఆ ఉప్పుదనానికి అనుగుణంగానే వాటి శరీరాంగాలు నిర్మింపబడ్డాయి. ఆ తరువాత ఆ జీవులు కొన్ని గట్టెక్కి వచ్చేసినప్పటికీ, ఇది జరిగి కొట్లకొద్ది సంవత్సరాలు అయినప్పటికీ నేలమీది జీవులకైనా శరీర ధర్మాలు యదా వూర్వకంగా ఉప్పు నీటితో అవినాభావ సంబంధాన్ని కలిగి వున్నాయి కనుక ఉప్పు లేకపోతే మనకి మనుగడ లేదు.

సముద్రపు నీళ్ళను ఎండబెడితే ఉప్పు వస్తుందని మానవుడు చాలా కాలంకిందటే గ్రహించాడు. సముద్ర తీరానికి దగ్గరలో వున్న వారికైతే ఉప్పు సులభంగానే దొరుకుతుంది. సముద్రానికి బహుదూరంలో వున్న షుద్ధ జలప్రాంతాల్లో నివసించే స్త్రీలకి ఒకప్పుడు ఉప్పు దొరికేది కాదు. ఇప్పుడంటే

రాకపోకలూ వ్యాపారమూ బాగా అభివృద్ధి కావడంచేత ఉప్పు ఎక్కడ వడితే అక్కడ దబ్బిస్తే దొరుకుతోంది కానీ, పూర్వకాలంలో ఈ సౌకర్యం వుండేది కాదు. కనుక మధ్య అఫీకా, ఇంకా మరికొన్ని చోట్ల నివసించే అదిమ జాతి మానవులు ఉప్పుకోసం మొగం వాచి, వశువుల మూత్రాన్ని వువయోగించేవారట!

అయితే వశువులకి మాత్రం అవసరమైనంత ఉప్పు ఎక్కడి నుంచి వస్తుంది? అది తినే గడ్డిలో వుంటుంది ఆ ఉప్పు. నేలలో ఉప్పు వుంది. ఆ ఉప్పుని మొక్కలు నీటి ద్వారా పీల్చుకుంటాయి. శాకాహారులైన జంతువులకి అవి తినే మొక్కలలో వున్న ఉప్పు సరిపోదు. మాంసాహారులైన జంతువులన్నీ తమకు ఆహారంలో లభించే ఉప్పు సరిపోక అప్పుడప్పుడు కొన్ని రాళ్ళల్లో దొరికే ఉప్పును నాకుతూ వుంటాయి.

మెక్సికోలో ఉప్పుకి చాలా గిరాకీ వుండేది. అందుకనే వారికిగల అనేక దేవతలలో "ఉప్పు దేవుడు" ఒకటి! యూరపులో పూర్వం కూలివని చేసినందుకు దబ్బుకి ప్రత్యామ్నాయంగా ఉప్పు ఇస్తూ వుండేవారు. SALARY అనే మాటకి లాటిన్ భాషలో Salt (ఉప్పు) అని అర్థం! "దొరా! నీ ఉప్పుతీన్నాను" అనే నుడికారం ప్రాధాన్యతను తెలియజేస్తోంది.

65. మనకి దాహం ఎందుకు వేస్తుంది?

తిండి లేకుండా 60.70 రోజులు మనిషి బతికి వుండగలడేమో కాని నీళ్ళు లేకుండా వారం పది రోజులకన్నా ఎక్కువ కాలం బతకలేడు. బాగా దాహం వేస్తూంటే నీళ్ళని గురించి తప్ప మరో ఆలోచనే రాదు.

మన శరీరంలో సుమారు 50.60 శాతం నీరే. ఒక రోజులో మన శరీరం నుంచి 700-1000 గ్రాముల నీరు చెమట రూపంలో బయటికి పోతుంది. శరీరంలో తయారయే మలిన వదార్థాలను బయటికి తోసెయ్యడానికి మరో రీటరు నీళ్ళు రోజుకి అవసరం.

మనం తిన్న తిండి జీర్ణం అయ్యే ప్రక్రియలో రోజుకి సుమారు 300-400 గ్రాముల నీరు శరీరంలో తయారవుతుంది. ఈ విధంగా కొంత నీరు శరీరం నుంచి బయటికి పోతూ వుంటే కొంత నీరు తోవల తయారవుతూ వుంటుంది, కాని బయటికి పోయే నీరు అధికం కావడం చేత క్రమంగా శరీరం తోని నీరు వుండవలసిన దాని కన్న తక్కువ అయిపోతూ వుంటుంది. ఆ తగ్గిపోయిన నీటిని మళ్ళీ మళ్ళీ తర్జీ చేస్తూ వుండాలి. శరీరంలో నీరు తగ్గి పోయింది అనీ దానిని పూరించవలసిన వేళ అయింది సుమా అనీ మన శరీరం వంపించే సంకేతమే దాహం అంటే.

నోరు గొంతు తడి ఆరిపోతే మనకి దాహం వేస్తుందని చాలా మంది అనుకుంటూ వుంటారు. కాని నోరు పొడిగా అవడానికి అనేక కారణాలు ఉంటాయి. భయంచేతా, కంగారుచేతా, మరేదైనా లోపంచేత లాలాజలం ఊరడం తగ్గిపోయి, నోరు ఎండిపోవచ్చు. మళ్ళీ ఉమ్మి సరిగ్గా ఊరేటట్లు (కాస్త నిమ్మరసంతో) చేయవచ్చును సరేగాని, దానివల్ల దాహం తీరదు.

పొట్టనిండుగా నీళ్లు ఉన్నారే, నోట్లో ఉమ్మి ఊరుతున్నా సరే దాహం తగ్గక పోవచ్చు! అసలు దానికి కారణం ఏమిటంటే మన రక్తంలో ఉండవలసిన దానికన్న తక్కువగానీ, ఎక్కువ గానీ ఉప్పు వుంటే మనకి దాహం వేస్తుంది. అందుకనే సముద్రపు నీళ్లు తాగితే మన రక్తంలో వుండవలసినదానికన్నా ఉప్పు పాలు ఎక్కువై, దాహం తగ్గకపోగా, ఇంకా ఎక్కువ అవుతుంది. వేసవిలో ఎన్ని నీళ్లు తాగినా పొట్ట నిండుతుంటే కాని దాహం తీరక పోవడం మనకి అనుభవంలో వున్న విషయమే. దానికి కారణం ఏమిటంటే, ఎండ వేడిమివల్ల చెమట ఎక్కువగా పోస్తుంది. చెమటతోబాటు ఉప్పు బయటకుపోతూ వుంటుంది. కనుక రక్తంలో ఉప్పు శాతం తగ్గిపోతుంది. దాహం వేస్తుంది. అప్పుడు ఎన్ని మంచినీళ్లు తాగినా రక్తంలోని ఉప్పు పాలు పెరగక ఇంకా దాహంగానే వుంటుంది. అప్పుడేం చెయ్యాలంటే గ్లాసుడు నీళ్ళల్లో ఒక చిటికెడు ఉప్పు వేసుకుని తాగాలి.

మన మెదడులో దాహాన్ని తెలియజేసే చోటు వుంది. రక్తంలోని ఉప్పు శాతాన్నిబట్టి మెదడులోని ఈ "దాహస్థానం" ఉద్రిక్తత చెందుతుంది. అక్కడి నుంచి గొంతు దగ్గరకి విద్యుత్సంకేతాలు వెడతాయి. గొంతుదగ్గర నుంచీ మళ్ళీ మెదడుకి వారా ప్రసారాలవల్ల మనకి దాహం అనే అనుభూతి కలుగుతుంది.

66. ఇష్టమైన భోజనం కనబడగానే నోరు ఎందుకు

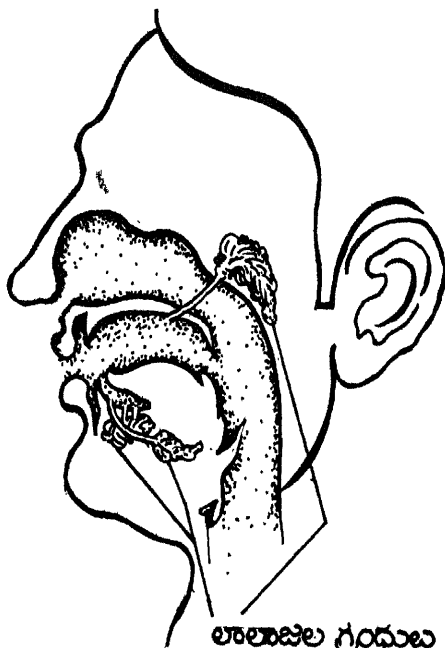
డికిరుతుంది?

ఇష్టమైన భోజనం కనబడినా, నచ్చిన ఆహారపు వాసన తగిలినా లేక ఆ వస్తువులను మనసారా తలచుకున్నా మనకి నోరు ఊరుతుంది. నోటిలోని లాలాజల గ్రంధుల ప్రత్యేకత ఇది. ఇవి యాంత్రికంగానే మనస్సు ఆధిపత్యంలో ఉండి పని చేస్తాయి.

మనకి మూడు జతల ఉమ్మి గ్రంధులున్నాయి. ఒక జంట చెవులకి ముందర, ఒక జంట నాలుక కింద, మరొక జంట అడుగు దవడ కింద వున్నాయి. ఇవి ఉత్పత్తి చేసే ద్రవం తావాకు లక్షణాలు కూడా భిన్నంగా వుంటాయి. తినే వస్తువునుబట్టి ఏ రకమైన ద్రవం ఎంత ఆవసరమో సరిగ్గా అంతే ఊరే ఏర్పాటు వుంధి.

తడి వస్తువులను తినే తీపులకు లాలాజలం స్వల్పంగానే తోరుతుంది. చేపలకు అసలు ఉమ్మి గ్రంథులే లేవు. గింజలు తినే వత్తులకి ఈ గ్రంథులు బాగా అభివృద్ధి అయి వున్నాయి. అవుకి తినడానికి వచ్చి గడ్డి తొలికిలే చాని ఉమ్మి గ్రంథులు నుంచి సుమారు 50 లీటర్ల లాలాజలం తోరుతుంది. ఎండు గడ్డి తినవలసినవస్తే 200 లీటర్ల ఉమ్మి తోరుతుంది.

మన చెవుల ముందర ఉన్న లాలాజల గ్రంథులు అన్నిటికన్న పెద్దవి. పీటినుండి వలుచని నీళ్ళలాంటి ఉమ్మి చాలా ఎక్కువగా తయారవుతుంది. ఈ ఉమ్మి యొక్క ముఖ్యపయోగం ఏమిటంటే తింటున్న వస్తువును తడవటం. అడుగు దవడ కింద ఉన్న గ్రంథుల నుంచి "జారుడుగా" ఉండే ఉమ్మి తయారవుతుంది. ఇది సులభంగా మింగడానికి వసికీవస్తుంది.

లాలాజల గ్రంథులు

ఏ గ్రంథినుంచి ఎంత ఉమ్మి తయారై రావాలో తినేవస్తువు లక్షణాలను బట్టి నిర్ణయమవుతుంది. రసం పుష్కలంగా ఉండే ఏ మామిడివండునో

లింబున్నప్పుడు దానిని వేరే తడవవలసిన అవసరం లేదు కనుక అడుగు గ్రంధులు మాత్రమే వనిచేస్తాయి. పొడి వచ్చడి మెతుకుల భోజనం చేస్తూంటే చెవులముందున్న గ్రంధుల నుంచి ఉమ్మి విస్తారంగా వస్తుంది.

మన ఉమ్మిలో "ఎమైలేజ్" అనే "ఎన్జైమ్" ఉంది. ఇది "స్టార్చి" అణువులను "డెక్సెట్రైన్" గానూ, ఆ తరువాత "మాల్ట్" - "చక్కెర" గానూ మారుస్తుంది.

ద్రాక్షవళ్ళ రసం నుంచి సారా తయారు చేయడం కోసం పూర్వం ఉమ్మిని ఉపయోగించేవారు. అది అనవ్యం వేయకుండా ఉండగలందులకు క్రమంలోని అందమైన కన్యల చేత ఆ రసంలో ఉమ్మి వేయించేవారు. అది "ఫెర్మెంటు" అయి క్రమంగా "ఆల్కహాలు" ఏర్పడుతుంది.

67. నిద్ర ఎందుకు వస్తుంది?

వగలంతా పనిపాటలతో అలిసిపోయిన శరీరానికి, మనస్సుకీ విశ్రాంతి ఇవ్వడానికి జీవులన్నిటికీ నిద్ర అనేది అవసరం. నిద్రలో మన ఇంద్రియాలు చైతన్యరహితం అవుతాయి. కండరాలు సడలుతాయి. గుండె కొట్టుకునే వేగం గాలి పీల్చుకునే వేగమూ తగ్గుతాయి. మన శరీర ఉష్ణోగ్రత సుమారు ఒక డిగ్రీ తగ్గుతుంది. చెమట పట్టడం అధికమవుతుంది. జీర్ణకోశం, కాలేయం, మూత్రపిండాలు వగైరా అంతర్భాగాలు పనిచేస్తూనే ఉంటాయి. కానీ మేలుకున్నప్పటికన్నా తక్కువ మోతాదులో పనిచేస్తాయి. ఈ సంగతులు మనకి బాగానే అర్థం అవుతున్నాయి కానీ అసలు మనిషికి నిద్ర ఏ విధంగా వస్తుందో, నిద్రనుంచి తెలివి ఏ విధంగా వస్తుందో మాత్రం పూర్తిగా అవగాహన కాలేదు. దీనికి రకరకాల సిద్ధాంతాలు ప్రతిపాదించారు కానీ అవేవీ పూర్తి సంతృప్తి కరంగా లేవు.

మన శరీరంలోని రక్తం ఒక ముఖ్యమైన అంగంలోనుంచి బయటికి పోవడంవల్లనే లేక మరొక ముఖ్యాంగంలోకి రక్తం తోడబడడంవల్లనే మనకి నిద్ర వస్తుందని ఒకప్పుడు అనుకునేవారు. కానీ దానిని ఇప్పడెవరూ నమ్మడం లేదు. ఏమంటే రక్తం ఆ విధంగా జదిలి అవడం అనేది జరగడంలేదు కనుక.

నాడికణమాలికలు (NERVE CELL CHAINS) తెగిపోతే మనకి నిద్ర వస్తుందని మరో సిద్ధాంతం వుంది కానీ, దానిని కూడా ఇప్పడెవరూ నమ్మడంలేదు.

మనస్సుకి అంటే "స్పందనలు" (IMPULSES) క్రమంగా అగి పోవడంవల్ల చైతన్యస్థితి కోల్పోతాం అనే సిద్ధాంతం ఇంకొకటి ఉంది.

మనస్సును చైతన్యవంతంగా ఉంచడానికి శరీరంలో కొన్ని రసాయన ద్రవ్యాలు తయారవుతూ ఉంటాయనీ, వాటి సరఫరా తగ్గిపోతే నిద్ర వస్తుందనీ వేరొక సిద్ధాంతం ఉంది. నిద్రలో ఈ ద్రవ్యాలు భర్తీ అవుతాయనీ, అప్పుడు ఘనకి తెలివి వస్తుందనీ చెప్తున్నారు.

మనం మేలుకుని ఉండి పనిచేస్తూంటే శరీరంలో కొన్ని “విషవదార్థాలు” తయారు అవుతాయనీ, ఆ వదార్థాలు ఒక మోతాదుకి రాగానే మనకి నిద్ర వస్తుందనీ వివరించే రసాయన సిద్ధాంతం ఇంకొకటి ఉంది. ఆ విష వదార్థాలు నిద్రలో తొలగింపబడతాయనీ, అప్పుడు మనకి మళ్ళీ తెలివి వస్తుందని అంటున్నారు.

మెదడులోని “వాసో కన్స్ట్రక్టర్” అనే నాడీ కేంద్రం అలిసిపోతే ఆ బాగానికి రక్త ప్రసరణం బాగా తగ్గిపోతుందనీ, అప్పుడు మనకి నిద్ర వస్తుందనీ కొందరు అంటున్నారు. నిద్రలో అలసట తీరేక ఈ కేంద్రానికి రక్త ప్రసరణం యధాస్థితికి వస్తుందనీ, అప్పుడు మనకి తెలివి వస్తుందనీ ఈ సిద్ధాంతం చెబుతోంది.

మరొక నిద్రా సిద్ధాంతం ఉంది. పగలంతా కండరాల వివిధ కార్యక్రమాలవల్ల “కాల్షియం” రక్తంలోకి పంపబడుతుంది; ఈ కాల్షియం మెదడులోని నిద్రా కేంద్రం మీద పనిచేస్తుంది. మనకి నిద్ర వస్తుంది. జంతువు మెదడులోని నిద్రా కేంద్రంలోకి కాల్షియం ఇంజక్టు చేస్తే ఆ జంతువు నిద్రపోతుంది. కాని రక్తంలోకి కాల్షియం ఇంజక్టుచేస్తే నిద్రపోదు. అంటే నిద్రా కేంద్రంమీద కాల్షియం పనిచేసి నిద్రపుచ్చాలంటే, అలసట వల్ల తయారయ్యే మరికొన్ని రసాయనిక ద్రవ్యాలు ముందుగానే ఆ నిద్రా కేంద్రాన్ని “పరిపక్వం చేసి ఉంచాలన్నమాట.

జీవులన్నిటికీ అతి సామాన్య ధర్మమైన నిద్రను గురించి మనకి అద్దే తెలియదనే చెప్పాలి.

68. మనం నిద్రలో అటూ ఇటూ ఎందుకు దొర్లుతాం?

శరీరం కూడా ఒక యంత్రం లాంటిదే. మామూలు యంత్రాలైతే నిరంతరాయంగా చాలాకాలంపాటు పనిచెయ్యగలుగుతాయి. వాటికి అలసట అనేది లేదు. కానీ జీవుల శరీరం ఆగకుండా పనిచేస్తూ పోలేదు. అలిసిపోయిన శరీర బాగాలకు విశ్రాంతి నివ్వడానికి, పొడైన “దీన్యా” లను మరమ్మత్తు చేసుకోనివ్వడానికి, పగలంతా పని చెయ్యటంవల్ల శరీరంలో జమ అయిన మలిన వదార్థాలను తొలగించుకొనే అవకాశమివ్వడానికి నిర్దిష్ట వ్యవధుల్లో నిద్రపోవడం అనేది జీవులన్నిటికీ అత్యవసరం.

నిద్రలో జీవ చైతన్య రహితం అవుతుంది. అంటే మన శరీరంలోని సమస్త కార్యాలు పూర్తిగా ఆగిపోతాయని కాదు. ముఖ్యమైన అంతర్భాగాలు నిద్రలో కూడా పనిచేస్తూనే ఉంటాయి. కానీ మందంగా నడుస్తాయి.

నిద్రలో మనం పుస్తకం లాగ ఒకే భంగిమలో చాలాసేపు వదుకోక, అటూ ఇటూ కదులుతూ ఉంటాం కొందరు ఎక్కువగానూ, కొందరు తక్కువ

గానూ కదులుతాడు. మనం ఎంతగా అలిసిపోయామో, వాతావరణ ఉష్ణోగ్రత ఎంత ఉందో, వడుకునే ముందు ఏమి తిన్నామో మొదలైన అనేక పరిస్థితుల మీద ఈ దొర్లడం ఆధారపడి ఉంటుంది. ఒకరాత్రి నిద్రలో సుమారుగా 20. 40 సార్లు దొర్లుతాము. గంటకి సుమారు 30 సెకనులు, లేదా మొత్తం రాత్రిలో కొద్ది నిమిషాలపాటు దొర్లుతాం.

ఇంతకీ ఎందుకీలాగ దొర్లడం? ఒకే పక్కకి తిరిగి చాలా సేపు వడుకుంటే శరీరం బరువువల్ల ఆ భాగానికి రక్త ప్రసరణం తగ్గిపోతుంది. 'కనుక మరో పక్కకి దొర్లడం అవసరం.

అటూ ఇటూ దొర్లుతున్నాం కనుక గాఢనిద్ర పోవడం లేదు అనుకోదానికి లేదు. అయితే మనకి ఎంత నిద్ర కావాలి? ఇది మనిషి మనిషికి మారుతుంది. అప్పుడే పుట్టిన శిశువు రోజులో 23 గంటలసేపు నిద్రపోతుంది. పెద్ద అవుతున్న కొద్దీ ఈ వ్యవధి తగ్గుతుంది. చాలా మందికి ఏడెనిమిది గంటలు నిద్ర చాలు. ముసలి వాళ్ళకి ఎక్కువసేపు నిద్ర పట్టదు. "మగవాళ్ళకి 6 గంటలనిద్ర, ఆడవాళ్ళకి 8 గంటల నిద్ర చాలుననీ, సోమరిపోతులు 10 గంటలు నిద్రపోతారనీ" నెపోలియన్ అన్నాడని చెప్తారు. మనిషికి ఎంత నిద్ర కావాలన్న ప్రశ్నకి "అలసట తీరేటంత నిద్ర కావాలి" అని ఒక్క మాటలో చెప్పవచ్చు.

మనస్సు నిద్రపోయినా శరీరం నిద్రపోని సందర్భాలు కూడా ఉన్నాయి. సీపాయిలు ఒక్కొక్కప్పుడు నిద్రపోతూనే మార్చిచేస్తూ పోతారు! నిద్రలో లేచి నడిచే అలవాటు వున్న వాళ్ళలో జరిగేది ఇదే కదా?

69. మనిషికి జుట్టు ఎందుకు?

పక్షులకి ఈకలున్నాయి. షీరద జంతువులకి వెంట్రుకలున్నాయి. ఇవేవీ లేని తమ పూర్వీకులైన సరీసృపాలకన్నా పక్షులూ, షీరదలు జీవ పరిణామంలో చాలా ముందుకి పోగలగడానికి ఈ ఈకలు రోమాలు చాలా ఉపయోగపడ్డాయి.

మనుష్యులకు బహు పురాతన కాలంలో శరీరం నిండా దట్టంగా బొచ్చు ఉండేదనీ, అది క్రమంగా షీణించి ప్రస్తుత స్థితికి వచ్చిందనీ జీవశాస్త్రజ్ఞులు అంటున్నారు.

అప్పుడే పుట్టిన బిడ్డకి శరీరం నిండా మెత్తని నూనూగు జుట్టు ఉంటుంది. ఈ జుట్టు యౌవనోదయ వేళదాకా ఉండి, అప్పుడు కొత్త రూపం సంతరించుకుంటుంది.

ఈ యౌవన సమయపు జుట్టు సెక్సు గ్రంధుల అజమాయిషిలో వుంటుంది. మగవాడి శరీరంలో ఆ సమయంలో తయారయే కొన్ని ప్రత్యేక

హోర్మోనుల వల్ల గడ్డాలూ, మీసాలూ వగైరాలు ఏర్పడతాయి. అడవాళ్ళలో ఆ సమయంలో తయారయే హోర్మోనులు మగ హోర్మోనులకు వ్యతిరేకంగా పని చేస్తాయి; ముఖం మీద జుట్టు రాకుండా నిరోధిస్తాయి.

మనకి జుట్టు ఎందుకు అవసరమో సరిగ్గా అర్థం కాలేదు. కనురెప్పల చివర, ముక్కుల్లోనూ, చెవుల్లోనూ పెరిగే జుట్టు దుమ్మునీ, పురుగులనీ నిరోధించడానికి అని తెలుస్తోంది. నుదుటి మీది చెమట కళ్ళల్లో పడకుండా అడ్డు గోడలాగ కనుబొమ్మలు ఉపయోగిస్తాయి. మగవాడికి మొహం మీద జుట్టు బల ప్రదర్శకంగా పనికి వచ్చేదేమో! చెమటను సులభంగా ఆవిరి అయేటట్టు చేయడానికి శరీరం మీది సన్నని రోమాలు పనికి వస్తాయని చార్లెస్ డార్విన్ అభిప్రాయం. మాటి మాటికీ చేతులు కదిలిస్తూండే చర్మానికి ఒరిపిడి తగ్గించడానికి చంకల్లో జుట్టు పనికి వస్తుందని ఒక అనుమానం.

పెద్దవాడైన మగవాడికి శరీరం మీద 35 లక్షల రోమాలుంటాయి.

క్షీరదా లన్నిటికీ శరీరం మీద జుట్టు వుంటుంది. మనిషి కూడా క్షీరదమే కనుక అతడికి వెంట్రుకలున్నాయి. మనిషి విషయంలో జుట్టు ఉపయోగం సందేహస్పదమే. కానీ, మిగిలిన క్షీరద జంతువులకి జుట్టు ఏ విధంగా ఉపయోగ పడుతుందో చూద్దాం.

శరీరపు వేడి బయటికి కారిపోకుండా కాపాడడానికి శీతల ప్రాంతాలలో నివసించే క్షీరదాలకి దట్టమైన బొచ్చు ఉపయోగిస్తుంది. ఉష్ణ ప్రదేశాలలో అయితే ఎండదెబ్బ తగలకుండా జుట్టు కాపాడుతుంది. వెంట్రుకలు కలిసిపోయి సూదులాగ ఏర్పడి ముళ్ళ వంటిది రక్షణ కల్పిస్తున్నాయి. ఖడ్గ మృగానికి మూతి మీద కొమ్ము కూడా వెంట్రుకలు పెనవేసుకు పోవడం వల్ల ఏర్పడ్డదే. ఆ కొమ్ముకి ధాతుప్రవర్ధక శక్తి వున్నదని లోకంలో ఒక అపోహ వుంది. ఆ కారణంగా ఆ కొమ్ము కోసం అనవసరంగా ఖడ్గమృగాలు మూడురై న మనిషి చేతిలో చచ్చిపోతున్నాయి. ఖడ్గ మృగానికి ఆ కొమ్ముల వల్ల కలిగిన లాభం అదీ!

70. మనోవేగం అంటే ఎంత?

దాలా ఎక్కువ వేగాన్ని సూచించడానికి "మనోవేగం" అని ఉపమిస్తూ ఉంటారు. అదే ఇంతకీ మనస్సు ఎంత వేగంగా ఆలోచిస్తుంది? అది ఒకవ్వుడు అసంభవమైన వేగం అనుకునేవారు. కాని అది నిజం కాదు.

అలోచన అనేది ఒక విద్యుత్ స్పందన. అది నాడుల గుండా ఎంత వేగంగా ప్రయాణం చేయగలదో కొలవగలిగేరు. ఆ వేగం మనం అనుకున్నంత ఎక్కువేమీ కాదు.

నాడుల గుండా విద్యుత్ స్పందన - లేదా ఒక వార్త - లేదా ఒక ఆలోచన ప్రయాణం చేసే వేగం సుమారుగా గంటకి 155 మైళ్ళు మాత్రమే. ఇంతకన్న వేగంగా వార్తలు మోసుకు వెళ్ళగల సాధనాలు ఈనాడు చాలా వున్నాయి. గంటకి 1500 మైళ్ళు దాటిన వేగం గల విమానాలున్నాయి. గంటకి 15000 మైళ్ళు వేగం గల రాకెట్లున్నాయి. సెకనుకి 186000 మైళ్ళు వేగంతో వార్తలు మోసుకు పోగల రేడియోలు, టెలివిజన్లు వున్నాయి. వీటి ముందు మనస్సుది నల్ల నడక అనే చెప్పాలి.

కాలికి దెబ్బ తగిలిందనుకుందాం. ఆ సంగతి మెదడుకి వెంటనే తెలియదు; కొంత వ్యవధి పడుతుంది.

భూమిని చాపచూట్టగా చుట్టి సముద్రంలో పారేసిన రాక్షసుడు నిజంగా వుండి వుంటే వాడి పొడవు భూమి చుట్టుకొలత కన్న ఎక్కువే అయి వుండాలి.

మాటవరసకి వాడు 30,000 మైళ్ళు పొడవు వుంటాడనుకుందాం. (భూమి చుట్టుకొలత సుమారు 25 వేల మైళ్ళు కనుక) వాడి కాలి బొటన వేలికి బాణం గుచ్చుకుంటే ఆ వార్త అతడి మెదడుకు అందడానికి 83 రోజులు పడుతుంది. ఆ కాలు వెనక్కు లాక్కోమని మెదడు పంపిన ఆజ్ఞ ఆ కాలి దివరి కండరానికి చేరుకోడానికి మరో 83 రోజులు పడుతుంది. రేడియో ద్వారా అదే వార్త అటూ ఇటూ ప్రయాణం చేయడానికి సెకనులో మూడోపంతుకూడా పట్టదు.

వేరు వేరు వార్తలను మనం వేరు వేరు వేగాలతో స్పందిస్తాం. ఉదాహరణకి కాంతికన్న శబ్దానికి, తెల్ల కాంతికన్న ఎర్ర కాంతికి, తక్కువ కాంతికన్న అధిక కాంతికి ఎక్కువ వేగంగా స్పందిస్తాం. మనుషులలోనే ఒకే వార్తను కొందరు వేగంగానూ, కొందరు నెమ్మదిగా స్పందిస్తారు.

భౌతిక, ఖగోళ, భూగోళ శాస్త్రాలు

96

71. తోకచుక్కకి తోక ఎలా వచ్చింది?

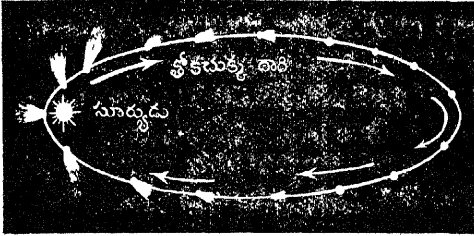
తోకచుక్కలు రాబోయే కరువు కాటకాలకీ, యుద్ధాలకీ, చావులకీ సంకేతాలుగా ఊహించుకుని మానవజాతి ఒకప్పుడు భయంతో జావగారిపోయేది. హఠాత్తుగా, జుట్టు విరబోసుకున్న రాక్షసీలా, రాబోయే వుపద్రవాలకు సూచనగా, దేవుడు పంపిన చిత్రమైన దూతగా భావించుకొనేవారు కాని, తోకచుక్కలకి అటువంటి ఉగ్రశక్తులేవీ లేవని మనకి ఈనాడు తెలుసు. వాటిని గురించి సమగ్రంగా కాకపోయినా చాలావరకు శాస్త్రజ్ఞులు తెలుసుకున్నారు.

నవగ్రహాల లాగే తోకచుక్కలు కూడా సూర్యుని చుట్టూ ప్రదక్షిణలు చేసే ఖగోళ వస్తువులే. కాని గ్రహాలు అన్నీ ఇంచుమించు వృత్తాకార కక్ష్యలలో సూర్యుని చుట్టూ తిరుగుతూ వుంటే, తోకచుక్కలు మాత్రం బాగా సాగతీసిన అండ వృత్తాకార కక్ష్యలలో తిరుగుతున్నాయి. ఒక్కొక్క సూర్య ప్రదక్షిణం వూర్తి చెయ్యడానికి కొన్ని తోకచుక్కలకి అనేక దశాబ్దాలు పడితే మరి కొన్నిటికి అనేక శతాబ్దాలు పడతాయి. తోకచుక్కలు తిరిగే కక్ష్యలు బహు దీర్ఘమైన అండ వృత్తాలు కనుక సూర్యుడి నుంచి వాటి దూరం హెచ్చుతూ తగ్గుతూ వుంటుంది. సూర్యునికి దూరంగా వెళ్ళినప్పుడు వూటో గ్రహ కక్ష్యని దాటిపోవచ్చు; సూర్యునికి చేరువగా వచ్చినప్పుడు బుధగ్రహం కన్న దగ్గరగా రావచ్చు.

తోకచుక్క సూర్యునికి బహు దూరంలో వున్నప్పుడు కనిపించి కనిపించనంత చిన్నారి కాంతి బిందువులాగ వుంటుంది. అప్పుడు దానికి తోక వుండదు; తల మాత్రమే వుంటుంది. కాని ఆ తల కాస్తా కూస్తా కాదు; భూమి కన్న పెద్ద నైజులో అనేక వేల వైళ్ళ వ్యాసం కలిగి వుంటుంది. అందులో రకరకాల నైజులలో రాళ్ళూ, రప్పలూ, దుమ్ము, ధూళి, వివిధ వాయువులు వుంటాయి. అవి భూమిలాగ దగ్గరగా దట్టంగా నొక్కుకొని కాక, వదులుగా, పలుచగా విస్తరించి వుంటాయి. దాని మొత్తం బరువులో వెయ్యోవంతుో లేక అంతకన్న తక్కువగానో వుంటుంది. ఈ ద్రవ్యం ఎక్కడి నుంచి వచ్చిందో మనకి తెలియదు.

అండ వృత్త కక్ష్యలో ప్రయాణం చేస్తున్న తోకచుక్క క్రమక్రమంగా సూర్యుడికి దగ్గరగా వస్తుంది. సూర్యునికి తగినంత దగ్గరలోని (శనిగ్రహ కక్ష్య ప్రాంతాలకు) వచ్చేసరికి బలీయమైన సూర్య లేజర్లు తాకిడికి

తోకచుక్కలో వదులు వదులుగా ఉన్న దుమ్ము దూళి, వాయువులూ దూరంగా తోసివేయబడి చిన్న తోకలాగా ఏర్పడుతుంది. బరువైన పెద్ద పెద్ద రాళ్ళూ, కొండలూ మాత్రం దూరంగాపోక, గుండ్రని తలకాయలాగ ఏర్పడతాయి. సూర్యుణ్ణి సమీపిస్తున్న కొద్దీ దాని తోక అంతకంతకు పొడుగు అవుతూ వుంటుంది. దీని తల వ్యాసం 150,000 మైళ్ళ ప్రాంతంలో వుంటే దాని తోక 50 లక్షల మైళ్ళ నుంచి వదికోట్ల మైళ్ళదాకా విస్తరించి ఉండవచ్చు.

సూర్యుణ్ణి సమీపిస్తున్న తోకచుక్కని తోక వెనక్కి వంగి ఉంటే సూర్యుడి నుంచి దూరంగా పోతున్న తోకచుక్కకి తోక ముందూ తల వెనకా వుంటాయి. ఇది ఆశ్చర్యంగా కనిపించవచ్చుగానీ, కారణం మనకి తెలుసు. సూర్య తేజస్సు వల్ల ద్రవ్యం దూరంగా గెంటివెయ్యబడి తోక ఏర్పడుతుంది. కనుక, ఈ తోక ఎల్లప్పుడూ సూర్యుడికి వ్యతిరేక దిశలోనే ఉంటుంది అని గుర్తుంచుకోవాలి.

సూర్యుడి నుంచి బహు దూరం వెళ్ళిపోయిన తోకచుక్కకి తోక మాయమై మళ్ళీ గుండ్రంగా కనిపిస్తుంది.

వీటిలో అన్నిటికన్న ప్రసిద్ధమైనది "హలే తోకచుక్క." 1682లో కనిపించిన ఈ పెద్ద తోకచుక్క సూర్యుని చుట్టూ అంద వృత్త కక్ష్యలో తిరుగుతోంది అని మొట్టమొదటిసారిగా ఎడ్వండ్ హలే అనే బిగోళ శాస్త్రజ్ఞుడు కనుగొన్నాడు. అది ప్రయాణం చేసే దారిని నిర్ణయించి అది సుమారు 76 సంవత్సరాలకి ఒక సూర్య ప్రదక్షిణం పూర్తిచేస్తుందని తెలుసుకున్నాడు. ఈ కారణంగా ఈ తోకచుక్కకి ఆయన పేరు పెట్టేరు.

ప్రస్తుతం సుమారు 1000 తోకచుక్కల కక్ష్యలు నిర్ణయించారు శాస్త్రజ్ఞులు. సౌర కుటుంబంలో మనకి కనిపించకుండా వున్న తోకచుక్కలు ఇంకా లక్షల సంఖ్యలో ఉండవచ్చు. (దీనిని గురించి ఇంకా విపులంగా తెలుసుకోవా లంటే నా "ఆకాశంలో అశ్చర్యార్థకం" చదవండి.)

72. నక్షత్రాలు ఎందుకు రాలి పడతాయి?

మాత్రాగా ఆకాశంలో సన్నని వెలుగు తీగ వైనుంచి కిందికి వేగంగా దిగి, మధ్యలోనే చటుక్కున ఆరిపోయినట్లు అప్పుడప్పుడు కనిపిస్తూ వుంటుంది. దీనిని చూచే “నక్షత్రం రాలింది” అంటూ వుంటారు.

కాని అవి నక్షత్రాలు కావు. వాటిని శాస్త్ర పరిభాషలో “ఉల్కలు” (METEORS) అంటారు. అవి బహు అల్పమైన రాళ్ళూ, రోహపు నలుసు లూను. అవి అంతరిక్షంలో సూర్యుని చుట్టూ తిరుగుతూ వుంటాయి. సూర్యుని చుట్టూ తిరుగుతున్న భూమికి సమీపంలో ఈ నలుసులు కనుక వుండే అవి భూమి చేత ఆకర్షింపబడి, భూవాతావరణంలో ప్రవేశిస్తాయి. ప్రవేశించినప్పుడు వీటి వేగం సెకనుకి 7 మైళ్ళనుంచి 44 మైళ్ళవరకూ వుండవచ్చు. ఇంతింత వేగంతో ప్రయాణం చేస్తూ భూవాతావరణంలో చొచ్చుకు రావడంచేత గాలి ఒరిపిడివల్ల వేడెక్కి తెల్లగా వెలుగుతాయి. భూమివైపుకి దిగుతున్నకొద్దీ గాలి మరింత దట్టం అవుతూ వుండడంచేత ఒరిపిడి పెరిగి, ఆ నలుసులు చాలా భాగం మార్గ మధ్యంలోనే ఆవిరైపోతాయి. ఇదే మనకు కనిపించే వెలుగు రేఖ.

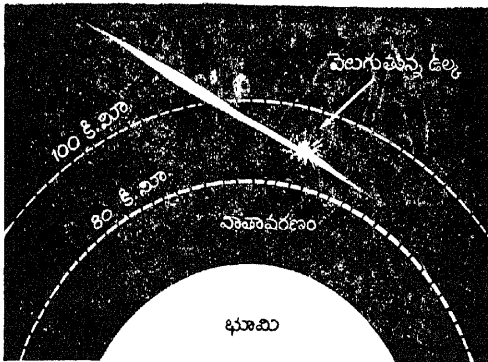
ఈ ఉల్క ఇంటి నడికొప్పును అంటుకుంటోందా అన్నంత కిందుగా కనిపిస్తుంది. కానీ అది కేవలం బ్రాంతి. భూమికి 90, 95 కి.మీ. ఎత్తులో వెలగడం మొదలుపెట్టి, సాధారణంగా 75, 80 కి.మీ. ఎత్తులో ఆవిరైపోతాయి.

భూవాతావరణంలో కాలిపోయే పుల్కలు - మొత్తం భూగోళం అంత మీదా చూస్తే 24 గంటల కాలంలో 9 కోట్ల వరకూ వుంటాయని అంచనా. ఇవి సాధారణంగా నువ్వుగింజ, పెసరగింజల సైజులో వుంటాయి. వీటివల్ల మన భూమి బరువు రోజూ కొన్ని టన్నులు పెరుగుతుంది.

సకృత్తుగా అనేక టన్నుల బరువున్న పుల్కలు కూడా వడుతూ వుంటాయి. ఇంత పెద్ద పుల్కలు భూవాతావరణంలో పూర్తిగా ఆవిరైపోవ థానికి వ్యవధిలేక అప్పుడప్పుడు సగం సగం కాలిన వంకర టింకర రాళ్ళు వచ్చి నేలమీదపడుతూ వుంటాయి. ఈవిధంగా నేలమీదపడ్డ రాళ్ళను “పుల్కా శిలలు” (METEORITES) అంటారు. ఒకప్పుడు వీటిని చూచి, అవే “పిడుగులు” అని భ్రమపడేవారు. ఇటువంటి ఉల్క శిలలు చిన్నా పెద్దా సైజు లలో రోజూ వేల సంఖ్యలో భూమిమీద పడుతూ వుంటాయి అని శాస్త్రజ్ఞుల అంచనా. భూమిమీద 2/3 వ వంతు సముద్రమే కనుక ఇవి ఎక్కువ భాగం సముద్రంలోనే పడుతూ వుంటాయి.

అయితే ఈ రాళ్ళు ఎక్కడి నుంచి వస్తాయి? తోకచుక్కల నుంచి తెగి పోయిన నలుసులే ఉల్కలు అని చాలామంది ఊహిస్తున్నారు. ఇవి విడివిడిగానూ

గుంపులు గుంపులుగానూ సూర్యుడి చుట్టూ తిరుగుతూ ఉంటాయి. భూమి సూర్యుని చుట్టూ తిరుగుతూ వుండగా, ఈ నలుసులకు సమీపంలోకి వచ్చి వాటిని తనవైపుగా ఆకర్షిస్తుంది.

క్రీ. పూ. 467 లో ఒక పెద్ద పుల్కాశిల నేలమీద పడిందని రోమను చరిత్రకారులు తమ గ్రంథాలలో వ్రాశారు. 1908 జూన్ 30 వ తేదీని బ్రహ్మాండమైన పుల్కాశిల నైబీరియాలో "తుంగూస్కా" నదీ సమీపాన అరణ్యంలో పడి, 25 మైళ్ళ వ్యాసార్థంగల ప్రదేశంలోని చెట్లను కూలగొట్టింది. ఇటీవల కాలంలో ఇదే అన్నిటికన్నా పెద్ద పుల్కాశిల, కాని తమాషా ఏమిటంటే అది ఒక్క రాయిలాగ కాక వేలకొద్దీ చిన్న చిన్న ముక్కలుగా పగిలి చెల్లా చెదురుగా పడ్డాయి. మరో గ్రహం నుంచి వచ్చిన రోదసీ నౌక ప్రమాద పాత్రు కులిపోయి పుండవచ్చునని సైన్స్ ఫిక్షన్ రచయితలు కొందరు ఊహగానం చేశారు.

73. వేసవిలో వేడిగా ఎందుకుంటుంది?

ఇదేమి ప్రశ్న? వేసవిలో వేడిగా వుండక చల్లగా వుంటుందా? నా వుద్దేశం అది కాదు.

భూమి సూర్యునిచుట్టూ తిరిగే దారి దీర్ఘ వృత్తాకారం (ELLIPTICAL) లో వుండడంచేత భూ సూర్యుల మధ్యదూరం స్థిరంగా వుండక మారుతూ వుంటుంది. జనవరి ఆరంభంలో భూమి సూర్యునికి అత్యంత సమీపం గానూ (9.14 కోట్లమైళ్ళు) జూలై ఆరంభంలో అత్యంత దూరంగానూ (9.44 కోట్ల మైళ్ళు) వుంటుంది. ఈ రెండింటికీ మధ్య 30 లక్షల మైళ్ళ భేదం వుంది.

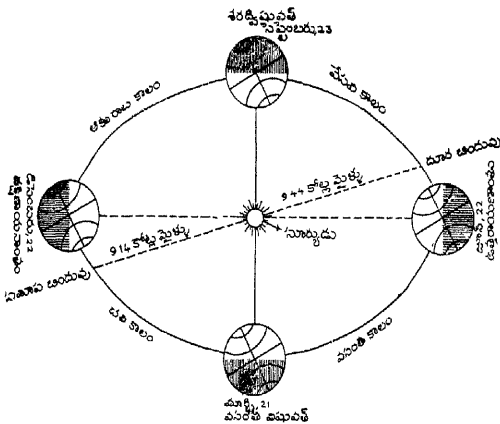
భూమి సూర్యుడికి దగ్గరగా వున్నప్పుడు మనకి నడి శీతాకాలమూ, సూర్యుడికి బహు దూరంగా వున్నప్పుడు మనకి నడి వేసవికాలమూ అయి వుండడం గమనించారు కదూ?

చలిమంటలకి దగ్గరగా కూర్చుంటే ఎక్కువ వేడిగా వుంటుందని మనకి అనుభవంలో వున్న విషయమే కదా? ఆ వద్దతి ఇక్కడ తలకిందులు అయిందేమిటి అని ప్రశ్న.

దీనికి కారణం వుంది.

భూ సూర్యుల మధ్య దూరం మారుతూ వుండడంవల్ల ఋతుభేదాలు కలుగుతున్నాయనుకోవడం పొరపాటు. భూ సూర్యుల మధ్య సరాసరి దూరం 9.29 కోట్ల మైళ్లు కదా! అందులో 15 లక్షల మైళ్లు అంటే 1.7 శాతం ఒక లెక్కలోది కాదు. ఇందువల్ల ఉష్ణోగ్రతా భేదం సుమారు 3 శాతం వుంటుంది.

ఋతుభేదాలకి అసలు కారణం భూ అక్షం సూర్యుని చుట్టూ తిరిగే దారికి 23½ డిగ్రీల కోణంలో వంగి వుండడమే. భూమి సూర్యునిచుట్టూ ప్రదక్షిణం చేస్తూ వుంటే, భూ అక్షం ద్రువనక్షత్రంవైపు తిరిగి స్థిరంగా వుంటుంది. ఈ కారణంచేత ఏడాదిలో కొంత భాగం ఉత్తర ద్రువం సూర్యునివైపు వంగి

వుంటుంది; కొంతకాలం సూర్యునికి దూరంగా వంగి వుంటుంది. ఉత్తర ద్రువం సూర్యునివైపు వంగి వున్న కాలం ఉత్తరార్ధ గోళంలోని వున్నవారికి వేసవికాలం అవుతుంది. సూర్యునికి దూరంగా భూ అక్షం వంగి వున్నకాలం ఉత్తరార్ధ గోళంలోని వారికి శీతాకాలం అవుతుంది. దక్షిణార్ధ గోళంలో దీనికి సరిగ్గా తలకిందులు.

వివిధ ఋతువులలో వాతావరణం వేరు వేరుగా వుండడానికి అసలు కారణం సూర్య కిరణాలు నేలమీద పడేవాలు మారుతూ వుండడమే. కాని భూ సూర్యుల మధ్య దూరంలో మార్పు రావడం కానేకాదు. సూర్యకిరణాలు నిట్టనిలువుగా పడితే ఎక్కువ వేడిగానూ, ఏటవాలుగా పడితే తక్కువ వేడిగానూ ఉంటుంది. దీనికి రెండు కారణాలు. టార్పిలైటును నిట్టనిలువుగా గోడమీదవేస్తే ఎక్కువ వెలుగు, ఏటవాలుగా పడేటట్లు వేస్తే అదే వెలుగు ఎక్కువ ప్రదేశంలో సర్దుకోవడంచేత వెలుగు తక్కువగానూ కనిపించడం సహజమేకదా? అలాగే వాలుగాపడ్డ సూర్యరశ్మి ఎక్కువ ప్రదేశంలో సర్దుకోవడంచేత మంచి ఎక్కువైతే మజ్జిగ పలచబడ్డట్లు, వేడి తగ్గుతుంది. ఇది ఒక కారణం.

సూర్య కిరణాలు ఏటవాలుగా పడినప్పుడు భూ వాతావరణంలో ఎక్కువ దూరం ప్రయాణంచేసి రావడంచేత తేజశ్శక్తి గాలిలో చెల్లాచెదురై భూమిమీద పడేది తగ్గిపోతుంది.

అన్నట్లు దక్షిణార్ధ గోళంలో వారికి సూర్యుడికి దగ్గరగా ఉన్నప్పుడు [డిసెంబరు-జనవరి] వేసవికాలమూ, సూర్యుడికి దూరంగా వున్నప్పుడు [జూన్-జూలై] చలికాలమూ అయి వుంటాయి కనుక ఈ వ్యాసారంభంలో చూపించిన విధూరం వారికి ఉండదని గమనించే వుంటారు. ఈ చమత్కారం ఒక ఉత్తరార్ధ గోళం వారికే.

74. భూమి సూర్యుని చుట్టూ ఎందుకు తిరుగుతోంది?

ఒకప్పుడు భూమి చుట్టూ సూర్యుడు, గ్రహాలు తిరుగుతున్నాయని నమ్మేవారు. ప్రత్యక్షంగా కనిపిస్తున్నది అదే కనుక అల్లా అనుకోవడంలో ఆశ్చర్యం ఏమీలేదు. దరిమిలాని తెలివైనవాళ్ళు బయలుదేరి సూర్యుడు భూమి చుట్టూ తిరుగుతున్నాయనుకోవడం భ్రమ అనీ, నిజానికి భూమే సూర్యునిచుట్టూ తిరుగుతోంది అనీ నిర్ధారణ చేశారు. సరే ఒప్పుకున్నాం. అయితే సూర్యుడి చుట్టూ ఈ గ్రహాలన్నీ ఎందుకు తిరుగుతున్నాయి? అంతేకాదు. భూమి చుట్టూ చంద్రుడు ఎందుకు తిరుగుతున్నాడు? కుజగ్రహం చుట్టూ 2, గురుగ్రహం చుట్టూ 16, శనిగ్రహం చుట్టూ 23, యురేనస్ చుట్టూ 6, నెప్ట్యూన్ చుట్టూ 4, ప్లూటో చుట్టూ ఉపగ్రహాలు తిరుగుతున్నాయి.

అంతేకాదు, కొన్ని నక్షత్రాల జంటలు ఒకదానిచుట్టూ ఒకటి ఒప్పుల కుప్ప తిరుగుతున్నాయి. పాలవుంత అనబడే మన గెలక్సీలోని 20 వేల కొట్ల నక్షత్రాలలో ఇటువంటి జంట నక్షత్రాలు ఇప్పటికీ 50 వేల దాకా కనిపించాయి. మొత్తం గెలక్సీ అంతా గిరిగిరా తిరుగుతోంది. ఒకదానిచుట్టూ మరొకటి తిరిగే జంట గెలక్సీలు కూడా వున్నాయి.

సూక్ష్మతినూత్న పరిమాణంలోకి తొంగిదూస్తే ప్రతి పరమాణువులోనూ “న్యూక్లియస్” చుట్టూ ఎలక్ట్రానులు ప్రదక్షిణలు చేస్తున్నాయి.

ఏదో ఒక వస్తువు చుట్టూ మరో వస్తువు ఈ విధంగా ప్రదక్షిణలు చేస్తూ వుండవలసిందేనా? ఏ మంత్రిగారిచుట్టూనో ఆశ్రితులు ప్రదక్షిణలు చేస్తున్నారంటే అర్థం వుంది. ప్రతిపలాపేక్ష ఏమీ లేకుండా వుత్తివుచ్చానికి ఈ జడ పదార్థాలన్నీ ఒకదానిచుట్టూ మరొకటి ప్రదక్షిణలు చేయవలసిన అవసరం ఏమీ వచ్చింది? అనేది మన ప్రశ్న.

ఈ విధంగా ప్రదక్షిణలు చేయడం చాలా అవసరం అనేది దానికి సమాధానం. ఏమిటా అవసరం?

అన్నట్లుండి నవగ్రహాలు సూర్యుడిమీద అలిగి, ప్రదక్షిణలు చేయరాదని భీష్మించుక్కుర్చుంటే ఏమవుతుందో తెలుసా? మరుక్షణంలో గ్రహాలన్నీ సూర్యగోళంలో పడి నామరూపాలు లేకుండా నాశనమైపోతాయి. దానికి కారణం ఐజాక్ న్యూటన్ వివరించాడు. ఈ విశ్వంలోని ప్రతి వస్తువునూ తక్కిన అన్ని వస్తువులనీ ఆకర్షిస్తుంది. ఈ పరస్పర ఆకర్షణ అనేది ద్రవ్యం యొక్క సహజ లక్షణం అన్నాడాయన.

ఈ గురుత్వాకర్షణ శక్తిని ఎదిరించే వ్యతిరేక శక్తి మరొకటి ఏదీ లేకపోతే ఆ రెండు వస్తువులూ ఒకదాని నొకటి గుడ్డుకోవడం తథ్యం.

భూమి సూర్యునిచుట్టూ తిరగనట్లయితే గురుత్వాకర్షణ శక్తిని సవాలు చేయగల మరొక శక్తి బయలుదేరుతుంది. దానిని “ఆవకేంద్ర శక్తి” (CENTRIFUGAL FORCE) అంటారు. ఈ ఆవకేంద్ర శక్తి మన నిత్య జీవితంలో తరచు తారసపడుతూనే వుంటుంది. వంపు తిరిగిన దారిలో ప్రయాణం చేసే బస్సులో కూర్చున్న వారికి ఆ వృత్త మార్గపు కేంద్రంనుంచి దూరంగా ఎవరో తోనేస్తున్నట్లు అనుభూతి కలుగుతుంది. ఆ తోనేస్తున్నది ఈ ఆవకేంద్ర శక్తి.

తడిసిన గొడుగును గిరగిరా తిప్పితే గొడుగును అంటుకున్న వాన చినుకులు గొడుగుకామ నుంచి దూరంగా వెసిరి వేయబడడం గమనించే వుంటారు. అది ఈ ఆవకేంద్ర శక్తి ఫలితమే.

నీళ్ళు నిండిన చెంబును గిరగిరా తిప్పితే చెంబు తలకిందులు అయినవ్వు దిక్కి నీళ్ళు కిందపడి పోకుండా నిలువరించేది ఈ ఆవకేంద్ర శక్తి.

సూర్యుని ఆకర్షణ శక్తి భూమి వక్ర మార్గంలో ప్రయాణం చేయడంవల్ల వుద్దిన ఆవకేంద్ర శక్తి ఒకదానికొకటి సరిగ్గా సమానమూ, పరస్పర వ్యతిరేకమూ కావడంవల్ల భూమి సూర్యుడిలో వెళ్ళి పడిపోకుండా ‘కాపాడ’ బద్ధులైంది.

గేలస్పీలోని అనేక వేలకొట్ల సక్షత్రాలు పరగ్గరం కర్ణిండుకుని ఏక ముద్ద అయిపోకుండా గేలస్పీ గిర గిరా తిరగడంవల్ల 'రక్షించబడుతోంది'.

వరమాణులోని ఎలక్ట్రానులు విద్యుదాకర్షణవల్ల సూర్యక్షియన్ లో వెళ్ళి పడిపోకుండా వాటి ప్రదక్షిణాలే వాటిని దూరంగా పుంచుతున్నాయి.

75. అర్ధరాత్రిలో రోజు ఎందుకు మొదలు అవుతుంది?

ఒక రాత్రి, ఒక పగలు కలిసి ఒక రోజు అని వ్యవహరిస్తున్నాం అవునా? అయితే ఈ రోజుకి మొదలు ఎక్కడ? గుండ్రని బిల్లకు మొదలు ఏమిటి? చివర ఏమిటి? నిరంతరాయంగా నడిచిపోయే దివారాత్ర చక్రానికి ఎక్కడ మొదలు అనుకున్నా అనుకోవచ్చు; అభ్యంతరం ఏమీ లేదు.

సూర్యోదయం నుంచీ మళ్ళీ సూర్యోదయం పరకూ ఒక రోజుగా మన దేశంలో బహు ప్రాచీన కాలం నుంచీ వ్యవహారంలో వుంది. మనలాగే గ్రీకులు, రోమనులు, పర్షియనులు సూర్యోదయాన్నే రోజుకి మొదలుగా పరిగణించారు. మనిషి సూర్యోదయంతో నిద్రలేచి వ్యవసాయవృక్షాలుగానీ, వేట కార్యక్రమం గానీ చూచుకోడానికి బయలుదేరుతాడు కనుక అదే రోజుకి మొదలు అనుకో వడం సబబుగానే కనిపిస్తోంది. పైగా సూర్యోదయం అంటే సూర్యుని పుట్టుక అని కదా అర్థం? జీవితం పుట్టుకతోనే మొదలవుతుంది కదా?

కాని యూదులు సూర్యాస్తమయాన్ని రోజుకి మొదలుగా తీసుకున్నారు! యూదులలాగే ముస్లిములు, బౌహమియనులు, ఇటాలియనులుకూడా సూర్యాస్తమయం నుంచి సూర్యాస్తమయం పరకూ ఒక రోజు అన్నారు. అందుచేతనే యూరపులో కొన్ని దేశాలలో జన్మదినం మన లెక్కల ప్రకారం రేపు అయితే ఈ రోజు సాయంకాలమే పండుగ చేసుకోవడం కద్దు.

ప్రస్తుతం యావత్ప్రపంచమూ రాత్రి 12 గంటల నుంచి రోజు మొదలు అవుతుంది అంటోంది. నిజానికి ఇది చాలా చిత్రమైన లెక్క. సూర్యోదయం గానీ, సూర్యాస్తమయంగానీ రోజుకి ప్రారంభంగా పరిగణించడం కొంతవరకూ అర్థవంతంగానే కనిపిస్తోంది. కానీ ఈ అర్ధరాత్రి భాగోతం ఏమిటో ఓ వట్టన అర్థం కాదు. కాని, దీనికి కూడా బలీయమైన కారణం ఉంది.

సూర్యోదయ సూర్యాస్తమయాలు సంవత్సరంలో అన్ని రోజులలోనూ ఏకకాలంలో జరగవు. వేసవిలో సూర్యుడు తొందరగా ఉదయించి అలస్యంగా అస్తమిస్తాడు. శీతాకాలంలో దీనికి సరిగ్గా తలక్రిందులు. భూమధ్యరేఖ విడిచి ఉత్తరానికి గానీ, దక్షిణానికి గానీ వెళ్ళినకొద్దీ ఈ మార్పు మరి కొట్టవచ్చినట్లు కనిపిస్తుంది. రోజు రోజుకి మారిపోయే సూర్యోదయ సూర్యాస్తమయ సమయాలను నమ్ముకోవడం ఎల్లాగ? రోజుకి ఖచ్చితమైన స్థిరమైన మొదలంటూ

ఉండవద్దూ? ఈ కారణంచేత నూర్మూని ఉదయస్తమయాలు రోజును ప్రారంభించడానికి తగినవి కావు అని కొద్దిపాడేశారు.

మరి ఎలాగ? మిట్టమధ్యాహ్నంతో గానీ, దీనికి సరిగ్గా వ్యతిరేకమైన అర్ధరాత్రితో గానీ రోజును మొదలుపెట్టుకుంటే ఈ ఇబ్బందులు ఉండవు. ఖగోళ శాస్త్రజ్ఞులకు మిట్టమధ్యాహ్నంతో రోజు మొదలు అయితేనే ఏలు. ఏమంటే రాత్రి అంతా తాము జరిపిన ఖగోళ పరిశీలనలన్నీ ఒకే తేదీన జరిపినట్లుగా వ్రాసుకోవచ్చు. (ఇప్పటి వద్దటిలో అయితే ఒకే రాత్రి జరిపిన పరిశీలనలలో సగం ఒక తేదీని, మిగిలినవి మరో తేదీని జరిపినట్లు వ్రాసుకోవలసి వస్తుంది.)

కాని మిట్టమధ్యాహ్నంతో రోజును ప్రారంభిస్తే సామాన్య జనానికి చాలా ఇబ్బంది అయిపోతుంది. ఉదయం చేసిన పనులు ఒక తేదీని, సాయంకాలం చేసిన పనులు మరో తేదీనీ జరిగినట్లు ఊహించుకోవలసి వస్తుంది. సామాన్య ప్రజలకి ఈ గజిబిజి లేకుండా చేయడం కోసమే అర్ధరాత్రితో రోజును ప్రారంభించాలని నిర్ణయించారు.

76. గాలి ఎందుకు వీస్తుంది?

గాలి కంటికి కనిపించదు. స్పర్శ ద్వారా మనం దాని వునికిని తెలుసుకోగలుగుతున్నాం. ఈ విధంగా గాలి అటూ ఇటూ కదులుతూంది అని తెలుస్తుంది.

వేసవిలో వుక్కబోస్తుంటే “గాలి లేదు” అని చిరాకు పడతారు. గాలిలేదు అంటే వీయడం లేదని అర్థం.

గాలి వీస్తున్నప్పుడు చెట్ల ఆకులు కదులుతాయి. చెట్ల ఆకులు కదలడం వల్ల గాలి వీస్తుంది అని కొందరు అనుకోవడం నేను విన్నాను. విననకర్త ఊపడం ద్వారా గాలి కదిలించడానికి అలవాటుపడి, గాలి కదలడానికి ఎవరో ఒకరు ఏదో ఒకటి ఊపడం-అవసరం అనుకుని, ఆ పని మనకి చెట్లు చేసి పెడుతున్నాయి అనే అపోహ కలిగి వుంటుంది.

గాలి వీయక నిద్ర పట్టక వక్కమీద దొడ్లుతూ “గాలి లేకపోవడానికి” కారణాలు వెదకబోయాడు ఒక కవి.

ఒక్క ఆకు అయినా అల్లాడడం లేదు. పవనుడు ఎక్కడికి పోయాడు చెప్పా? స్వర్గంలో దిగుడు బావి వక్కని అశోకవనంలో విహరించడానికి వెళ్ళేదా లేక గంగానదీ తరంగాలమీద ఉయ్యాల లూగడానికి వెళ్ళేదా? లేక బార్య కపోలములను అనుకుని కునుకు తీస్తున్నాదా?

శ్లో॥ ఆకల్లాద దదేమో నేడు? పవనుండాళాళ వాపీ తటా
శోకానేక వనాశి గ్రుమ్మరుచు నచ్చో దాగెనో? లేక గం
గా కల్లోలవ! తరంగముల నూగంబోయెనో? లేక కాం
తా కర్పూర కపోల పాళికల నిద్రాసక్తుడై యుండెనో?

మనోజ్ఞమైన చల్పన అయితే చేశాడుగానీ అతడికి అసలు కారణం తెలిసినట్లు లేదు. ఏదో శక్తి వినియోగిస్తే కాని ఏమీ కదలదు కదా? మరి గాలిని కదిలిస్తున్న శక్తి ఏది?

వేడి!

ఆ ఉష్ణ శక్తి ఎక్కడినుంచి వస్తోంది?

సూర్యుడి నుంచి!

గాలి అనేది అనేక రకాల అణువుల మిశ్రమం, వేడి తగిలితే ఈ అణువులు కదులుతాయి.

వగడిపూట సూర్యకాంతి పడి నేల వేడెక్కుతుంది. ఆ నేలని అనుకుని వున్న గాలి వేడెక్కి వ్యాకోచిస్తుంది. కనుక తేలికై పైకి లేస్తుంది. నీళ్ళపైన చల్లగా వున్న గాలి నేలమీద ఏర్పడ్డ ఖాళీని పూరించడానికి వస్తుంది; ఈవిధంగా పగలు నీటిమీది నుంచి నేలమీదికి గాలి వస్తుంది.

రాత్రిపూట నేల నీళ్ళకన్నా త్వరగా చల్లబడిపోతుంది. కనుక నేల చల్లగానూ, నీళ్ళు వేడిగానూ వుంటాయి. కనుక నీళ్ళని అనుకుని వున్న వెచ్చని గాలి పైకి లేస్తుంది. ఆ ఖాళీని పూరించడానికి నేలపైనున్న చల్లని గాలి నీటిమీదికి జరుగుతుంది. ఈ విధంగా రాత్రిపూట నేలమీద నుంచి నీటి మీదికి గాలి వీస్తుంది.

ఇవి స్థానికమైన గాలి ప్రవాహాలు. సరిగ్గా ఇటువంటి వాయు ప్రవాహాలే పెద్దఎత్తున భూగోళం అంత మీదా జరుగుతున్నాయి. భూమి మీద అన్నిటికన్న వేడిగా వుండే చోటు భూమధ్యరేఖా ప్రాంతం. కనుక యీ ప్రదేశములో గాలి వేడెక్కి పైకి లేచి, ఉత్తరంగానూ దక్షిణంగానూ ద్రువాలవైపుగా కదులుతుంది. సుమారుగా మూడోవంతు దూరం ప్రయాణం చేసేసరికి యీ గాలి చల్లబడి నేల మీదికి దిగ్గుతుంది. అందులో కొంతభాగం నేల బారుగా ద్రువాలవైపు ప్రయాణం కొనసాగిస్తుంది. వీటిని "పశ్చిమ వవనాలు" అంటారు. మరికొంత భాగం వెనక్కి తిరిగి, భూమధ్యరేఖ వైపుగా వచ్చి మళ్ళీ వేడెక్కుతుంది. వీటిని "వ్యాపార వవనాలు" అంటారు. ఇవి భూగోళం మొత్తంమీద జరిగే గాలి కదలికలు.

ఈ విధంగా ఉష్ణోగ్రత భేదాల వల్ల గాలి వీస్తుంది అని చెప్పవచ్చు.

77. సముద్రపు నీరు ఉప్పుగా ఎందుకుంటుంది?

నదులలోని నీరే సముద్రంలో పడుతోంది కదా? మరి నదీజలాల్లో భిన్న ఉప్పుదనం సముద్రపు నీళ్ళకి ఎలా వచ్చింది?

ఈ సందేహం మానవుడికి చాలాకాలం కిందచే కలిగింది. సరియైన సమాధానం దొరకకే చిత్రమైన కథలు అల్లుకుని తృప్తిపడ్డారు.

అగస్త్యమహర్షి కోవగించి సముద్రాలన్నిటినీ ఆపోశన వట్టి మళ్ళీ మూత్ర రూపంలో విడిచిపెట్టెడని, అందుకనే సముద్రపు నీళ్ళు ఉప్పుగా వుంటాయని పురాణ గాధ వుంది.

ఇతర దేశాలలో మరొక కథ చెబుతారు. ఒక సాధువు దగ్గర మాయ తిరగలి వుండేది. ఏమి కావాలో కోరుకుని తిరగలి తిప్పి వదిలేస్తే కోరుకున్న వస్తువు తయారై వచ్చేస్తుంది. కావలసినంత తయారయ్యాక ఒక మంత్రం చదివితే తిరగలి ఆగిపోతుంది. ఒక ఆశపోతు ఆ తిరగలి కాజేసి, పడవ ఎక్కేశాడు మరో దీవికి పారిపోదామని. మధ్య దారిలో చూట వివ్వకుని భోజనం చేస్తూ వుండగా వప్పులో ఉప్పు తక్కువైందనిపించి, ఉప్పు కావాలి అని కోరుకుని ఆ తిరగలి తిప్పి వదిలేశాడు. ఉప్పు తయారవుతోంది. దానిని ఆవడం ఎలాగో వాడికి తెలియదు. తిరగలి లోంచి గుట్టలు గుట్టలుగా ఉప్పు తయారై వస్తోంది. త్వరలోనే ఆ బరువుకి పడవ మునిగిపోయి, తిరగలి సముద్రం అడుగుకి చేరుకుంది. ఇప్పటికీ అది ఉప్పు తయారుచేస్తూనే వుంది. సముద్రపు నీళ్ళు ఉప్పుగా వుండడానికి కారణం అదిట.

ఈ రకమైన సమాధానాలని ఇప్పుడు చిన్నపిల్లలు కూడా నమ్మరు మరి. అయితే మీరు ఏమి కారణం చెబుతారు?

మేమూలు పర్యవాలమీద వర్షిస్తాయి. వర్షపు నీరు బహు స్వచ్ఛమైనది. అది "స్వేదన జలం" (DISTILLED WATER) వంటిది. అందులో ఏ విధమైన లవణాలూ వుండవు. అటువంటి నీరు కొండలమీద నుంచి కిందికి ప్రవహిస్తున్నప్పుడు దారిలో మట్టిలోనూ రాళ్ళలోనూ కలిసి వున్న లవణాలను స్వల్పాతి స్వల్పంగా కరిగించుకుని సముద్రంలో పడుతుంది. అంత స్వల్పంగా లవణాలు కలిసి వుండడంవల్ల నదీజలాలు ఉప్పుగా వున్నట్లు అనిపించవు.

నదులు తీసుకు వచ్చిన స్వల్ప లవణ మిశ్రితమైన నీరు సముద్రంలో పడుతుంది. సూర్యరశ్మివల్ల సముద్రజలం ఆవిరి అవుతుంది. నీరు ఆవిరి అయినప్పుడు ఆ నీటిలో కరిగివున్న లవణాలు ఆవిరి కావు. కేవలం నీరు ఆవిరి అవుతుంది. లవణాలు సముద్రంలోనే దిగబడిపోతాయి.

ఈ విధంగా ఆవిరి అయిన నిర్మల జలం మేఘమై, కొండలమీద మళ్ళీ వర్షిస్తుంది. నెలయేళ్ళు మళ్ళీ మట్టిలోని లవణాలను స్వల్పంగా కరిగించుకుని వెళ్ళి సముద్రంలో పడతాయి. మళ్ళీ లవణాలు సముద్రంలో వుండిపోయి స్వచ్ఛమైన నీరు ఆవిరి అవుతుంది.

ఈ చక్రం అనేక వందలకోట్ల సంవత్సరాలుగా పునః పునరావృతం అవుతోంది. ప్రతిఏడూ సముద్రంలోని ఉప్పు శాతం పెరుగుతూనే వుంది. అది ఈనాటికి 4.6 శాతం అయింది.

ఒక గిన్నెడు నీళ్ళు తీసుకుని అందులో చిటికెడు ఉప్పువేసి కరిగించు, ఇప్పుడా గిన్నెను పొయ్యిమీద పెట్టి మరిగించు. నీరు ఆవిరి అవుతూ వుంటుంది. కాని ముందుగా వేసిన చిటికెడు ఉప్పు గిన్నెలో అల్లాగే వుండిపోతుంది. గిన్నెలోని నీళ్ళమాత్రం తరిగిపోతూ వుంటాయి. ఆఖరికి గిన్నెలోని సగంనీళ్ళు మిగిలేయి అనుకుందాం. అంటే ఉప్పు శాతం రెట్టింపు అయినట్లే కదా? అల్లాగే సముద్రంలోని ఉప్పు శాతం పెరుగుతూ వస్తోంది.

సముద్రజలంలో ఏ రేటున ఉప్పు శాతం పెరుగుతోందో తెలుసుకోవాలను కున్నారు శాస్త్రజ్ఞులు. రకరకాల సముద్రాల నుంచి నీళ్ళు తెచ్చి, వాటిలో ఎంతెంత శాతం ఉప్పు వుందో కొలిచారు.

ఒక్క సంవత్సరంలో భేదం ఎక్కువ వుండదు గనుక వదేసి ఏళ్ళకి ఒకసారి చొప్పున ఇలాగనే సముద్రపునీళ్ళ శాంపుల్స్ తెప్పించి, వాటిలోని ఉప్పు శాతాన్ని మళ్ళీ కొలిచారు. ఈ రెండు కొలతలలో వచ్చిన భేదాన్ని బట్టి, వది ఏళ్ళలో ఎంత ఉప్పు అధికంగా వచ్చి చేరిందో నిర్ణయించారు.

సముద్రపు నీళ్ళల్లో ఉప్పు శాతం పెరిగే రేటు తెలిస్తే భూమి మీద సముద్రాలు వుట్టి ఎంత కాలమైందో నిర్ణయించవచ్చు. అది ఎట్లాగంటే—

ఒక శతాబ్దానికి 0.000001 శాతం ఉప్పు పెరిగిందని తెలిసింది. ఇది 5 శాతం అవడానికి ఎన్ని శతాబ్దాలు పడుతుంది? అని త్రైరాశికం వేసిచూస్తే 50 లక్షల శతాబ్దాలు. లేదా 50 కోట్ల సంవత్సరాలు అని తేలింది. అంటే భూమి మీద సముద్రాలు ఏర్పడి 50 కోట్ల సంవత్సరాలైంది అన్నమాట.

ఈ లెక్కలో ఒక తప్పు వుంది.

సముద్రపు నీటిలో ఉప్పు శాతం పెరిగే రేటు మొదటి నుంచి ఇప్పటి వరకూ మారకుండా ఒకేవిధంగా (శతాబ్దానికి 0.000001 శాతం) వున్నది అనుకున్నాం పై లెక్కలో. కాని అది సరికాదు మొదట్లో ఈ రేటు ఇప్పటికన్న బాగా తక్కువగా వుండి వుండాలి. కనుక సముద్రాల వయస్సు 50 కోట్ల సంవత్సరాలు అనేది బహు తక్కువ అంచనా అన్నమాట.

భూమి వుట్టి నాలుగైదు వందల కోట్ల సంవత్సరాలు అయి వుంటుందని ఇప్పటి శాస్త్రజ్ఞులు ఊహ. పుట్టిన తరువాత సుమారు 100 కోట్ల సంవత్సరాల దాకా పై భాగం పెచ్చు కట్టనేలేదు. బాగా చల్లబడ్డార గానిలోని నీటి ఆవిరి నీరుగా మారి వల్లపు భూములను నింపింది. సముద్రాలకు మొదలు అది.

అన్నట్లు ఉప్పు శాతం అన్ని సముద్రాలలోనూ ఒక్కలాగ లేదు. మధ్యధరా సముద్రం, ఎర్ర సముద్రం, నల్ల సముద్రం, కాస్పియన్ సముద్రం వంటి చాలా భాగం మూసివుండిన మహాసముద్రాలతో సంబంధం తక్కువగా వున్న సముద్రాలలో ఉప్పు శాతం మహాసముద్రాలలోకన్నా ఎక్కువ. అన్నిటికన్నా ఎక్కువ ఉప్పు మృత సముద్రంలో (23.25 శాతం) వుంది. ఉప్పు ఇంత అధికంగా వుండడంవల్ల ఆ సముద్రంలో ఏ జీవులూ బతకలేవు. అందుకనే దానికా పేరు పెట్టారు. 340 చ॥ మైళ్ళ వైశాల్యమున్న మృత సముద్రంలో మొత్తం 11,600,000,000 టన్నుల ఉప్పు వుంది.

ఇప్పుడున్న సముద్రాలన్నీ వున్నట్లుండి ఎండిపోతే అడుగున మిగిలిపోయే ఉప్పుతో భూమిచుట్టూ 180 మైళ్ళ ఎత్తు, ఒక మైలు మందం వున్న ఉప్పుగోడను నిర్మించవచ్చు.

ప్రపంచంలో కొన్ని చోట్ల ఉప్పు నేలలో నుంచి తవ్వకీస్తారు. దీనిని రాతి ఉప్పు (నైంథవ లవణం) అంటారు. భూమిలోకి ఈ ఉప్పురాళ్ళు ఎక్కడి నుంచి వచ్చాయి? నిజానికి ఆ ప్రాంతాలు అనేక కోట్ల సంవత్సరాల క్రితం మృత సముద్రం వంటి మూసివున్న సముద్రాలు వుండి వుండాలి. రాతి ఉప్పు ఏర్పడడానికి సుమారు 90 శాతం నీరు అవిరి అయిపోవాలి.

78. ఎదురెండకు చెయ్యి అడ్డం పెట్టుకున్నప్పుడు

నక్షత్రాలు కనబడవేమి?

ప్రపంచమైన సూర్యతేజస్సు కళ్ళను మీరుమిట్లుకొలవడంచేత వగలు నక్షత్రాలు కనబడవని మనకందరికి తెలిసిన సంగతే. సూర్యాస్తమానం అయ్యాక సంజె వెలుగులు కూడా మాయం అయ్యాక నక్షత్రాలు ఆకాశమంతటా చాలా అందంగా కనిపించడం మొదలుపెడతాయి. ఇది అందరికీ నిత్యానుభవంలో ఉన్న విషయమే.

అయితే ఎండ కళ్ళమీద పడకుండా చెయ్యి అడ్డం పెట్టుకున్నప్పుడు అయినా నక్షత్రాలు కనబడవేమి? సూర్యబింబాన్ని చెయ్యి పూర్తిగా మూసేసిందిగా ఇంక నక్షత్రాలు కనబడడానికి అడ్డేముందీ?

చెయ్యి నైజా ఎండి? చాలా చిన్నది కనుక నక్షత్రాలు కనబడవు అని మీలో కొందరు పూర్వవక్షం చెయ్యవచ్చు. పోనీ, ఇంకో సంగతి చూద్దాం. మబ్బులు సూర్యుణ్ణి మూసేసినప్పుడైనా నక్షత్రాలు కనబడవేమి? చెయ్యి కన్న మబ్బు పెద్దదే కదా?

మట్టు ఎంత పెద్దదైనా సూర్యుడితో పోల్చి చూస్తే చాలా చిన్నది కనుక అది సూర్యుణ్ణి పూర్తిగా మూసెయ్యడం కాదు. కనుక నక్షత్రాలు కనబడవు అని కొందరు వాదించవచ్చు.

కానీ అదీ తప్పుడు వాదమే—ఏమంటే - సూర్యుడితో పోల్చితే భూమి చిన్నది అని ఒప్పుకుంటారు కదా? సూర్యుని వ్యాసం 864,000 మైళ్ళు, భూమి వ్యాసం 8927 మైళ్ళు. అంటే సూర్యుని వ్యాసంలో భూ వ్యాసం 100వ వంతు మాత్రమే. ఇంత చిన్నది భూమి సూర్యుణ్ణి పూర్తిగా మూసెయ్యడం సాధ్యమే నంటారా? మరి రాత్రివేళ-అంటే సూర్యునిబానిని భూగోళం మూసేసినప్పుడు- మనకి నక్షత్రాలు కనిపిస్తూనే ఉన్నాయి కదా?

2160 మైళ్ళు మాత్రమే వ్యాసం కలిగిన చంద్రుడు అప్పుడప్పుడూ సూర్యునిబానిని పూర్తిగా మూసేస్తూ ఉంటాడు. దానినే మనం సంపూర్ణ సూర్య గ్రహణం అంటాం. అటువంటి సమయాలలో 2, 3 నిమిషాలసాటు ఆకాశ మంతా చీకటి అయిపోతుంది. ఆకాశాన నక్షత్రాలు కనిపిస్తాయి. అటువంటి సంపూర్ణ సూర్యగ్రహణం ఒకటి 1980 ఫిబ్రవరి 16వ తేదీన మన దేశంగుండా వెళ్ళింది. మీలో కొందరు ఆ అపురూప దృశ్యాన్ని చూచి ఉండవచ్చు.

ఇప్పుడు చెప్పండి-సూర్యుణ్ణి అరచేతితో మూసేస్తే నక్షత్రాలు కనబడవు; మట్టులు మూసేస్తే కనపడవు. చంద్రుడు మూసేస్తే కనిపిస్తాయి. ఏమిటి చిత్రం?

సూర్యుణ్ణి పూర్తిగా మూసెయ్యడానికి సూర్యుడి అంత పెద్ద వస్తువు ఉండనక్కరలేదు. భూమిమీద ఉన్న మన కంటిదగ్గర సూర్యుడు అరడిగ్రి కోణాన్ని ఏర్పరుస్తున్నాడు; అరడిగ్రి కానీ, అంతకన్న ఎక్కువగానీ కోణాన్ని ఏర్పరచగల వస్తువు ఏదైనానరే సూర్యుణ్ణి పూర్తిగా మూయగలుగుతుంది.

ఉదాహరణకి పావలాకాసు వ్యాసం 19 మిల్లిమీటర్లు. దీనిని 218 సెం.మీ. దూరంలో ఉంచితే అది మన కంటి దగ్గర అరడిగ్రి కోణాన్ని ఏర్పరుస్తుంది కనుక కంటికి 218 సెం.మీ. కన్న తక్కువ దూరంలో పావలా కాసును ఉంచితే, అది సూర్యుణ్ణి పూర్తిగా మూసివేయగలుగుతుంది. అయినానరే నక్షత్రాలు కనిపించవు.

ఇందులో ఆసలు రహస్యం ఏమిటంటే సూర్యకాంతి భూ వాతావరణం లోని గాలి అణువు వల్లనూ చుమ్ము దూకే వల్లనూ అన్ని దిక్కులకూ విరజిమ్మ బడుతుంది. కనుక సూర్యకాంతి సెరానరి కళ్ళమీద పడకపోయినప్పటికీ వాతావరణంవేత విరజిమ్ముబడి కొంత కాంతి మన కంటికి చేరుకుంటూనే ఉంటుంది. యీ వెలుగు తక్కువేమీ కాదు. ఇది నక్షత్రాల వెలుగుకన్న చాలా ఎక్కువ. కనుక ప్రకాశవంతమై ఆకాశపు వెలుగులో అల్ప తేజస్సు గల

నక్షత్రాలు కనబడవు. ఎదురెండకు చెయ్యి అడ్డం పెట్టుకున్నా సూర్యుడికి మబ్బు అడ్డు వచ్చినా ఇదే పరిస్థితి. ఇవి సూర్యకాంతిని సరాసరి నీ కళ్ళమీద పడకుండా చేయగలవే కాని, ఆకాశపు వెలుగును తగ్గించలేవు.

నక్షత్రాలు కనబడాలంటే ఆకాశపు వెలుగు చుక్కల వెలుగుకన్న తక్కువ వుండాలి. ఆకాశపు వెలుగు అంటే గాలిచే విరజిమ్ముబడ్డ (సూర్య) కాంతి అనే అర్థం. వాతావరణానికి వెలుపల వున్న వస్తువు ఏదైనా సూర్యజ్ఞి మూయగలిగినప్పుడే ఇది సాధ్యం. అప్పుడు సూర్యకాంతి వాతావరణం మీద పడి విరజిమ్ముబడడం అనేది జరగదు. సంపూర్ణ సూర్యగ్రహణ సమయంలో సరిగ్గా ఇదే జరుగుతుంది.

భూమికి రెండున్నర లక్షల మైళ్ళ దూరంలో వున్న చంద్రుడు మన కంటికి దగ్గర అరడిగ్గి లోణాన్ని ఏర్పరుస్తాడు, చంద్రుడు భూ వాతావరణానికి వెలుపల వున్నాడు. కావలసిన రెండు షరతులూ నెరవేరేయి. అటువంటి చంద్రుడు భూ సూర్యుల మధ్యకి వచ్చినప్పుడు సుమారు 10 మైళ్ళ వ్యాసం గలిగిన చంద్రుని సీడ భూమిమీద పడుతుంది. ఆ సీడలో వున్న వారికి నూగుడు గానీ, వాతావరణంచే విరజిమ్ముబడస పరోక్ష కాంతి గానీ కనబడవు. ఆకాశం నల్లగ కనిపిస్తుంది. నక్షత్రాలు దర్శనమిస్తాయి. అటువంటి ప్రత్యేక సమయం కోసం ఖగోళ శాస్త్రజ్ఞులు ఎదురు చూస్తూ వుంటారు తమ పరికరాలను తీసుకుని వేలకొద్దీ మైళ్ళు ప్రయాణం చేసి ఆ గ్రహణ మార్గంలో మకాం చేస్తారు పరిశోధన కోసం.

(ఈ విషయమై ఇంకా విపులంగా తెలుసుకోదలచిన వారు నా "గ్రహ" చాల కథ" చదవండి).

79. గ్రహాలు, ఉపగ్రహాలు గోళాకారంలోనే

ఎందుకున్నాయి?

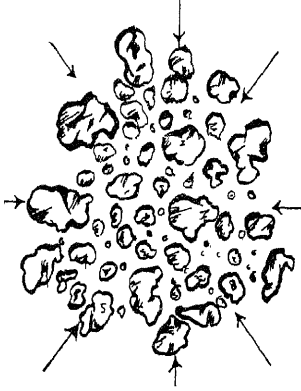
నిజమే సుమా! ఆకాశంలో కనిపించే నక్షత్రాలన్నీ సూర్యుడిలాగే గోళాకారంలో ఉన్నాయి గ్రహాలు అన్నీ భూమిలాగే గోళాకారంలో వున్నాయి. ఉపగ్రహాలు కూడా చంద్రుడిలాగే గోళాకారంలో ఉన్నాయి. ఇవి అన్నీ కూడబలుక్కున్నట్లు బంతి ఆకారాన్నే ఎందుకు ఎన్నుకున్నాయి? కొన్ని కోడి గుడ్డులాగా, కొన్ని యిత్రడి నీబ్బిలాగా కొన్ని రోకలిపిండలాగా కొన్ని బొప్పాణం లాగా ఎందుకు వుండకూడదు? పిడినన్నిటిని గోళాకారంలో ఎవరు మలిచేరు? ఎందుకు?

దీనిని వట్టి చొప్పదంటు ప్రశ్నగా కొట్టి పారేయకండి. దీనికి కారణం వుంది. ఇవి అన్నీ గోళాకారంలోనే ఉండి తీరాలి. మరో ఆకారంలో ఉండడానికి ఏమి లేదు.

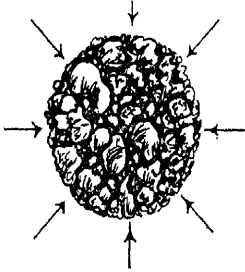
ఏమిటో ఆ కారణం?

అదే గురుత్వాకర్షణ శక్తి (GRAVITATION ATTRACTION)

ఈ శక్తిని మొట్టమొదటిసారిగా గుర్తించి, నిర్వచించి, యాంత్రిక ఖగోళ శాస్త్రానికి

వంకర టింకరగా ఉన్న ద్రవ్యరాశి
గురుత్వాకర్షణ శక్తి వల్ల గుబుగుడి,
గాఢాకారంలోకి మలచబడుతుంది

బలమైన పునాదులు వేసినవాడు ఐజక్ న్యూటన్. అతడు చెప్పినదేమిటంటే
ప్రపంచంలోని ప్రతి వస్తువు మిగిలిన అన్ని వస్తువులను ఆకర్షిస్తుంది. ఆ
వస్తువులో ఎక్కువ ద్రవం ఉంటే ఎక్కువ బలంగా ఆకర్షిస్తుంది. వస్తువుల
మధ్య దూరం పెరిగిన కొద్దీ ఆకర్షణ శక్తి తగ్గిపోతుంది. చెట్టు నుంచి రాలి నేల
మీద పడుతున్న ఏపిల్ పండును చూడగా న్యూటన్ కి ఈ గురుత్వాకర్షణ
సద్భావం మనసులో మెదిలించిన కథ చెబుతారు. ఏపిల్ పండు తొడిమ నుంచి

జాతి నేలను పడడానికి కారణం భూమి ఆకర్షించడమే. అంతే కాదు, ఏపీల్ పండు కూడా భూమిని ఆకర్షిస్తుంది. కాని భూమితో పోల్చితే ఏపీల్ చాలా చిన్నది కనుక ఏపీల్ భూమి వైపుగా జరిగింది కానీ, భూమి ఏపీల్ వైపు జరగలేదు. (జరిగినా స్వల్పాతి స్వల్పం).

భూమితో రాళ్ళూ, రప్పలూ, మట్టి, మశానం, సీళ్ళూ, గాలి, వగైరా ద్రవ్యాలన్నీ ఉన్నాయి. ఇవి అన్నీ కలిసే భూమి అయింది. ఈ ద్రవ్యాలలో ప్రతి అణువు మిగిలిన అన్ని అణువులనూ ఆకర్షిస్తుంది. ఈ ఆకర్షణ వల్లనే దగ్గరగా కలిసి ఉంటున్నాయి. ఈ ఆకర్షణ వల్లనే ద్రవ్యం అంతా కేంద్రం వైపు జరగడానికి ప్రయత్నిస్తుంది. అన్నీ కేంద్రం వైపుగా నొక్కుకుంటూ పోతే ఏర్పడే ఆకారం గోళమే కాని మరొకటి కాదు కదా?

ఏ మహా రాక్షసుడో బయలుదేరి, సరదాకి భూమినంతనీ పిసికి, ముద్దచేసి, ఘనాకారంలోనో, రూళ్ళ కర్రలాగో, దిబ్బరొద్దెలాగో, మరేదైనా ఆకారం లోనో మలిచి వదిలిపెట్టేదనుకుందాం. వెంటనే ఆ ద్రవ్యం అంతా మళ్ళీ బంతి ఆకారంలోకి మారిపోతుంది. గురుత్వాకర్షణ శక్తివల్ల, సరిగ్గా ఇదే కారణంవల్ల నక్షత్రాలు, గ్రహాలు ఉపగ్రహాలు వంటి ఖగోళ వస్తువులన్నీ కూడా గోళాకారం లోనే ఉన్నాయి.

దీనికి కొన్ని మినహాయింపులు లేకపోలేదు. కుజ, గురు, గ్రహ కక్ష్యలమధ్య పెద్ద పెద్ద కొండలా వేల సంఖ్యలో సూర్యుడి చుట్టూ తిరుగుతున్నాయి. వాటిని “గ్రహ కలశాలు” (ASTEROIDS) అంటారు. ఇవి మాత్రం గోళాకారంలో లేవు. వంకర టింకరగా ఎగుడు దిగుడుగా ఉన్నాయి. పూర్వం ఈ ప్రదేశంలో ఒక గ్రహం ఉండేదనీ, అది ఏ కారణంచేతనో వగిలి ముక్కలైపోయిందనీ, అవే ఈ గ్రహ శకలాలనీ ఒక వాదం ఉంది. అయితే ఇవి గోళాకారంలో ఎందుకు లేవు? ఇవి చాలా చిన్న వస్తువులు కనుక వీటికి గల గురుత్వాకర్షణ శక్తి బహు అల్పం. గట్టి రాలి బండని గుండ్రంగా వంగదీయ గలిగినంత గురుత్వాకర్షణ శక్తి అందుకో లేదు. బాగా పెద్ద గ్రహ శకలాన్ని చిన్న చిన్న ముక్కలుగా పగులగొట్టి వదిలిపెడితే ఆ ముక్కలన్నీ గోళాకారంలోనే సర్దుకుంటాయి.

కుజ గ్రహానికి రెండు చిన్నారి ఉపగ్రహాలు ఉన్నాయి. అవి కూడా వంకర టింకర బండల లాగే ఉన్నాయి. పైన చెప్పిన గ్రహ శకలాలతో రెండింటిని కుజగ్రహం ఆకర్షించి తనచుట్టూ తిప్పుకుంటోంది అని ఒక వాదం వుంది.

ఇకపోతే భూమి అచ్చంగా గోళాకారంలో లేదనీ, ద్రువముల దగ్గర తప్పదగానూ, భూమధ్యరేఖ దగ్గర ఉబ్బెత్తుగానూ ఉండి, సుమారుగా

నారింజవండు ఆకారంలో ఉన్నదని చిన్నప్పుడు మనమంతా చదువుకున్నాం. గురుత్వాకర్షణ వల్ల గోళాకృతి తప్ప మరొకటి సాధ్యం కాదన్నారే మరి భూమికి ఈ వంకర ఏమిటి?

దీనికి కారణం వుంది.

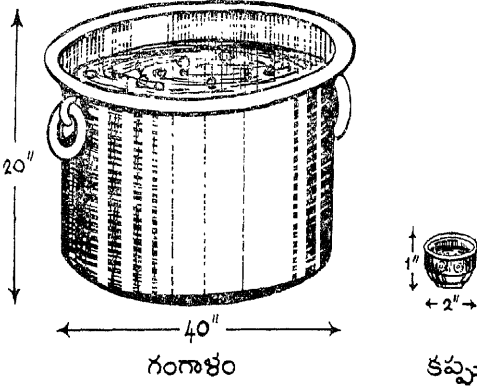
భూమి తన చుట్టూ తాను 24 గంటల కొకసారి తిరుగుతోంది ఈ తిరుగుదే కనుక లేకపోలే భూమి స్వచ్ఛమైన గోళాకారంలోనే వుండి వుండేది. గిరిగిరా తిరగడంవల్ల ఏర్పడే "అవకేంద్రబలం" (CENTRIFUGAL FORCE) వల్ల భూమధ్యరేఖ దగ్గర ఉబ్బెత్తుగా తయారైంది. అక్కడే ఉబ్బెత్తుగా ఎందుకు వుండాలి అంటారా? తిరిగి వేగం భూమధ్యరేఖ దగ్గర అత్యధికంగా (గంటకి సుమారు వెయ్యి మైళ్ళు) వుంటుంది. భూమధ్యరేఖ నుంచి ఉత్తర దక్షిణాలకు వెళ్ళినకొద్దీ ఈ భ్రమణ వేగం తగ్గుతూ పోయి, అఖరికి ద్రువాల దగ్గర శూన్యం అవుతుంది. గోళాన్ని సాగదీసే అవకేంద్ర బలం ఈ భ్రమణ వేగం మీద ఆధారపడి వుంటుంది కాదా?

ఒక్క భూమేకాదు. సూర్యుడూ, గ్రహాలూ, ఉపగ్రహాలూ కూడా ద్రువముల దగ్గర తప్పకగానూ "మధ్యరేఖ" (EQUATOR) దగ్గర ఉబ్బెత్తుగానూ వున్నాయి. సూర్యబింబంలో ఈ భేదం మామూలు కంటికి కనిపించక పోవచ్చు. ఏమంటే సూర్యుడు బహు నెమ్మదిగా 25 రోజుల కొకసారి-అత్య ప్రదక్షిణ చేస్తున్నాడు కనుక అవకేంద్రకర్షక ప్రభావం అల్పంగా వుంది. కాని గురు గ్రహంలో మాత్రం ఈ భేదం స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. దీని ఆత్మ ప్రదక్షిణ వేగం చాలా ఎక్కువ. ఇది పదిగంటల కొకసారి తిరుగుతుంది. గురు గ్రహ మధ్యరేఖ దగ్గర వేగం గంటకి 25000 మైళ్ళు.

80. గంగాళంలో నిండుగా ఉన్న పులుసుకన్న, చిన్న కప్పలో పోసిన అదే పులుసు త్వరగా ఎందుకు చల్లారిపోతుంది?

ఇది మన కందరికి సత్యానుభవంలో వున్నదే. పెద్ద గిన్నెలో మరగ కాచిన పులుసు రెండు మూడు గంటల దాకా కూడా వేడిగా వుంటుంది. అదే పులుసు ఒక గరిటెడు తీసి గిన్నెలో పోసి పస్తరి వ్రక్కన పెట్టుకుంటే అది పది పదిహేను నిమిషాలలో చల్లారిపోతుంది. మొదలు పెట్టినప్పుడు ఆ రెండింటి ఉష్ణోగ్రత ఒకటే. పులుసు గిన్నె, కప్పు ఒకే లోహంతో చేసినవే. వాటి ఆకారాలు కూడా ఒకటే. రెండింటికీ భేదమల్లా ఒకటి పెద్దదీ, మరొకటి చిన్నదీనూ. అంతే చల్లారిపోయే వేగాలకి నైజాల తారతమ్యానికి సంబంధం ఏమిటి? చిన్న వస్తువులో వున్న ద్రవం చల్లారిపోవడానికి కారణం ఏమిటి?

“ఏనుగు ఎల్లప్పుడు చెవులు ఎందుకు ఆడిస్తుంది?” అన్న వ్యాసంలో ఈ చొప్పదంటు ప్రశ్నకి ప్రాతివదిక దొరుకుతుంది.

గిన్నెలోపల ద్రవం తాలూకు మొత్తం వేడిమి దాని ఘన పరిమాణం మీద ఆధారపడి వుంటుంది. ఆ గిన్నెలో నుంచి బయటికి కారిపోయే వేడి ఆ గిన్నె తాలూకు ఉపరితల వైశాల్యం మీద ఆధారపడి వుంటుంది.

ఘనపరిమాణం
ఉపరితల వైశాల్యం అనే నిష్పత్తిమీద చల్లారడానికి వచ్చే వ్యవధి ఆధారపడి వుంటుంది.

ఆ గిన్నె తాలూకు వ్యాసార్థము, లోతు సమానం అనుకుంటే, ఈ నిష్పత్తి = లోతు/2 అవుతుంది. కనుక గిన్నె సైజు పెరిగినకొద్దీ ఈ నిష్పత్తి పెరుగుతుంది. ఈ నిష్పత్తి పెరిగితే చల్లారడానికి వచ్చే వ్యవధి పెరుగుతుంది.

గంగాళం లోతు 20 అం॥, కప్పు లోతు 2 అం॥ అనుకుంటే గంగాళంలో నిండుగా వున్న ద్రవం చల్లారడానికి కప్పులోని ద్రవం చల్లారడానికి వచ్చే వ్యవధి కన్న 10 రెట్లు ఎక్కువ పడుతుంది.

సరిగ్గా ఇదే కారణంచేత పెద్ద వాళ్ళ కన్న వనీ పిల్లలకి ఎక్కువ చలి వేస్తుంది. అందుకనే చంటి పిల్లలకి టోపీ, స్వెట్టరు వగైరా బట్టలు ఎక్కువగా అవసరం. అయితే చలివెయ్యడంలో ఎక్కువ తక్కువలకి శరీరపు సైజుల భేదం ఒక్కటే కారణం అని చెప్పడానికి లేదు. శరీరంమీద కొవ్వుపొర ఎంత మందంగా వుంటే చలి నుంచి అంత ఎక్కువ రక్షణ వుంటుంది. వనీపిల్లలలో కన్న పెద్దవారిలో ఈ కొవ్వు పొర ఎక్కువ మందంగా వుంటుంది.

81. వేకువ రూమున గడ్డి తడిగా ఎందుకు వుంటుంది?

తెల్లవారు రూమున లేచి, చెప్పలు లేకుండా గడ్డిలో నడిస్తే పాదాలు తడుస్తాయి. ఆకుల మీద చిన్న చిన్న నీటి బిందువులు ముత్యాలలాగ మెరుస్తూ కనిపిస్తాయి. సూర్యోదయం అయ్యాక ఈ మంచు ముత్యాలు మటుమాయమై పోతాయి. ఇది అందరికీ అనుభవంలో వున్న విషయమే. అయితే ఈ నీటి బిందువులు ఎక్కడి నుంచి వచ్చాయి? వాన పడింది అనుకుందామా అంటే చుట్టూ నేల పొడిగానే వుంటుంది. గురి చూచి విసిరినట్లు వాన చినుకులు ఆకుల మీదనే పడడం సాధ్యం కాదు కదా, ఏమిటి చిత్రం!

దీనినే మనం "మంచు పడింది" అంటూ వుంటాం, మన భాషలో మంచు అనే మాటకి నానార్థాలు వున్నాయి. SNOW, ICE, DEW వంటి ఆర్థ భేదాలను సూచించే మాటలు వాడుకలో లేవు. దీనిని మాటవరనకి 'తుహినం' (DEW) అందాం.

పేరు ఏదైతే నేమిగాని; ఇంతకీ ఈ తుహిన బిందువులు ఎక్కడినుంచి వచ్చి పడ్డాయి? ఇవి ఆకుల మీదనే ఎందుకు పడతాయి!

నిజానికి ఈ తుహిన బిందువులు వాన చినుకుల్లాగ ఆకాశం మీద నుంచి కిందపడ్డవి కావు. ఆకులమీద ఏర్పడతాయి. అది ఎల్లాగ?

గాలిలో తేమ అనేది ఎప్పుడూ వుంటుంది ఆవిరి రూపంలో? అయితే గాలిలో నిలిచి వుండగల తేమకి ఒక పరిమితి వుంది. గాలి వేడిగా వుంటే అందులో ఎక్కువ నీటి ఆవిరి నిలిచి వుండగలుగుతుంది. చల్లని గాలిలో తక్కువ నీటి ఆవిరి వుండగలదు. ఉదాహరణకి 20°C దగ్గర ఒక ఘనపు మీటరు గాలిలో 17 గ్రాముల నీటి ఆవిరి నిలవగలుగుతుంది. అదే గాలిలో 10°C దగ్గర 9.5 గ్రాముల నీటి ఆవిరికన్న అధికంగా వుండలేదు. వుండక ఏమవుతుంది?

నీటి ఆవిరితో నిండివున్న వేడి గాలిని హఠాత్తుగా చల్లబరిస్తే, ఆ చల్లదనంలో వుండవలసిన దాని కన్న అధికంగా వున్న ఆవిరి నీటి బిందువులాగా మారి బయటికి వచ్చేస్తుంది ఒక శమత్కారం చూద్దాం.

బాగా తుడిచిన పొడిగావున్న సీసాలో మంచు. ముక్కలువేసి, మూత బిగించి బల్లమీద వుంచితే త్వరలో సీసా వెలుపల మసకగా అవుతుంది. తరువాత నీటి బిందువులు ఏర్పడతాయి. ఈ సీరు సీసా వెలుపలికి ఎక్కడినుండి వచ్చింది? అది సీసా లోపలినుంచి రాలేదన్నది నిస్సందేహం. గదిలోని గాలిలో

ఆవిరి రూపంలో పున్న నీరు చల్లని నీసాకి తగలగానే ద్రవరూపం చెందింది. సరిగ్గా ఇదే విధంగా గాలిలో పున్న ఆవిరి అంతకన్న బాగా చల్లగా పున్న చెట్ల ఆకులకి తగిలి, ద్రవీకరించింది. నీటి తుంపరల రూపంలో ఆకులమీద నిలుస్తుంది, అదే తుహినం.

కనుక "మంచు వడింది" అనడం సరికాదు. అది ఎక్కడ నుంచో జారి పడింది కాదు. స్థానికంగా ఏర్పడ్డది.

అయితే, వట్టి నేలమీద తుహినం ఏర్పడదేమీ? చెట్ల ఆకుల లాగ భూమి తగినంత చల్లగా వుండదు. కనుకనే నేలమీద రాలిపడ్డ ఎండుటాకుల మీద కూడా తుహినము ఏర్పడదు. ఏమంటే ఎండుటాకులు నేలలాగే వేడిగా ఉంటాయి. అయితే చెట్టుకు పున్న వచ్చని ఆకులు చల్లగా ఎండుకుంటాయి? దీనికి సమాధానం 47వ వ్యాసంలో ఉంది. అయితే తెల్లారకట్ల మాత్రమే తుహినం ఎండుకు ఏర్పడుతుంది? అప్పుడు ఉష్ణోగ్రత కనిష్ఠంగా ఉంటుంది కనుక.

82. కొవ్వొత్తి వెలుగుకన్న టార్పిలైటు వెలుగు

చాలా దూరం వెడుతుంది. ఎందుచేత?

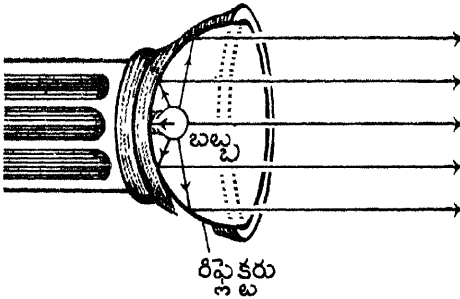
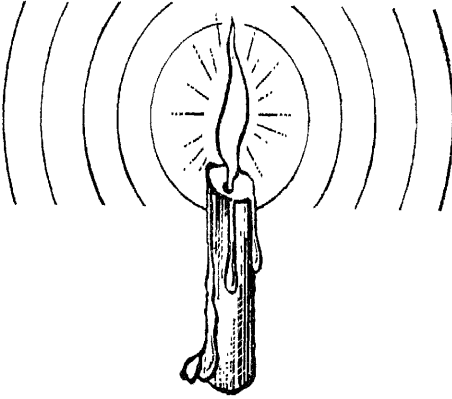
"కొవ్వొత్తి ఇచ్చే వెలుగు తక్కువా, టార్పిలైటు ఇచ్చే వెలుగు ఎక్కువా కనుక" అని ఈ ప్రశ్నకి కొందరు సమాధానం యివ్వడానికి ప్రయత్నిస్తారు. ఒక్క కొవ్వొత్తికి బదులు పాతిక కొవ్వొత్తులు వెలిగించి, కట్టగట్టి ఒకచోట పెట్టినప్పటికీ దూరాన ఉన్న గోడమీదపడే వెలుగు, చిన్నారి టార్పిలైటు నుంచి వడే వెలుగుకన్న తక్కువే. కొవ్వొత్తి నుంచి గోడదూరం ఎక్కువైనకొద్దీ ఈ భేదం మరింత కొట్టవచ్చినట్లు కనిపిస్తుంది. టార్పిలైటు యివ్వగల వెలుగు ఒక్క కొవ్వొత్తి ఇచ్చే వెలుగుకన్న ఎక్కువ కాకపోయినా సరే ఈ పైన చెప్పిన భేదం కనిపిస్తూనే వుంటుంది. కొవ్వొత్తికి బదులు కాగడా కానీ, హరికెన్ లాంతరు గానీ వుపయోగించినప్పటికీ ఇదే వరిస్తే. మరి దీనికేమంటారు?

టార్పిలైటులో బల్బు వెనుక కళాయిపెట్టిన వంపు తిరిగి "రిఫ్లెక్టరు" వుండడంలో వుంది అసలు రహస్యం.

దీపం నుంచి గోడ దూరం రెట్టంపుచేస్తే ఆ గోడమీద పడే కాంతి $2 \times 2 = 4$ వ వంతుకి తగ్గిపోతుంది. ఈ దూరం 3 రెట్లు చేస్తే, $3 \times 3 = 9$ వ వంతుకి తగ్గిపోతుంది. ఈ విధంగా దూరానికి 'విలోమ వర్గంగా' కాంతి తగ్గడం ప్రకృతి సూత్రాలలో ఒకటి. కొవ్వొత్తి, కాగడా, హరికెన్ లాంతరు వగైరాల విషయంలో ఈ సూత్రం అక్షరాలా వర్తిస్తుంది. రిఫ్లెక్టరు తీసేస్తే టార్పిలైటు వెలుగు కూడా ఇదే సూత్రాన్ని అనుసరిస్తుంది. కావాలంటే చేసి చూడండి.

అయితే ఇక్కడ రిఫ్లెక్టరు చేస్తున్న పని ఏమిటి?

ఇది బల్బునుంచి వెలువడే కాంతి అన్ని వైపులకి ప్రసరించి వ్యర్థమై
పోకుండా దానిని అంతనీ ఒకేవైపుకి మళ్ళిస్తుంది. చదునుగా ఉండే అద్దంకాక

దనురాకారంగా వంగిన రిఫ్లెక్టరుని తయారుచేయటంలో ఇదే ఉద్దేశం. ఈ
దనురాకారపు రిఫ్లెక్టరు కాలూకు "పోకస్" దగ్గర బల్బు ఉండేలాగ అమరిస్తే
ఆ రిఫ్లెక్టరు మీద వడ్డ కాంతికిరణాలన్నీ వెళ్ళినకొద్దీ విస్తృతం అయిపోకుండా,
ఒకదానికొకటి సమాంతరంగా ఎదరకి ప్రయాణం చేస్తాయి. ఈ సమాంతర
లక్షణంవల్ల కాంతిపుంజం ఎంతదూరం వెళ్ళినా సన్నని "పెనిసిలు" లాగే
నడుస్తుంది. కనుక గోడ ఎంత దూరంలో ఉన్నా దానిమీదపడే వెలుగు ఒక్క-
రాగే ఉంటుంది.

కొవ్వొత్తి, టార్నిలైటు కీ గల బేదానికి అసలు కారణం ఇదీ.

అయితే రిఫ్లెక్టరు ఎంత బాగా తయారుచేసినప్పటికీ కొన్ని లోపాలు తప్పవు. కనుక కాంతిపుంజం కొంతదూరం విస్తృతంకాక తప్పదు. కనుక ఈ వద్దతిలో కాంతిని సన్నని పెనిసిలు రూపంలో అనంత దూరం నడిపించడం సాధ్యంకాదు.

83. పొగమంచు ఎందుకు పడుతుంది?

శీతాకాలంలో రాత్రిగాని, తెల్లవారుఝామునగాని పొగమంచు (FOG) పడుతూ ఉంటుంది. ఒక్కొక్కప్పుడు కొద్ది అడుగుల దూరంలో ఉన్న వస్తువులు కూడా కనపడవు. తెల్లవారినాసరే కారులూ, బస్సులూ హెడ్ లైట్లు వెలిగించి నడుస్తాయి ప్రమాదాలు జరగకుండా ఉండేందుకు. ఎరోడ్రోమ్ ప్రాంతంలో దట్టమైన పొగమంచు కనుక వడితే అది ప్రమాదానికి దారితీయవచ్చు కనుక ఫ్లైట్ రద్దుచేస్తూ వుంటారు.

ఇంతకీ పొగమంచు అంటే ఏమిటి? అది నేలని జీరాడుతున్న మబ్బు తప్ప మరేమీకాదు. నిజానికి ఆకాశంలో ఎత్తుగా కనిపించే మేఘానికి, నేలని అంటిపెట్టుకుని వున్న పొగమంచుకీ తేడా ఏమీ లేదు. మామూలు మబ్బు నేల మీదగాని, సముద్రం మీదగాని ఏర్పడిన దానినే పొగమంచు అంటారు.

వెచ్చగా ఉన్న నేలనుగాని, జలాశయాన్నిగాని పైనుంచి చల్లనిగాలి వచ్చి తాకితే పొగమంచు ఏర్పడుతుంది. చలికాలం సమీపిస్తూ ఉండే నానాటికి నేలకన్నా, నీటికన్నా వేగంగా గాలి చల్లబడిపోతూ ఉంటుంది. పైనున్న చల్లని గాలి నేలకు దగ్గరలో వున్న వెచ్చని తేమ గాలిని తాకితే ఆ తేమ చివరికి సూక్ష్మమైన నీటిబిందువులుగా మారి, పొగమంచు ఏర్పడుతుంది.

సాధారణంగా వల్లె ప్రాంతంలో కన్న వట్టణాలలో అధికంగా పొగమంచు ఏర్పడుతూ వుంటుంది. దీనికి కారణం ఏమిటంటే వట్టణాలలో దుమ్ము, ధూళి, ప్యాక్టరీల పొగ ఎక్కువ. నీటి ఆవిరి రేణువుల చుట్టూ సులభంగా నీరుగా మారుతుంది. అదే దట్టమైన పొగమంచు అవుతుంది. ఈ తుంపరలు చాలా చిన్నవి కావడంచేత నీటిబిందువులు నేలమీద పడక గాలిలోనే తేలుతూ ఉంటాయి.

మన దేశంలో సూర్యోదయం అయితే ఆ వేడికే నీటితుంపరలు ఆవిరై పొగమంచు త్వరలోనే మాయమైపోతుంది. కాని ద్రువాల దగ్గరకు వెళ్ళినకొద్దీ శీతల దేశాలలో సూర్యకిరణాలు బహు వాలుగా పడుతూ ఉండడంచేత తగినంత శేడిలేక పగటిపూట కూడా సూర్యుడు కనబడనంత దట్టంగా పొగమంచు రోజు

అంతా విస్తరించి ఉంటూ ఉంటుంది గలదు. అందుకే వాళ్ళు ఎండకి మొహం వంచి ఉంటారు.

అయితే వాన పడతన్నప్పుడు దూరపు వస్తువులు బాగానే కనిపిస్తూ ఉంటాయి కదా, పొగమంచు పట్టినప్పుడు కనిపించలేమి? పొగమంచులో ఉన్నది ఏమంత ఎక్కువ నీరని కాంతి ప్రసరించదు?

పెద్ద నీటి బిందువులు కొద్దిగా ఉన్నప్పటికన్న అదే నీరు అధికాధిక సంఖ్యలో బహు సూక్ష్మమైన తుంపరల రూపంలో ఉన్నట్లయితే ఎక్కువ బోటు ఆక్రమించి కాంతిని అధికంగా అటకాయిస్తుంది. పొగమంచు అనేది బిటువంటిది కనుక దానిగుండా కాంతి ప్రసారం కష్టమైపోతుంది.

84. నీళ్ళు గడ్డకట్టిన చెరువులలో చేపలు ఎల్లా

బ్రతికి ఉంటాయి?

చలి దేశాలలో శీతాకాలంలో చెరువులూ, నదులూ గడ్డకట్టేస్తాయి. వాటి మీద నుంచి మనుషులు నడిచి వెళ్ళడమే కాదు. కారులుకూడా వెళ్ళిపోగలవు. అటువంటి సమయంలో ఆ చెరువులలోనూ, నదుల లోనూ ఉంటూ వచ్చిన చేపలన్నీ ఏమైపోతాయి? మంచుగడ్డల మధ్యని ఏ చేపా బతకలేదు కదా, మరి అందులోని చేపలన్నీ చచ్చిపోతాయా? కాదు, చెరువు నీళ్ళు అన్నీ పూర్తిగా గడ్డకట్టేసెయ్యవు పైతాగాన మాత్రమే మంచు పెళ్ళ ఏర్పడుతుంది. చలి విసురును బట్టి ఆ మంచుగడ్డ మందం మారుతూ వుంటుంది. నడి శీతాకాలంలో కూడా ఈ మంచుపొర మందం కొద్ది అంగుళాలు మాత్రమే ఉంటుంది. కారు బరువును నిలబెట్టడానికి ఈ మందం సరిపోతుంది.

ఈ మంచు పెళ్ళకింద నీరు ద్రవ రూపంలోనే ఉంటుంది. ఆ నీటి ఉష్ణోగ్రత $+4^{\circ}\text{C}$ ఉంటుంది సుమారుగా. ఆ నీళ్ళలో చేపలు మహారాజు లాగ బతుకుతాయి. ఆ దేశాలలో వ్రజలు చెరువు నీటిపైన కట్టిన మంచు గడ్డకు కన్నం వేసి, అందులో గాలం వేసి చేపలు పడుతూ ఉంటారు.

ఇందులో తమాషా ఏమిటంటే చెరువు నీరు పైనుంచి గుడ్డ కట్టడం మొదలు పెడుతుంది. అట్టడుగునుంచి గడ్డకట్టడం కొనసాగి ఉంటే అందులోని జీవాలన్నీ చచ్చిపోయి ఉండును. ప్రకృతిలో నీటికి గల ఈ లక్షణం చాలా చిత్రమైనదీ మనకందరికీ చాలా ఉపయోగించేదీనూ. నీరు చాలా విలక్షణమైన ద్రవం. దీనిని చల్లబరుచుకుంటూపోతే కలిగే మార్పులు చాలా చిత్రంగా ఉంటాయి.

చలికాలంలో చెరువు నీటిపైన గాలి అంతకంతకు చల్లబడుతూ ఉంటే, అనీటిపైపొర కూడా చల్లబడుతుంది. ఈ చల్లబడ్డ నీళ్ళు అడుగుని ఉన్న వెచ్చని

నీళ్ళకన్న ఎక్కువ బరువుగా ఉంటాయి కనుక, మైన చల్లబడిన నీళ్ళు కిందికి చేరుకుంటాయి. వెచ్చని నీళ్ళు పై భాగానికి వస్తాయి. ఈ ప్రక్రియ కొనసాగి అతికి చెరువులోని నీళ్ళు అన్ని $+4^{\circ}\text{C}$ ఉష్ణోగ్రతకి చేరుకుంటాయి. ఇక అక్కడనుంచి నీళ్ళు మరో విధంగా ప్రవర్తిస్తాయి; ఆ నీళ్ళు ఇంకా చల్లబడితే బరువెక్కుదానికి బదులు తేలిక అవుతాయి. కనుక $+4^{\circ}\text{C}$ కన్న చల్లబడిన పై నీటిపొర అడుగున ఉన్న నీటికన్న తేలిక అవడంచేత కిందికి దిగకుండా పైనే ఉండిపోతుంది. గాలి ఉష్ణోగ్రత నున్న ద్విగ్రాహకు చేరుకుంటే చెరువులో పైనున్న నీటి పొర మంచుగా మారుతుంది. నీటికన్న మంచుగడ్డ తేలిక అవడంచేత అది ఇంక కిందికి దిగే ప్రసక్తే లేదు. పైపైనే తేలుతూ ఉండి పోతుంది. త్వరలోనే చెరువుపైన అంతటా గాఢ పలక పరిచినట్లు మంచు పెళ్ళ ఏర్పడుతుంది.

మంచుగడ్డ మంచి ఉష్ణవాహకం కాదు కనుక మైన ఏర్పడ్డ మంచుపొర అడుగున ఉన్న నీటి వేడిని బయటికి పోనివ్వకుండా కవచంలా పని చేస్తుంది. బయటి గాలి ఉష్ణోగ్రత మైనస్ 60°C ప్రాంతాల ఉన్నప్పటికీ సైబీరియా వంటి చోట్ల చెరువుల లోపల నీళ్ళు ఇంకా 4°C ఉష్ణోగ్రతలోనే ఉంటాయి. కనుక చేపలకి ఇబ్బంది ఉండదు.

85. చందమామ మనతోబాటే ఎందుకు నడుస్తాడు?

నాన్న వేలు పట్టుకుని, వెన్నెట్లో నడుస్తూ, ఆకాశంలో చంద్రుడికేసి చూస్తూ చాలామంది పిల్లలు అడిగే ప్రశ్న ఇది.

"నేను నడిస్తే చందమామ నాతోకూడా నడుస్తాడు. నేను అగితే తానూ ఆగుతాడు. నేను వెనక్కి నడిస్తే తానూ అంతే ఇల్లా ఎందుకు చేస్తున్నాడు నాన్నా?"

"నువ్వంటే చందమామకి ఇష్టం కనుక" అని తప్పించుకోవచ్చు. ఆ బిడ్డ మొహం ఆనందంతో వెలిగిపోతుంది. దానికి అసలు కారణం ఆ వయస్సు పిల్లలకి చెప్పినా అర్థం కాదు.

ఇంతకీ అసలు కారణం ఏమిటి?

చంద్రుడు మనతోబాటే కదులుతున్నాడు అనేది కేవలం భ్రమ. అయితే ఈ భ్రమ ఎల్లా కలుగుతోంది?

మనం నడిచి వెడుతూ ఉంటే దారి పక్కన ఉన్న రాళ్ళూ, చెట్లు దీప స్తంభాలు వెనక్కి కదిలి పోతున్నట్లు కనిపిస్తాయి. దగ్గరలో ఉన్న వస్తువులే ఇల్లా వెనక్కి కదిలి పోతున్నట్లు కనిపిస్తాయి. దూరంలో ఉన్న గుడి గోవురం

ఇంతగా కదులుతున్నట్లు కనిపించదు. ఇంకా దూరం ఉన్న కొండ శిఖరం అంతకన్న తక్కువగా కదులుతున్నట్లుంటుంది; రైలు వెదుతూ ఉంటే దగ్గర వస్తువులు వెనక్కి పోతున్నట్లు, బహుదూరపు దీపాలు రైలు నడుస్తున్న దిశలోనే కదులుతున్నట్లు కనిపిస్తాయి.

నువ్వు కదులుతూ ఉంటే స్థిరంగా ఉన్న వస్తువును నీ కన్ను చూచే కోణం (దృక్కోణం అందాం) మారుతూ ఉంటుంది. సమీప వస్తువుల విషయంలో ఈ కోణం మార్పు అధికంగా ఉంటుంది. వస్తువు దూరం హెచ్చిన కొద్దీ దృక్కోణపు మార్పు తగ్గిపోతూ ఉంటుంది. కనుక దగ్గర వస్తువులను చూడడానికి నీ కళ్ళను బాగా తిప్పవలసి ఉంటుంది. దూరపు వస్తువులను చూడడానికైతే ఇంతగా కళ్ళను తిప్పనక్కరలేదు. కనుక దగ్గర వస్తువులతో పోల్చితే దూరపు వస్తువులు సీతోబాటే కదిలివస్తున్న భ్రమ కలుగుతుంది.

దగ్గర వస్తువులు వెనక్కి పోతున్నాయన్న భావం దూరపు వస్తువులతో పోల్చితే దూరపు వస్తువులు ముందుకి (అంటే మనతోబాటే) కదులుతున్నట్లు కనిపించడం సహజమే కదా?

చంద్రుడు మనకి చాలా దగ్గరలో ఉన్నట్లు కనిపిస్తాడే కాని నిజానికి మనకి సుమారు రెండున్నర లక్షలమైళ్ళ దూరంలో ఉన్నాడు. ఇంతదూరంలో ఉండడంచేతనే వెనక్కి కదిలిపోతున్న భూమిమీద వస్తువులతో పోలిస్తే మనతో బాటు కదిలి వస్తున్నట్లు కనిపిస్తాడు.

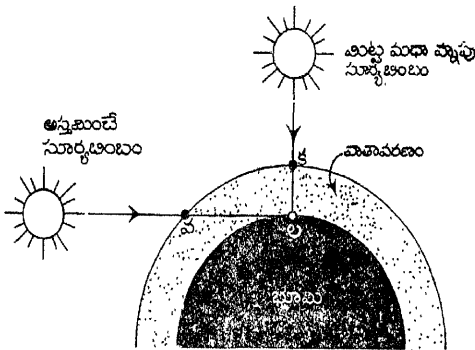
మనం కదలడం వల్ల ఒక వస్తువు చూచే దృక్కోణంలో కలిగే మార్పును కొలిచి, ఆ వస్తువు ఎంత దూరంలో ఉందో లెక్క వేయవచ్చు. ఈ పద్ధతిని ఉపయోగించి మనకు సమీపంలో ఉన్న 5800 నక్షత్రాల దూరాలను ఖగోళ శాస్త్రజ్ఞులు లెక్క వేయగలరు. అయితే నక్షత్రాలు బహు దూరాన ఉండడంచేత, దృక్కోణ భేదాలను కొలవడానికి కాస్తా కూస్తా దూరం నడిస్తే చాలదు. భూగోళంమీద “ఒక కొన నుంచి మరో కొనకి” (8000 మైళ్ళు) నడిస్తే కూడా సరిపోదు. ఈ పనికోసం 18.6 కోట్ల మైళ్ళ దూరం ప్రయాణం చేస్తారు. అది ఎల్లాగో తెలుసా? భూమి సూర్యుని చుట్టూ తిరిగే దారికి ఆ కొనకి ఈ కొనకి మధ్య గల దూరం (భూ కక్ష్యా వ్యాసం) ఇది. ఈ రోజుని ఒక నక్షత్రాన్ని చూచి, కోణం కొలిచి, మరో 6 నెలల తరవాత (భూమి సూర్యునికి అవతలి వైపుకు చేరుకొన్నాక) మళ్ళీ అదే నక్షత్ర కోణాన్ని కొలుస్తారు. ఇంత దూరం ప్రయాణం చేసినప్పటికీ, ఆ చూస్తున్నది అత్యంత సమీప నక్షత్రం (ఆల్ఫా సెంటారి) అయినప్పటికీ, దాని దృక్కోణపు మార్పు-డిగ్రీలో 4737 వ

వంతు, మాత్రమే. దీనినిబట్టి అది 25 లక్షల కోట్ల మైళ్ళ దూరంలో (43 జ్యోతిర్వర్షాల దూరంలో) ఉన్నదని తెక్క వెయ్యగలిగేరు.

86. అస్తమించే సూర్యుడు ఎర్రగా ఎందుకుంటాడు?

అస్తమించే ముందు సూర్యునిబం ముద్దమందార పువ్వులాగా ఉంటుంది. ఆ సమయంలో ఆకాశంమీద మబ్బులు కూడా పసుపు, నారింజ, ఎరుపు రంగుల్లో మెరిసిపోతూ ఉంటాయి. దానిని చూపించి మనవాళ్ళు "ఆకాశంమీద దేవకన్యలు కుంభం ఆరపోసుకున్నారు" అని చిన్నపిల్లలకు చెబుతూ ఉంటారు. ఒక్క సూర్యాస్తమయ సమయంలోనే కాదు. సూర్యోదయ సమయంలోనూ ఇంతే. కాని తెల్లారకట్టే లేచి సూర్యోదయ శోభను చూచే ఓపిక గల వాళ్ళు తగ్గిపోవడంచేత సూర్యాస్తమయం తెలిసినంత బాగా సూర్యోదయం తెలియదు ఏం జేస్తాం? ఉన్న మాట అదీ.

అన్నట్లు సంధ్యా సమయంలో సూర్యుడు ఎర్రగా మారతాడు అనడం సరికాదు. ఎర్రగా కనిపిస్తాడు అంతే. మన సాయంత్రం నెత్తురు ముద్దలాగా కనిపిస్తున్న వేళ, మనకి వశమంగా ఏ అరేబియాలోనో ఉన్నవాళ్ళకి ఇదే

సూర్యుడు మామూలుగా తెల్లగానే కనిపిస్తాడు. సంధ్యా సమయంలో ఏర్పడే రంగులకు అసలు కారణం సూర్యకాంతిలో మార్పులు కలగడం కాదు. సూర్యకిరణాలు భూ వాతావరణపు చిక్కని పొరలలోనుంచి ప్రయాణం చేసి రావడం అసలు కారణం.

సూర్య కిరణాలు భూ వాతావరణంలో నుంచి ప్రయాణం చేసి రావడం ఒక్క సంధ్యా సమయంలో మాత్రమే ఏమిటి? ఎల్లప్పుడూ జరుగుతూనే ఉంటుంది కదా? ఈ వర్ణభేదం మిట్టమధ్యాహ్నవే అనుభూతం కాదేమి?

ఫీటికి భేదం పై బొమ్మలో చూస్తే తెలుస్తుంది.

భూమిచుట్టూ వాతావరణం వుంది. దుమ్ము, ధూళి గాలిలో ఎగురుతూ వుంటుంది. ఇవి భూమికి సమీపంలో చట్టంగానూ, పైకి వెళ్ళిన కొద్దీ అంత కంతకు వలుచగానూ వుంటుంది, వీటి గుండా కాంతికిరణాలు ప్రయాణం చేసినప్పుడు గాలి అణువులచేత, దుమ్ముచేత అవి అన్నివైపులకూ విరజిమ్ము బడతాయి. ఈ విరజిమ్ముబడడంలో వివిధవర్ణాల కాంతికిరణాలలో తరతమ భేదాలున్నాయి. బచ్చలిపండురంగు కిరణాలు అత్యధికంగానూ, మిగిలిన రంగులు ఈ క్రింది క్రమంలో వరుసగా అంతకంతకు తక్కువగానూ విరజిమ్ముబడతాయి.

బచ్చలిపండురంగు - నీలిరంగు - ఆకువచ్చరంగు - పసుపువచ్చరంగు - నారింజపండురంగు - ఎరుపురంగు.

తెల్లని సూర్యకాంతిలో ఈ రంగులన్నీ కలసిపోయి వున్నాయనే న్యూటన్ ఋణావుచేసిన సంగతి మనకు తెలుసు. వాతావరణంలో నుంచి తెల్లని సూర్య కిరణాలు ప్రయాణంచేసి భూమిమీది ప్రేక్షకుడి కంటిని చేరుకున్నప్పుడు ఆ తెలుపురంగులో నిక్షిప్తమైవున్న బచ్చలిపండు, నీలి, ఆకువచ్చ రంగులు అధికంగా విరజిమ్ముబడతాయి; పసుపు, నారింజ, ఎరుపు రంగులు తక్కువగా విరజిమ్ముబడడంచేత ఇవి మాత్రం యధాతథంగా ప్రేక్షకుడికి కనిపిస్తాయి. సాయం సమయంలో సూర్యకాంతి ప్రయాణం చేయవలసిన వాతావరణపు పొర (వల), మిట్టమధ్యాహ్నవేళ (కల) కన్న చాలా అధికంగా వుంటుంది. (తొమ్మిదాడు) కనుక మధ్యాహ్నంకన్న సాయంకాలం ఈ విరజిమ్ముడు చాలా ఎక్కువగా వుంటుంది. కనుక మధ్యాహ్నం ఇంచుమించు అన్ని రంగులూ యధాతథంగా ప్రేక్షకుణ్ణి చేరుకుని సూర్యబింబం తెల్లగా కనబడుతుంది. సాయంకాలం మొదటి మూడు రంగులూ చెదిరిపోయి చివరి మూడు రంగులూ (పసుపు, నారింజ, ఎరుపు) కనిపిస్తాయి. సూర్యబింబం కిందికి దిగిపోతున్న కొద్దీ క్రమంగా పసుపు, నారింజ రంగులు కూడా చెదిరిపోయి, కేవలం ఎరుపురంగు మాత్రమే ప్రేక్షకుణ్ణి చేరుకుని, సూర్యబింబం నెత్తురు ముద్దలా కనిపిస్తుంది.

ఉదయాస్తమయాలలో చంద్రబింబస్థితి కూడా ఇంతే.

87. చీకట్లో వజ్రం ఎందుకు మెరుస్తుంది?

కటిక చీకట్లో వజ్రాలు మెరుస్తాయని లోకంలో ఒక అపోహ వుంది. కాని అది నిజం కాదు. వెలుగు ఏమాత్రమూలేని చీకటికొట్టులో వజ్రం మెరువడు దీవలగా దీనికి స్వయంగా వెలుగునిచ్చే శక్తిలేదు. అయితే స్వల్పకాంతిలో కూడా వజ్రం తళతళా మెరుస్తుంది ఇది నిజం.

అనేకకోట్ల సంవత్సరాలక్రితం భూగర్భంలో రాతిపొరల మధ్య చిక్కుకున్న బొగ్గుముక్కలు అపారమైన వత్తిడికి, వేడికి గురిఅయి, క్రమాంతరాలమీద వజ్రాలుగా మారేయి. నల్లగా ముట్టుకుందే చేతికి మసి అంటుకునే బొగ్గుముక్కలే వజ్రాలు అయ్యాయి అంటే నమ్మబుద్ధికాదు. కాని వజ్రంలో వున్నది బొగ్గుపరమాణువులు తప్ప మరేమీకావు. భూగర్భంలోని వత్తిడివల్ల బొగ్గు అణువులు ఒక ప్రత్యేక పద్ధతిలో అమరి స్పటికాలుగా ఏర్పడ్డాయి. భూతద్దంతో సూర్యరశ్మిని వజ్రంమీద కేంద్రీకరించి, కాల్చి అందులోనుంచి వచ్చినది కార్బన్ డై ఆక్సైడు అని 19 వ శతాబ్దంలో ఋజువు చేశారట.

వజ్రాన్ని గనిలోంచి తవ్వి తీసినప్పుడు అది మొద్దులా వుంటుందేకాని, మెరవదు. వజ్రాలు కొన్ని ప్రత్యేక సమతలాలలో సులభంగా పెచ్చులలాగ ఊడివస్తాయి. ఆ విధంగా వాటిని కోస్తేనే మెరుస్తాయి. దీనిని సానపట్టడం అంటారు.

సానపడితే వజ్రం ఎందుకు మెరుస్తుంది? నీరు, గాఢ వంటి పారదర్శకమైన వస్తువులన్నిటికీ కాంతి కిరణాలను వంచే శక్తి వుంది. ఈ విధంగా వంచే శక్తి అత్యధికంగా వున్న వస్తువు వజ్రం. ఈ కారణంచేత వజ్రంమీద పడిన కాంతి కిరణం లోపలదూరి బయటకి సులభంగా రాలేక, మళ్ళీ మళ్ళీ వెనక్కి తిరిగి వేరు వేరు ముఖాలవద్ద ప్రతిఫలించి, మన కంటిని చేరుకుంటుంది. కనుక అల్పమైన కాంతి కూడా బహుముఖాలమీద పరావర్తనం చెంది వెలుగు చిమ్ము చున్నట్లు కనిపిస్తుంది.

కొన్ని కొన్ని వజ్రాలలో రంగు రంగుల గీరలు, చారలు, చుక్కలు కనిపిస్తూ వుంటాయి. అవి ఆ స్పటికంలోని లోపాలవల్ల ఏర్పడతాయి. స్పటిక నిర్మాణంలో మామూలుగా వుండవలసిన బొగ్గు పరమాణువుల స్థానాలలో కొన్ని చోట్ల ఇతర దాతువుల పరమాణువులు వచ్చి చేరడమూ స్పటికం లోపల పగుళ్ళు వుండడమూ వంటివి ఈ లోపాలలో కొన్ని రకాలు. వీటివల్ల ఆ వజ్రపు విలువ తగ్గడానికి బదులు అపురూపంగా విలక్షణమైన ఆందంతో మెరుస్తున్నట్లు కనిపించడంతో వాటివిలువ మరింత పెచ్చడం కూడా కద్దు.

88. సుడిగుండాలు ఎందుకు ఏర్పడతాయి?

సుడిగుండం అనగానే గిరగిరా తిరుగుతున్న మహాజలరాశి గుర్తుకొస్తుంది. సముద్ర మధ్యలో వుట్టిన సుడిగుండంలో చిక్కుకుని ఓడలు సముద్రం అడుక్కిపోయి నాశనం అయిపోయినట్లు వింటూ వుంటాం. సుడిగుండాలు చాలా ప్రమాదకారులన్నది నిజమేకానీ, నడిసముద్రంలో సుడిగుండాలు ఉండవు.

కాలువలోనూ, నదులలోనూ చిన్న చిన్న సుడిగుండాలు ఏర్పడడం చూస్తూనే వుంటాం చొచ్చుకువెళ్ళిన గట్టుగాని, బండరాయికానీ నీటిప్రవాహానికి

అద్దం వచ్చినచోట ప్రవాహం వంపు తిరిగి సుడిగుండం ఏర్పడుతుంది. అద్దం వచ్చిన బండరాతి వెనుక నీళ్ళు గిరగిరా తిరిగినప్పుడు ఆ చక్రానికి బయట నీళ్ళు ఎత్తుగా పోగువడతాయి. దీనికి “అవకేంద్రబలం” (CENTRIFUGAL FORCE) కారణం. గిరగిరా తిరిగే వస్తువులను కేంద్రంనుంచి దూరంగా తోసే శక్తి ఇది. చంటిపావలకోసం ఉయ్యాలపైన వేలగట్టిన పూసల జాలరులు కీ ఇచ్చి వదిలితే దూరంగా విచ్చుకోడానికి ఈ అవకేంద్ర బలమే కారణం ఇంక సముద్రాలలో ఓడలకి ప్రమాదం కలిగించగల పెద్ద పెద్ద సుడిగుండాలు ఏ విధంగా ఏర్పడగలవో చూద్దాం. సుడిగుండం ఏర్పడడానికి ప్రవాహం వుండాలి కదా! సముద్రాలలో ప్రవాహాలు ఎక్కడ వుంటాయి? సూర్యచంద్రుల ఆకర్షణవల్ల సముద్రాలకు పోటుపాటు కలుగుతూ వుంటాయి. నీటిని ఒడ్డుకి గెంటే పోటూ ఒడ్డునుంచి నీటిని దూరంగా తోసే పాటూ ఒకదానికొకటి ఎదురై గుడ్డుకున్నప్పుడు నీళ్ళు గిరగిరా తిరుగుతాయి. సముద్రపు ఒడ్డుకి, దగ్గరలో వున్న లంకలకి మధ్యగల సన్నని జలసంధిలో ఇటువంటి సుడిగుండాలు ఏర్పడే అవకాశం వుంది. అటువంటి జలసంధిలో సముద్రం చాలా లోతుగా వుంటే గిరగిరా తిరిగే జలరాశి శంఖావర్తం (SPIRAL) చుడుతుంది. అప్పుడు సముద్రగర్భంలోకిలాగే శక్తి అధికంగా వుంటుంది. కాని ఇటువంటిది మహాసముద్ర మధ్యలో ఏర్పడవు.

ఇటువంటి ప్రమాదకరమైన శంఖావర్త సుడిగుండాలు ఏర్పడే ప్రసిద్ధ స్థలాలు నార్వే తీరంలో మాయెల్ స్ట్రోమ్ దగ్గర, ఇటలీకి నీనిలీకి మధ్య చాబిన్ వద్ద, నయాగరా జలపాతం దిగువాయి నీ వున్నాయి.

89. తెరటాలు ఎందుకు వస్తాయి?

సముద్రంలో తెరటాలు ఎందుకు వస్తాయి? అనే విషయంమీద సుప్రసిద్ధ వైజ్ఞానికుడు గెలీలియో ఒకవిధంగా చెప్పడానికి ప్రయత్నించాడు. భూమి తన చుట్టూ తాను తిరుగుతూ వుండడంచేత ఆ కదలికకి తెరటాలు వుడుతున్నాయన్నాడు.

ఈ విషయంలో గెలీలియో పొరబడ్డాడు. భూమి తనచుట్టూ తాను తిరగడానికి, నీళ్ళలో తెరటాలు వుట్టడానికి సంబంధం ఏమీలేదు. గాలి విసురుగా వీయకుండా ప్రశాంతంగా వున్న రోజున సముద్రం కూడా ప్రశాంతంగానే వుంటుంది. గాలి రివ్యూన ఈడ్చికొడుతున్న తుపానువేళ సముద్రంలో తెరటాలు ఉవ్వెత్తుగా లేస్తాయి. దీనినిబట్టి సముద్రంలో లేదా మరి ఏ జలాశయంలోనైనా సరే అలలు వుట్టడానికి ముఖ్యకారణం గాలి విసురు అని తెలుస్తూనే వుంది.

అయితే గాలివీయడంవల్ల తెరటం ఎల్లా వుడుతుంది? గాలిచేత గొంట్లబడిన నీరు ఒకఢోట పోగువడి ఎత్తుగా కొండలాగా ఏర్పడుతుంది.

భూమ్యాకర్షణశక్తి ఆ "నీటికొండ"ని కిందికిలాగి సరిసమానం చెయ్యడానికి ప్రయత్నిస్తుంది. ఈ రెండు శక్తుల ప్రభావంవల్లనూ నీళ్ళల్లో కెరటంపుడుతుంది.

కెరటంలో ఒక చమత్కారం వుంది. ఎక్కడి నీళ్ళు అక్కడే పైకి కిందికి అల్లల్లాడుతూ వుంటాయేకాని ముందుకి కదలవు సందేహం వుంటే ఒక జీలుగు బెండుముక్కని కెరటాలున్న నీళ్ళలోవేసి చూడవచ్చు. జీలుగు బెండు పైకి కిందికి అడుతూ ఆ ప్రదేశంలోనే వుంటుంది కానీ, ఎదరకు కదిలిపోదు, కాని కెరటపుశక్తి మాత్రం ఎదరకి జరిగిపోతుంది. పొడుగుపాటితాడును పైకి కిందికి అడిస్తూ అలలు పుట్టించవచ్చు. అలా ముందుకి కదిలిపోతుంది, కాని తాడులోని వివిధ భాగాలు ఎక్కడ వున్నవి అక్కడే వుంటాయి కదా?

సముద్రపుఒడ్డున మాత్రమే కెరటాలు వుంటాయనీ, సముద్ర మధ్యంలో వుండవనీ చెబుతూ వుంటారు. ఇది నిజంకాదు. సముద్రంలో అలలు అన్నిచోట్లా వుంటాయి! కాని ఒక భేదం వుంది. సముద్రతీరంలో మాత్రమే కెరటం విరిగి వడుతుంది. సముద్ర మధ్యలో విరిగివడడం వుండదు. దీనికి కారణం ఏమిటంటే ఒడ్డును సమీపిస్తూ వుంటే తరంగపు అడుగుభాగం నేలకి తగిలి ఒరవడి వల్ల వేగంతగ్గి, నెమ్మదిగా ప్రయాణం చేస్తుంది. తరంగపు ప్రైథాగానికి ఎటు వంటి నిరోధంలేని కారణంచేత యదావేగంతోనే ముందుకి వెళ్ళబోతుంది. వరుగెత్తుతున్న వాడికాళ్ళకి చటుక్కున ఏ వస్తువైనా అడ్డువస్తే, కాళ్ళు ఆగి పోతాయే కాని శరీరపు ప్రైథాగం ఇంకా కదులుతూనే వుండడంచేత బోర్లా వడి పోతాడు. అలాగే తరంగపు అడుగుభాగానికి నేల అడ్డు రావడంచేత తరంగం ముందుకు విరిగి వడుతుంది.

చిలకరిస్తున్న నీళ్ళల్లో కైలవదార్థం వుంటే ఆ నూనె పొరలమధ్య గాలి చేరి నురగవస్తుంది. అలాగే కెరటాలు విరిగి తీరాన్ని గుద్దుకుంటూ వుండడం వల్ల జలజీవుల కల్మషాలు కలిసిన సముద్రజలంలో ఒడ్డున నురగ ఏర్పడుతుంది. ఈ నురగ సముద్రమధ్యంలో వుండదు.

90. పంకా వేసుకుంటే చల్లగా ఎందుకుంటుంది?

వేసవిలో విననకర్రతో విసురుకుంటే, లేదా ఫ్యాన్ వేసుకుంటే చల్లగా నుఖంగా వుంటుంది. అందుకనే ధనుర్మాసంలో దేవాలయాలలో వడవప్పు, పానకంతోబాటు విననకర్రలు కూడా వంచి పెడుతూ వుంటారు. అయితే, విసురుకున్నప్పుడు చల్లగా అనిపించటానికి కారణం ఏమిటి?

ఐయటి వాతావరణపు ఉష్ణోగ్రత ఎంత ఉన్నప్పటికీ మన శరీర ఉష్ణోగ్రత 98.4° ఫారెన్ హీట్ ఉంటుంది. దానికి అర్థం మన శరీరభావం ఇంతకన్నా హెచ్చడమూ, తగ్గడమూ జరగదనికాదు, ఇది 98.4°F కన్న రవ్వంత

హెచ్చినా, తగ్గినా మన శరీరం వెంటనే కనిపెట్టి, ఉష్ణోగ్రత మళ్ళీ యధాస్థితికి వచ్చేట్టు చేస్తుంది. ఈ పని నంతా సక్రమంగా నిర్వహించే బాధ్యత మెదడులోని ఒక చిన్న భాగానిది. మన రక్తపు ఉష్ణోగ్రత తగ్గితే ఇది పెంచడానికి ప్రయత్నిస్తుంది; ఉష్ణోగ్రత హెచ్చితే ఇది తగ్గించడానికి ప్రయత్నిస్తుంది.

బయటి వాతావరణం చాలా చల్లగా ఉంది అనుకుందాం. హెచ్చు ఉష్ణోగ్రతలో ఉన్న మన శరీరం నుంచి కొంత వేడిమి బయటిగాలికి తగిలి నష్టపోతుంది. అప్పుడు మనకి చలివేస్తున్న అనుభూతి కలుగుతుంది. వెంటనే మెదడులోని "ఉష్ణోగ్రతా కేంద్రం" నుంచి నాడుల ద్వారా శరీరపు వేడిని పెంచవలసిందని చకచకా వార్తాప్రసారం అవుతుంది. వెంటనే శరీరంలోని గ్రంథుల నుంచి "ఎన్డ్రైములు" కొన్ని అధికంగా ఉత్పత్తి అవుతాయి. వాటివల్ల శరీరంలోని ఆక్సిజన్ మరింత అధికంగా ఖర్చు అయి, కండరాలలోనూ లివరులోనూ ఉన్న ద్రవ్యం "మండి", వేడి అధికంగా ఉత్పత్తి అవుతుంది, అంతే. బయటికి కారిపోయే వేడిని తగ్గించడం కోసం చర్మం ముడుచుకుంటుంది. బాగా చలేస్తున్నప్పుడు మనం ముడిచిపెట్టుకోడానికి కారణం ఏమిటంటే బయటి గాలికి తగులుతున్న (ఎక్స్పోజ్ అయి ఉన్న) శరీర వైశాల్యాన్ని తగ్గించడానికి మనం అసంకల్పితంగా చేసే ప్రయత్నం ఇది. శరీర ఉష్ణోగ్రత మరి తగ్గినట్లయితే వెంటనే వేడి పుట్టించడానికి కండరాలు వణుకుతాయి. అందువల్లనే మన స్వాధీనంలో లేకుండా వణుకుతుంది. ఈవిధంగా శరీరం ఉష్ణోగ్రతను యధాస్థితికి రప్పించడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతాయి.

మన శరీర ఉష్ణోగ్రతకన్న బయటగాలి ఉష్ణోగ్రత అధికంగా ఉన్నట్లయితే బయటినుంచి మన శరీరానికి వేడిమి వచ్చి చేరుతుంది. దానితో మన శరీరతాపం 98.4°F ను మించిపోతుంది. అప్పుడు మనకి వేడిగా ఉందన్న అనుభూతి కలుగుతుంది. "ఉష్ణోగ్రతను తగ్గించవలసి వుంది" అని మెదడు ఆజ్ఞలు జారీ చేస్తుంది. వెంటనే శరీరంలో ఆక్సిజన్తో మండే ప్రక్రియ మందగిస్తుంది. అందుచేతనే మనకి చలికాలంలో కన్న వేసవికాలంలో ఆకలి తక్కువగా వేస్తుంది. చర్మం వ్యాకోచిస్తుంది; అందువల్ల శరీరంలోని వేడి రేడియేషన్ ద్వారా అధికంగా బయటికి పోవడానికి అవకాశం ఏర్పడుతుంది. చర్మం అంతటా వున్న లక్షలాది చెమట రంధ్రాలు, పెద్దవి ఆయి, చెమట ధారాళంగా బయటికి వచ్చి, ఆవిరి అవుతుంది. ద్రవం ఏదైనా ఆవిరి అవడానికి వేడిమి అవసరం. ఉదాహరణకి ఒక గ్రాము నీరు ఆవిరి అవడానికి 537 కేలరీల వేడి కావాలి. ఈ వేడి మన శరీరం నుంచే వస్తుంది. కనుక ఆవిరి అయే ప్రతీ గ్రాము చెమటకీ శరీరం నుంచి 537 కేలరీల వేడి తగ్గుతుంది. కనుక శరీరం చల్లబడుతుంది. చర్మానికి దగ్గరగా వున్న గాలిలో తేమ ఎక్కువగా వుంటే చెమట త్వరగా ఆవిరి కాదు. కనుక శరీరం త్వరగా చల్లబడుతుంది. మనకి ఉక్కబొడున్న అనుభూతి కలుగుతుంది.

అప్పుడు విసురుకుంటే తేమ అధికంగా వున్న సమీపంలోని గాలి దూరంగా తొలగిపోయి, తేమ తక్కువగా వున్న గాలి మరోచోట నుంచి వచ్చి చర్మానికి తగులుతుంది. అక్కడ తేమ తక్కువ వుండడంచేత చెమట మళ్ళీ త్వరగా ఆవిరి అవుతుంది. శరీరంలోని వేడి త్వరగా బయటికి పోతుంది. శరీరం చల్లబడుతుంది.

విసురుకుంటే చల్లగా వున్న అనుభూతి కలగడానికి ఇంత తతంగం వుంది.

91. మంట వేడిగా ఎందుకుంటుంది?

చంటిపిల్లాడు పాకుకుంటూ వెళ్ళి వెలుగుతున్న దీపాన్ని ముట్టుకుని, తెప్పుమని అరుస్తాడు. మంటని ముట్టుకుంటే కాలుతుందని మొదటిపాఠం నేర్చుకుంటాడు.

అయితే మంట ఎందుకు కాలుతుంది. ఇదేమి పిచ్చి ప్రశ్న? అని ఆశ్చర్య పడతాడు. మంట అనేది కాలుతుందని పారాడే వయస్సు నుంచి అనుభూతమైన విషయం కనుక సాధారణంగా ఇటువంటి సందేహమే రాదు.

ఈ ప్రశ్నకి సమాధానం చెప్పేముందు మంట అంటే ఏమిటో వివరించాలి. మండడం అనేది ఒక రసాయన క్రియ. ఇది జరిగినప్పుడు వేడి, వెలుగు వుడతాయి. ఇంధనం ఆక్సిజన్ తో కలియడమే మండడం అంటే.

మంట ఏర్పడడానికి మూడు దినుసులు అవసరం. ఒకటి మండేది. దీనినే ఇంధనం అంటారు. రెండవది మండించేది. ఇదే ఆక్సిజన్. పొయ్యితో కట్టె మండినప్పుడు కట్టెలోని బొగ్గు గాలిలోని ఆక్సిజన్ తో రసాయన సంయోగం చెందుతుంది. మండడానికి కావలసిన సూడవది వేడి. నిజానికి ఇది వస్తువు కాదు. ఒక శక్తి కర్ర మామూలుగా గాలిలోని ఆక్సిజనుతో కలవదు. వెలిగించిన అగ్గిపుల్లనో, కణకణలాడే నిప్పునో కర్రకి తగిలిస్తాము. 'కర్ర తగినంతగా వేడెక్కితే' అప్పుడు ఆక్సిజన్ తో కలుస్తుంది. బగ్గన మంట వస్తుంది. వేరువేరు ఇంధనాలు వేరువేరు ఉష్ణోగ్రత దగ్గర మండుతాయి. దీనిని "జ్వలన ఉష్ణోగ్రత" అంటారు.

ఒక దుంగకి సెగ చూపించి, జ్వలన ఉష్ణోగ్రత వరకూ వేడిచేస్తే, ఆ దుంగ మొత్తం అంతా ఒక్కసారిగా తగలబడదు. దీనికి కారణం దుంగలోని అన్ని అణువులకీ ఆక్సిజన్ ఒక్కసారిగా అందదు. దుంగ పైభాగానికే ఆక్సిజన్ తగులుతుంది కనుక తగినంతగా వేడిచేస్తే కర్ర పైభాగం వాయురూపం చెంది మండుతుంది.

వేడి అందుతూ వుంటే వాయురూపంలో వున్న ఇంధనం అణువులూ, గాలిలోని ఆక్సిజన్ అణువులూ బహు వేగంగా పరుగెత్తుతాయి; ఒక దానితో ఒకటి బలంగా గుడ్డుకుంటాయి. ఈ వరీన్టీటిలో ఇంధనం అణువులూ, ఆక్సిజన్ అణువులూ సులభంగా కలుసుకుంటాయి. వేడి, వెలుగు వస్తాయి. అదే మంట.

మంట తగిలితే కాలడానికి కారణం ఏమిటి? వేడిగా వున్న వస్తువులలోని అణువులు బహు వేగంగా కదులుతూ ఉంటాయని చెప్పుకున్నాంకదా? ఉష్ణోగ్రత పెరిగినకొద్దీ యీ వేగం పెరుగుతుంది. ప్రవచన వేగం గల యీ అణువులు మన శరీరం మీద ఉన్న నాడుల కొసలకి తగిలితే నొప్పి అనుభూతి కలుగుతుంది. వేడి తక్కువగా ఉండే నాడుల కొసలను పాడుచేయగలిగినంత వేగం అణువులకి లేకపోవడంచేత నొప్పి ఉండదు.

92. నీళ్లు చల్లితే మంట ఎందుకు ఆరిపోతుంది?

నీళ్లు చల్లితే మంట ఆరిపోతుందని అందరికీ తెలుసు.

అవును, ఎందు కారిపోతుంది?

అసలు మండడానికి ఏమేమి కావాలో తెలుసుకుంటే, మండకుండా ఉండాలంటే ఏమి చెయ్యాలో సులభంగా అర్థం అవుతుంది; ఆ తరువాత మన అసలు ప్రశ్నకి సమాధానం వస్తుంది. కనుక అటునుంచి నడుక్కొద్దాం.

మండడానికి మూడు "దినుసులు" అత్యవసరం. ఒకటి, మండే లక్షణం గల వస్తువు. కర్ర, కాగితం వంటి ఘన పదార్థాలు. పెట్రోలు, కిరసనాయిలు వంటి ద్రవ పదార్థాలు: మిథేన్, బుటీన్ వంటి వాయు పదార్థాలూ ఈ కోవకి వస్తాయి.

మండడానికి కావలసిన రెండో వస్తువు ఆక్సిజన్. పొయ్యిలో కర్ర, కుంపటిలో కిరసనాయిలు, స్టాలో గేస్ మండుతున్నాయంటే. అవి గాలిలోని ఆక్సిజన్తో రసాయన సంయోగం చెందుతున్నాయని అర్థం. ఆక్సిజన్ లేకపోతే ఎంటు అసాధ్యం.

మంటకి కావలసిన మూడవది వేడి. కర్ర, పెట్రోలు, ఖనిజ వాయువు గాలిలో ఉంచితే వాటంతట అవి మండిపోవు తగినంత హెచ్చు ఉష్ణోగ్రత ఉంచేనే అవి మండుతాయి. దీనిని "జ్వలన ఉష్ణోగ్రత" అంటారు. వివిధ ద్రవ్యాలకి యీ జ్వలన ఉష్ణోగ్రత వివిధంగా ఉంటుంది. అంతకన్న తక్కువ ఉష్ణోగ్రత ఉంటే ఇందనమూ, అక్సిజనూ ఎంత ఉన్నానరే మండదు.

ఈ మూడు దినుసులలో ఏ ఒక్కటి లోపించినా మండడం అనేది సాధ్యం కాదు. కనుక మంటను అర్చడానికి, మూడు వస్తువులు కనిపిస్తున్నాయి. మండే పదార్థాన్ని తొలగించడం మొదటి పద్ధతి. ఆక్సిజన్ అందకుండా చేయడం రెండో పద్ధతి. ఉష్ణోగ్రత తగ్గించడం మూడో పద్ధతి.

మండుతున్న కర్రమీద నీళ్లు చల్లితే దాని ఉష్ణోగ్రత తగ్గిపోతుంది. (నీటి ఉష్ణోగ్రత నూరు డిగ్రీలు సెం. గ్రే. చాటు కదా? కనుక మంట ఆరిపోతుంది.)

అయితే పెట్రోలువంటి తైలాలు మండుతున్నట్లయితే వాటిని అర్చడానికి నీళ్లు చల్లితే లాభం లేదు. కేలిక అయిన నూనె నీళ్ళమీద తేలి ఇంకా మండుతూనే ఉంటుంది. నీళ్ళకి అనుకుని వున్న నూనె పొర చల్లగా ఉన్నప్పటికీ

పైపొరను మాత్రం జ్వలన ఉష్ణోగ్రత కన్న హెచ్చుగా ఉండడంచేత పైభాగం మండుతూనే ఉంటుంది. నూనె మంట ఆర్పడానికి "నురగ" వంటి పదార్థాన్ని విరజిమ్ముతారు. నూనెకి ఆక్సిజను అందకుండా ఈ నురుగ సైంథవుడి రాగ అడ్డు పడుతుంది. కట్టుబట్ట అంటుకుంటే దళసరి రగ్గు చుట్టబెట్టమనడం కూడా ఇందుకే.

93. నీళ్లు ఎందుకు మందవు?

నీళ్ళు చల్లగా ఉంటాయి కనుక మందవు అని సాధారణంగా చెప్పే సమాధానం. స్పీరిటు నీళ్ళ కన్న చల్లగా ఉంటుంది ముట్టుకుచూస్తే. అయినా - సరే అది మండుతుంది కదా; కనుక చల్లగా ఉండడం అనేది మందకపోవడానికి కారణం కాదు-అన్నమాట.

నీళ్ళు తడిగా ఉంటాయి కనుక మందవు అని మరొక సమాధానం అని పిస్తూ ఉంటుంది. పెట్రోల్ కూడా తడిగానే ఉంటుంది. అయినా సరే మండుతుంది కదా?

మందడానికి మూడు ముఖ్య దినుసులు అవసరం అని ఇంతకుముందు వ్యాసంలో చెప్పకున్నాం. కర్ర, నూనె, ఖనిజవాయువు వంటి మండే లక్షణం గల వస్తువు ఉండాలి. ఆక్సిజన్ ఉండాలి. తగినంత ఉష్ణోగ్రత ఉండాలి. ఈ మూడింటిలో ఒక దినుసు ఏదో లోపించడంవల్ల నీళ్ళు మందవు అని అర్థం అవుతూనే వుంది. అయితే ఆ లోపించినది ఏమిటి?

కాలిలో ఆక్సిజన్ వుష్కలంగానే వుంది. కనుక లోపించినది ఆక్సిజన్ కాదు. నీళ్ళకు మండే లక్షణం లేదు కనుక మందదు అని సమాధానం చెప్పి తప్పించుకోవచ్చు. అయితే నీళ్ళకు మండే లక్షణం ఎందుకు లేదు? అని ప్రశ్న వస్తుంది. దీనికి ఒక విధంగా సమాధానం చెప్పవచ్చు.

కర్ర మండి బూడిద అయింది. మరి ఆ బూడిద మండుతుందా? మండదు. ఎందుకంటే కర్రలో మందదగ్గ దినుసులన్నీ మండిపోగా మిగిలినదే బూడిద కనుక అది యింక మండదు. అల్లాగే ఆక్సిజన్, హైడ్రోజన్ వాయువులు కలిసి మంటగా ఏర్పడ్డ "బూడిద" వంటిదే నీరు. కనుక నీరు మండదు. రెండు హైడ్రోజన్ పరమాణువులు ఒక ఆక్సిజన్ పరమాణువు కలిసి మండితే నీరు ఏర్పడుతుంది.

కాని నీటిని తగినంత హెచ్చు ఉష్ణోగ్రతకి వేడి చేయగలిగితే నీటి అణువు రెండు హైడ్రోజన్, ఒక ఆక్సిజన్ పరమాణువులుగా విడిపోతుంది. అప్పుడు ఆ రెండు వాయువులూ కలిసి మండుతాయి. మళ్ళీ నీరు ఏర్పడుతుంది. మరుగుతున్న నూనెలో నీటిచుక్కవేస్తే ఆ వేడికి కొన్ని నీటి అణువులు ఆక్సిజన్, హైడ్రోజన్ పరమాణువులుగా విడిపోయి మంట వుడుతుంది. ఆ మంటవల్ల మరుగుతున్న నూనె అంటుకుంటుంది.

94. మరుగుతున్న నీళ్ళ కన్న ఆవిరి తగిలితే ఎక్కువగా కాలుతుందేమో?

మరుగుతున్న నీటి ఉష్ణోగ్రత 100°C డిగ్రీలు (సెం.గ్రే.) ఆ మరుగునీళ్ళ నుంచి వచ్చిన ఆవిరి ఉష్ణోగ్రత కూడా 100°C డిగ్రీలే. రెండింటి తాపమానమూ ఒక్కటే అయినప్పుడు మరుగునీళ్ళ కన్న ఆవిరి తగిలితే ఎక్కువగా బాధించడానికి కారణం ఏమిటి?

ఉష్ణోగ్రత సమానమే అయినప్పటికీ మరుగునీళ్ళలో కన్న ఆవిరిలో 'వేడి' ఎక్కువ! చాలా విద్ధూరంగా కనిపిస్తున్నప్పటికీ ఇది నిజం. సామాన్య జనాభా ఉష్ణోగ్రతనీ వేడినీ ఒకే అర్థంలో పువయోగిస్తూ వుంటారు. కాని శాస్త్ర పరిభాషలో యీ రెండింటికీ చాలా భేదం వుంది. వేడి అనేది ఒక రకం శక్తి; దానిని కేలరీలలో కొలుస్తారు. ఆ వేడియొక్క తీవ్రతను ఉష్ణోగ్రత అంటారు. దీనిని డిగ్రీలలో కొలుస్తారు.

ఒక గ్రాము మరుగునీళ్ళలో 100°C కేలరీల వేడి వుంటుంది. అదే నీటి నుండి వచ్చిన ఒక గ్రాము నీటి ఆవిరిలో 539°C కేలరీల వేడి వుంటుంది. హెచ్చుగా వున్న ఆ 539°C కేలరీలను నీటి ఆవిరి యొక్క "గుప్తోష్ణం" (LATENT HEAT) అంటారు.

100°C వద్దనున్న గ్రాము నీటికి అదనంగా 539°C కేలరీల వేడిని అందిస్తేగాని ఆ నీరు ఆవిరిగా మారదు. అల్లాగే ఒక గ్రాము నీటి ఆవిరిలో నుంచి 539°C కేలరీల వేడిని తొలగిస్తేగాని నీరుగా మారదు. ద్రవ స్థితి నుంచి వాయు స్థితికి మారడంలో జరిగే చమత్కారం ఇది. ఈ విచిత్ర లక్షణం ఒక్క నీటికి మాత్రమే కాక ద్రవ వదార్థాలన్నింటికీ వుంది. కాని ఈ గుప్తోష్ణం వివిధ ద్రవాలకు విభిన్నంగా వుంటుంది. గుప్తోష్ణం నీటికి అత్యధికంగా వుంది. ఉదాహరణకి యీ గుప్తోష్ణం ఇర్రైలు అల్కహోలుకి 206°C కేలరీలు, బెంజీన్ కి 95°C కేలరీలు. ఈధరుకి 83°C కేలరీలు....

100°C ఉష్ణోగ్రత వున్న ఒక గ్రాము నీటి ఆవిరి శరీరానికి కలిగితే వెంటనే 539°C కేలరీల వేడిని మన శరీరానికి ఇచ్చేసి, 100°C ఉష్ణోగ్రత గల నీరుగా మారిపోతుంది. ఆ నీరు మన శరీర ఉష్ణోగ్రత (37°C) వరకూ చల్లబడడానికి చాలా సేపు పడుతుంది. ఈలోగా ఆ వేడినీళ్ళను విడిచింపేసుకోకపోతే $160.37=63^{\circ}\text{C}$ కేలరీల వేడి మరుగునీళ్ళు అందించే వేడికి సుమారు పది రెట్లు వుంటుంది. అందుచేత నీటి ఆవిరి ఎక్కువగా బాధించడంలో ఆశ్చర్యం ఏముంది?

95. రెఫ్రజిరేటరులో ఫ్రీజర్ భాగం అన్నిటికన్న పైన ఎందుకుంటుంది?

రెఫ్రజిరేటర్‌లో మంచగడ్డ, ఐస్ క్రిము తయారయే భాగాన్ని ఫ్రీజర్ అంటారు. ఇందులో ఉష్ణోగ్రత -15°C . ప్రాంతాల వుంటుంది. మిగిలిన భాగాలలో ఉష్ణోగ్రత $+4^{\circ}\text{C}$ సెం.గ్రే. ప్రాంతాల వుంటుంది. ఇందులో తినుబండారాలు పెట్టుకుంటారు. అయితే ఫ్రీజరు అరను అన్నిటికన్న పైన ఎందుకు అమరుస్తారు? అన్నది మన ప్రశ్న.

ఫ్రీజర్‌ని ఎక్కడో అక్కడ అమర్చాలి కదా? అట్టడుగున బిగిస్తే అక్కడే ఎందుకు పెట్టేరు అని అడగరా? పైగా పైన పెడితే మంచగడ్డ వగైరాలు తీసుకోదానికి వంగనక్కరలేదు. అని కొందరు సమాధానాలివ్వవచ్చు.

కాని ఇవేవీ అసలు కారణాలు కావు. ఫ్రీజర్ ఎక్కడో అక్కడ అమర్చడానికి వీలులేదు. దానిని పైభాగంలోనే అమర్చాలి. ఇంక ఎక్కడ పెట్టినా మిగిలిన భాగాలు సరిగ్గా చల్లబడవు! ఎందుకో తెలుసా?

రెఫ్రజిరేటరు అంతలోనూ వేడి తొలగించబడే భాగం ఫ్రీజర్‌లోనే. దీని చుట్టూ అమర్చిన గొట్టాలతో అమోనియా (లేక ఫ్రియాన్) ద్రవం ఆవిరి అయి చల్లబడుతూ వుంటుంది. ద్రవం ఏదయినానరే ఆవిరి అయినప్పుడు వేడిని పీల్చుకుంటుంది. మన శరీరంమీద చెమట ఆవిరి అయి శరీరాన్ని చల్లబరచడం వంటిదే ఇదీనూ.

ఈ విధంగా ఫ్రీజర్‌లో ఏర్పడ్డ చల్లదనం రెఫ్రజిరేటరులోని తక్కిన భాగాలన్నిటికీ సరఫరా అవుతుంది ఎల్లా అవుతుంది? గాలి ప్రవాహాలవల్ల - ఫ్రీజరు దగ్గరవున్న గాలి చల్లబడుతుంది. చల్లనిగాలి వేడిగాలికన్న బరువుగా వుంటుంది కనుక కిందికి దిగుతుంది. కిందనున్న వేడిగాలి పైకి లేచి ఫ్రీజర్‌కి తగిలి, చల్లబడి, బరువెక్కి మళ్ళీ కిందికి దిగుతుంది. ఈ విధంగా కిందికి పైకి వాయుప్రవాహాలు ఏర్పడ్తాయి; త్వరలోనే రెఫ్రజిరేటరు లోపల చల్లబడతాయి. ఫ్రీజరు అన్నిటికన్న పైన వుంటేనే చల్లబడిన గాలి కిందికి దిగడం అనేది సాధ్యం అవుతుంది.

మాటవరసకి ఫ్రీజర్‌ని అట్టడుగున అమర్చారనుకుందాం. ఫ్రీజరు దగ్గర చల్లబడ్డగాలి కిందికి దిగడానికి చోటు ఏది? పైన వున్న వేడిగాలి పైనే వుండి పోతుంది, కనుక పైభాగాలు చల్లబడవు.

96. వేడిచెయ్యడం కన్నా చల్లబర్చడం ఎక్కువ కష్టం ఎందుచేత?

కర్రా కంపా తెచ్చి మంటబెట్టి నీళ్ళను మరగించడం చాలా సులభం. 30, 40 వేల ఏళ్ళ క్రితమే ఆదిమ మానవుడు నిప్పుచేయడం నేర్చుకున్నాడు. దానిలో మిగిలిన జంతుప్రపంచం మీద అతడి సార్వబౌమత్వం స్థిరపడింది.

కానీ నీళ్ళను చల్లబరచి మంచుగడ్డగా మార్చడం అంత సులభం కాదు. మనిషి ఈ వని చెయ్యడం నేర్చుకుని ఇంకా వందేళ్ళు కాలేదు!

శీతాకాలంలో చలి వణికిస్తూ వుంటే తోళ్ళు కప్పకొని దరిమిటాని చలి మంట వేసుకుని అడవిమనిషి సుఖంగానే కాలక్షేపం చేయగలిగేవాడు; వేసవిలో ఎండ నివ్వలు చెరుగుతూ వుంటే కట్టుబట్టలు ఒక్కొక్కటి వొలిచెయ్యడం తప్ప ఏం చెయ్యలో తెలియదు. ఇంతువులు నీళ్ళల్లోదిగి చల్లబరుచుకుంటాయి. అంతకన్నా మనిషి మాత్రం చెయ్యగలిగిందేముంది?

ఐదురూపాయలిస్తే కుంపటివస్తుంది. ఐదువేలు పోస్తేగాని రైఫిజిరేటరు రాదు. వేడిని పెంచడం సులభమూ, తగ్గించడం కష్టమూ అని అర్థం అవుతూనే వుంది.

చేతులు రుద్దుకుంటే వేడెక్కుతాయి. అంటే చలనశక్తి ఉష్ణశక్తిగా మారుతుంది కాని దీనికి వ్యతిరేకంగా ఉష్ణశక్తిని చలనశక్తిగా మార్చడం కష్టం. టిగలోకి విద్యుత్తు పంపిస్తే టిగ వేడెక్కుతుంది. అంటే విద్యుచ్ఛక్తి ఉష్ణశక్తిగా మారిందన్నమాట కాని ఉష్ణశక్తిని విద్యుచ్ఛక్తిగా మార్చడం కష్టం. అన్ని రకాల శక్తులూ అఖరికి ఉష్ణశక్తిగా దిగజారిపోతాయి. కాని, ఈ మార్పును వెనక్కి తిప్పడం కష్టం.

సృష్టిలో ఎందుకు ఇల్లా వుంది?

వస్తువును వేడిచేస్తే ఏమిటవుతుందో, చల్లబరిస్తే ఏమిటవుతుందో పరిశీలిస్తే, మన వ్రశ్నకి సమాధానం దొరకవచ్చు.

వస్తువులన్నీ అణువులమయం, వాయుపదార్థాలలో ఈ అణువులు అటూ ఇటూ అతివేగంగా ఎగురుతూ, ఒకదానికొకటి గుడ్డుకుంటూ గందరగోళంగా వుంటాయి. ఇంతకన్న ద్రవపదార్థాలలోనూ, అంతకన్నా ఘనపదార్థాలలోనూ అణువులు కదలికలు తక్కువగా వుంటాయి. వస్తువును చల్లబరిస్తే అణువులు మరింత వేగంగా మరింత గందరగోళంగా తిరుగుతాయి. వస్తువును చల్లబరిస్తే అణువుల వేగాలు తగ్గుతాయి. వస్తువును చల్లబరుచుకుంటూ పోగా పోగా అఖరికి మైనస్ 273 డిగ్రీలు సెం.గ్రే. దగ్గర అణువులన్నీ కదలకుండా స్తబ్ధంగా, గవ్విబ్గా వుండిపోతాయి. వస్తువులను ఇంతకన్న చల్లబరచడం సాధ్యంకాదు. ఇదే కనిష్టతమ ఉష్ణోగ్రత.

దీనినిబట్టి చల్లబరచడం అంటే అణువులలో క్రమశిక్షణను పెంచడం అనీ, వేడిచెయ్యడం అంటే క్రమశిక్షణను తగ్గించడం అనీ అర్థం చెప్పకొవచ్చు.

మనుష్యులలోలాగే నిర్జీవమైన అణువులలో కూడా క్రమశిక్షణను తగ్గించడం సులభం, పెంచడం కష్టమూనూ కనుకనే వేడిచెయ్యడం సులభమూ, చల్లబరచడం కష్టమూనూ.

“మంచినిరు తెచ్చి మరిగించగా వచ్చు

కష్టతరము మంచుగడ్డ నేయ

క్రోధమట్లు శాంత గుణమబ్బుటరుదయా

హృదయవర్తి యీ మహిధరోక్తి"

(ఈ వద్యం ఈ రచయిత వ్రాసిన "మహిధరోక్తులు" లోనిది.)

97. ఇనుము ఎందుకు తుప్పు పడుతుంది?

తేమగా వున్నబోట ఇనుపవస్తువు ఏదైనా కొన్నాళ్ళు వుండితే, దానిమీద ఇటుక రంగులో పొరలాగా ఏర్పడుతుంది. దానిని మనం తుప్పు అంటున్నాం. ఇంతకీ తుప్పు అంటే ఏమిటి? అది ఇనుప వస్తువులమీద ఎందుకు ఏర్పడుతుంది?

తుప్పుకి "ఐరన్ ఆక్సైడు" (లేదా ఇనుప ఆక్సైడు) అని రసాయన శాస్త్రంలో పేరు. ఇనుము ఆక్సిజన్ తో కలిసి "మండినప్పుడు" ఇనుప ఆక్సైడు ఏర్పడుతుంది. మండడం అని ఎందుకు అన్నానంటే ఏ వస్తువైనా మండింది అంటే ఆక్సిజన్ తో రసాయన సంయోగం చెందింది అని అర్థం కనుక!

అయితే ఇనుము పొడిగాలిలో వున్న ఆక్సిజన్ తో రసాయన సంయోగం మామూలుగా చెందదు. నీటిలో కరిగివున్న ఆక్సిజన్ తో అయితే సులభంగా సంయోగం చెందుతుంది. అందుచేత ఇనుము తుప్పుపట్టడానికి నీరు వుండాలి. నీరు లేకపోతే ఇనుము తుప్పుపట్టదు.

శుభ్రంగా వున్న ఇనుప వస్తువుమీద ఒక నీటిచుక్క వేస్తే కొంత సేవటి వరకూ ఏమీ మార్పు కనిపించదు. కాని త్వరలోనే ఆ నీటిచుక్కలో కరిగి వున్న ఆక్సిజన్ తో సంయోగం చెందడం ప్రారంభిస్తుంది. తయారైన ఇనుప ఆక్సైడువల్ల ఆ నీటిచుక్క ఎర్రగా మారుతుంది. ఆ నీరు ఆవిరి అయిపోతే ఎర్రని తుప్పు మాత్రం ఆ ఇనుప వస్తువుమీద మిగిలిపోతుంది.

తుప్పు ఒకసారి మొదలు అయ్యాక నీరులేకపోయినాసరే ఆ తుప్పు క్రమంగా వ్యాపిస్తుంది. దీనికి కారణం ఏమిటంటే గాలిలో నీటిఆవిరి ఎల్లప్పుడూ వుంటుంది. తుప్పుపట్టి గరుకుగా వున్న మచ్చమీద గాలిలోని నీటి ఆవిరిచేరి తడి ఏర్పడుతుంది. ఆ తడిలోని ఆక్సిజన్ తో కలిసి మరికొంతమేర తుప్పు విస్తరిస్తుంది. అందుచేత తుప్పు మొదలు అవకుండా ఆవడం సులభమే కాని, ఒకసారి మొదలైన తుప్పును ఆదులోపు వుంచడం అంత సులభమేమీ కాదు.

తేమ ఎక్కువగా వుండే సముద్రతీర ప్రాంతాలలో ఇనుప వస్తువులు త్వరగా తుప్పుపట్టేస్తాయి. అవి తుప్పుపట్టకుండా వుండాలంటే తేమగాలి ఇనుముకి తగలకుండా వుంచాలి. అందుకనే "పెయింటు" వూస్తారు. పెయింటు వేయడానికి పీలులేని కత్తులు, కత్తెరలూ వగైరాలు తుప్పుపట్టకుండా వుండాలంటే గాలిలోని తేమను పీల్చుకునే పదార్థాలను పువయ్యగిస్తారు. వాటివల్ల గాలి పొడిగా వుంటుంది. తుప్పుపట్టడానికి అవకాశం ఇవ్వదు.

బహు పురాతన కాలపు వెండి, బంగారు నగలు, రాగి నాణెములు, ఇత్రడి పాత్రలూ తవ్వకాలలో దొరుకుతూ ఉంటాయి. కానీ, అలనాటి సైనికులు ఉపయోగించిన ఇనుప కత్తులూ కత్తాద్దూ ఎన్నడూ దొరకవు. దీనికి కారణం తువ్వవట్టి ఆ వస్తువులు పిండి పిండి అయిపోవడమే

98. ఓయానీస్సులో నీళ్ళు ఎక్కడి నుంచి వస్తాయి?

ఎడారులలో వర్షం బహు అరుదుగా వడుతుందని మనకందరికీ తెలుసు. ఆ వడదమైనా ఎంత? ఇనకంతా సరిగ్గా తడవదు. అటువంటి ఎడారి మధ్యంలో అక్కడక్కడ చిన్న నీటి వడీయలు కనబడుతూ వుంటాయి. ఎడారిలో ప్రయాణంచేసే మనుషులకి, ఒంటెలకి, అక్కడి కొన్ని జీవులకి ఆ నీరే జీవ నాదారం. వాటిని ఓయానీస్సులు అంటారు. అయితే ఓయానీస్సులలో ఆ నీరు ఎక్కడి నుంచి వస్తుంది? ఎడారిలో వర్ష వది చినుకుల వాననీరే ఆ వడీయలాగ ఏర్పడిందా? కాదు. మరి అయితే ఆ నీళ్ళు అక్కడికి ఎలా వచ్చాయి?

ఈ ప్రశ్నకి జవాబు తెలుసుకునే ముందు నేల మీద కురిసిన వాన నీళ్ళు ఏమి అవుతాయో చూద్దాం. కొంత నీరు చెరువులాగ ఏర్పడుతుంది. కొంత నీరు కాలువలుకట్టి నదులలోపడి క్రమంగా సముద్రాన్ని చేరుకుంటుంది. కొంత నీరు సూర్యరశ్మివల్ల ఆవిరై పోతుంది. మరికొంతనీరు నేలలోకి ఇంకిపోతుంది. ఇదిగో ఈ నేలలోకి ఇంకిపోయిన నీరే మనకివ్వుడు కావలసింది. రాళ్ళు, ఇసుక వంటివి ఉన్న పైపొర సందులలోనుంచి వాన నీరు భూమిలోవలికిపోయి, బంక మట్టిగానీ చిల్లులు లేని బండరాతిపొరగానీ ఉన్నంతవరకూ వెళ్ళి, ఇంక అంత కన్న కిందికి వెళ్ళలేక, అక్కడ భూమిలోవలే మడుగులా ఏర్పడుతుంది. నుయ్యి తవ్వినప్పుడు వచ్చే నీరు ఇదే. అయితే భూమి లోవలికి ఇంకిన నీరు ఇంకా కిందికి పోలేకపోయినా, కాళీలు ఉన్నచోట్లు వెతుక్కుంటూ భూమికి సమాంతరంగా నెమ్మదిగా ప్రవహిస్తుంది. అందుకనే నూతిలోని నీరు అంతా తోడేసినా, కొంత సేవట్టో నీరు మళ్ళీ ఉరుతుంది.

ఈ విధంగా భూమి లోవలినీరు దారి వెతుక్కుంటూ, అసలు వర్షం వడ్డ చోటు నుంచి చాలాదూరం వెళ్ళగలదు చిల్లులులేని రాతిపొర, లేదా బంకమట్టి పొర ఎగుడు దిగుళ్ళగా ఉండి ఒక్కొక్కప్పుడు నేలపైకి పొడుచుకురావచ్చు. అదిగో అక్కడ “ఓటు” (SPRING) లాగ ఏర్పడుతుంది. ఎడారులలో జరిగేది ఇదే. ఎక్కడో దూరాన కొండలమీదవడ్డ వాన నీరు, భూమిలోవలికి ఇంకి, లోలోవలే అడ్డంగా ప్రవహించి, అనేక వందల మైళ్ళు వెళ్ళి, ఎడారి మధ్యలో పైకి తన్నుకు రావచ్చు. అదే ఓయానీస్సు.

99. అగ్ని పర్వతాలలో అగ్ని ఎలా వుట్టింది?

భూమి లోపలికి త్రవ్వకుంటూ పోతే అంతకంతకు వేడి ఎక్కువ అవుతూ వుంటుందని మనకు తెలుసు. ప్రతి 130 అడుగుల లోతుకి ఒక డిగ్రీ సెంటిగ్రేడు చొప్పున ఉష్ణోగ్రత పెరుగుతూ పోతుంది. భూమి లోపల 2 మైళ్ళ లోతున నీళ్ళ మరిగే తాపం ఉంటుంది. 30 మైళ్ళ లోతుకి తవ్వ గలిగితే సుమారు 1200 డిగ్రీలు (సెం.గ్రే.) ఉష్ణోగ్రత కనిపిస్తుంది. ఆ వేడిలో రాళ్ళు కూడా కరిగిపోతాయి. భూకేంద్రం దగ్గర సుమారు 5500 డిగ్రీలు (సెం.గ్రే.) ఉష్ణోగ్రత వుంటుందని శాస్త్రజ్ఞుల అంచనా.

భూమి పై పెచ్చు రెండు పొరలుగా వుంటుంది. పైపొర "గ్రెనైట్" రాతి లోనూ, దాని కింది పొర "బసాల్ట్" రాతిలోనూ ఏర్పడ్డాయి. ఈ బసాల్ట్ రాతి పొర మీదనే సముద్రాలూ, ఖండాలూ ఏర్పడి వున్నాయి. భూగోళపు మధ్యలో 4 వేల మైళ్ళ వ్యాసం కలిగిన కరిగిన ఇనుప గోళం వున్నదని నమ్ముతున్నారు.

భూమి లోపల సుమారు 30 మైళ్ళ లోతున గల వేడికి కరిగిన రాళ్ల కర గడంవల్ల ఎక్కువ స్థలం ఆక్రమిస్తాయి. భూమి మీద కొన్నిచోట్ల పర్వత పంక్తులు పైకిలేస్తూ వుంటాయి. ఆ విధంగా పైకి లేచిన పర్వతాల కింద వత్తిడి తగ్గుతుంది. అక్కడ కరిగిన రాతి ద్రవం సరస్సులా ఏర్పడి, వీలైతే బయటికి పోవడానికి సందులు వెతుక్కుంటూ వుంటుంది. పర్వతాలు పైకి లేచిన చోట్ల బలహీనమైన వగుళ్ళు సందులలో నుంచి లోపలి రాతి ద్రవం పైకి వుబికి వస్తుంది. అదే అగ్ని పర్వతం.

అగ్నిపర్వతం పేలినప్పుడు వేడి వాయువులు, ద్రవము, ఘనపదార్థపు ముక్కలు, నలుసులు, మసీ పైకి విసురుగా విరజిమ్ముబడతాయి. పైకి పొర్లిన పదార్థం మేటలు వేసి శంఖు ఆకారంలో పర్వతం లాగ ఏర్పడుతుంది. ఆ శంఖు చివర బిలం (క్రేటర్) లా ఏర్పడుతుంది. దానినే మనం అగ్నిపర్వతం అంటాం.

భూమి లోపలి ద్రవం బయటికి రాగానే వత్తిడి, ఉష్ణోగ్రత తగ్గుతాయి. ఆ ద్రవం రూపభేదమూ రసాయన భేదమూ "లావా" అవుతుంది.

అయితే భూమిలోపల ఇనుము కూడా కరిగిపోయేటంత వేడి ఎక్కడ నుంచి వచ్చింది?

సూర్యగోళం నుంచి కొంత ఆవిరిముద్ద తెగిపోయి భూమి (గ్రహోప గ్రహాలు అన్నీ) ఏర్పడిందని ఒక సిద్ధాంతం వుంది. ఆ వేడివాయువు క్రమంగా "రేడియేషన్" వల్ల చల్లబడి ద్రవమై, ప్రైభాగం పెచ్చుకట్టిందని, కానీ లోపలి భాగం ఇంకా ద్రవరూపంలోనే వున్నదని, అందుకనే భూమి పై పెచ్చు నుంచి తవ్వకుంటూ వెళ్ళినకొద్దీ అంతకంతకు ఉష్ణోగ్రత పెచ్చుతూ వున్నదని ఒకప్పుడు

నమ్మేవాడు. భూమి పుట్టి నాలుగైదు వందల కోట్ల సంవత్సరాలైందని వరోష నిదర్శనాలు వున్నాయి. అలనాటి వేడి ఇంతకాలం పాటు ఇంకా మిగిలి వుండడం సాధ్యంకాదు. ఎర్రగా కాలిన ఇనుప గుండును . శూన్యప్రదేశంలో వుంచినా సరే కొంత సేపటికి రేడియేషన్ ద్వారా వేడి కోల్పోయి, చప్పగా చల్లారిపోక తప్పదు. కనుక భూగర్భంలో నిరంతరమూ వేడిమి పుడుతూ వుండేనే తప్ప అనేక వేల డిగ్రీల ఉష్ణోగ్రత ఇంతకాలం నిలబెట్టుకోవడం సాధ్యం కాదు. అయితే భూగర్భంలో కొత్తగా వేడిమి యెల్లా పుట్టుకు వస్తుంది.

భూగర్భంలో రేడియం, ప్లూటోనియం, థోరియం, యురేనియం వంటి “రేడియో ధార్మిక” (RADIO ACTIVE) పదార్థాలున్నాయి. ఈ ధాతువుల పరమాణు గర్భాలు అస్థిరమైనవి. హఠాత్తుగా పగులుతూ వుంటాయి. పదార్థం కొంత శక్తిగా మారుతుంది. ఆ పరమాణు శక్తలాలు ప్రచండ వేగాలతో అన్ని వైపులకి దూసుకుపోతూ వుంటాయి. ఇందువల్ల చుట్టు ప్రక్కల ద్రవం వేడెక్కుతుంది.

అయితే ఆ ధాతువుల పరమాణువులు ఇన్ని వందల కోట్ల సంవత్సరాల పాటు ఇంకా నిలిచి వుంటాయా? వుంటాయి. ఉదాహరణకి యురేనియం 460 కోట్ల సంవత్సరాలలోనూ, థోరియం 1400 కోట్ల సం॥లోనూ, ఆణు గర్భ విచ్ఛేదనం వల్ల సగం అవుతాయి.

100. నేలలో పెట్రోలియం ఎవరు దాచారు?

పెట్రోలియం లేకపోతే 20 వ శతాబ్దిపు నాగరికతే లేదు. పెట్రోలియం మనకి వేడినిస్తోంది, వెలుగునిస్తోంది, శక్తినిస్తోంది, కాల్షా, ట్రాక్టర్లూ, రైళ్ళూ, ఓడలూ, విమానాలూ దీనివల్ల నడుస్తున్నాయి. దీని నుంచి తయారైన రసాయన ఎరువుల వల్ల మనుషులకి తిండి దొరుకుతోంది. వంట వండుకోవటానికి ఖనిజ వాయువు దొరుకుతుంది.

పెట్రోలియం నుంచి మోటారు కారులో వాడదగ్గ పెట్రోలు తయారవుతుంది. పేరఫిన్ ఇంధనం తయారవుతుంది. కిరసనాయిలు, లూబ్రికెంటులూ, గ్రీజు, అస్పాల్టు వగైరాలు ఎన్నెన్నో తయారవుతాయి ఇంత పువయోగకరమైన పెట్రోలియం నేలలోనుంచి త్రవ్వితీస్తారని మనకి తెలుసు “పెట్రా” అనే లాటిన్ పదానికి “రాయి” అని అర్థం. (ప్రస్తుతం అంటే సంస్కృతంలో రాయి అని అర్థం. దీనినుంచే హిందీలో వత్తర్, లాటిన్లో పెట్రా అను మాటలు ఏర్పడ్డాయనడంలో సందేహం లేదు.) పెట్రోలియం అనే మాటకు రాతిమీసె అని అర్థం. రాళ్ళలో దొరికే నూనె కనుక దీనికి పేరు వచ్చింది.

అయితే భూమి రాతిపొరల మధ్యకి ఈ నూనె ఎల్లా వచ్చింది?

అనేక కొట్ల సంవత్సరాల క్రితం ఇప్పటి భూభాగాలు చాలా భాగం సముద్ర గర్భంలో మునిగి వుండేది. సూర్యరశ్మి ఆ నీటిమీద విస్తారంగా పడి అనేక రకాల జల జీవులు వుట్టి పెరిగి పెంపొందడానికి అవకాశం కలిగించింది. చిన్నారి వృక్ష, జంతు జాతి జీవాలు సూర్యతేజస్వక్తిని తమ శరీరపు అణు మాలికలతో బంధించి ఉంచాయి. ఆ జీవులు చచ్చి నీటి అడుగున చేరు కున్నాయి. అనాటి జీవజాలపు శరీరావశేషాలతో సముద్రపు నేలమీద మంద మైన పొరలాగ ఏర్పడింది. ఆ పొరమీద క్రమంగా లక్షలాది టన్నుల ఇసుక, బురదపడి మూసేకాయి. పైపొరల బరువుకి ఆ ఇసుక, బురద కలిసి నొక్కుకుని రాయిలాగ రూపొందేయి. ఈ ఇసుకరాతి పొరలమధ్యని చిక్కువద్ద జీవుల అవశేషాలు సూక్ష్మజీవుల ప్రభావంవల్ల పెట్రోలియంగానూ, ఖనిజ వాయువు గానూ మారి, రాతిపొరల మధ్యని కొట్ల సంవత్సరాలు బండి అయిపోయాయి.

భూమి పైపెచ్చు పైకి లేచినప్పుడు పూర్వం సముద్రపు అడుగున ఉన్న నేల పైకివచ్చి పొడి నేలగా మారింది. ఆ రాతి పొరల మధ్యన చిక్కువద్ద నల్లని చిక్కని పెట్రోలియం రాళ్ళ సందులనుంచి బయటికి స్రవించింది. ఆ విధంగా అది మొట్టమొదటి మనిషి కంటపడింది. అనేక వేల సంవత్సరాల క్రిందటే ఈజిప్టులోనూ, చైనాలోనూ, అమెరికాలోనూ, ఆ ముడినూనెనే ఉపయోగించడం నేర్చుకున్నారు. తారు వంటి బంకను ఇటుకల మధ్య నీమెంటులాగ వాడేవారు. పురుగులు తినెయ్యకుండా కాపాడడానికి దానిని కర్రకి వూసేవారు. నీళ్ళలో కర్ర నాని చినికి పోకుండానూ, కర్రల సందుల్లోంచి నీళ్ళు వదల లోనికి రాకుండానూ ఈ బంకను వూసేవారు. అప్పట్లో వారికి తెలిసిన ఉపయోగం అంతే.

ముడి పెట్రోలియంలో కలగావులగంగా కలిసిపోయిన అనేకానేక విభిన్న పదార్థాలను విడదీయడం ఇటీవలే నేర్చుకున్నారు. ఆ విభిన్న పదార్థాలకు గల మరుగు ఉష్ణోగ్రతల భేదాలను వుపయోగించుకుని "డిస్టిలేషన్" పద్ధతిలో వాటిని విడదీయగలుగుతున్నారు.

కొట్లకొద్దీ సంవత్సరాలపాటు సూక్ష్మ జల జీవాలవల్ల తయారైన బహు విలువగల ఈ రాతి నూనెను ఈనాడు ఖజాలలో బయటకు తీసేసి, రెండు చేతులా తగలబెట్టేస్తున్నారు. ముందు తరాలవారికి ఈ ద్రవ్యం కలికంకోకి కూడా లేకుండాపోయే రోజు త్వరలోనే రాబోతోంది.

రచయిత గురించి

స్వాతంత్ర్యోద్యమ సమరంలో ముగ్గురు కుటుంబ సభ్యులను జైలుకు పంపిన దేశభక్తుల ఇంట్లో - మూడు తరాలుగా విప్లవ సాహిత్య చర్చలకు వేదికగా నిల్చిన ముంగిట్లో - ఛాందసాన్ని వెలివేసిన పండిత కుటుంబంలో - 1933లో - తూర్పు గోదావరి జిల్లా ముంగండలో

జననం. 1953-55లో ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ నుంచి ఫిజిక్సులో మాస్టర్స్ డిగ్రీ. 1960-63లో మాస్కో యూనివర్సిటీ నుంచి డాక్టరేటు డిగ్రీ తీసుకున్నారు. 1969-71లో స్వీడన్ లోని ఉప్సాలా ఆయనోస్పెరిక్ అబ్జర్వేటరీలోనూ, 1974-75లో బల్గేరియన్ అకాడమీ ఆఫ్ సైన్సెస్ లోనూ, 1981-82లో ఇంగ్లండులో యూనివర్సిటీ కాలేజ్ ఆఫ్ వేల్స్ లోనూ స్పేస్ రీసెర్చ్ చేశారు. ఢిల్లీలోని నేషనల్ ఫిజికల్ లేబరేటరీలో డిప్యూటీ డైరెక్టరుగా అంతరిక్ష పరిశోధన చేస్తూ 18 రాకెట్టు ప్రయోగాలలో పాల్గొని, 1993 లో రిటైరు అయ్యారు.

15వ ఏట నుంచి కవిత్వ రచనలో ప్రవేశం ఉన్న నళినీమోహన్ పాపులర్ సైన్సులో 38 పుస్తకాలు, పిల్లలకోసం 18 పుస్తకాలు, కవితలు, వ్యాసాలు వగైరా 9 పుస్తకాలు రాశారు. వివిధ తెలుగు పత్రికలలో వీరి రచనలు 1550కి పైగా ప్రచురితమయ్యాయి. 1968లో కవికోకిల శ్రీ దువ్వూరి రామిరెడ్డి విజ్ఞాన బహుమతిని వైజ్ఞానిక రచనలద్వారా ప్రజాబాహుళ్యానికి సైన్సుమీద అభిమానం కలిగిస్తున్నందుకు, 1986లో ఇందిరాగాంధీ విజ్ఞాన బహుమతిని ప్రప్రథమంగానూ అందుకున్నారు. ఆంధ్రజ్యోతి వీక్షీ నిర్వహించిన బాలెట్ లో 1986లో తెలుగువారిలో ప్రముఖ వ్యక్తిగా ఎన్నిక అయ్యారు. 1992లో పిల్లలలో సైన్సుభావాల వ్యాప్తికి ఉత్తమకృషి చేసినందుకు ఎన్.సి.ఎస్.టి.సి. వారిచే జాతీయ అవార్డు అందుకున్నారు. 1993లో హాస్య రచనలకై తెలుగు యూనివర్సిటీ వారి బులుసు బుచ్చి సర్వారాయుడు ప్రతిభా పురస్కారాన్ని, 1994లో సన్నపనేని మంగాదేవి బాలసాహిత్య పురస్కారాన్ని ప్రప్రథమంగానూ అందుకున్నారు.

సుప్రసిద్ధ నవలా రచయిత, జర్నలిస్టు కీ||శే|| మహీధర రామమోహనరావు గారు వీరి తండ్రి. బహుగ్రంథకర్త శ్రీ మహీధర జగన్మోహనరావు గారు వీరి పినతండ్రి.

Mohan publications
Religious Book Store

Cover P

Timeline About Photos Reviews More

- 3 were here 3 this week
- View Pages Feed
See posts from other Pages
- Invite friends to like this Page
- 907 post reach this week

Boost Your Page for ₹137
Reach even more people in Rajahmundry

[Boost Page](#)

Opp. Ajantha Hotel fortgate
Rajahmundry, Andhra Pradesh, India

090324 62565

Open
Today 9:00AM - 9:00PM

Add Pin Range

<http://www.mohanpublic...>

[Boost Website](#)

Mohan publications added 7 new photos
Published by Rama Chandra Rao Abula (11 · November 28, 2016) · [View](#)

మోహన్ పబ్లికేషన్స్
(ప్రైవేట్ లిమిటెడ్) (ప్రైవేట్ లిమిటెడ్) (ప్రైవేట్ లిమిటెడ్)
ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ (ప్రైవేట్ లిమిటెడ్) (ప్రైవేట్ లిమిటెడ్)
"మోహన్ పబ్లికేషన్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్" (ప్రైవేట్ లిమిటెడ్) (ప్రైవేట్ లిమిటెడ్)
అనుమతి లేని పబ్లికేషన్స్... See More

2,105 people reached [Boost Post](#)

907 Post Reach

8 Website Clicks

1 of 5 Response Rate

Recent

- 2015
- 2014
- 2013
- 2012

Mohan Publications

ఫేస్బుక్లో మోహన్ పబ్లికేషన్స్ పేజీ - లైక్ చేయండి మేము పోస్టు చేసే అనేక ఆధ్యాత్మిక పి.డి.ఎఫ్. లు ఉచితంగా పొందండి మీకు నచ్చిన పోస్టులను షేర్ చేయండి

మావద్ద లభించు గ్రంథములు

1. ప్రతకథలు - పూజలు

1. శ్రీ వినాయక వ్రతం	వెల రూ.10-00
2. శ్రీ విఘ్నేశ్వరపూజా-పుణ్యాహవాచనం	25-00
3. శ్రీ విఘ్నేశ్వరపూజ (కాణిపాకక్షేత్రమాహాత్మ్యంతో)	10-00
4. సంకష్టహరచతుర్థి శ్రీమహాగణపతి వ్రతం	30-00
5. వరలక్ష్మీ వ్రతం	7-50
6. కేదారేశ్వర వ్రతం	7-50
7. త్రినాథ వ్రతం(కలర్)	7-50
8. త్రినాథవ్రతం(సాదా)	5-00
9. క్షీరాబ్ధి వ్రతం	10-00
10. మంగళ గౌరీవ్రతం	10-00
11. వైభవలక్ష్మీ వ్రతం ఫోటో యంత్రంతో	20-00
12. శ్రీలక్ష్మీ కుబేర వ్రతం (ఫోటో యంత్రంతో)	20-00
13. కనకమహాలక్ష్మీ వ్రతం (కామేశ్వరీపాటతో)	20-00
14. సంతోషీమాతా వ్రతం	20-00
15. ఏడు శనివారాల వ్రతం	20-00
16. సత్యనారాయణవ్రతం	20-00
17. శ్రీ సువర్చలాహనుమద్దీక్ష	20-00
18. శివదీక్ష	10-00
19. కాత్యాయనీ వ్రతం	20-00

20. సౌభాగ్య గౌరీవ్రతం	20-00
21. తిరుప్పావై (ధనుర్మాసవ్రతం)	36-00
22. స్త్రీల వ్రతకథలు	30-00
23. స్త్రీలవ్రతకథలుస్థూలాక్షరి(నేడునూరిగంగాధరరావుగారి)	54-00
24. స్త్రీలపాటలు (కామేశ్వరీపాటతో)	36-00
25. సర్వదేవతా పూజావిధానం	20-00
26. ఆరువ్రతాలు	30-00
27. ధన్వంతరీ వ్రతకల్పం	10-00
28. రాహుకాలంలోదుర్గాదేవీపూజా	10-00
29. తులసి నిత్యపూజ, తులసీఉపయోగాలు	10-00
30. శ్రీ చక్రపూజ	10-00
31. శ్రీ చక్ర రహస్య విజ్ఞానమ్	36-00
32. శ్రీచక్ర పూజావిధానం(పెద్దది)	36-00
33. లక్ష్మీ - గౌరీ నిత్యపూజ	10-00
34. శ్రీలలితానిత్యపూజ(లలితాసహస్రనామస్తోత్రంతో)	10-00
35. శ్రీ గాయత్రీ నిత్యపూజ	10-00
36. అన్నపూర్ణ నిత్యపూజ	10-00
37. శ్రీ సరస్వతీ నిత్యపూజ	10-00
38. మహిషాసుర మర్ధనీపూజ	10-00
39. రాజరాజేశ్వరీ నిత్యపూజ	10-00
40. శ్రీ దుర్గానిత్యపూజ	10-00
41. కాలభైరవ నిత్యపూజ	10-00

42. శివపూజ	10-00
43. వీరభద్ర పూజ	10-00
44. ఆంజనేయ నిత్యపూజ	10-00
45. నాగేంద్ర స్వామి పూజ	10-00
46. సుబ్రహ్మణ్య నిత్యపూజ	10-00
47. రామదేవుని కథ	10-00
48. శివదేవుని కథ	10-00
49. లక్ష్మీనరసింహపూజ	10-00
50. వేంకటేశ్వరపూజ	10-00
51. బ్రహ్మంగారి నిత్యపూజ	10-00
52. సూర్య నిత్యపూజ	10-00
53. నవగ్రహ నిత్యపూజ	10-00
54. రుక్మిణీ కల్యాణం	20-00
55. ఉమామహేశ్వర వ్రతం	20-00
56. శ్రీ కామేశ్వరీ వ్రతం	20-00
57. 16 సోమవారముల వ్రతము	20-00
58. పార్వతీకల్యాణం	20-00
59. సహస్రకములవర్తి వ్రతము	20-00
60. పంచముఖ ఆంజనేయనిత్యపూజ	20-00
61. అష్టనాగపూజ	36-00
62. పూజలు ఎందుకుచేయాలి ?	36-00
63. ఏ దేవునికి ఏపుష్పాలతో పూజించాలి?	36-00

64. ఏ దేవునికి ఏప్రసాదం నైవేద్యం పెట్టాలి?	36-00
65. ఏదేవునికి ఏవిధముగాదీపారాధనచెయ్యాలి?	36-00
66. ఏదేవునికి ఎన్ని ప్రదక్షిణలుచేయాలి ?	36-00
67. హనుమద్ వ్రతం	36-00
68. పంచాయతన పూజ	45-00
69. 28 వ్రతములు	108-00
70. కలశపూజలు (9ఒకేసారి)	150-00
71. కలశపూజలు (విడివిడిగా) (ప్రింటులో)	150-00
72. హ్రీంకార మహాయజ్ఞం (ప్రింటులో)	150-00
73. అర్చన	40-00
74. శ్రీరామ కర్ణామృతము	99-00
75. శ్రీ దేవీ భాగవతం	99-00
76. శ్రీ దేవీ భాగవతం (కేస్బైండ్)	360-00
77. క్షేత్రనామార్చన	63-00

2. స్తోత్రాలు-సుప్రభాతములు సహస్రనామములు

1. శ్రీ లలితా విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రాలు	40-00
2. శ్రీ లలితా విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రాలు (కేస్బైండ్)	63-00
3. స్థూలాక్షరిలలితావిష్ణుసహస్రనామస్తోత్రములు (పత్రికసైజ్ కేస్ బైండ్)	108-00

పురాణపండ రాధాకృష్ణమూర్తిగారి సంకలనం

4. లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రములు (హిందీ) ,,	40-00
5. లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రములు (ఇంగ్లీషు) ,,	40-00

6. సర్వదేవతా స్తోత్రమంజరి	120-00
7. సకలదేవతా అష్టోత్తరశతనామావళి: (63)	20-00
8. లలితా సహస్రనామ స్తోత్రమ్ (క్రౌన్)	36-00
9. లలితా సహస్రనామములు	20-00
10. లక్ష్మీ సహస్రనామములు	20-00
11. దుర్గా సహస్రనామములు	20-00
12. ఆంజనేయ సహస్రనామములు	20-00
13. శివ సహస్రనామములు	20-00
14. విష్ణు సహస్రనామములు	20-00
15. గణపతి సహస్రనామములు	20-00
16. సుబ్రహ్మణ్య సహస్రనామములు	20-00
18. లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రాలు	20-00
19. శ్రీరామా సహస్రనామములు	20-00
20. లక్ష్మీనృసింహసహస్రనామములు	20-00
21. సూర్యసహస్రనామములు & ఆదిత్యహృదయం	20-00
22. శ్రీవేంకటేశ్వరసహస్రనామములు	20-00
23. మణిద్వీపవర్ణన (పెద్దది)	20-00
24. సంద్యావందనం	20-00
25. మంత్రపుష్పమ్	20-00
26. త్రిభాషా హనుమాన్ చాలీసా	10-00
27. హనుమాన్ చాలీసా	9-00
28. మణిద్వీపవర్ణన (పాకెట్)	10-00

29. ఆరు చాలీసాలు	10-00
30. శివారాధన (శివస్తోత్రాలు)	10-00
31. వేంకటేశ్వర సుప్రభాతం (పాకెట్)	10-00
32. ఆరుదండకాలు	6-00
33. వేంకటేశ్వర గోవిందనామములు	6-00
34. అష్టలక్ష్మీ స్తోత్రమ్ కనకధారాస్తోత్రమ్	10-00
35. దేవీఖడ్గమాలాస్తోత్రమ్ (మహిషాసురమర్ధనీస్తోత్రంతో)	10-00
36. బాలాత్రిపుర సుందరీ నిత్యపూజ	10-00
37. సుందరకాండ (పాకెట్)	10-00
38. భగవద్గీత మూలం	20-00
39. రామరక్షాస్తోత్రమ్	15-00
40. స్తోత్ర రత్నావళి	36-00
41. పురాణపండలలితా- విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రమ్(మినీ)	10-00
42. పురాణపండ లలితాసహస్రనామస్తోత్రమ్(మినీ)	10-00
43. పురాణపండ విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రమ్	10-00
44. పురాణపండ ఆదిత్య హృదయం	10-00
45. మంత్రపుష్పం (మినీ)	10-00
46. శివానందలహరి-సౌందర్యలహరి	36-00
47. కుజదోషం	10-00
48. కాలసర్ప దోషం	10-00

49. మీ అప్పులు తీరాలా?	10-00
50. దృష్టిదోషాలు నివారణ	10-00
51. సర్వదేవతా ధ్యానశ్లోకములు	10-00
52. పంచసూక్తములు	10-00
53. సంధ్యావందనం	10-00
54. రుద్రనమకమ్ - చమకమ్	10-00
55. గాయత్రీమంత్రాలు	10-00
56. జపమంత్రాలు	10-00
57. హయగ్రీవ స్తోత్రమాల	10-00
58. దక్షిణామూర్తి స్తోత్రమాల	10-00
59. ద్వాదశ జ్యోతిర్లింగాలు - పంచారామాలతో	10-00
60. శ్రీసూక్తం పురుష సూక్తం	10-00
61. నవదుర్గలు	10-00
62. నవగ్రహస్తోత్రమాల	36-00
63. మహాన్యాసమ్	36-00
64. సుందరకాండ గానామృతం	36-00
65. సంధ్యా వందనం (పెద్దది)	36-00
66. గోమాతపూజావిధానము	10-00
67. ఆనందసిద్ధి - 1 శ్రీదేవీ స్తోత్రమాల	108-00
68. ఆనందసిద్ధి - 2 ఏ సమస్యకు - ఏ స్తోత్రమ్ పారాయణచేయాలి	108-00
69. నిత్యదేవతార్చన	45-00

70. శ్రీలలితా సహస్రనామములు-విపులవివరణసహితం	144-00
71. శ్రీ దుర్గాసప్తశతి-(చండీ) హోమవిధానము	
72. సర్వదేవతా స్తోత్రనిధి	99-00
73. మణిద్వీపము (విపుల వచన వ్యాఖ్యానము)	99-00
74. కాలభైరవ రక్షాకవచము	63-00

3. శ్రీ సాయి దత్త గ్రంథములు

1. శ్రీ సాయిబాబా సచ్చరిత్ర	99-00
2. సంపూర్ణ శ్రీ గురు చరిత్ర	99-00
3. శ్రీ సాయిఆరాధన-షిర్డివైభవం	99-00
4. శ్రీ సాయిబాబా జీవిత చరిత్ర (క్రాస్)	54-00
5. శ్రీ గురుచరిత్ర (క్రాస్)	54-00
6. దాసగణకృత శ్రీసాయి చరిత్ర	36-00
7. నవనాథ చరిత్ర	99-00
8. శ్రీసాయిచరిత్ర(బైందు)	
ప్రయాణపుపారాయణగ్రంథం	54-00
9. శ్రీగురుచరిత్ర (బైందు)	
ప్రయాణపుపారాయణగ్రంథం	54-00
10. సత్యదత్తవ్రతం దత్తాత్రేయపూజాకల్పం,సహస్రంతో	20-00
11. అనఘాదేవీ వ్రతం	20-00
12. భక్తుల ప్రశ్నలకు బాబా జవాబులు	30-00
13. మనసులోనిప్రశ్నకుశ్రీసాయిబాబాజవాబులు	30-00
14. అక్షరక్రమములో శ్రీసాయిసూక్తులు	30-00

15. శ్రీ సాయిపూజాకల్పం (సహస్రంతో)	20-00
16. శ్రీ సాయిభజనమాల	20-00
17. శ్రీ సాయి భజన్స్	20-00
18. శ్రీ సాయిభక్తి గీతాలు	20-00
19. శిరిడిహారతులు (భావంతో)	20-00
20. “శ్రీసాయి”కోటి	25-00
21. “శ్రీసాయిరామ్”కోటి	20-00
22. శ్రీ సాయినాథ స్తోత్రమంజరి	10-00
23. శ్రీ సాయివేయినామాలు	3-50
24. శ్రీ సాయి సహస్ర నామావళి	10-00
25. శ్రీ సాయి చాలీసా-సుప్రభాతం	10-00
26. శ్రీ సాయినాథ చాలీసా	10-00
27. శ్రీ సాయి హారతులు (పాకెట్)	10-00
28. శ్రీ సాయి నిత్యపూజ (పాకెట్)	10-00
29. శ్రీ సాయి సూక్తులు	10-00
30. శ్రీ సాయి స్తవనమంజరి-దత్తచాలీసా	10-00
31. శ్రీసాయి నక్షత్రమాలిక	10-00
32. హిందీ శ్రీ సాయి హారతులు	12-00
33. శని సింగణాపూర్ క్షేత్రమాహాత్మ్యం	45-00
34. ఇంగ్లీషు శ్రీ సాయిహారతులు	12-00
35. షిరిడి దర్శనం-శ్రీసాయి వైభవం	99-00
36. సాయిసత్యవ్రతం	20-00

37. సాయి అనుగ్రహమ్	108-00
38. నవగురువారాల వ్రతకల్పము	15-00
39. శ్రీదత్తలీలామృతము	99-00
40. హృదయంలో సాయి	12-00
41. శ్రీషిరిడీసాయి లీలామృతం(శ్రీసచ్చరిత్ర)	99-00
42. గజాననమహరాజ్ చరిత్ర	99-00

4. జ్యోతిషాలు

1. 'కాలచక్రం' గంటలపంచాంగం (గార్గేయ)	60-00
2. గ్రహభూమి పంచాంగము (గార్గేయ)	116-00
3. శ్రీచక్ర పంచాంగం (తొలి మహిళాపంచాంగం)	45-00
4. ఆనందసిద్ధి పంచాంగం (వై.వి.శాస్త్రి)	60-00
5. ములుగువారిరాశిఫలితాలు(12రాశులువారికి)	40-00
6. ములుగువారిరాశిఫలితాలు విడివిడిగా ఒక్కొక్కటి	10-00
7. కాలచక్రంజ్యోతిషక్యాలండర్(శ్రీనివాసగార్గేయ-ప్రణతిటివి)	25-00
8. శుభమస్తు (పిడపర్తి) క్యాలండర్	25-00
9. సాదా క్యాలండర్	5-00
10. పాకెట్ క్యాలండర్	15-00
11. తాజక నీలకంఠీయమ్	100-00
12. కేరళ జ్యోతిష రహస్యాలు	150-00
13. జ్యోతిష బ్రహ్మ రహస్యాలు	150-00
14. మానసాగరి జాతకపద్ధతి	150-00
15. వరాహమిహిర జాతకపద్ధతి	150-00

16. వధూవర వివాహమైత్రిద్వాదశకూటములు	99-00
17. సింపుల్ రెమిడీస్	250-00
18. శంభు హోరప్రకాశిక	250-00
19. పూర్వ పరాశరి	100-00
20. పరాశర జ్యోతిషవిజ్ఞాన సర్వస్వం	200-00
21. ప్రశ్న సింధు	99-00
22. నక్షత్ర విశేష ఫలితాలు	45-00
23. సర్వార్థ ఫలచంద్రిక	99-00
24. సూర్యసిద్ధాంతపంచాంగగణితంచేయడంఎలా?	150-00
25. దృక్పిద్ధాంతపంచాంగగణితం చేయడంఎలా?	150-00
26. ఆయుర్దాయ నిర్ణయం	45-00
27. జాతక గణిత ప్రవేశిక	50-00
28. జ్యోతిషమర్మబోధిని	50-00
29. జ్యోతిష ప్రశ్నోత్తరమాల	50-00
30. ముహూర్తం నిర్ణయించడంఎలా?	50-00
31. జాతక మకరందం	36-00
32. జ్యోతిష సరస్వతి	36-00
33. మీజననకాల విశేషాలు	36-00
34. ముహూర్త విజ్ఞాన భాస్కరం	36-00
35. జ్యోతిష స్వయంబోధిని	36-00
36. శుభముహూర్త శిరోమణి	36-00
37. నక్షత్ర ఫలమంజరి	36-00

38. పంచాంగం చూసే విధానం	36-00
39. సర్వార్థ జ్యోతిషం	36-00
40. ప్రాథమిక జ్యోతిషం	36-00
41. నవరత్నములు శుభయోగములు	36-00
42. శుభశకునాలు	25-00
43. హస్తరేఖాఫలితాలు	36-00
44. సంఖ్యల్లో భవిష్యత్	36-00
45. ముహూర్త దీపిక	99-00
46. పుట్టుమచ్చలు ఫలితాలు	25-00
47. కలలు ఫలితాలు	25-00
48. జాతక చక్రం వేయడం ఎలా?	36-00
49. మానసాగరి (ప్రాచీనజ్యోతిషగ్రంథం)	
-పుచ్చాశ్రీనివాసరావు	250-00
50. జ్యోతిషశాస్త్ర చిట్కాలు	108-00
51. గుప్తా శతాబ్ది పంచాంగం(1940-2050)	999-00
52. ప్రశ్నచండేశ్వరమ్	50-00
53. ద్వాదశభావ ఫలచంద్రిక	250-00
54. జాతకచక్రం మీరే వేసుకోవచ్చు	36-00
55. జ్యోతిష శతయోగరత్నావళి	
(నూరుయోగాలఫలితాలు)	108-00
56. అంగసాముద్రికం	36-00
57. హస్త సాముద్రికం	40-00

58. లాల్ కితాబ్	99-00
59. శకునశాస్త్రం	80-00
60. ఆధునికప్రశ్నశాస్త్రం	120-00
61. పరాశరజ్యోతిష ప్రశ్నజ్యోతిషం	150-00
62. అష్టకవర్గ	50-00
63. బృహత్జాతకం (ప్రాచీనప్రతికిపునర్ముద్రణ)	200-00
64. లగ్నరత్నాకరం	45-00
65. షట్పంచాశిక	120-00
66. 40 రోజుల్లో జ్యోతిషం నేర్చుకొనండి	270-00
67. 40 రోజుల్లో సాముద్రికం నేర్చుకొనండి	150-00
68. 40 రోజుల్లో సంఖ్యాశాస్త్రం	150-00
69. 40 రోజుల్లో నక్షత్ర (నాడీ) ఫలితములు	270-00
70. 40 రోజుల్లో వైద్యజ్యోతిషం నేర్చుకోండి	250-00
71. మీ పుట్టినతేదీ అద్భుతరహస్యాలు	270-00
న్యూమరాలాజీ సూపర్ గైడ్	200-00
72. కె.పి.జ్యోతిషం (పరిచయం)	50-00
73. ముహూర్తచింతామణి	99-00
74. సూర్యచంద్ర గ్రహణములు	50-00
75. ప్రసిద్ధవృక్షల జాతకాలు (వేరేకొండప్ప)	150-00
76. అదృష్టరెమెడీస్	120-00
77. గ్రహసంచార ఫలనిర్ణయదీపిక	50-00
78. జ్యోతిష రెమిడీస్	300-00

79. జాతకమార్తాండం పాతప్రతికి	
యథాతథం (కొండపల్లి)	250-00
80. జ్యోతిషవిద్యాప్రకాశిక పాతప్రతికి	
యథాతథం (కొండపల్లి)	250-00
81. నాడీజ్యోతిషం	50-00
82. గార్గేయం మీ గ్రహబలం రెమిడీస్	250-00
83. నక్షత్రపారిజాతం (గోరసవీరభద్రాచార్య)	50-00
84. లగ్నపారిజాతం (గోరసవీరభద్రాచార్య)	50-00
85. గౌతమసంహిత	50-00
86. హోరరత్నమాల	50-00
87. జాతకఫల మణిమంజరి	200-00
88. పుష్కర పంచాంగం	540-00
89. దశాభుక్తిఫల నిర్ణయం	250-00
90. వింత జ్యోష్యములు	50-00
91. షోడశవర్గులు	200-00
92-105. రవి/చంద్ర/కుజ/బుధ/గురు/శుక్ర/శని/రాహుకేతు	
-నవగ్రహములకు ఒక్కొక్క పుస్తకం	99-00
93. ముహూర్తమార్తాండం	50-00
94. లఘుజాతకం	50-00
95. జాతకాలంకారము	50-00
99-107. మేషాది మీనం-12 లగ్నాలు	
ఒక్కొక్క లగ్నం గ్రంథం	99-00

108. నారద సంహిత	200-00
109. పంచాంగపీఠికలేఖికాగణితం	250-00
110. తారాబలం - చంద్రబలం (వేరే కొండప్ప)	99-00
111. సులభలగ్న సాధన (చిత్రాలగురుమూర్తిగుప్తా)	200-00
112. రమలశాస్త్రం	108-00
113. ముహూర్త రత్నావళి	250-00

బి.వి.రామన్ గారి గ్రంథములు

114. జ్యోతిష విద్యారంభం	50-00
115. గ్రహభావ బలములు	50-00
116. కాలచక్రదశ	50-00
117. అనుభవ ప్రశ్నాజ్యోతిషం	50-00
118. జ్యోతిషశాస్త్రంలో వాతావరణ భూకంపాలు	50-00
119. పురోగామి జాతకం	50-00
120. భావార్థరత్నాకరం	75-00
121. భారతీయజ్యోతిష సర్వస్వం	75-00
122. అష్టకవర్గ పద్ధతి:	75-00
123. జ్యోతిషశాస్త్రంలో సందేహాలు, సమాధానాలు	75-00
124. ప్రశ్నతంత్ర	75-00
125. ముహూర్తం	75-00
126. విశిష్ట జాతకములు	125-00
127. భారతీయఫలితజ్యోతిషం	125-00
128. 300 ముఖ్యమైన యోగములు	125-00

129. జాతకంపరిశీలించడంఎలా ? 300-00

రాష్ట్రపతి అవార్డుగ్రహీత, మహామహోపాధ్యాయ, వాచస్పతి

శ్రీ మధురకృష్ణమూర్తిగారి గ్రంథములు

130. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-1 200-00

131. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-2 200-00

132. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-3 200-00

133. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-4 200-00

134. భావార్థరత్నాకరము 100-00

135. ముహూర్త చింతామణి 100-00

136. ముహూర్త చింతామణి-పార్టు2 200-00

137. స్వప్న శాస్త్రము 50-00

138. శతయోగమంజరి 33-00

139. వ్రతనిర్ణయకల్పవల్లి 165-00

140. దైవజ్ఞవల్లభం 75-00

141. వసంతరాజశకునమ్ (ఎం.ఆర్.వి.శర్మ) 250-00

142. ఉపాసనా విధానము (ఎం.ఆర్.వి.శర్మ) 99-00

143. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-1 50-00

144. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-2 200-00

145. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-3 50-00

146. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-4 200-00

147. అనుభవసులభవాస్తు - 1 50-00

148. అనుభవసులభవాస్తు - 2 100-00

5. వాస్తులు

1. 40 రోజుల్లో “వాస్తువిద్య” నేర్చుకొనండి	180-00
2. వాస్తుశాస్త్ర రహస్యములు (బైండు)	108-00
3. వాస్తునుబట్టి మీ ఇల్లు	54-00
4. మీరూ మీ వాస్తు	54-00
5. గృహవాస్తు చిట్కాలు	54-00
6. వాస్తు పూజ	54-00
7. వాస్తు సూత్రములు	54-00
8. వాస్తుశాస్త్ర రహస్యాలు	54-00
9. గృహవాస్తు వర్ణలు	99-00
10. విశ్వకర్మవాస్తు శాస్త్రరీత్యా మీ ఇంటి ప్లానులు	50-00
11. విశ్వకర్మ వాస్తుశాస్త్రరీత్యా మీ ఇండ్ల ఆయములు	99-00
12. విశ్వకర్మ వాస్తు శాస్త్రం (చిత్రాలగురుమూర్తిగుప్తా)	180-00
13. ఆధునిక గృహవాస్తు	99-00
14. శుభవాస్తు	270-00
15. వాస్తుయంత్ర రత్నావళి	108-00
16. వాస్తుశాస్త్రం	120-00
17. హౌస్ ప్లాన్లు	50-00
18. గృహవాస్తుసారం	50-00
19. గృహవాస్తు చంద్రిక	50-00
20. గృహవాస్తు దర్పణం	50-00
21. జ్యోతిష-గృహవాస్తుచంద్రిక	50-00

22. వాస్తురత్నాకరం	(కొండపల్లి)	50-00
23. వాస్తుశిరోమణి	,,	50-00
24. శ్రీకృష్ణవాస్తు	,,	50-00
25. పంచవాస్తు పారిజాతం	,,	108-00
26. వాస్తుడిండిమమ్	,,	50-00
27. వాస్తుదుందిభి	,,	108-00
28. విశ్వకర్మవాస్తుప్రకాశిక		99-00
29. కృష్ణవాస్తుశాస్త్రము		50-00
30. జలవాస్తు, శల్యవాస్తు (దంతూరిపండరీనాథ్)		75-00
31. మయవాస్తు (గోరసవీరభద్రాచార్య)		120-00
32. వాస్తుజ్యోతి		54-00
33. వాస్తవ వాస్తుపూజావిధానము		108-00

6. మంత్రశాస్త్రాలు

1. మంత్రసాధన	54-00
2. తంత్రజాలం	54-00
3. మంత్రశక్తి	54-00
4. దత్తాత్రేయ తంత్రవిద్య	54-00
5. దత్తాత్రేయ మూలికాతంత్రమ్	54-00
6. తాంత్రిక పంచాంగం	54-00
7. యక్షిణీ తంత్రం	54-00
8. మంత్రానుష్ఠాన చంద్రిక	54-00
9. సర్వదేవతా మంత్రకవచములు	54-00

10. మంత్రాక్షరాలరహస్యం(బీజాక్షరనిఘంటువు)	54-00
11. సర్వదేవతా మంత్రరత్నావళి	54-00
12. సదాచార దీపిక	54-00
13. యోగినీ-వామకేశ్వరతంత్రం	54-00
14. ప్రపంచసారతంత్రం	54-00
15. బదనిక తంత్రమ్	54-00
16. ఉచ్చిష్ట గణపతి తంత్రమ్	54-00
17. గుప్త సాధన తంత్రం	54-00
18. గంధర్వ తంత్రమ్	54-00
19. సౌందర్యలహరి (మంత్రయంత్రరత్నావళి)	54-00
20. యంత్ర మంత్ర తంత్ర	54-00
21. పాశుపత తంత్రం	99-00
22. పంచదశ మహాఖడ్గ తంత్రం	99-00
23. రుద్రాష్టాధ్యాయః	99-00
24. మంత్రసిద్ధి	108-00
25. పరశురామతంత్రమ్	108-00
26. శ్రీలలితావిలోమ పంచదశీ	108-00
27. శ్రీ గురు తంత్రం	108-00
28. గాయత్రీ తంత్రమ్	108-00
29. శూలినీదుర్గాతంత్రం (చిన్నది)	100-00
30. మహాశక్తి మంత్ర తంత్ర రహస్యాలు	150-00
31. శ్రీ దుర్గ తంత్రమ్	200-00

32. మహామృత్యుంజయఅమృతపాశుపతమ్	200-00
33. సర్ప (నాగ)తంత్రం	250-00
34. హవన తంత్రం	250-00
35. షోడశనిత్యతంత్రం	250-00
36. శాక్తేయతంత్రం	250-00
37. రుద్రయామళతంత్రం	250-00
38. లక్ష్మీప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
39. హిరణ్యశూలినీ తంత్రమ్	250-00
40. మాయాప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
41. శ్రీ విశ్వరూప ప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
42. స్వర్ణాకర్షణభైరవతంత్రం	250-00
43. కాశీవిశాలాక్షి తంత్రం	250-00
44. శాంతితంత్రమ్	250-00
45. యంత్రసిద్ధి	360-00
46. శ్రీ లక్ష్మీ తంత్రమ్	360-00
47. మంత్రమహోదధి (స్త్రీదేవతాఃకల్పమ్)	360-00
48. మంత్రమహోదధి (పురుషదేవతాఃకల్పమ్)	360-00
49. మంత్రశాస్త్రం (గ్రంథము)	360-00
50. ప్రత్యంగిరాకృత్యాతంత్రం	360-00
51. కామధేనువు తంత్రం	360-00
52. శూలినీదుర్గాతంత్రం	360-00

7. గ్రంథాలు - ఆరాధనలు

1. భగవద్గీత శ్లోక తాత్పర్య సహితం	54-00
2. గణేశ ఆరాధన 1	99-00
3. గణేశోపాసన 2	99-00
4. నవగ్రహవైభవం	99-00
5. నవగ్రహ రెమెడీస్	99-00
6. నవగ్రహ వేదం	99-00
7. శనిగ్రహారాధన	99-00
8. ఆదిత్యారాధన	99-00
9. సుబ్రహ్మణ్యారాధన	99-00
10. శ్రీ శివ ఆరాధన	99-00
11. లక్ష్మీ ఆరాధన	99-00
12. హనుమదారాధన	99-00
13. లలితారాధన	99-00
14. శ్రీ చక్రారాధన	99-00
15. గాయత్రీ ఆరాధన	99-00
16. వీరభద్రారాధన	99-00
17. కుజగ్రహారాధన	99-00
18. భైరవారాధన	99-00
19. దైవారాధన	99-00
20. గీతారాధన	99-00
21. శ్రీవేంకటేశ్వరారాధన	99-00
22. హయగ్రీవారాధన	99-00

23. లక్ష్మీనరసింహారాధన	99-00
24. శ్రీ బాలాత్రిపురసుందరీ స్తోత్ర కదంబం	99-00
25. దేవీ లీలామృతం	99-00
26. పురాణపండ సుందరకాండ వచనం	99-00
27. పురాణపండ రామాయణం	99-00
28. పురాణపండ భారతం	99-00
29. పురాణపండ భాగవతం	99-00
30. (సూరి) వాల్మీకి రామాయణం	99-00
31. కాలసర్ప యోగం	99-00
32. నిత్య జీవితములో రుద్రాక్షలు	99-00
33. నిత్య జీవితములో నవరత్నాలు	99-00
34. వేదసూక్తములు	99-00
35. వేమన పద్యసారామృతం	99-00
36. పండగలు పర్వదినాలు	99-00
37. సూక్తిరత్నాలు	99-00
38. శ్రీ ఆంజనేయం (చరిత్ర-మహిమ-స్తోత్రాలు)	216-00
39. నవగ్రహ దర్శనమ్	99-00
40. నిత్యజీవితంలో నవగ్రహాలు	99-00
41. సాలగ్రామములు	99-00
42. గురుశుక్ర ప్రభావము చంద్రకళానాడీ	99-00
43. శనిగ్రహరెమిడిస్	99-00
44. జాతకసుధాసారము-జాతకమోక్షప్రదాయిని	99-00

45. వివాహ జ్యోతిషమంజరి -	
మ్యారేజ్మ్యాచింగ్గైడ్ (సాయిగణపతిరెడ్డి)	99-00
46. మీపుట్టినతేదీనిబట్టి మీజీవితరహస్యాలు	
(న్యూమరాలజీ లైఫ్గైడ్) ,,	99-00
47. మీఅదృష్టానికి (పేరు) నేమ్కరక్షన్	99-00
48. మూకపంచశతీ	99-00
49. పంచమవేదం మహాభారతం	99-00
50. దేవుళ్ళు డాట్ కామ్	99-00
51. గణపతిభాష్యం	99-00
52. యజుర్వేద ఉపనయనవివాహప్రయోగమంజరి	99-00
53. నవయోగులు	99-00
54. ఆంధ్రప్రదేశ్లోనిదర్శించవలసిన ప్రముఖదర్గాలు	99-00
55. సకలదేవతాఅష్టోత్తరాలు(పెద్దది) -	
(180అష్టోత్తరశతనామావకులతో)	99-00
56. సకలదేవతా సహస్రనామములు	99-00
57. ఆధ్యాత్మిక సూక్తి నిధి	99-00
58. బ్రాహ్మణులు గోత్రాలు,ప్రవరలు	99-00
59. సర్వదేవతాస్వరూపుడు శ్రీ వేంకటేశ్వరుడు	99-00
60. శ్రీ లక్ష్మీసన్నిధి	99-00
61. శ్రీలక్ష్మీ గణపతి హోమకల్పం	99-00
62. మార్షల్ఆర్ట్స్ (కరాటే,కుంగ్ఫూనేర్చుకోండి)	99-00
63. మ్యాజిక్గైడ్	99-00

64. చదరంగం	99-00
65. పంచముఖ హనుమత్ వైభవం	54-00
66. గరుడపురాణం	40-00
67. మాఘపురాణం	30-00
68. శివపురాణం	30-00
69. వైశాఖపురాణం	30-00
70. స్థూలాక్షరి మాఘపురాణం	54-00
71. స్థూలాక్షరి శివపురాణం	54-00
72. స్థూలాక్షరి వైశాఖపురాణం	54-00
73. కార్తీక పురాణం	30-00
74. కార్తీక పురాణం (చిన్నది)	25-00
75. సర్వకార్యసిద్ధికి రామాయణపారాయణ	50-00
76. పెద్దబాలశిక్ష	40-00
77. గాయత్రీ మహిమ	36-00
78. మత్స్య యంత్ర మహిమ	50-00
79. వృక్షదేవతలు	50-00
80. యాజుష స్మార్త సంస్కార చంద్రిక	150-00
81. సనాతనవైదిక బ్రాహ్మణస్మార్తాగమకల్పమ్	150-00
82. చతుర్వేదములు	144-00
83. నవగ్రహారాధన	144-00
84. తాళపత్ర సమాహార గోపురం	144-00
85. మనుధర్మ శాస్త్రం (వచనంలో...)	144-00

86. వేదమంత్ర సంహిత	144-00
87. సహస్రలింగార్చన	144-00
88. శ్రీ శివగీత	144-00
89. ద్వాదశఉపనిషత్తులు	144-00
90. పురాణపండవారి సౌందర్యలహరి (శ్లోకతాత్పర్యసహిత విపులవ్యాఖ్యతో)	250-00
100. బృహత్ శివ స్తోత్ర రత్నాకరము	216-00
101. బృహత్ దేవీ స్తోత్రరత్నాకరము	216-00
102. బృహత్ విష్ణు స్తోత్రరత్నాకరము	216-00
103. కేదారనాథ్ బదరీనాథ్ యాత్రాగైడు	40-00
104. దక్షిణావృత శంఖములు	50-00
105. 108 దివ్యదేశాల విష్ణుక్షేత్రదర్శని	36-00
106. ధర్మసింధువు	270-00
107. భారతీయ శైవక్షేత్రయాత్రాదర్శిని	108-00
108. చిలుకూరి బాలాజీచరిత్ర	36-00
109. భగవత్స్తుతి	...
110. సూర్యోపాసన	36-00
111. సనాతన సంప్రదాయాలు-ఆచారవ్యవహారాలు	...
112. కాశీఖండం	250-00
113. అశ్వినీదేవతలు	216-00

8. వైద్య గ్రంథాలు

1. ఆహారం ఆరోగ్యం	36-00

2. మూలికావైద్య చిట్కాలు	36-00
3. ఆయుర్వేద వైద్య చిట్కాలు	25-00
4. ఆయుర్వేద వైద్యం	36-00
5. గృహవైద్య రహస్యాలు	36-00
6. గృహవైద్యసారం	36-00
7. హోమియోవైద్యం (ద్వాదశలవణచికిత్స)	54-00
8. ప్రకృతివైద్యం	36-00
9. ఆహారం-వైద్యం	99-00
10. సంపూర్ణ ఆయుర్వేద-చిట్కా వైద్యం	99-00
11. ఆయుర్వేదమ్	36-00
12. ఆయుర్వేద మూలికావైద్యదీపిక	99-00
13. దుంపకూరలు, ఆకుకూరలు, కాయగూరలు	
వాదకం - ఉపయోగాలు	99-00
14. నాటువైద్యం (కేస్ బైండింగ్)	360-00
15. ఏకమూలికావైద్యం	99-00
16. అష్టాంగ హృదయం(4భాగాలు)	1200-00
17. రహస్యసిద్ధయోగవైద్యసారమ్	99-00
18. ప్రాథమిక హోమియోవైద్యం	99-00
19. ఒబెసిటీ	99-00
20. హెల్త్గైడ్	99-00
21. ఆయుర్వేదం-జీవనవేదం	99-00
22. ఫుడ్ థెరపి	99-00

23. న్యాచురల్ థెరపి	99-00
24. సంపూర్ణ ఆరోగ్యానికి 20ని॥	99-00
25. కీళ్ళనొప్పులు మీ సమస్యలైతే...	99-00
26. యోగామంత్ర	99-00
27. యోగా సందే టు మందే	99-00
28. హెర్బల్ మెడిసిన్-హెల్త్ టుడే	99-00
29. హెల్త్ ఫైల్	108-00
30. వస్తుగుణపాఠం	250-00
31. రసాయన వాణిజ్యతాత్రం	150-00
31. సిద్ధమూలికా రహస్యం	99-00
32. ప్రాణాయామము - యోగా-పతంజలిశ్రీనివాస్	63-00

9. అయ్యప్ప - భవానీ రకాలు

1. శ్రీ అయ్యప్ప లీలామృతం	36-00
2. శ్రీ అయ్యప్ప ఆరాధన	54-00
3. శ్రీ అయ్యప్ప భజనపాటలు	54-00
4. శ్రీ అయ్యప్ప పూజాకల్పం	20-00
5. శ్రీ అయ్యప్ప భక్తి గీతాలు	20-00
6. శ్రీ అయ్యప్ప దీక్ష F	10-00
7. శ్రీ అయ్యప్ప భజనమాల F	10-00
8. శ్రీ అయ్యప్ప నిత్యపూజ P	10-00
9. శ్రీ అయ్యప్ప నిత్యనియమావళి P	8-00
10. శ్రీ భవానీ లీలామృతం(దుర్గాభవానీదీక్ష)	36-00

11. దేవీలీలామృతం	99-00
12. శ్రీ దేవీ పూజాకల్పం	20-00
13. దేవీ భక్తిగీతాలు	20-00
14. జై భవానీదీక్ష F	10-00
15. భవానీదీక్ష P	8-00
16. దేవీ భక్తిమాల	10-00
17. శ్రీ అయ్యప్ప భజనావళి	120-00
18. అయ్యప్పపూజావిధి (జేసుదాసుసాంగ్స్‌తో)	20-00

10. భజనలు - కీర్తనలు

1. అన్నమయ్య కీర్తనలు	25-00
2. శ్రీరామదాసు కీర్తనలు	25-00
3. సర్వదేవతా మంగళహారతులు	20-00
4. వసుంధర మంగళ హారతులు	25-00
5. సౌభాగ్య దేవతా మంగళహారతులు	36-00
6. సర్వదేవతా భజనలు	36-00
7. చిట్టి పొట్టి పాటలు	10-00
8. జాతీయ గీతాలు	10-00
9. దేశభక్తి గీతాలు	36-00
10. పండుగలు-పుణ్యక్షేత్రాలు భక్తిగీతాలు	36-00
11. గొబ్బిళ్ళపాటలు, లాలిపాటలు, కోలాటపాటలు	36-00
12. అన్నమయ్య సంకీర్తనలు	99-00
13. పెళ్ళిపాటలు-స్త్రీలపాటలు	36-00

14. భక్తానంద భజనకీర్తనలు (ఓల్డ్‌సిసీస్టైల్)	36-00
15. సర్వదేవతాభక్తిమణిమాల	36-00
16. బతుకమ్మ ఉయ్యాల పాటలు	36-00
17. అన్నమయ్య సంకీర్తనానిధి (1000కీర్తనలు)	270-00

11. హిట్స్ సాంగ్స్

1. ఘంటసాల భక్తిగీతాలు-భగవద్గీత	36-00
2. ఎస్.పి.బాలు భక్తిగీతాలు	36-00
3. ఘంటసాల సుమధురగీతాలు	99-00
4. పి. సుశీల సుమధురగీతాలు	99-00
5. ఎస్.పి. బాలు సుమధురగీతాలు	99-00
6. ఎస్.జానకి సుమధురగీతాలు	99-00
7. వేటూరి సుందరరామమూర్తిహిట్స్	99-00
8. సర్వదేవతా సినీభక్తిగీతాలు	99-00

12. స్త్రీలకు ఉపయుక్త పుస్తకములు

1. శ్రీకాంతామణి వంటలు (వెజ్)	54-00
2. శ్రీకాంతామణి వంటలు (నాన్‌వెజ్)	54-00
3. శాకాహార వంటలు	25-00
4. మాంసాహారవంటలు	25-00
5. చిట్టిచిట్కాలు	25-00
6. అందానికి చిట్కాలు	25-00
7. పిల్లల పేర్లు (పెద్దది)	25-00
8. పిల్లల పేర్లు (చిన్నది)	10-00

9. లేటెస్ట్ ఎంబ్రాయిడరీ శారీబోర్డర్స్	36-00
10. లేటెస్ట్ ఎంబ్రాయిడరీ డిజైన్స్	36-00
11. చిన్నారులకు చిరుతిళ్ళు	25-00
12. పసందైన ఫాస్ట్ ఫుడ్ వంటలు	25-00
13. పలావ్లు, ఫ్రైడ్ రైస్లు, వెరెటీరైస్లు	25-00
14. వేపుళ్ళు-ఇగుర్లు	25-00
15. ఇంగ్లీషులో అడపిల్లల పేర్లు	54-00
16. ఇంగ్లీషులో మగపిల్లల పేర్లు	54-00
17. బ్రేక్ ఫాస్ట్ వంటలు	25-00
18. పండుగలలో చేసుకొనే పిండివంటలు	25-00
19. మైక్రోవేవ్ వంటలు	99-00
20. సర్వదేవతాభక్తిమాల	36-00
21. పిల్లల పేర్లు (బాబు)	36-00
22. పిల్లల పేర్లు (పాప)	36-00
23. మోడ్రన్ మెహండి (గోరింటాకు డిజైన్స్)	36-00
24. మోడ్రన్ పిల్లల పేర్లు	99-00
25. నోరూరించే నాన్ వెజ్ వంటలు	99-00
26. మోడ్రన్ టైలరింగ్ (లేడీస్ & జంట్స్)	99-00

వివిధ రకాలు

రహస్య కుక్కుట శాస్త్రం	300-00
కుక్కుట శాస్త్రం	36-00
ఎందరో మహానుభావులు	200-00

యోగాసనాలు	36-00
ప్రాణాయామము-యోగా (పతంజలిశ్రీనివాస్)	63-00
సూర్యనమస్కారములు	36-00
పొడుపు కథలు (చిన్నవి)	7-50
కాలజ్ఞాన తత్వాలు	36-00
హిందీ-తెలుగు-స్వబోధిని	22-00
ఇంగ్లీషు-తెలుగు-స్వబోధిని	20-00
జనరల్ నాలెడ్జ్	20-00
నూరు ఎక్కాలు	10-00
1-100 టేబుల్ బుక్	10-00
బుల్లి బాలశిక్ష	20-00
1-100 టేబుల్ బుక్ (క్రాస్ సైజు)	10-00
శ్రీరామకోటి	25-00
శ్రీశివకోటి	25-00
మేజిక్	25-00
అంకెలతో గారడీ	25-00
ప్రేమకథలు	25-00
యువతరంగాలు (యువతరంకోసం)	25-00
ప్రేమా నీకు జోహార్లు (లవ్ డిక్షనరీ)	25-00
హృదయస్పందన (కవితలు)	25-00
వాత్స్యయన కామసూత్రాలు	36-00
ఎ.పి.టూరిస్ట్ గైడు	36-00

ఇంద్రజాల రహస్యాలు	25-00
మహేంద్రజాల రహస్యాలు	25-00
శరీరభాష (బాడీ లాంగ్వేజ్)	99-00
క్రియాయోగం	36-00
అనందంగా జీవిద్దాం	99-00
హరిశ్చంద్ర నాటకం	50-00
వాత్సాయనకామసూత్రాలు	99-00
పంచసాయకం	99-00
రతిరహస్యాలు	99-00
అనంగరంగం (కంభంపాటి స్వయంప్రకాష్)	99-00
శృంగారకేళి (కంభంపాటి స్వయంప్రకాష్)	99-00
అసతోమయ సద్గమయ	45-00
గాయత్రీవిజ్ఞాన్	99-00
చింతామణి (నాటకం)	50-00
బాలనాగమ్మ	50-00
పాండవ ఉద్యోగము	50-00
కాళహస్తి స్త్రీల వ్రతకథలు	36-00
కాళహస్తి గృహవాస్తు చింతామణి	99-00
కాళహస్తి గృహవాస్తు మర్మాలు (బైండు)	50-00
కులార్ణవ తంత్రమ్	150-00
అచార్య సిద్ధ నాగార్జునతంత్రం (ఓరిజినల్)	300-00
యోగాసనాలు (VG/TNL)	36-00

రామరాయవాస్తుశాస్త్రం(ముద్రగడరామారావు)	99-00
ఎం.ఎస్.ఆర్.హనుమాన్చాలీసా	10-00
ఎం.ఎస్.ఆర్.సుందరకాండ	70-00
అష్టముఖ గండభేరుండతంత్రం	75-00
బ్రహ్మంగారిజీవితచరిత్ర (జవంగుల)	99-00
శ్రీ ఆదిశంకరాచార్య దివ్యచరితామృతం	45-00
గీతాంజలి (రవీంద్రనాథ్‌తాగూర్)	50-00
కాశీరామేశ్వర మజిలీ కథలు	75-00
శ్రీలలితాసహస్రనామము(భాస్కరభాష్యం)	600-00
ప్రకృతిసిద్ధాంతములు-వేదవిజ్ఞానము -	
ఫలితజాతక సూత్రములు	595-00
వివాహదీపిక (వేదోక్త విధిః)	200-00

ముదుండి విశ్వనాథరాజుగారి గ్రంథములు

విశ్వకర్మ ప్రకాశము	80-00
ప్రాచీనవాస్తుశాస్త్రాలు-ఆధునికవాస్తుపరిశీలన	„250-00
నారద సంహిత	„150-00
వాస్తురాజవల్లభము-మూలానువాదము	„ 60-00
మయమతము - వచనము	„ 80-00
బృహత్సంహిత - వచనము	„160-00
గుప్తవాస్తు వాస్తువిజ్ఞానజ్యోతి	

రాహుకేతువులు సమస్త ప్రభావములు	150-00
అంగారకుడు (కుజుడు)	90-00
శుక్రుడు	75-00
పురోహిత దర్శని (గోరసవీరభద్రాచార్య)	
విశ్వకర్మవాస్తువిద్యారహస్యములు ,,	
వాస్తు విజ్ఞాన చంద్రిక ,,	
మహాదశా పారిజాతం ,,	
జాతక నారాయణీయం(వాడ్రేవువారివి)	150-00
వాస్తు నారాయణీయం ,,	120-00
యోగావళీఖండం ,,	120-00
సర్వార్థచంద్రిక (4భాగాలు)	1208-00
మీరే న్యూమరాలజిస్ట్ (దావూద్)	370-00
నిర్ణయసింధు (2భాగాలు)	590-00
జయహే...జయహే...(పురాణపండ్రీనివాస్)	27-00
సాయి... ,,	27-00
శ్రీ దుర్గానందలహరి ,,	200-00
శ్రీమాలిక ,,	25-00
ఆరతిసాయిబాబా ,,	11-00
ప్రతిష్ఠకల్పః(సాగి నరసింహమూర్తి)	500-00
తాజుద్దీన్ బాబా సచ్చరిత్ర	100-00

సుమారు 100 సం॥రాలునాటి ప్రాచీన ప్రతులు తిరిగి

ఈ క్రింది గ్రంథములు ప్రచురించబడినవి.

శ్రాద్ధము ఎందుకు పెట్టాలి ? షోడశ సంస్కారములు

స్మార్త కాపర్ది కారికలు

సప్తంసక సంజీవనము, వైద్య శిరోమణి

విషవైద్య చింతామణి

హేమాద్రి సూరిణా ప్రాయశ్చిత్తాధ్యాయః

సర్వమూలికా గుణరత్నాకరం

సీతారామ కథా సుధ అయోధ్యకాండ

సీతారామ కథా సుధ బాలకాండ

శ్రీరామనవరాత్రోత్సవకల్పః

ఆపస్తంబీయ ధర్మసూత్రాలు

అపర ప్రయోగ దర్పణం

సర్వశాంతి దర్పణం

గణకరంజని

సంతాన దీపిక

తిథినిర్ణయ కాణ్డః

ముహూర్త దర్పణం

జ్యోతిష శాస్త్ర రత్నము

లఘుతాచకము

శ్రీ వైఖనస పైతృమేదిక ప్రయోగః

స్మృతి రత్నాకరము (ధర్మశాస్త్రం)

జాతకామృతతసారం

జాతక బోధిని

సంగీత విద్యాదర్పణం
 సంగీత సర్వార్థసారసంగ్రహం
 ముహూర్త మార్తాండం
 జాతకరహస్యం
 రాజమార్తాండం
 ఆయుర్దాయదీపిక
 వైద్యామృతం
 అనుపానమంజరీ
 నవగ్రహశాంతి విధానం-ఉదకశాంతి విధిః
 చికిత్సరత్నము
 స్వరచింతామణి
 ద్వాదశలోహ భస్మవిధానం
 దైవజ్ఞయజ్ఞో విభూషణం
 అనుపాన రత్నకరము
 కాలామృతము
 దైవజ్ఞకర్ణామృతము
 రసేంద్ర చింతామణి
 రసరత్న సముచ్చయం
 వస్తుగుణరత్నాకరము
 హోరానుదర్పణము
 విశ్వకర్మ ప్రకాశిక వాస్తుశాస్త్రము
 స్త్రీజన కల్పవల్లి
 సంగీత సర్వార్థ సంగ్రహం
 సంగీత సుధాసంగ్రహము
 అర్క ప్రకాశము
 సంగీత మార్తాండము

సంగీత ప్రథమబోధిని
 వైద్యకల్పతరువు
 రసప్రదీపిక
 గణకానందము
 శ్రీ లలితాసహస్రనామావళిః-వివరణాత్మక భావంతో
 నవచండీ వేదోక్త శ్రీ దేవీ పూజాకల్పం
 శ్రీ గాయత్రీ అనుష్ఠాన తత్త్వప్రకాశిక
 సంగీతమార్తాండము
 సారావళి
 భేషజకల్పము
 గురుశిష్య వైద్యచింతామణి
 జాతకమణి
 సర్వశకున ప్రకాశిక
 యాజుష ప్రయోగ చంద్రిక
 శిక్షావల్లీ-ఆనందవల్లీ-భృగువల్లీ
 వసంతరాజ శకునము
 తొట్టి వైద్యం
 జ్యోతిష సిద్ధాంత సంగ్రహము (పంచాంగ గణితం)
 సహస్ర యోగప్రకాశిక

కాపీలు కావలసినవారు :

మోహన్ పబ్లికేషన్స్,

ఆధ్యాత్మిక గ్రంథనిలయం

కోటగుమ్మం, అజంతా హోటల్ ఎదుట,

రాజమండ్రి.

అరుదైన పాత పంచాంగములు, వ్రతకథలు,
పురాణములు, ఆరాధన గ్రంథములు,
సుప్రభాతములు, మహాత్మ్యములు, సహస్రనామములు,
పూజావిధానములు, స్తోత్రాలు, ప్రామాణిక గ్రంథములు,
కథలు, జ్యోతిష, వాస్తు, వైద్య, మంత్రశాస్త్రాది ఆధ్యాత్మిక
గ్రంథములకు

మోహన్ పబ్లికేషన్స్,

ఆధ్యాత్మిక గ్రంథనిలయం

కోటగుమ్మం, అజంతా హోటల్ ఎదుట,

రాజమండ్రి. ఫోన్ : (0883) 246 25 65

Cell : 903 246 25 65

From :

☎ : 0883-246 25 65

MOHAN PUBLICATIONS

Fort Gate, Opp : Ajanta Hotel

RAJAHMUNDY-533 101 (A.P.)

WWW.MOHANPUBLICATIONS.COM

WWW.GRANTHANIDHI.COM

google play store / mohan publications

facebook Like us to follow /Mohanpublications

sale e-books - **www.kinige.com**

sale e-books - **daily Hunt app**
